

قل اسالکم علیہ السلام
 1987

۲۹۷۵۲

آیت شریف عالم و مومنی و معنی مولیٰ محمد مصباح حبشی فرقی محلی نورالدین محمد

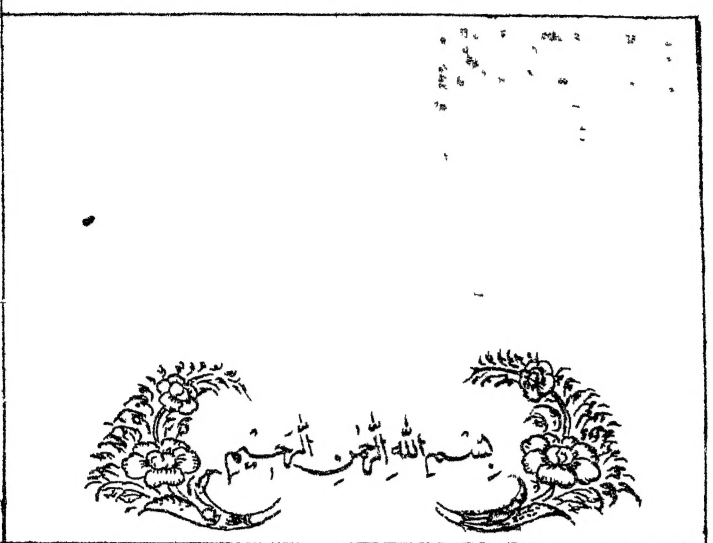
سید الانجاء

محمد بن عبد الوہاب

اوشش صرف جناب لوی باو علیہ السلام صاحب جم کتاب صوت

درن کلشن و حسن مویج باہما اوجہ سن کا طبع شد

وہی اللہ الخاتم الباقین اور
 اور کیا تم سب کو دیکھو کہ وہ کون سا
 خداوند ہے کہ وہ اپنے بندوں کو
 صلاحتانہ عالم کے اور بندوں کو
 اور کیا تم سب کو دیکھو کہ وہ کون سا
 خداوند ہے کہ وہ اپنے بندوں کو
 صلاحتانہ عالم کے اور بندوں کو

الحمد لله الذي خلق السموات والارضين وجعلنا خيرا لأمم أمه محمد حجة
 للعالمين ورفع درجات المؤمنين بالصدق والإيمان وخص من بينهم
 سيد المرسلين وأصحابه بفضيل الفضل والأحسان وجعل مودتهم حجة
 عن النبوة وموجبة لدخول الجنان والصلوة والسلام على يد الله
 صدقاتي كيف الوهمي بحمد الله على شمس الضحى صاحب قب سائر اودني محمد
 المصطفى أحمد الطيبي الذي أرسله الله بالهدى وعلى اله وأصحابه
 الذين قال في حقهم خالق الأولين والآخرين بلسان خاتم النبیین من رسلك
 بهم فقد رشد وهدى ومن تخلف عنهم هلك وردي وللاعبهم وجه
 الدين وأصحابهم وجي الباطل ولع زلاليين أما بعد فاعلم أن مودة

وہی اللہ الخاتم الباقین اور
 اور کیا تم سب کو دیکھو کہ وہ کون سا
 خداوند ہے کہ وہ اپنے بندوں کو
 صلاحتانہ عالم کے اور بندوں کو
 اور کیا تم سب کو دیکھو کہ وہ کون سا
 خداوند ہے کہ وہ اپنے بندوں کو
 صلاحتانہ عالم کے اور بندوں کو
 اور کیا تم سب کو دیکھو کہ وہ کون سا
 خداوند ہے کہ وہ اپنے بندوں کو
 صلاحتانہ عالم کے اور بندوں کو

وہی اللہ الخاتم الباقین اور
 اور کیا تم سب کو دیکھو کہ وہ کون سا
 خداوند ہے کہ وہ اپنے بندوں کو
 صلاحتانہ عالم کے اور بندوں کو
 اور کیا تم سب کو دیکھو کہ وہ کون سا
 خداوند ہے کہ وہ اپنے بندوں کو
 صلاحتانہ عالم کے اور بندوں کو
 اور کیا تم سب کو دیکھو کہ وہ کون سا
 خداوند ہے کہ وہ اپنے بندوں کو
 صلاحتانہ عالم کے اور بندوں کو

الرسالة انه ليس في كتب اهل السنة والجماعة فضايل العباد ومناقبهم
على ما رضي ما هم الهدى حتى سمعت هذا المقال من افواه بعض الرجال
فاملأه طيغرا الملال فبجرحة كالسنان في البال فآلمت كمايت اسم

از وطن با ما جبرست کردند
پایه وین بلند ز ایشان شد
بانجی در شداید و احوال
در شکر هم کتاب او بودند
همه آثار روحی دیده از او
رضی الله عنهم از سوی حق
ورضو عنهم منصب ایشان

برالم با مصابت گردند
کارشروع ازجمله ایشان شد
بذل ارواح کرده و اموال
در خفا هم خطاب او بودند
همه اسیر دین شفیقه از
بصر ایشان بشارت مطلق
برتری از همه رضا کیشان

وما طال الكلام وبلغ الى ان يقول بالقياس على ما سمع من النواصب
الياس في اهل الحق قول غير جهل عن الاسلام استعدت بالله من الشيطان
الرجيم ومن شر غواية الناصب الذي يتهم بالبدعة من ينفصل لذي
نقل في شأنه آيات كثيرة في القرآن العظيم ومبيتهما على السنة السننية
والطريق المستقيم لان صرح بمفاخرة ومناقبة ومراغبة ومنازلة في
الاحاديث الكثيرة الرسول الكريم وانما البدعة انكار الفضيلة للاصحاب
الذين رضى الله عنهم بلطف العميم وبهذا القصيدة بعثني صدق الطمعة
وانا ضعف الخليفة بل لا شئ في الحقيقة خادما لعماء الراسخين وتربا قداما
العرفاء الكاملين امد عزمي **محمد مبین** نور الله قلبه بنور
الصدق واليقين رزقه شفاعة سيد المرسلين والاه الطيبين

[illegible]

طلاق ہے
 برائے خدا و رسول
 زیادہ ہو اس پر بھی
 کہی آفت کا وہ
 شخص میں سے وہ
 شخص سے اس کے
 نہ حسب ملاقات
 نہ رہتیں وہ قول کرنا
 اسلام سے

۵
 میں نے گویا کہ شہر کے لوگوں کو
 میں نے وہ دن بڑھایا ہے کہ ان کو
 حقیقت کے فضائل بیان کرنا ہے
 علیٰ کہ ان کی اہلیان اور
 بہت سی آیتیں قرآن مجید میں
 کہ نبی اللہ اور اس کے پیروں
 طریق مستحق رہے ہوں

[illegible]

كتب المحدثين من تحقيق الواجبات ورفضت ما كان في كتب المورخين من الواجبات وليس على الناقل الا تصحيح النقل فمن كان في قلبه ريب فعليه الرجوع الى كتب المالك كونه ليكشف الظاهر عن عيئته والغشاة عن بصره وميتته

بوسيلة النجاة في مناقب الحضرات من استمسك بها فقد استمسك بالعروة الوثقى في مودة القرية ومن اعتقد بما فيها فقد شهد هدى ومن شك فقد ضل وغوى ان هي الابد كرامة لمن اتقى وسيد كرام من عيشى وارجوا ان يكون بضاعتى للشفاعة والمغفرة في العقبى ووسيلتى للنجاة عن البلاء والفوز بالدرجات العلى قال النبي صلى الله عليه وآله وسلم المزمع مع حب واني احب الى خير البشر فرجاني من رحمة الله اكبر انى ليخفى بهم في المحشر ويقيمني تحت لوائهم يوم البعث والنفوس المزمعون الى البين بظهير الرشاد والشاكرين الرقيق السداد انى ينظر في عظمة امراته يعين ثغائيت والوداد ويرضوا عن الخاصة بالحسد والعدا **بوسيلة**

عين الرضاء من كل عيب كليله	ولكن عين النخل تبدى المساويا
ما المولدون القاصرون فيقبلها المحدثون الماعرون ولان	ادهم الجهاد الناقصون فسوف يرحمها العللاء الكاملون

واذا انتك مذمتى من ناقص	فدا ليل على نفسى بانه كامل
يح اصل البيت تدل على المودت العترة والذوق فتراف الحسنة	

هذا الكتاب من كتب المحدثين من تحقيق الواجبات ورفضت ما كان في كتب المورخين من الواجبات وليس على الناقل الا تصحيح النقل فمن كان في قلبه ريب فعليه الرجوع الى كتب المالك كونه ليكشف الظاهر عن عيئته والغشاة عن بصره وميتته

بوسيلة النجاة في مناقب الحضرات من استمسك بها فقد استمسك بالعروة الوثقى في مودة القرية ومن اعتقد بما فيها فقد شهد هدى ومن شك فقد ضل وغوى ان هي الابد كرامة لمن اتقى وسيد كرام من عيشى وارجوا ان يكون بضاعتى للشفاعة والمغفرة في العقبى ووسيلتى للنجاة عن البلاء والفوز بالدرجات العلى قال النبي صلى الله عليه وآله وسلم المزمع مع حب واني احب الى خير البشر فرجاني من رحمة الله اكبر انى ليخفى بهم في المحشر ويقيمني تحت لوائهم يوم البعث والنفوس المزمعون الى البين بظهير الرشاد والشاكرين الرقيق السداد انى ينظر في عظمة امراته يعين ثغائيت والوداد ويرضوا عن الخاصة بالحسد والعدا

بوسيلة

عين الرضاء من كل عيب كليله	ولكن عين النخل تبدى المساويا
ما المولدون القاصرون فيقبلها المحدثون الماعرون ولان	ادهم الجهاد الناقصون فسوف يرحمها العللاء الكاملون

واذا انتك مذمتى من ناقص
فدا ليل على نفسى بانه كامل

يح اصل البيت تدل على المودت العترة والذوق فتراف الحسنة

رفض گریست حب آل نبی
وینخرج تاریخ تالیف و نقل

من المصالح الاخير من هذا الاستعا الجميلة لبعض اصحاء

دو حدیث شریف سرور دین
خوش کتاب ہے زہر ابل نقین
ہست در باغ مولوی بہین

اللهم اجعل هذا الرسولة مشهورة بين الصغار والكبار والشيوخ والفتية
 الصغار ومقبولة عند الاكابر وهادية للاشرار ائمتنا الاعمال بالنيات
 لكل امرء ما نوى والما مول من الناظرين ان لا ينسوني في دعائهم يا
 وما توفيقي الا بالله رب الارباب وعليه اتوكل في كل ائبانه ليس القضاة
 والفاخ لملاقات الابواب ربنا افتح بيننا وبين قومنا ابواب رحمتك
 يا رب العالمين وصلى الله على خير خلقه محمداً وآله وصحبه
 جميعين آمين

این رساله ایست موجز و مختصر در بیان احوال سید البشر و الهیة اشاعش
و سیلۃ النجات فی مناقب آنحضرت شتمل است بر مقدمه و دوازده
باب خاتمه مقدمه در بیان احوال سید البشر و وجوب مودت او و دوازده
تفصیلان رد و خرد و دوازده باب هر بابی در احوال هر یک از ائمه اشاعش

و حاتمہ و ربیان ثواب زیارت امہ اطہار علیہم السلام و فیما نقلناہ کفایۃ لمدائیۃ المستغنی
 و صیانۃ عن الغوایۃ للشرعین مقدمہ و ربیان احوال سید البشر
 رسول طہر احمد مجتبیٰ محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ و سلم
 ولادت موفور السعادت حضرت رسالت نر و جمہور اہل سیر و تواریح و در
 عام الفیل بعد از چہل روز بروز و یا سنجہ و پنج روز و این قول صح است و مشہور
 آنست کہ در ربیع الاول بود و بعضی علماء دعوی اتفاق برین قول کردہ کہ
 در روز دہم ربیع الاول بود و بعضی گفتہ اند بد شبہ کہ گذشتہ بودند
 از روز و بعضی ہشت شبہ کہ گذشتہ بودند و این مختار بسیار سے از علماء است
 و نزد بعضی دہ نیز آمدہ و قول ول شہرہ اکثر است و عمل ہل مکہ برین است
 و زیارت کردن ایشان موضع ولادت شریف را درین شب و خواندن مولود
 و انجہ آداب و اوضاع آنست در شب دواز دہم میکنند و روز و شنبہ بود
 و قیل ول یوم اشین من ربیع الاول من غیر تعیین قیل ولد فی رمضان لاشی
 عشر لیلۃ خلعت منہ حلت بہ امہ فی ایام التشریق فی شبہ الحی طالب عند الحجۃ الوسطی
 و در وقت صبح صادق بود پیش از طلوع آفتاب نر و طلوع عصر بفتح عین
 و سکون فاو آن سہ کوکب صغیر است از منازل قمر و مولد ہمہ پیغمبران ہمین است
 و آنحضرت نہ ماہ تمام در شکم مادر بودند نہ پیش نہ کم نہ دید مادر او در و بید و تی
 دل را چنانکہ عادت نسائی باشد در زمان حمل و از مادر آنحضرت منقولست کہ گفت

و حاتمہ و ربیان ثواب زیارت امہ اطہار علیہم السلام و فیما نقلناہ کفایۃ لمدائیۃ المستغنی
 و صیانۃ عن الغوایۃ للشرعین مقدمہ و ربیان احوال سید البشر
 رسول طہر احمد مجتبیٰ محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ و سلم
 ولادت موفور السعادت حضرت رسالت نر و جمہور اہل سیر و تواریح و در
 عام الفیل بعد از چہل روز بروز و یا سنجہ و پنج روز و این قول صح است و مشہور
 آنست کہ در ربیع الاول بود و بعضی علماء دعوی اتفاق برین قول کردہ کہ
 در روز دہم ربیع الاول بود و بعضی گفتہ اند بد شبہ کہ گذشتہ بودند
 از روز و بعضی ہشت شبہ کہ گذشتہ بودند و این مختار بسیار سے از علماء است
 و نزد بعضی دہ نیز آمدہ و قول ول شہرہ اکثر است و عمل ہل مکہ برین است
 و زیارت کردن ایشان موضع ولادت شریف را درین شب و خواندن مولود
 و انجہ آداب و اوضاع آنست در شب دواز دہم میکنند و روز و شنبہ بود
 و قیل ول یوم اشین من ربیع الاول من غیر تعیین قیل ولد فی رمضان لاشی
 عشر لیلۃ خلعت منہ حلت بہ امہ فی ایام التشریق فی شبہ الحی طالب عند الحجۃ الوسطی
 و در وقت صبح صادق بود پیش از طلوع آفتاب نر و طلوع عصر بفتح عین
 و سکون فاو آن سہ کوکب صغیر است از منازل قمر و مولد ہمہ پیغمبران ہمین است
 و آنحضرت نہ ماہ تمام در شکم مادر بودند نہ پیش نہ کم نہ دید مادر او در و بید و تی
 دل را چنانکہ عادت نسائی باشد در زمان حمل و از مادر آنحضرت منقولست کہ گفت

و حاتمہ و ربیان ثواب زیارت امہ اطہار علیہم السلام و فیما نقلناہ کفایۃ لمدائیۃ المستغنی
 و صیانۃ عن الغوایۃ للشرعین مقدمہ و ربیان احوال سید البشر
 رسول طہر احمد مجتبیٰ محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ و سلم
 ولادت موفور السعادت حضرت رسالت نر و جمہور اہل سیر و تواریح و در
 عام الفیل بعد از چہل روز بروز و یا سنجہ و پنج روز و این قول صح است و مشہور
 آنست کہ در ربیع الاول بود و بعضی علماء دعوی اتفاق برین قول کردہ کہ
 در روز دہم ربیع الاول بود و بعضی گفتہ اند بد شبہ کہ گذشتہ بودند
 از روز و بعضی ہشت شبہ کہ گذشتہ بودند و این مختار بسیار سے از علماء است
 و نزد بعضی دہ نیز آمدہ و قول ول شہرہ اکثر است و عمل ہل مکہ برین است
 و زیارت کردن ایشان موضع ولادت شریف را درین شب و خواندن مولود
 و انجہ آداب و اوضاع آنست در شب دواز دہم میکنند و روز و شنبہ بود
 و قیل ول یوم اشین من ربیع الاول من غیر تعیین قیل ولد فی رمضان لاشی
 عشر لیلۃ خلعت منہ حلت بہ امہ فی ایام التشریق فی شبہ الحی طالب عند الحجۃ الوسطی
 و در وقت صبح صادق بود پیش از طلوع آفتاب نر و طلوع عصر بفتح عین
 و سکون فاو آن سہ کوکب صغیر است از منازل قمر و مولد ہمہ پیغمبران ہمین است
 و آنحضرت نہ ماہ تمام در شکم مادر بودند نہ پیش نہ کم نہ دید مادر او در و بید و تی
 دل را چنانکہ عادت نسائی باشد در زمان حمل و از مادر آنحضرت منقولست کہ گفت

[illegible][illegible]

سال گفته اند واضح اقوال شش سال است یا هفت سال آمنه آن حضرت را با امام امین
 بدین احوال پدر او از غنی النجار بگریه برد و یکماه آنجا بسر بردند بعد از آن یکماه گذشتند
 چون بابو که بموضع است قریب بگریه رسیدند آمنه وفات یافت هانجا او را دفن
 کردند و در روستای قبر آمنه در حجون بفتح حاء جمله موضعی است بکره در جانب معلی
 و بعضی گفته اند تواند که بعد از دفن در ابواب مکة نقل نموده باشند و این احتمال
 خالی از قندی نیست و اول کسیکه آنحضرت را شیر داده توییه کنیزک ابوسلمه بنی مصله
 و فتح و او دو سکون تخمینه و موحده در آخر بود و امیر حمزه را هم شیر داده بود
 از نجیب میان آنحضرت و حمزه اخوت رضاعی ثابت است و آورده اند که هفت روز
 شیر آمنه خورد و چند روز او را شیریه شیر داد و آنکه مشهور و معروف و مخصوص
 و ممتاز است بسعادت ارضاع سید المرسلین علیه السلام است و آنحضرت فرمود
 که من فصیح ترین عربم که از قریش ام و شیر داده شدم در بنی سعد بن کبر آن قوم
 مشهور بفضاحت و بلاغت اند و قصه ارضاع علیه السلام و آنچه واقع شده است در آن
 از فضائل و کرامات و برکات و معجزات آنحضرت خارج از حد و حصر است در
 کتب مطوله مسطور است و این مختصر گنجایش آن ندارد و بعد از موت آمنه تصدیک
 کفالت و تربیت آنحضرت جدا و جدا طلب شد و بعد وفات عبدالمطلب که
 آنحضرت هشت ساله یا نه ساله یا شش ساله بود ابو طالب که عم اعمالی آنحضرت بود
 در عمده کفالت درآمد چون آنحضرت در سال سبت پنجم رسید یا خدیجه کبری نکاح

و در کتب معتبره که در این باب است از حد و حصر خارج است و در کتب معتبره که در این باب است از حد و حصر خارج است و در کتب معتبره که در این باب است از حد و حصر خارج است

و در کتب معتبره که در این باب است از حد و حصر خارج است و در کتب معتبره که در این باب است از حد و حصر خارج است و در کتب معتبره که در این باب است از حد و حصر خارج است

و در کتب معتبره که در این باب است از حد و حصر خارج است و در کتب معتبره که در این باب است از حد و حصر خارج است و در کتب معتبره که در این باب است از حد و حصر خارج است

اور صحابہ کرام رضی اللہ عنہم سے روایت ہے کہ رسول خدا اور نزع
 است اسامہ بازگشت وصحابہ نیز مہجرت نمودند و ابو بکر و عمر رضی اللہ عنہما و اشبال
 ایشان خود در مدینہ بودند و ابتدا اے مرض آنحضرت صلعم در او آخر صفر بود و در روز
 کہ باقیماندہ بود از شے و در روایتے روز چہار شنبہ و در روایتے در ہفتہ
 ربیع الاول و در کتاب الوفا گفتہ پیار شدہ در صفر و در شے کہ ماندہ بود
 و اختلاف است در میان اہل سیر و مدت مرض آنحضرت صلعم اکثر بر آنند کہ سیرہ روز
 بود و بروایتے چہارہ روز و نزد بعضے دو از دہ روز و طائفہ بر آنند کہ
 دہ روز و این اختلاف فرج اختلاف در ابتدا اے مرض در روز وفات است
 و از جملہ وقائع مشہورہ کہ در کتب صحاح مذکور و مسطور است این است کہ در جنین
 اشدہ امرض کہ صحابہ حجۃ فریضہ مجتمع بودند فرمود کہ و دوات و صحیفہ و در روز وفات
 شانہ برائے من یارید تا برائے شما و صحتے بنوسیم کہ بعد از من ہر گز گمراہ نگردد
 پس صحابہ اختلاف کردند بعضے گفتند انچہ فرمود بران عمل باید کرد کہ دوات
 و صحیفہ باید آورد و تا حضرت ہر چہ بخواد بنویسد و بعضے گفتند کہ مناسب نیست
 گان سہر و را درین محل مشغول بہ کتابت و ایرام کہ وقت دے تنگ است
 و عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہ در آنجا بود و گفت در دالم بر حضرت مستولی است
 و حسب کتاب اللہ یعنی قرآن در میان ماست و ما را بسندہ است و در بعضے
 روایات این زیادہ تیر آمدہ کہ عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہ گفت مرد در و شدت مرض خبر با میگوید

و در کتاب الوفا گفتہ پیار شدہ در صفر و در شے کہ ماندہ بود
 و اختلاف است در میان اہل سیر و مدت مرض آنحضرت صلعم اکثر بر آنند کہ سیرہ روز
 بود و بروایتے چہارہ روز و نزد بعضے دو از دہ روز و طائفہ بر آنند کہ
 دہ روز و این اختلاف فرج اختلاف در ابتدا اے مرض در روز وفات است
 و از جملہ وقائع مشہورہ کہ در کتب صحاح مذکور و مسطور است این است کہ در جنین
 اشدہ امرض کہ صحابہ حجۃ فریضہ مجتمع بودند فرمود کہ و دوات و صحیفہ و در روز وفات
 شانہ برائے من یارید تا برائے شما و صحتے بنوسیم کہ بعد از من ہر گز گمراہ نگردد
 پس صحابہ اختلاف کردند بعضے گفتند انچہ فرمود بران عمل باید کرد کہ دوات
 و صحیفہ باید آورد و تا حضرت ہر چہ بخواد بنویسد و بعضے گفتند کہ مناسب نیست
 گان سہر و را درین محل مشغول بہ کتابت و ایرام کہ وقت دے تنگ است
 و عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہ در آنجا بود و گفت در دالم بر حضرت مستولی است
 و حسب کتاب اللہ یعنی قرآن در میان ماست و ما را بسندہ است و در بعضے
 روایات این زیادہ تیر آمدہ کہ عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہ گفت مرد در و شدت مرض خبر با میگوید

و در کتاب الوفا گفتہ پیار شدہ در صفر و در شے کہ ماندہ بود
 و اختلاف است در میان اہل سیر و مدت مرض آنحضرت صلعم اکثر بر آنند کہ سیرہ روز
 بود و بروایتے چہارہ روز و نزد بعضے دو از دہ روز و طائفہ بر آنند کہ
 دہ روز و این اختلاف فرج اختلاف در ابتدا اے مرض در روز وفات است
 و از جملہ وقائع مشہورہ کہ در کتب صحاح مذکور و مسطور است این است کہ در جنین
 اشدہ امرض کہ صحابہ حجۃ فریضہ مجتمع بودند فرمود کہ و دوات و صحیفہ و در روز وفات
 شانہ برائے من یارید تا برائے شما و صحتے بنوسیم کہ بعد از من ہر گز گمراہ نگردد
 پس صحابہ اختلاف کردند بعضے گفتند انچہ فرمود بران عمل باید کرد کہ دوات
 و صحیفہ باید آورد و تا حضرت ہر چہ بخواد بنویسد و بعضے گفتند کہ مناسب نیست
 گان سہر و را درین محل مشغول بہ کتابت و ایرام کہ وقت دے تنگ است
 و عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہ در آنجا بود و گفت در دالم بر حضرت مستولی است
 و حسب کتاب اللہ یعنی قرآن در میان ماست و ما را بسندہ است و در بعضے
 روایات این زیادہ تیر آمدہ کہ عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہ گفت مرد در و شدت مرض خبر با میگوید

و در کتاب الوفا گفتہ پیار شدہ در صفر و در شے کہ ماندہ بود
 و اختلاف است در میان اہل سیر و مدت مرض آنحضرت صلعم اکثر بر آنند کہ سیرہ روز
 بود و بروایتے چہارہ روز و نزد بعضے دو از دہ روز و طائفہ بر آنند کہ
 دہ روز و این اختلاف فرج اختلاف در ابتدا اے مرض در روز وفات است
 و از جملہ وقائع مشہورہ کہ در کتب صحاح مذکور و مسطور است این است کہ در جنین
 اشدہ امرض کہ صحابہ حجۃ فریضہ مجتمع بودند فرمود کہ و دوات و صحیفہ و در روز وفات
 شانہ برائے من یارید تا برائے شما و صحتے بنوسیم کہ بعد از من ہر گز گمراہ نگردد
 پس صحابہ اختلاف کردند بعضے گفتند انچہ فرمود بران عمل باید کرد کہ دوات
 و صحیفہ باید آورد و تا حضرت ہر چہ بخواد بنویسد و بعضے گفتند کہ مناسب نیست
 گان سہر و را درین محل مشغول بہ کتابت و ایرام کہ وقت دے تنگ است
 و عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہ در آنجا بود و گفت در دالم بر حضرت مستولی است
 و حسب کتاب اللہ یعنی قرآن در میان ماست و ما را بسندہ است و در بعضے
 روایات این زیادہ تیر آمدہ کہ عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہ گفت مرد در و شدت مرض خبر با میگوید

که از داوره اختیار بیرون است شاید که این سخنان نیز مثل همان سخنان باشد و اختلاف
میان صحابه بنام او از او بلند شد پس آنحضرت صلعم فرمود بر خیزید از پیش من که
مناعت و دفع هوات بجنور رسولی **صلی الله علیه و آله** مناسب نیست با وجود
آنکه سه وصیت کرد یکی آنکه مشرکان را از جزایر عرب اخراج کنند دوم آنکه جماعت خود
که نزد شما بیایند ایشانرا بجا نرود و صلها بدین چنانکه من میدادم و وصیت سوم راوی
فراموش کرد و او را خطها را آن صلحت میدکذا قال العلماء و الله اعلم و از ابن عباس منقول
است که گفت سخت مصیبتی گذشتند که پیغمبر خدا **صلی الله علیه و آله** وصیت نامه بنویسید
و در بعضی روایات آمده که سعد بن حیر که راوی این حدیث است میگویی این عباس
میگفت که چه در سه بود در پنجشنبه که این قصه واقع شد و گریست ابن عباس تا اشکها
مثل مروارید در رشته کشیده بر روی او فرو آمد و روایت کرد این قصه را که گفته شد
هذانی صحیح البخاری غیر من الصحاح و مشکاة و وصیت کرد ما جرین را که باید گیرند
پس خواند سوره العصر تا آخر و این آیه بخواند فی عسیتم ان نفس وافی الارض یقطعوا ارحامکم
و این آیه شاره ایست بانچه ملوک و اشراف مروانیه و عباسیه با بل بیت نبوت کردند
از جفا و ستم و انصاف و وصیت فرمود که بعد از من جماعتی را بر شما اختیار و اختیار خود را
و شما ترجیح خواهند داد انصاف کنند یا سوال شد گو که با ایشان چه کنم فرمود صبر کنید تا زمانی
که در لب حوض کوثر بن رسید آرد و نه که در زمان معاویه بر یک از انصار ظلمی رفت پس
بظلم نزد معاویه مدعا علیه التفات نکرد و داد و دی داد و آن انصاری گفت رسول خدا

[illegible][illegible]

کتابت شد در روز یکشنبه بیستم ماه ذی القعدة سنه ۱۰۸۵

[illegible]

[illegible]

اور آپ کا حکم ہے کہ جو شخص اپنے مال میں سے کچھ دے کر
 اور آپ کا حکم ہے کہ جو شخص اپنے مال میں سے کچھ دے کر

بوئے مشک از دست من و صحبت رسیده که چون آنحضرت حلت کرد فاطمه زهرا گریه کرد
 و زاری نمود و گفت یا ابتاه دعوت حق را اجابت فرمودی و ابتاه بحیثیت الفردوس
 نزول نمودی و ابتاه خبر مرگ ترا بگیری که رساند و ابتاه بعد از تو دوحی بر که فرود آید
 و جبرئیل بر آنکه آید خداوند از روح فاطمه را بر روح او صلعم برسان بار خدا یا مرادیدار
 رسول خویش قریب گردان بار خدا یا مراد از ثواب صلیب خویش بے نصیب مدار
 و در روز قیامت از شفاعت او محروم گردان و گویند بعد که شستن آنحضرت صلعم
 فاطمه زهرا را که خندان ندید و آوردند آنکه صواب بعد از وفات آنحضرت صلعم
 سر اسیم و حیران گشتند و بر علی مرتضیٰ حالت طاری گشت که طاقی جنیدین نداشت
 و باو که در خانه خود بود و در محله مسجد از علی مرتضیٰ بعد از وفات رسول خدا صلعم آمد و فریاد
 و تسلیه اهل بیت بجا آورد و گفت کار غسل و تمیز و تکفین بخلق بشما وارد و شما بایان قیام
 نمایند و خود با کابر و صاحبین و اشراف انصار که پیغمبر حق ساعده به قرار دادند امر
 خلافت رفت و مشغول بخلایف شدند چه که آنحضرت در ایام ارضی فرموده بود که غسل
 دهند مرا و ان اهل بیت من را بر من مرتضیٰ و عباس آنحضرت را بر سینه خویش
 گرفته غسل میدهند مشران و اساتید اب و بختند و شتم و در گویند این دکان
 بجا و بر پهلایک افشاند و امراتی مرتضیٰ و سید و زان غیب میرزان اعرافان
 و اقربا پیش از آنکه پیشانند که خود دست به دست و گیر میکرد و چشمهاست همه بسته بود
 و بیفت قمر از آب سیرس بیخ زمین و سحر آن و سحرین را و سحرین و سحر که چاه است

در دست من و صحبت رسیده که چون آنحضرت حلت کرد فاطمه زهرا گریه کرد
 و زاری نمود و گفت یا ابتاه دعوت حق را اجابت فرمودی و ابتاه بحیثیت الفردوس
 نزول نمودی و ابتاه خبر مرگ ترا بگیری که رساند و ابتاه بعد از تو دوحی بر که فرود آید
 و جبرئیل بر آنکه آید خداوند از روح فاطمه را بر روح او صلعم برسان بار خدا یا مرادیدار
 رسول خویش قریب گردان بار خدا یا مراد از ثواب صلیب خویش بے نصیب مدار
 و در روز قیامت از شفاعت او محروم گردان و گویند بعد که شستن آنحضرت صلعم
 فاطمه زهرا را که خندان ندید و آوردند آنکه صواب بعد از وفات آنحضرت صلعم
 سر اسیم و حیران گشتند و بر علی مرتضیٰ حالت طاری گشت که طاقی جنیدین نداشت
 و باو که در خانه خود بود و در محله مسجد از علی مرتضیٰ بعد از وفات رسول خدا صلعم آمد و فریاد
 و تسلیه اهل بیت بجا آورد و گفت کار غسل و تمیز و تکفین بخلق بشما وارد و شما بایان قیام
 نمایند و خود با کابر و صاحبین و اشراف انصار که پیغمبر حق ساعده به قرار دادند امر
 خلافت رفت و مشغول بخلایف شدند چه که آنحضرت در ایام ارضی فرموده بود که غسل
 دهند مرا و ان اهل بیت من را بر من مرتضیٰ و عباس آنحضرت را بر سینه خویش
 گرفته غسل میدهند مشران و اساتید اب و بختند و شتم و در گویند این دکان
 بجا و بر پهلایک افشاند و امراتی مرتضیٰ و سید و زان غیب میرزان اعرافان
 و اقربا پیش از آنکه پیشانند که خود دست به دست و گیر میکرد و چشمهاست همه بسته بود
 و بیفت قمر از آب سیرس بیخ زمین و سحر آن و سحرین را و سحرین و سحر که چاه است

۶۵
 در دست من و صحبت رسیده که چون آنحضرت حلت کرد فاطمه زهرا گریه کرد
 و زاری نمود و گفت یا ابتاه دعوت حق را اجابت فرمودی و ابتاه بحیثیت الفردوس
 نزول نمودی و ابتاه خبر مرگ ترا بگیری که رساند و ابتاه بعد از تو دوحی بر که فرود آید
 و جبرئیل بر آنکه آید خداوند از روح فاطمه را بر روح او صلعم برسان بار خدا یا مرادیدار
 رسول خویش قریب گردان بار خدا یا مراد از ثواب صلیب خویش بے نصیب مدار
 و در روز قیامت از شفاعت او محروم گردان و گویند بعد که شستن آنحضرت صلعم
 فاطمه زهرا را که خندان ندید و آوردند آنکه صواب بعد از وفات آنحضرت صلعم
 سر اسیم و حیران گشتند و بر علی مرتضیٰ حالت طاری گشت که طاقی جنیدین نداشت
 و باو که در خانه خود بود و در محله مسجد از علی مرتضیٰ بعد از وفات رسول خدا صلعم آمد و فریاد
 و تسلیه اهل بیت بجا آورد و گفت کار غسل و تمیز و تکفین بخلق بشما وارد و شما بایان قیام
 نمایند و خود با کابر و صاحبین و اشراف انصار که پیغمبر حق ساعده به قرار دادند امر
 خلافت رفت و مشغول بخلایف شدند چه که آنحضرت در ایام ارضی فرموده بود که غسل
 دهند مرا و ان اهل بیت من را بر من مرتضیٰ و عباس آنحضرت را بر سینه خویش
 گرفته غسل میدهند مشران و اساتید اب و بختند و شتم و در گویند این دکان
 بجا و بر پهلایک افشاند و امراتی مرتضیٰ و سید و زان غیب میرزان اعرافان
 و اقربا پیش از آنکه پیشانند که خود دست به دست و گیر میکرد و چشمهاست همه بسته بود
 و بیفت قمر از آب سیرس بیخ زمین و سحر آن و سحرین را و سحرین و سحر که چاه است

در دست من و صحبت رسیده که چون آنحضرت حلت کرد فاطمه زهرا گریه کرد
 و زاری نمود و گفت یا ابتاه دعوت حق را اجابت فرمودی و ابتاه بحیثیت الفردوس
 نزول نمودی و ابتاه خبر مرگ ترا بگیری که رساند و ابتاه بعد از تو دوحی بر که فرود آید
 و جبرئیل بر آنکه آید خداوند از روح فاطمه را بر روح او صلعم برسان بار خدا یا مرادیدار
 رسول خویش قریب گردان بار خدا یا مراد از ثواب صلیب خویش بے نصیب مدار
 و در روز قیامت از شفاعت او محروم گردان و گویند بعد که شستن آنحضرت صلعم
 فاطمه زهرا را که خندان ندید و آوردند آنکه صواب بعد از وفات آنحضرت صلعم
 سر اسیم و حیران گشتند و بر علی مرتضیٰ حالت طاری گشت که طاقی جنیدین نداشت
 و باو که در خانه خود بود و در محله مسجد از علی مرتضیٰ بعد از وفات رسول خدا صلعم آمد و فریاد
 و تسلیه اهل بیت بجا آورد و گفت کار غسل و تمیز و تکفین بخلق بشما وارد و شما بایان قیام
 نمایند و خود با کابر و صاحبین و اشراف انصار که پیغمبر حق ساعده به قرار دادند امر
 خلافت رفت و مشغول بخلایف شدند چه که آنحضرت در ایام ارضی فرموده بود که غسل
 دهند مرا و ان اهل بیت من را بر من مرتضیٰ و عباس آنحضرت را بر سینه خویش
 گرفته غسل میدهند مشران و اساتید اب و بختند و شتم و در گویند این دکان
 بجا و بر پهلایک افشاند و امراتی مرتضیٰ و سید و زان غیب میرزان اعرافان
 و اقربا پیش از آنکه پیشانند که خود دست به دست و گیر میکرد و چشمهاست همه بسته بود
 و بیفت قمر از آب سیرس بیخ زمین و سحر آن و سحرین را و سحرین و سحر که چاه است

[illegible]

این کتاب از سید ابوالحسن علی بن ابی طالب علیه السلام است که در روز شنبه و ماه رجب سال ۱۰۰۰ هجری قمری در مدینه منوره کاتب شده است و در روز شنبه و ماه رجب سال ۱۰۰۰ هجری قمری در مدینه منوره کاتب شده است و در روز شنبه و ماه رجب سال ۱۰۰۰ هجری قمری در مدینه منوره کاتب شده است

حسن حسین آگاه میکرد و بر شیمی خود و نامراد میفرزندان بیا سیکر سیت بزیارت
 قبر پدر بزرگوار خود میرفت و خاکهای از انجا بر میداشت و بر دیده عین خود می نهاد
 و گریه میکرد و این شعر می فرمود و شعر افروخته شوق زرت تبرک بایا انوح
 و اشکوارا را که مجاد بیا ساکن الغب اغافل بنی الکاه و ذکرک انسانی جمیع نقصات
 فان کنت عن عینی فی التراب معنیاب ناکنت عن قلبی الحزین لغائب و از جمله مرثیاتی
 که منسوب بحضرت زهراست این دو بیت است **ایات نفسی**
 ز غم اتمای مجوسه یا لیتها خرجت مع الزفرات الا خیر بعدک فی الحیوة و انما و انما
 ان تطول جانی به مرگیت که عبد الله بن زید انصاری که صاحب اذان و تها
 الدعوات بود دعا کرد که خداوند ایشتم جهان بن مراستان که به مشاوره بجا آید
 تو میخوای هم آن ور همان زمان نایا شد و حجبی دیگر متناست که به پدیدان
 سرور در مدینه باشند غم اختار کرد و اندازد ببال رختی شد غم غمیت بجا نایام
 نمود و شش ماه تمام گزشت بود که خواب دید حضرت را که میفرمایند که است ببال
 جفاست کنی که بزیارت نهی آئی پس ببال جان ساعت بیدار شد و بیدار شد و بیدار شد
 و در بولا فاطمه زهرا و اگر گزشت بود چون ببال است و انهم ستم و اقامت سیمین رسیدند
 حال فاطمه زهرا رسید ایشان و گریه شدند و گفتند اجزا که شدنی فاطمه زهرا ببال
 بگریست و گفت است بگر گزشت زهرا و چاره و و پر بزرگوار گشتی و وفات رخسار
 روز و شب و وقت ضحی و از دهم رجب الاول سنه احدى عشر مین الحجرة بود

این کتاب از سید ابوالحسن علی بن ابی طالب علیه السلام است که در روز شنبه و ماه رجب سال ۱۰۰۰ هجری قمری در مدینه منوره کاتب شده است و در روز شنبه و ماه رجب سال ۱۰۰۰ هجری قمری در مدینه منوره کاتب شده است و در روز شنبه و ماه رجب سال ۱۰۰۰ هجری قمری در مدینه منوره کاتب شده است

این کتاب از سید ابوالحسن علی بن ابی طالب علیه السلام است که در روز شنبه و ماه رجب سال ۱۰۰۰ هجری قمری در مدینه منوره کاتب شده است و در روز شنبه و ماه رجب سال ۱۰۰۰ هجری قمری در مدینه منوره کاتب شده است و در روز شنبه و ماه رجب سال ۱۰۰۰ هجری قمری در مدینه منوره کاتب شده است

[illegible]

[illegible]

دارے و پیادگان را سوار کردند و گاه روایت خود ساختند و طیب
ذاتی آنحضرت بود و خوشبوی تر از بوی پیچیده نخل و چمن بود و چون آنحضرت
میخواست که تفریح کند همیشه قضای حاجت نماید و شگافه بیش ازین نداشت
می برد بول و غلط او را و فلح میشد از آن بوی خوش و طبع غایت شیرین و خوش
می آمد از وی هیچ بشک و آنچه کلوخ استنجایی بود و عجب پاکیزگی داشت و می یافتند
از آنها را آنحضرت و تحقیق زنده اند قوس ابراهیم علم بطهارت بول و غلط آنحضرت
صلعم نیست قول بعضی اصحاب شافعی و بعضی کوفی و شافعی بول آنحضرت را
که در قبا می بود و از برکت آن تمام عمر می بارشند و عرق پشیمانی آنحضرت
طیب الطیب بود و تلا لاه و چه الانوار تلا لاه القمیر لیل الابد و اللهم صل علی محمد و آل
محمد و آل محمد و احتملاف کرده اند در عدد و ازواج آنحضرت صلعم و ترتیب
ایشان و عدد آنکه در از ایشان پیش از آنحضرت علیه السلام و آنکه در آنحضرت
آنحضرت پیش از ایشان و آنکه در دخول کرده و دخول کرده و آنکه در خطبه امرو
و آنکه در دخول کرده و آنکه در عرض کرده و نفس خود را بر آنحضرت و متعلق علیه یا زده
زن اند شستن از قریش خدیجه بنت خویلد و عایشه بنت ابی بکر و حفصه بنت عمر
بن الخطاب و ام حبیبه بنت ابی سفیان و ام سلمه بنت ابی اسامه و سوده بنت زعمه
و چهار عربیه اند از غیر قریش زینب بنت جحش و میمونہ بنت الحارث ہالیہ و زینب
بنت خزیمہ ہالیہ ام الماکین و جویریہ بنت الحارث و یکے غیر عربیه از بنی اسرائیل

۲۵

رسیده و دیگر کسی نبود که زین بنت محمد بن حنفیه بود اما اولاد کرام
آنحضرت جلالت را آنچه اتفاق کرده شده است برایشان شش اند و پس قاسم
و ابراهیم و چهار دختر زینب رقیه و ام کلثوم و فاطمه و در غیر ایشان اختلاف است
بعضی طیب و طاهر نیز شمرده اند پس جمیع هشت پسر چهارزکوره و چهار پسر
و بعضی میگویند که غیر ابراهیم و قاسم عبد الله است که بچه صغیر از عالم نبوت
و طیب و طاهر لقب عبد الله است بهجت تولد او در عهد اسلام و اکثر اهل علم
اتساب برین اند و واقطنی گفت که این قول اثبت است پس مجموع هفت
باشد سه نوکر و چهار نامت و آنچه مشهور است در تقیقام و بر زبانها میگردد این
علام هستند و در خواص انبیاء از واقطنی حکایتی کرد که طیب و طاهر غیر
عبد الله اند پس آنکه پنج تن باشند و مجموع نه و از بعضی مردم نقل کرده شده
که طیب و طاهر از پیش کم مولود اند و طاهر و طاهر ادیک کم دیگر پس همه
یا زاده باشند و از بعضی منقول است که زائیده شده برای آنحضرت
پیش از نبوت پس که نام کرد او را عبد مناف پس مجموع دوازده تن باشد
که همه زائیده شده اند و اسلام غیر عبد مناف و گفته است ابن اسحق که زائیده
شده اند هم غیر ابراهیم پیش از اسلام و وفات یافتند در اسلام و وقت
یافتند در حالت ارتضاع و در بعضی اقوال عبد الله بعد از نبوت مولود شده
و اختلاف کرده اند در کسب اولاد آنحضرت و ترتیب ایشان و ولادت پس

بعضی گفتند کہ اکبر اولاد دوسے صلح نامہ ہو پتر زینب پشتر قوت
 پشتر عبد اللہ پشتر ام کلثوم پشتر فاطمہ زہرا پشتر ابراہیم و بعضے گفتے کہ اکبر
 زینب پشتر قاسم پشتر ام کلثوم پشتر فاطمہ زہرا پشتر عبد اللہ کہ لقب اوطیب طاہر است
 پشتر ابراہیم و ابن عبد اللہ کہ گفتے کہ یحییٰ قول است صحیح اما قاسم اول مولود ہوتا
 کہ زائید شد مر آنحضرت را پیش از نبوت و بوقت کنیت کرد و شد آنحضرت
 بابو القاسم نسبت مامشی کرد و بعضے گفتے کہ تا قبل رکوبت و بعضے گفتے وہ
 سال زینب و بعضے منعمہ و ماہ گفتے اند و وفات یافت پیش از نبوت و نزد
 بعضے در اسلام و وے اول کہے ست کہ مرد از اولاد رسول خدا اما عبا
 در مکہ در اسلام بوجود آمد و در طفولیت فوت شد اما ابراہیم آخر اولاد است
 در مدینہ در پنج سال ہشتم از ہجرت تولد نمود مادر او ماریہ قبطیہ بود و سکنے ز وجہ
 ابو رافع از مولاۃ رسول خدا قابلا و بود و برائے ماریہ خانہ ساختہ وادہ بود کہ لان
 انوضع را مشربہ ام ابراہیم میگونیہ زیار و شیر کہ بہ بود عمر ابراہیم ہفتاد و نہ سال
 ابو داؤد و ذکر کردہ و در روئے شائزہ ماہ و ہشت روز و تر و بعضے یک سال و
 دہ ماہ و شش روز و بعضے قریب یک سال و نیم گفتے اما اکبر بنات آنحضرت
 نزد شہر علما زینب است و نزد ابن اسحق آنست کہ زائیدہ شد و در سنہ
 تثنین از ولادت آنحضرت کہ در واقعہ فعلی بود و دریافت اسلام را و بہتیر
 کہ و تو مزج کردہ ہو و اورا با پسہ خالہ اش کہ ابو العاص بن الربیع بن عبد القری

کہ اکبر اولاد دوسے صلح نامہ ہو پتر زینب پشتر قوت
 پشتر عبد اللہ پشتر ام کلثوم پشتر فاطمہ زہرا پشتر ابراہیم و بعضے گفتے کہ اکبر
 زینب پشتر قاسم پشتر ام کلثوم پشتر فاطمہ زہرا پشتر عبد اللہ کہ لقب اوطیب طاہر است
 پشتر ابراہیم و ابن عبد اللہ کہ گفتے کہ یحییٰ قول است صحیح اما قاسم اول مولود ہوتا
 کہ زائید شد مر آنحضرت را پیش از نبوت و بوقت کنیت کرد و شد آنحضرت
 بابو القاسم نسبت مامشی کرد و بعضے گفتے کہ تا قبل رکوبت و بعضے گفتے وہ
 سال زینب و بعضے منعمہ و ماہ گفتے اند و وفات یافت پیش از نبوت و نزد
 بعضے در اسلام و وے اول کہے ست کہ مرد از اولاد رسول خدا اما عبا
 در مکہ در اسلام بوجود آمد و در طفولیت فوت شد اما ابراہیم آخر اولاد است
 در مدینہ در پنج سال ہشتم از ہجرت تولد نمود مادر او ماریہ قبطیہ بود و سکنے ز وجہ
 ابو رافع از مولاۃ رسول خدا قابلا و بود و برائے ماریہ خانہ ساختہ وادہ بود کہ لان
 انوضع را مشربہ ام ابراہیم میگونیہ زیار و شیر کہ بہ بود عمر ابراہیم ہفتاد و نہ سال
 ابو داؤد و ذکر کردہ و در روئے شائزہ ماہ و ہشت روز و تر و بعضے یک سال و
 دہ ماہ و شش روز و بعضے قریب یک سال و نیم گفتے اما اکبر بنات آنحضرت
 نزد شہر علما زینب است و نزد ابن اسحق آنست کہ زائیدہ شد و در سنہ
 تثنین از ولادت آنحضرت کہ در واقعہ فعلی بود و دریافت اسلام را و بہتیر
 کہ و تو مزج کردہ ہو و اورا با پسہ خالہ اش کہ ابو العاص بن الربیع بن عبد القری

بعضی گفتند کہ اکبر اولاد دوسے صلح نامہ ہو پتر زینب پشتر قوت
 پشتر عبد اللہ پشتر ام کلثوم پشتر فاطمہ زہرا پشتر ابراہیم و بعضے گفتے کہ اکبر
 زینب پشتر قاسم پشتر ام کلثوم پشتر فاطمہ زہرا پشتر عبد اللہ کہ لقب اوطیب طاہر است
 پشتر ابراہیم و ابن عبد اللہ کہ گفتے کہ یحییٰ قول است صحیح اما قاسم اول مولود ہوتا
 کہ زائید شد مر آنحضرت را پیش از نبوت و بوقت کنیت کرد و شد آنحضرت
 بابو القاسم نسبت مامشی کرد و بعضے گفتے کہ تا قبل رکوبت و بعضے گفتے وہ
 سال زینب و بعضے منعمہ و ماہ گفتے اند و وفات یافت پیش از نبوت و نزد
 بعضے در اسلام و وے اول کہے ست کہ مرد از اولاد رسول خدا اما عبا
 در مکہ در اسلام بوجود آمد و در طفولیت فوت شد اما ابراہیم آخر اولاد است
 در مدینہ در پنج سال ہشتم از ہجرت تولد نمود مادر او ماریہ قبطیہ بود و سکنے ز وجہ
 ابو رافع از مولاۃ رسول خدا قابلا و بود و برائے ماریہ خانہ ساختہ وادہ بود کہ لان
 انوضع را مشربہ ام ابراہیم میگونیہ زیار و شیر کہ بہ بود عمر ابراہیم ہفتاد و نہ سال
 ابو داؤد و ذکر کردہ و در روئے شائزہ ماہ و ہشت روز و تر و بعضے یک سال و
 دہ ماہ و شش روز و بعضے قریب یک سال و نیم گفتے اما اکبر بنات آنحضرت
 نزد شہر علما زینب است و نزد ابن اسحق آنست کہ زائیدہ شد و در سنہ
 تثنین از ولادت آنحضرت کہ در واقعہ فعلی بود و دریافت اسلام را و بہتیر
 کہ و تو مزج کردہ ہو و اورا با پسہ خالہ اش کہ ابو العاص بن الربیع بن عبد القری

بن عبد الشمس بن عبد مناف و مادر ابو العاص بنت خویلد اخت خدیجه بنت
خویلد از یک مادر و پدر و زینب را از ابو العاص پسر بود علی نام و خوشتر آن
نام علی نزدیک بجد فرغ رسیده از دنیا رفت و حضرت علی ابن ابیطالب
بعد وفات فاطمه زهرا علیه السلام ایضا و علیها بموجب وصیت و
اعانه را بخوانست و زاینده و برادر علی و زید را که نام و سکه و سکه
محمد اکبر و محمد اصغر و فرزندان او را و علی مرتضی اند محمد اکبر محمد بن حنفیه و محمد اصغر
ام و نام و زید بود که شهید شد با حضرت امام حسین علیه السلام و علی حده
و سلم و فاطمه زینب در زمان حیات آنحضرت در سالی ششم از هجرت واقع شد
آنرا قریه و لاوت و در سال سی و سوم از واقعه فیل است بعد از زینب
بعده سال و رقیه پیش از عهد نبوت تحت عقیقه بن ابی اسب و اخت او ام کلثوم
تحت برادر و عقیقه و در اکثر کتب و جامع الاصول و راؤل بصیغه کبر و
در ثانی مصغر و در روضه الاحباب بعکس این آورده و هم گاه که عقیقه طلاق داد
با حضرت عثمان رضی الله عنه بن عفان در کتب و روایات و عقیقه هم ام کلثوم را
گذاشت و آنحضرت و حق و دعا کرد و شکر سینه اش پاره ساخت و
آنحضرت ام کلثوم را بعد فوت رقیه در سنه ثلاث از هجرت بثمان داد
و ام کلثوم در سنه سبع از هجرت وفات یافت و از دختر پیغمبر و زندی عمر عثمان
رضی الله عنه بن عفان را بوجود آمد اما باقی نماند و نزد علما و امامین زینب و کلثوم

بن عبد شمس بن عبد مناف و مادر ابو العاص بنت خویلد اخت خدیجه بنت
 خویلد از یک مادر و پدر وزیرب راز ابو العاص پسر بو علی نام و خست کرنا
 نام علی نزدیک بجد پسر غر سیده از دنیا رفت و حضرت علی ابن ابیطالب
 بعد وفات فاطمه زهرا علیه السلام علیا علیها السلام وصیت و
 امام را بنحو است و زائید و بر اے علی ولیدے راکه نام وے محمد و سطر
 محمد اکبر و محمد اصغر نیز از اولاد علی مرتضی اند محمد اکبر محمد بن خفیه و محمد اصغر
 امام و امام و زید بود که شمسید شد با حضرت امام حسین علیه السلام و علی جد
 و سلم وفات زینب در زمان حیات آنحضرت و سالی ششم از هجرت واقع شد
 ثانی رقیه و لاوت وے و سال سی و سوم از واقعہ فیل است بعد از زینب
 بعد سال و رقیه پیش از عهد نبوت تحت عتبه بن ابی لهب و اخت او ام کلثوم
 تحت برادر وے عتبه و در کثرت کتب و جامع الاصول و اول بصینه کبر و
 در ثانی مصغر و در روضه الاحباب عکس این آورده و هر گاه که عتبه طلاق داد
 با حضرت عثمان رضی الله عنه بن عفان در کثرت و بیع نمود و عتبه هم ام کلثوم را
 گذاشت و آنحضرت در حق وے دعا کرد و شیخ سینه سن پاره ساخت و
 آنحضرت ام کلثوم را بعد فوت رقیه در سنه ثلاث از هجرت بمشمان داد
 و ام کلثوم در سنه سلج از هجرت وفات یافت و از دختر پیغمبر فرزندی عثمان
 رضی الله عنه بن عفان را بوجود آمد اما باقی نماند و نزد علما و امامین زینب و کلثوم

ترغیب تجویض بر تو لای ایشان نماید قال الله تعالی قتل الاستسکیم علیہ اجر الملوقة
فی القربے گو ای محمد که سوال نمیکندم بر تبلیغ رسالت پیچ مزدے کرد و دستی و محبت
قربے فی المدارک و البیضاوی و الثعلبی و الکشاف روے انها لما نزلت قیل
یا رسول الله من قرأ بشک من هو ارام الله من حببت علینا مودت محمد و سلم قال علی
وفاطمة و انها هاتر حجه در مدارک و بیضاوی و تفسیر کشاف و ثعلبی مذکور است
که روایت کرده شد هر گاه این آیه نازل گشت سائے از جناب حضرت رسالت
صلی الله علیه و آله و سلم سوال کرد که کدام اند از قرابت تو که دوستی و محبت
ایشان بر ما واجب و فرض است غمخور رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم
بأنه مقتضی المحبت علی وفاطمة و هر دو پسران حسن و حسین علیهم السلام اند قال الله
تعالی و من یقرن حسنة نزوله فیما احسن این آیت ملصق به آیه سابق است
فی المدارک عن السدی انما المودة فی آل الرسول یعنی کتاب حسنه مودة اولاد اطهار
رسول خداست و ذکر این آیت بعد آیه سابقه و آله بر وجوب مودت قریبے مشعر است
که مراد همین مودت قریبے است اگر چه بظاهر عام است کما قال فی المدارک انما المودة
فی فی حسنة كانت الا انما تناول المودت تناول اولی الذکر با عقیب ذکر المودة
در تفسیر ماوردی و میان و عین المعانی مذکور شده که حسنه و دوستی آل رسول
است و شیء دشمنی ایشان و فی فضل الخطاب و من یقرن حسنة اسے حب آل محمد
نیز و فیما حسنه الی آخره قالوا یا رسول الله من قرأ بشک من هو ارام الله من حببت

من هو لا والذين وجبت علينا من حقهم قال علي وفاطمة وابناهما رواه احمد
 وابن ابى حاتم والطبراني والحاكم وصححه وفي الصحيحين ونقل الثعلبي والبيهقي عن ابن
 عباس انه لما نزل قوله تعالى قل لا اسألكم عليا اجر الا المودة في القربى قال قوم
 في نفوسهم ما يريدون الا ان يخشينا على قرابتهم من بعدنا خبر جبريل النبي صلى الله عليه وسلم
 عليه السلام انهم اتموه فانزل الله تعالى ام يقولون افترس على الله كذبا لا به
 فقال القوم يا رسول الله انك صادق فانزل وهو الذي تقبل النبوة عن عباد الله
 واخرج الطبراني عن الامام زين العابدين عليه السلام لما حجب به امير عقيب بن قيس
 ابيهم اقيم على درج وشنق قال بعض جهلاء اهل الشام الحمد لله الذي قطع
 عرق الغنم فقال اقرئت قل لا اسألكم عليا اجر الا المودة في القربى قال واقرئت
 هم قال نعم واخرج الطبراني عن ابى سعيد الخدري ان النبي صلى الله عليه وسلم قال
 في قوله تعالى وفتوحهم انهم مسؤولون عن ولايتهم على اهل البيت لان الله امر به ان يعترف
 الخلق انه لا اله الا الله على طيخ الرسالة اجر الا المودة في القربى والمعنى انهم مسؤولون اهل المودة
 حتى الموالات كما ارضا هم لابي ام الفضل عموما واهلها فليكون عليهم المصداقية والبيعة ومن ذلك
 ان خرج مسلم عن زيد بن ارقم قال قام رسول الله صلى الله عليه وسلم فسلم يوفينا
 خلفنا بما رآه من خبايا من مكة والمدنية فحمد الله واشنه عليه وعظ وذكر ثم قال يا ايها
 ايها الناس انما ابشر بوشك ان ياتي رسول ربى فاجبت وانا ما ترك فيكم شيئا الا ما اوصيتم به
 فيه العبد والسوء فحمدوا الكتاب الله وستمسكوا به فخرص على كتاب الله وغب فيه ثم

من هو لا والذين وجبت علينا من حقهم قال علي وفاطمة وابناهما رواه احمد
 وابن ابى حاتم والطبراني والحاكم وصححه وفي الصحيحين ونقل الثعلبي والبيهقي عن ابن
 عباس انه لما نزل قوله تعالى قل لا اسألكم عليا اجر الا المودة في القربى قال قوم
 في نفوسهم ما يريدون الا ان يخشينا على قرابتهم من بعدنا خبر جبريل النبي صلى الله عليه وسلم
 عليه السلام انهم اتموه فانزل الله تعالى ام يقولون افترس على الله كذبا لا به
 فقال القوم يا رسول الله انك صادق فانزل وهو الذي تقبل النبوة عن عباد الله
 واخرج الطبراني عن الامام زين العابدين عليه السلام لما حجب به امير عقيب بن قيس
 ابيهم اقيم على درج وشنق قال بعض جهلاء اهل الشام الحمد لله الذي قطع
 عرق الغنم فقال اقرئت قل لا اسألكم عليا اجر الا المودة في القربى قال واقرئت
 هم قال نعم واخرج الطبراني عن ابى سعيد الخدري ان النبي صلى الله عليه وسلم قال
 في قوله تعالى وفتوحهم انهم مسؤولون عن ولايتهم على اهل البيت لان الله امر به ان يعترف
 الخلق انه لا اله الا الله على طيخ الرسالة اجر الا المودة في القربى والمعنى انهم مسؤولون اهل المودة
 حتى الموالات كما ارضا هم لابي ام الفضل عموما واهلها فليكون عليهم المصداقية والبيعة ومن ذلك
 ان خرج مسلم عن زيد بن ارقم قال قام رسول الله صلى الله عليه وسلم فسلم يوفينا
 خلفنا بما رآه من خبايا من مكة والمدنية فحمد الله واشنه عليه وعظ وذكر ثم قال يا ايها
 ايها الناس انما ابشر بوشك ان ياتي رسول ربى فاجبت وانا ما ترك فيكم شيئا الا ما اوصيتم به
 فيه العبد والسوء فحمدوا الكتاب الله وستمسكوا به فخرص على كتاب الله وغب فيه ثم

من هو لا والذين وجبت علينا من حقهم قال علي وفاطمة وابناهما رواه احمد
 وابن ابى حاتم والطبراني والحاكم وصححه وفي الصحيحين ونقل الثعلبي والبيهقي عن ابن
 عباس انه لما نزل قوله تعالى قل لا اسألكم عليا اجر الا المودة في القربى قال قوم
 في نفوسهم ما يريدون الا ان يخشينا على قرابتهم من بعدنا خبر جبريل النبي صلى الله عليه وسلم
 عليه السلام انهم اتموه فانزل الله تعالى ام يقولون افترس على الله كذبا لا به
 فقال القوم يا رسول الله انك صادق فانزل وهو الذي تقبل النبوة عن عباد الله
 واخرج الطبراني عن الامام زين العابدين عليه السلام لما حجب به امير عقيب بن قيس
 ابيهم اقيم على درج وشنق قال بعض جهلاء اهل الشام الحمد لله الذي قطع
 عرق الغنم فقال اقرئت قل لا اسألكم عليا اجر الا المودة في القربى قال واقرئت
 هم قال نعم واخرج الطبراني عن ابى سعيد الخدري ان النبي صلى الله عليه وسلم قال
 في قوله تعالى وفتوحهم انهم مسؤولون عن ولايتهم على اهل البيت لان الله امر به ان يعترف
 الخلق انه لا اله الا الله على طيخ الرسالة اجر الا المودة في القربى والمعنى انهم مسؤولون اهل المودة
 حتى الموالات كما ارضا هم لابي ام الفضل عموما واهلها فليكون عليهم المصداقية والبيعة ومن ذلك
 ان خرج مسلم عن زيد بن ارقم قال قام رسول الله صلى الله عليه وسلم فسلم يوفينا
 خلفنا بما رآه من خبايا من مكة والمدنية فحمد الله واشنه عليه وعظ وذكر ثم قال يا ايها
 ايها الناس انما ابشر بوشك ان ياتي رسول ربى فاجبت وانا ما ترك فيكم شيئا الا ما اوصيتم به
 فيه العبد والسوء فحمدوا الكتاب الله وستمسكوا به فخرص على كتاب الله وغب فيه ثم

[illegible][illegible]

[Illegible handwritten Persian script]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

میخواهند بطریق که آنجا آبی بود دهنده میشد و آن موضع بخم بضم خاء و جیم و تشدید میم یعنی
در غنیمت که میان که و مدینه بود و شکر و ثواب جناب جل و علا کما هو احری بجا آورد و
نصیحت و پند بر دامن کما هو الیق و او بود و او بعد از آن فرمود اما بنی جبر و ثنای
بدانید و آگاه باشید اید و آن پدر شته که من بشدم قریب است که بیاید مرا فرستاده
پروردگار من و قبول کنم و او را ملک الموت است پیشه ملک الموت بیاید و من
ازین عالم انتقال نمایم لهذا به شما و غایبکنم و میگویم که میگذرم میان شما و چیز نفیس
عظیمی که آن قرآن شریف که کتاب خداست و در آن نور و هدایت است پس گریه
عمل کنید با و او و نواهی آن و چنگل زینید به و و تحریص فرمود بر کتاب الله و تحریص
نمود باستمساک و بعد از آن فرمود دوم از آن دو چیز نفیس عظیم الملیت من
اندا و میدانم خدا را در حق الملیت خود و سه مرتبه این کلمه فرموده از خدا تبرسی
حقوق ایشان نگاهدارید و طاعت و محبت ایشان را شعار و دثار خود سازید
چنانچه امتثال با حکام کتاب الله فرض است همچنین طاعت و انقیاد او امر الملیت
بجواز و ارکان و محبت و عقیدت و مودود و سوخت ایشان بقلب جهان جواب
و فرض است و از زمین ثابت مرئیست آنها لن تیفرق اتمه بر دالی الخصوص یعنی
کتاب ال عباد از هم نخواهند شد تا که خواهند آمد نزد من بر حوض کوثر از طیعان و تحلفان
خود خبر خواهند داد و بسا از آیات دال بر مودت و محبت الملیت نبوت علیه الصلوة
و السلام است قال الله تعالی انی لغفار لمن تاب و امن و عمل صالحا ثم اهتدى

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خلائف
نبي الله صلى الله عليه وآله
في كل عصر وزمان
والمؤمنين
الذين هم
أولاد نبي الله صلى الله عليه وآله
في كل عصر وزمان
والذين هم
أولاد نبي الله صلى الله عليه وآله
في كل عصر وزمان

قال ثابت البستي في إسناده عن أبي بصير الباقر وخرج
الشيخ في تفسير قوله تعالى وعصموا جبل من جميعا ولا تفرقوا عن جعفر الصادق انه قال من جبل
الله الذي قال الله تعالى وعصموا جبل من جميعا ولا تفرقوا قال الله تعالى ان الذين نفعوا
وعملوا الصالحات يجعل لهم الرحمن وخرج الحافظ السلفي عن محمد بن الحنفية انه قال في تفسير
هذه الآية لا يبقه مؤمن الا وفي قلبه وداعلي ولا يبقية قال الله تعالى ام يحسبن الناس على
اتاهم الله من فضله اخرج ابو الحسن المعالي عن الباقر عليه السلام انه قال في هذه الآية
نحو الناس والله هذا في الصواعق وفي المشكوة عن جابر قال راى رسول الله صلى الله عليه وآله
عليه وآله في حجة يوم عرفه هو على ناقته لقصوا الخيل فسمعت يقول يا ايها الناس اني تركت
فيكم ما ان اخذتم به لن تضلوا الكتاب الله وعترتي ابني رواه الترمذي عن زيد بن ارقم
قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله في تارك فيكم ما ان تمسكتم به لن تضلوا بعدى احد ما
اعظم من الاخر كتاب الله جبل مد ومن السما والارض وعترتي واهل بيتي ولن
يتفرقا حتى يردوا على الخوض فانظروا كيف تخلفوني فيهم رواه الترمذي وخرج احمد
في مسنده وابن جرير والحاكم في مسنده عن ابى ذر الغفاري انه قال وهو اخذ
باب الكعبة سمعت النبي يقول الا ان مثل اهل بيتي فيكم مثل سفينة نوح من ركبها نجي ومن تخلف
عنها هلك هذا ايضا في المشكوة من محمد بن احمد وروى ابن جرير والحاكم في مسنده
ان ابى ذر غفاري روايت كذا في مسنده كذا في مسنده كذا في مسنده كذا في مسنده كذا في مسنده
راشدينم از رسول خدا صلى الله عليه وآله كه من فرمود آگاه باشيد كه مثل

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خلائف
نبي الله صلى الله عليه وآله
في كل عصر وزمان
والمؤمنين
الذين هم
أولاد نبي الله صلى الله عليه وآله
في كل عصر وزمان
والذين هم
أولاد نبي الله صلى الله عليه وآله
في كل عصر وزمان

والذين هم
أولاد نبي الله صلى الله عليه وآله
في كل عصر وزمان

من ابن مثنیٰ قطوعوا حشیم و الذی نفسی بیده لا یرخل قلب امرؤ الا یان حتی یکفتم شمه و لھذا یقحم
 منی فی الصواعق روایت صحیحہ و اخرج احمد و ابی نعیم و ابی نعیم عن عبد المطلب بن ربیعہ
 لا یرخل قلب امرؤ الا یان حتی یکفتم لحد و القرائی صحیحہ برآورد ابن ماجہ و طبرانی
 و کبیر و ابن عساکر و رتار من خج و از محمد بن کعب بن عباس بن عبد المطلب عم رسول خدا
 صلی اللہ علیہ و آلہ کہ فرمود رسول خدا چہ رسید قومی را کہ ہمسرخ می کنند ہر گاہ کہ
 حی آید مردے از طبیعت موقوف می کنند سخن خود را و سخن می سازند قسم بخند کہ ذات من
 در دست قدرت اوست و منی آید و در دل مردے ایمان گرہ کہ دوست دارد
 طبیعت مرا بر اسے خدا و بحیث قرابت ایشان با من ہذا فی نقیض التجا و غیرہ
 و اخرج ابو یعلیٰ فی مسندہ عن حسین و ابو ادا و اکرم عن ثلث خصال حب نیکم
 و حب اللہ و قرآۃ القرآن فان حملتہ القرآن فی ظن اللہ یوم لا یرخل الا ظمیر غیاہ و ابی
 اخرج احمد فی مسندہ و الطبرانی فی الکبیر و ابی نعیم فی الخلیۃ و الحاکم فی المستدرک
 عن ابن عمر الدینا طعون و طعون ایضا الا ما یتبعی لحد و لال محمد بن ابی ہریرۃ عن ابی ہریرۃ
 و فی البخاری عن ابی بکر رضی اللہ عنہما عن ابی ہریرۃ عن ابی ہریرۃ عن ابی ہریرۃ عن ابی ہریرۃ
 ابن عساکر عن علی النجوم ان لال السماء و لال مثنیٰ امان لاسی و ابی نعیم فی مسندہ
 عن سلمہ بن الاکحج شہدکم لال الصراط اشدکم جلال مثنیٰ و فی روایت صحیحہ الحاکم
 علی شرط الشیخین النجوم ان لال الارض من الفرق و لال مثنیٰ امان لاسی من اللغات
 فاذا خالفنا قبیلہ من العرب اختلفوا فصاروا خرب المیس ہذا فی الصواعق

[illegible]

ہر کرا حب علیؑ باشد بجان
 این سخن را ہست تاویل ای سخنی

شیت در ویل حاجی علم و جہت
خود گنہ اور راہینہ دار و زیان
فہم کن نیکو و بد شنو از احی

در بیان درجات محبان و طایفان شیرین و دل
 علی بن ابی طالب و علیه الصلوٰۃ الرحمن
 در مدارج النبوة آورده از امیر المؤمنین علی بن ابی طالب
 صلوات الله علیه و آله و سلم و در بیان درجات محبان و طایفان
 شیرین و دل و در بیان درجات محبان و طایفان شیرین و دل
 در بیان درجات محبان و طایفان شیرین و دل

یاد شاه نبیا و کعبه
 من حب گفت قوت خصم
 محو گردان گناه غافلان
 حشر او باد بود روز عظیم
 از گناه او را ضرر گو کے بود
 محب را تابع محبوب بین
 حب و اصل را توحب او شمر
 بر که و مده او کجا گیسو و مرام
 چشم دل بخت او اندر دل گیر
 سیات و اصلان نکند ضرر
 سیات پاکبازان بے ریا
 کار اصل قرب خاصان خدا
 چون حسن آمد بجائے مومنین
 سیات پاکبازان اے عمو

در حدیث دیگر آن سلطان راد
 شرح نمائے بیاد گواہ عمو
 هست معنی آنکه حب و اصلان
 هر که حب مرتضی دارد و مقیم
 و آنکه او را با حب محشر بود
 و حقیقت چشم بخت بر یقین
 اصل بیان حب حق اے پسر
 هر که حق رادوست دارد اے هام
 و حقیقت هست تحویل دیگر
 مرعوم مومنان را اے پسر
 بلکه خود طاعت بود مر خلق را
 هست و تحقیق حب مرتضی
 سیات اهل قرب فائزین
 مومنان را چهره در دارد

در بیان درجات محبان و طایفان شیرین و دل
 علی بن ابی طالب و علیه الصلوٰۃ الرحمن
 در مدارج النبوة آورده از امیر المؤمنین علی بن ابی طالب
 صلوات الله علیه و آله و سلم و در بیان درجات محبان و طایفان
 شیرین و دل و در بیان درجات محبان و طایفان شیرین و دل
 در بیان درجات محبان و طایفان شیرین و دل

در بیان درجات محبان و طایفان شیرین و دل
 علی بن ابی طالب و علیه الصلوٰۃ الرحمن
 در مدارج النبوة آورده از امیر المؤمنین علی بن ابی طالب
 صلوات الله علیه و آله و سلم و در بیان درجات محبان و طایفان
 شیرین و دل و در بیان درجات محبان و طایفان شیرین و دل
 در بیان درجات محبان و طایفان شیرین و دل

در بیان درجات محبان و طایفان شیرین و دل
 علی بن ابی طالب و علیه الصلوٰۃ الرحمن
 در مدارج النبوة آورده از امیر المؤمنین علی بن ابی طالب
 صلوات الله علیه و آله و سلم و در بیان درجات محبان و طایفان
 شیرین و دل و در بیان درجات محبان و طایفان شیرین و دل
 در بیان درجات محبان و طایفان شیرین و دل

[illegible]

یا بنی خدا سجدہ آور دے بدون رکوع خلاف عادت فرمود حضرت رسالت لاری
 بدرستی آمد جبرئیل گفت ای محمد خدا تعالیٰ دوست میدارد و علی پس سجدہ شکر این
 نعمت بجا آورد و بعد ازان برداشتم سر خود را گفت جبرئیل که خدا دوست
 میدارد و حضرت زہرا را باز سجدہ کرد و پس برداشتم سر از سجدہ گفت جبرئیل
 محمد خدا دوست میدارد و حسن و حسین را علیہم السلام پس سجدہ کرد و بعد ازان
 برداشتم سر خود را از سجدہ گفت جبرئیل بدرستی خدا تعالیٰ دوست میدارد
 کسی را کہ دوست دارد ایشان را پس سجدہ کرد و سر برداشتم از سجدہ
 پس گفت جبرئیل خدا دوست میدارد کسی را کہ دوست دارد و دوستان
 ایشان را پس سجدہ کرد و فی فضل الخطاب حدیثنا عبد اللہ عن محمد بن عبید بن خالد
 قال حدیثنا محمد بن عثمان البصری قال محمد بن اسحاق عن محمد بن سعید ابی طیبہ عن
 المقداد بن الاسود رضی اللہ عنہ قال قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
 معرفۃ آل محمد برآء من النار و حب آل محمد جواز علی الصراط و الاولایۃ لآل محمد امان
 من العذاب نیز و مدارج النبوة آورده کہ فرمود آنحضرت کہ شناختن آل محمد سبب
 نیرالیت از آتش و دفع وجب آل محمد سبب گذشتن است از صراط و ولایت آل محمد
 امانست از عذاب پس اللهم فی عرف منزلت الہی المختار و آلہ الاطهار و بنی تعلم ان علی التمام
 و بمواالاتہم فی قلبی مکنون و لا یضاعفہ فی من الاعمال النجاة من النار و الامودۃ آل سید البراء و لا
 الوصول الی مقام الہی و آل الانبیاء علیہم صلوات اللہ علیہم اجمعین لہم بالقلب الجنان لانہ قال حبیب الرحمن

۵۳

درستی آمد جبرئیل گفت ای محمد خدا تعالیٰ دوست میدارد و علی پس سجدہ شکر این نعمت بجا آورد و بعد ازان برداشتم سر خود را گفت جبرئیل که خدا دوست میدارد و حضرت زہرا را باز سجدہ کرد و پس برداشتم سر از سجدہ گفت جبرئیل محمد خدا دوست میدارد و حسن و حسین را علیہم السلام پس سجدہ کرد و بعد ازان برداشتم سر خود را از سجدہ گفت جبرئیل بدرستی خدا تعالیٰ دوست میدارد کسی را کہ دوست دارد ایشان را پس سجدہ کرد و سر برداشتم از سجدہ پس گفت جبرئیل خدا دوست میدارد کسی را کہ دوست دارد و دوستان ایشان را پس سجدہ کرد و فی فضل الخطاب حدیثنا عبد اللہ عن محمد بن عبید بن خالد قال حدیثنا محمد بن عثمان البصری قال محمد بن اسحاق عن محمد بن سعید ابی طیبہ عن المقداد بن الاسود رضی اللہ عنہ قال قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم معرفۃ آل محمد برآء من النار و حب آل محمد جواز علی الصراط و الاولایۃ لآل محمد امان من العذاب نیز و مدارج النبوة آورده کہ فرمود آنحضرت کہ شناختن آل محمد سبب نیرالیت از آتش و دفع وجب آل محمد سبب گذشتن است از صراط و ولایت آل محمد امانست از عذاب پس اللهم فی عرف منزلت الہی المختار و آلہ الاطهار و بنی تعلم ان علی التمام و بمواالاتہم فی قلبی مکنون و لا یضاعفہ فی من الاعمال النجاة من النار و الامودۃ آل سید البراء و لا الوصول الی مقام الہی و آل الانبیاء علیہم صلوات اللہ علیہم اجمعین لہم بالقلب الجنان لانہ قال حبیب الرحمن

روى الامام ابو إسحق الثعلبي رضي الله عنه باسناد عن علي بن موسى الرضا عليه السلام قال حدثني ابي قال قال حدثني ابي قال حدثني ابي علي بن الحسين قال قال حدثني ابي الحسين بن علي قال حدثني ابي علي بن ابي طالب قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم حُرِّتَ الجنة على من ظلم المائتين واذا في في عمرتي ومن اصطنع صنعة ابي احمد من ابي عبد المطلب

میگوید گفت آمد یکی از شامیان و کلمه بے ادبی گفت آن عیباد بن جریب و جناب علی مرتضیٰ علی نبی
 و علیهم السلام پس بنام زدا و را عبد الله بن عباس رضی الله عنه و گفت ای دشمن خدا را
 دادی رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم را بدستی کسانیکه ایضا میدهند الله و رسول
 و سے لعنت کرده است ایشان را خدا در دنیا و عقبه و آ ماده کرده است خدا
 برے ایشان عذاب خواهد شد اگر کسی خوار و رسوا و زخمی اگر زنده
 می بود رسول خدا هر آنکه پنج میکشید ز کلمه بے ادبی که در حق جناب مرتضوی گفت و در بعضی
 روایات بنظر آمده که عبد الله بن عباس در آخر عمر قصور سے در بیانی او راه یافته
 و در آن ایام مکعبه فتنه بود از کسے این کلمه بے ادبی شنید بغضب آمد و گفت کیست
 که خدا را دشنام میدهد هر چه انکار کردند باز فرمود کیست که رسول را دشنام داد باز هم
 انکار کردند بعد از آن گفت کیست که علی مرتضیٰ را دشنام داد و دریافت شد که
 یکی از مطرودان شام است عبد الله بن عباس که گفت من شنیدم از رسول خدا که فرمود
 کسیکه کتب علی را تحقیق نکند سب کرده او کسیکه سب کرده را تحقیق بگفت خدا را پس آن گوینده
 کافر است مردان خدا را نباشند و لیکن خدا جدا نباشند و آنچه انسان
 عن سعید بن عبید قال جاء رجل لی ابن عمر فسا عن علی بن قتیب قال لا تسب علی و لیکن انظر الے
 بیت من بیوت رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم قال فانی بغضه قال
 بغض الله من حرمه گفت سعید بن عبید که مردی از عبد الله بن عمر رسول که او را از علی
 بن ابی طالب صلوات الله علیه و آله گفت ابن عمر سوال کن از من پس سب و خانه از خانه

فصل اولاد باسعادت

[illegible]

این عزیزان را که در این راه
سوار شده اند و با این حال
که در سوار شدن بر این کشتی
مجبور شده اند و از آنجا که
در این کشتی هیچ نوع خدمت
نیست و این کشتی را به دست
شما گذاشته اند و شما را به
درازه های این کشتی رسانده

49

[illegible]

وہی کہ درجہ اول یعنی اعلیٰ ترین ہے۔

علیه السلام روز جمعه سیزدهم ماه رجب بعد از سی سال زعام الفیل در میان مکه منوره واقع شد و در آن وقت عمر ثعلبیه حضرت رسالت بیست و هشت سال بود و یکصد و دو سال پیش از بعثت آنحضرت و نقل کرده اند بعضی از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علی بنیاد و علیه ولادت موفور السعادت آنحضرت روز یکشنبه بیستم ماه مبارک شعبان واقع شد و گفته اند که قول اول شهرت و اگر مرد روز را احرام نپایند تبرک است و بعضی است و ششم نیز گفته اند بذا ما قالوا فصل و بیان خلقت و جمال صوت آنحضرت علیه السلام

علیہ السلام روز جمعہ سیزدهم ماه رجب بعد از سی سال از عام الفیل در میان کربلا
 واقع شد و دوران وقت عمر شریف حضرت رسالت بشت و ششت سال بود و بعد
 دو سال پیش از بعثت آنحضرت و نقل کرده اند بعضی از حضرت امام جعفر صادق
 صلوات الله علی دنیا وعلیه ولادت موفور السعادت آنحضرت روز یکشنبه بیستم
 ماه مبارک شعبان واقع شد و گفته اند که قول دل شهرست و اگر هر دور و زرا
 احرام نمایند شهرست و بعضی بشت و ششم نیز گفته اند زیرا ما قالوا
فصل در بیان خلق و جمال صوت آنحضرت علیه السلام
 اما وجه شریف آن حضرت مراتب جمال الهی و ظواهر انقائش بود و فی شرح
 المکرانی لصحیح البخاری فی کتاب علم فی باب ثم من کذب علی نبی صلی الله علیه
 و آله و سلم فی وصف علی کان حسن الوجه کانه القمر لیلته البدر ضیوکل السن ترجمه
 بود علی علیه السلام خوش صورت و روشن و تابان و نورانی مانند قمر شب چهاردهم
 متبسم و بشاش فی الاربعین تلج الاسلام نحو اباری البخاری فی الحدیث الرابع
 و کان علی حسن الوجه شدید الامه سمر اطالی الحمره مربوط علی صلح شعر البدن
 عظیم الطین طویل اللحیه و قد لارت مابین منکبیه خضیب الخوازم کلن اعضاؤه و اطرافه
 مستویه متناسبت حتمه و عنقه بعضهم فقال کانه گسرت اعضاؤه ثم حبت و فی
 بعض الروایه فی الراس اللحیه ترجمه بود علی علیه السلام گندمگون مائل به سرخی
 میانه قد کشاده و دندان روشن و تابان مانند رسول سبحان و پیش سر

ابو طالب بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن فهر بن مالك بن النضر بن كنانة بن خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن نضر بن معد بن عدنان
 ابو طالب بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن فهر بن مالك بن النضر بن كنانة بن خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن نضر بن معد بن عدنان

آنحضرت موهبا نمود و در بدن مبارکش موهبا بود و شکم بزرگ داشت پُر از علم و حلم و سواد
 و راز و کجیه مبارکش در طول می گرفت سینه بی گینه او را و در غرض تا بعد و و شانه او
 می رسید و خضاب کرده بود و بخا و بنود اعضا و اطراف او مستوی و حجم متناسب با آنکه بعضی
 و صفات و صف اعضا شریفش کرده اند که گویا آنرا بعد از شکستن با
 پیوسته بودند و ملاحظه و الاطافه که داشت در میان نمیتواند آمد
 شاهد آن نیست که موی میان او را و بند طاعت آن باشد که آنی دارد و بعضی و آیات کرده
 که سر یکا سر و کجیه مبارک آنحضرت سفید و نورانی بود و مقصود از تشبیه بقمر لیلته البدر بین
 سطوع و شراق و لمعان و وجه مبارک و رگ روشن است و الا آفتاب را
 گجا آن شعاع و ضیا و ماه را گجا آن نور و صفا که در جمال مبارک آن شیر خدا همید بود
 شمع تاشب نیست روز هستی او و آفتاب چه تو ندر و یار و چون ابو طالب
 وفات یافت آنحضرت در تغریه و تسلیه حضرت علی رضی علیه السلام و در دعائے
 خیر بباله کمال شغقت فرمود و اخرج احمد بن علی قال لما توفي ابو طالب تیت البنی فقلت
 ان عاکشخ قدمات قال ذهب فواره ثم لا تحدث شیئا حتی تأتیتهنی قال فواریته
 ثم اتیته قال ذهب فاعتسل ثم لا تحدث شیئا حتی تأتیتهنی قال فاعتسلت ثم اتیته قال
 فدعانی بدعوات یاسر فی ان یون لی بها ثم انعم و سودا و کان علی اذ غسل لمیت
 فاعتسل ثم جرد جسمه رمود علی علیه السلام هرگاه وفات یافت ابو طالب آمدنم
 بجناب سالت آب و عرض کردیم که تم که پیر بود و بد رستی مرد فرمود و رسول خدا

ابو طالب بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن فهر بن مالك بن النضر بن كنانة بن خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن نضر بن معد بن عدنان
 ابو طالب بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن فهر بن مالك بن النضر بن كنانة بن خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن نضر بن معد بن عدنان

ابو طالب بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن فهر بن مالك بن النضر بن كنانة بن خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن نضر بن معد بن عدنان
 ابو طالب بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن فهر بن مالك بن النضر بن كنانة بن خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن نضر بن معد بن عدنان

[illegible]

[illegible]

[illegible]

بر رسول خدا و تصدیق نمودن پیغمبر که آورد آنرا از نزد خدا و نماز گزاردن و همراهی و سعادتی
 پیروی کرد و بوسه و زعم کرد و نماز گفت ابو طالب مرتضی علی را که هرگز نخواهد خواند ترا
 رسول خدا اگر بسوئی نیکی پس لازم گیر صحبت و نظم

اسے علی از حجب طاعات راہ
 ہر کسے در طاعتے بگرنجند
 تو برودر سایہ عاقل گریز
 از عیہ طاعات اینت بھتر است
 برگزین تو سایہ اقبال شاہ
 خوشنشین را خلصے ایگنجند
 تار ہی از دشمنان پنهان ستیز
 سبق با بی بر ہران سابق کہست

فضل در بیان فضائل علی ابن ابیطالب علیه السلام

قال احمد والنسائي وغيرهما لم يردني حق احد من الصحابة الا سائدا نجيدا والترمذي
في علي عليه السلام واخرج عن احمد بن حنبل قال ما ورد لاحد من اصحاب رسول الله
من الفضائل ما ورد لعلی گفت احمد والنسائي وغيره اشيان که وارو نشده احاديث
بنا و صحيح و در حق پيغمبر کلي اصحاب به بشير از آنکه واروشده و در حق علي ابن ابي طالب عليه السلام
از انجمله است که سورة و هر در شان و عى عليه السلام نازل گشت و فرمود و رسول خدا
هر جا که آيه کر ميان الذين آمنوا و علموا الصالحات و در کلام خداست علي را سئ نهاد
اخر ج الطبراني عن ابن عباس قال ما نزل الله يا ايها الذين امنوا الا على امير المؤمنين
وفي رواية راسها و آية کر ميه من تقترن حسنة و در شان محبت و عى نازل گشت و في قوله
ينفقون اموالهم سرا و علانية لا تاتي و در بيان اوصاف حميده او ست و اذا تجمل

۶۶

کہتا ہے کہ لا بطلان فی حق من یرى
 منہ اختیار کرنا ہے فرمایا کہ میں نے
 اس کو نہیں دیکھا ہے اور نہ ہی
 اس کے بارے میں کوئی خبر ہے
 کہ اس نے کوئی چیز چھپائی ہو
 یا اس نے کوئی چیز چھپائی ہو
 یا اس نے کوئی چیز چھپائی ہو

[illegible]

واذ انجمله آنست که آنحضرت علیه السلام یکی از آن بختین است که در شان ایشان آیه
 تطهیر فرمایند الله یذهبکم عنکم اهل البیت الا یموت فردا آمد و یکی از آن قرینه است
 که رسول خدا را با مقل لا اسألكم علی اجر الا المودة فی القربی سوال موده آنها از امت
 آمده و آیه لکل قوم هاد در شان اوست زیرا که فرمود رسول خدا که من مندم علی ماوست
 واذ انجمله آنست که در حق او دو دوستان و سه آیه ان الذین آمنوا وعلوا الصلوات
 اولئک هم خیر البریه فردا آمده و بعد از نزول این آیه هرگاه حضرت علی مرتضی علیه السلام
 تشریف می آورد بحضور محمد مصطفی علیه الصلوة آنحضرت میفرمود که در خیر البریه است
 و شیعتک یوم الیوم الیوم راضین و مرضین هذانی الله الفیثور و مفتاح النجا و از انجمله
 آنست که سه صد آیه قرآن در حق و نازل شد در حق پیغمبر نازل نشده اخراج ابن کثیر
 عن ابن عباس قال نزل فی علی ابن ابی طالب صلوة الله علی نبینا وعلیه ثلاثه آیه ما نزل
 فی احد من کتاب الله ما نزل فی علی واذ انجمله آنست که حق تعالی بر دیگران عتاب
 و حضرت علی مرتضی علیه السلام را بجز خیر یاد ننمود و اخراج ابن ابی حاتم عن ابن عباس ولفظ
 عتاب الله احباب محمد فی غیر موضع و ما ذکر علیا الا بالخیر هذانی تاریخ السیوطی از انجمله
 و مفتاح النجا و غیره و از انجمله آنست که هرگاه آیه ما یبطل قتل قوادع ایتاننا و ابناکم و انفسنا
 و انفسکم و نساونا و نساکم الاین نازل شد رسول خدا علی مرتضی ابانفس خود صحت و معاذ الله
 و احد پر داخت فی البیضاوی و قد عده محققنا بحسین اخذ الی محسن فاطمه تشیی علی
 خلفها و هو یقول اذا نادوا دعوت فامتنوا فقال انفقهم یا عیشر النصارى فی لاری جوا و لو ساء

[illegible]

عظیم السلام کہیں سے پہنچے
 اور فرمایا سو فرائض جان
 خدا میں کسی پیر میں ان دونوں کو
 ہے علی وسطہ اس پر ہے
 اخراج کی طاعت میں ہے
 ہے کہ نماز میں نہ پڑھیں
 باب الوداع میں آتموا علی الصالحات
 عمل کی تکمیل کو گون کی بیان
 ہے کہ اور ایک ہے علی الصالحات
 اور یہ ہے کہ اور ایک ہے علی الصالحات

بربطن نخله فقال ما ذا اتضعان يا ابن اخي فدمعاه رسول الله اے الاسلام فقال بالذي ترضى
باس و بالذي تقولان باس و لكن الله لا تعلموا اعلى ابد و جنك تعجبا بقول بسيم قال اللهم
لا اعرف ان عبدك من هذه الامة عبدك قبل غير نيك ثلث مرات لقد صليت قبل
ان يصلي الناس سبعا و ثمان و ايت ميكنه احمد از برادرش عزي و ودم حضرت علي
مرتضى عليه السلام را خنديد بر منبر و نريده بودم که گاهے خنديد باشد زياده از ان
حتي که ظاهر شد و ندانم ايش و بعد از ان فرمود که يادو که دم اينوقت گفتار چيد
خود ابو طالب اگر رونے بمارسيد و حالے که من همراه رسول خدا در بطن نخله مشغول
به نماز بوديم پس گفت ابو طالب که چه چيز ميکنيد شما هر دو ابراز را و ده من چنانچه
ابو طالب را بسوا سلام پس گفت نيست بشما باکي بان چيز که ميکنيد و مشغوليد بان يا
بچيزي که ميگوئيد از زبان قسم خدا افزوني و اظها غلبه خود ميکنيد بر ما هرگز خنديد علي مرتضى
از راه استعجاب بگفتار پدر خود و بعد از ان فرمود که نميدانم که هيچ کي از بندگان تو اي
پروردگار من اين امت پرستيده باشد ترا پيش از من بخير رسول خدا و سه بار اين کلمه را
تکرار کرد علي مرتضى فرمود که نماز کردم هفت سال همراه سهرار رسولان پيش از او که نماز
خواند آدميان بدانکه اتفاق بر نيست که ابو طالب مرد و معاون معين نماصر
رسول خدا صلى الله عليه و آله و سلم و در جميع امور بود تا او زنده بود و کس طاقت نداشت
که کوفه بے بر رسول خدا رساند و هميشه حمايت و رعايت و حفاظت رسول خدا از کفار و دشمنان
مرتضى داشت و بعد از موت عبدالمطلب کناره خود پرورش نمود و رسول خدا از مردن او

[illegible]

فی السجود حدثنا ابو نعمان قال ثنا حماد عن غسان بن جریر عن مطرف بن عبد الله
 قال صليت خلف علي بن ابي طالب صلوة الله على نبينا وعليه انا و عمران بن حصين فكان
 اذا سجد كبر واذا رفع راسه كبر واذا انقض من الركعتين كبر فلما قضى الصلوة اخذ بيدي
 عمران بن حصين فقال قد ذكرني في هذه الصلوة محمد صلى الله عليه وآله وسلم او قال لقد صلى بنا صلوة
 محمد عليه الصلوة والسلام ثم رجعت مطرف بن عبد الله كبر فمنازنا من وعمران
 بن حصين ورس علي بن ابي طالب صلوات الله على نبينا وعليه واوهرگاه سجد میکرد یک
 سیگفت و وقتیکه بر میداشت سر خود از سجده باز میگفت و هرگاه که بر میخواست
 بعد از او دو رکعت بر او رکعت ثالث میگوید گفت و وقتیکه تمام شد نماز گرفت
 مطرف بن عبد الله را دست عمران بن حصین گفت تحقیق یاد داری مرا علی مرتضی نماز
 محمد مصطفی یا گفت که نماز خواند با ما چنانچه میگذازد در سوختن را با عی مرهوار او وزیر
 خود و سازنده تا بر آید جان پاکت در نماز که در غیبت دادش بی علت است و
 طاعت او ز کار صاحب لیت است و در آنجا آنست که رسول خدا حضرت علی مرتضی را
 بر دوش خود سوار ساخت در آنوقت آنچه ما بین الارض و السماء بود بر و شکست شد
 اخرج السنائی عن علی قال انطلقت مع رسول الله حتى اتينا الكعبة فصعد على منكبى فنفض
 على فلما راى منى قال انى احسن فزل نبى الله جلوسى قال اصعد على منكبى فصعد على منكبه
 فنفض لى فقال على انى انجى انى اوشيت لملت افق السماء فصعد على الكعبة وعلينا مثال صفر
 ونحاس فجعلت اعلى الازيل يمينيا وشمالا وقد اصاب من يميني من خلفه حتى اذا ملئت منه قال النبى

اخبرنا ابو جعفر عن ابي بصير عن ابي عبد الله عليه السلام قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم
 من صلى بنا صلوة الله على نبينا وعليه انا و عمران بن حصين فكان اذا سجد كبر واذا رفع راسه كبر
 واذا انقض من الركعتين كبر فلما قضى الصلوة اخذ بيدي عمران بن حصين فقال قد ذكرني في هذه
 الصلوة محمد صلى الله عليه وآله وسلم او قال لقد صلى بنا صلوة محمد عليه الصلوة والسلام ثم رجعت
 مطرف بن عبد الله كبر فمنازنا من وعمران بن حصين ورس علي بن ابي طالب صلوات الله على نبينا
 وعليه واوهرگاه سجد میکرد یک سیگفت و وقتیکه بر میداشت سر خود از سجده باز میگفت و هرگاه
 که بر میخواست بعد از او دو رکعت بر او رکعت ثالث میگوید گفت و وقتیکه تمام شد نماز گرفت
 مطرف بن عبد الله را دست عمران بن حصین گفت تحقیق یاد داری مرا علی مرتضی نماز محمد مصطفی
 یا گفت که نماز خواند با ما چنانچه میگذازد در سوختن را با عی مرهوار او وزیر خود و سازنده
 تا بر آید جان پاکت در نماز که در غیبت دادش بی علت است و طاعت او ز کار صاحب لیت است
 و در آنجا آنست که رسول خدا حضرت علی مرتضی را بر دوش خود سوار ساخت در آنوقت آنچه ما
 بین الارض و السماء بود بر و شکست شد اخرج السنائی عن علی قال انطلقت مع رسول الله
 حتى اتينا الكعبة فصعد على منكبى فنفض على فلما راى منى قال انى احسن فزل نبى الله جلوسى
 قال اصعد على منكبى فصعد على منكبه فنفض لى فقال على انى انجى انى اوشيت لملت افق السماء
 فصعد على الكعبة وعلينا مثال صفر ونحاس فجعلت اعلى الازيل يمينيا وشمالا وقد اصاب من يميني
 من خلفه حتى اذا ملئت منه قال النبى

صلی اللہ علیہ وآلہٖ وسلم صحابہ کرام علیہم السلام تفرع عنہا فقال یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہٖ وسلم
 اخیت بین صحابہ کرام وکلم توخ بینی و بین احد فقال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہٖ وسلم فی الدنیا
 و الاخرة ترجمہ ترمذی از ابن عمر اور وہ کہ گفت اخوت کرد رسول خدا میان صحابہ
 و یکے را بر آورد دیگرے گردانید پس آمد علی مرتضیٰ علیہ السلام بخیر رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہٖ وسلم
 علیہ السلام کہ ریان کتاب از دیدہ مبارکش جاری بود بخدمت رسول خدا عرض نمود کہ موافقا
 فرمودی در میان صحابہ خود و اخوت نکردی میان من و پیغمبر کے از یہاں پس رسول
 رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہٖ وسلم تو برادر منی در دنیا و عقبہ نیست برادر ابن عمر
 فرزند و داماد و کہ دوست این تقرب بانی دادہ از آنجا آنست کہ روز بدرستہ
 نفر از جامعہ کفار کہ سبادت کرد و نہ و سہیل بنی ہاشم در صدد مدافعتہ آنها در آمدند
 حضرت علی مرتضیٰ علیہ السلام آن بود و ولید بن عبد و از دست وی کشتہ شد و جبرئیل
 و میکائیل و مرین روز چپ و راست آنحضرت بودند و در آن روز رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہٖ وسلم
 علیہ السلام ہمچہ نثار گذاشتہ تن تنہا نزد علی مرتضیٰ برائے آنکہ در و شکم دشت تشریف
 فرما شد و خرج ابوسمیر عن ابیہم عن ابیہم عن فاعہ بن رافع الانصاری عن ابیہ
 عن جبرئیل قال قبلنا من بدر ففقدنا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہٖ وسلم فمادت الرقعة بعضنا
 بعضا فمیک رسول اللہ فوفقوا حتی جاور رسول اللہ و معہ علی بن ابی طالب صلوات اللہ
 علی نبیہا و علیہ فقالوا یا رسول اللہ فقد ناک فقال ان اباحسن وجہ موضعا فی بطنہ تخلفنت
 علیہ ترجمہ ترمذی میگوید ہر گاہ کہ مرحمت نمودیم از بدر کم کردیم رسول خدا را پس

ابن عبدود کا فرات کے باغ میں
 وینچا اور بایں جانب تھے درختوں کا
 اور بایں جانب تھے درختوں کا
 وینچا اور بایں جانب تھے درختوں کا
 وینچا اور بایں جانب تھے درختوں کا

فلم یزالیہ احد فقال یا اصحاب محمد زعمتم ان قتلاکم فی الجینۃ وقلنا فی النار کذبتہم واللات
 والعزسی لتعلمون ذلک حتھا خرج الی البضک فخرج الی علی بن ابیطالب فختلف
 ضربین فقتلہ علی صلوات اللہ علی نبینا وعلیہ وسلم فخرجت ابن اہق محمدت کہ مقاتلہ کرد
 مصعب بن عمیر کہ شہید شدہ گشت آن را ابن قلیہ شی ولمان برد ابن قلیہ معون سختی
 مصعب بن عمیر کہ ابن سولج است مبرعم فاسد خود ضربتہ بر رسول خدا زد و بعد ازان بر گشت ابن
 قلیہ سب و قریب و مکت کہ شہید محمد رسول اللہ را و ہر گاہ کہ گشتہ شد مصعب بن عمیر عطا فرمود
 رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ و اخو در اعلیٰ مرضی پس مقاتلہ کرد با کفار ان شیر زن کہ آرا
 غیر فرار در حالیکہ ہمراہ سے بودند مسلمانان و در روایت حسام آمدہ کہ ہر گاہ کہ سخت
 شد قتال روز احد شست سید ابراہیم زیر رایت انصار و فرمود علی مرضی علیہ السلام
 پیش آئی برای جہاد پس مقدم گشت علی مرضی و فرمود منم ابو القصم و آواز داد ابو سعد بن
 کہ لوای شمرکان و دوست و کبود آیا ہست تر یا ابو القصم کہ در میدان آئی پس آمد آن شمسوار
 برای محاربہ کفار و گشتہ شد آن کافر با کار از دست حیدر کوہ و ہر گاہ کہ آن کافر از واد
 بر زمین افتاد حضرت علی مرضی علیہ السلام تلفت با و گشت پس ان بجدت آن حضرت عرض نمود
 کہ چرا کار ان کافر تمام نکردی فرمود کہ او متعورت خود کشا و عربان گشت بصورت الحاق زاری
 پیش آمد پس بازوشت مرا رحم از و سے و برتری نمیدانم کہ خدا گشت اورا بیت دوستا را کجا گشتی
 محروم تو کہ با دشمنان نظرداری و از انجا آنست کہ در چین جزوہ احد جبریل رحمت آن
 فخر نام بود و در مارج البقواست کہ حضرت علی مرضی علیہ السلام نہی مبارزت محاربت و جلالت

باجہد ابن سولج است مبرعم فاسد خود ضربتہ بر رسول خدا زد و بعد ازان بر گشت ابن
 قلیہ سب و قریب و مکت کہ شہید محمد رسول اللہ را و ہر گاہ کہ گشتہ شد مصعب بن عمیر عطا فرمود
 رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ و اخو در اعلیٰ مرضی پس مقاتلہ کرد با کفار ان شیر زن کہ آرا
 غیر فرار در حالیکہ ہمراہ سے بودند مسلمانان و در روایت حسام آمدہ کہ ہر گاہ کہ سخت
 شد قتال روز احد شست سید ابراہیم زیر رایت انصار و فرمود علی مرضی علیہ السلام
 پیش آئی برای جہاد پس مقدم گشت علی مرضی و فرمود منم ابو القصم و آواز داد ابو سعد بن
 کہ لوای شمرکان و دوست و کبود آیا ہست تر یا ابو القصم کہ در میدان آئی پس آمد آن شمسوار
 برای محاربہ کفار و گشتہ شد آن کافر با کار از دست حیدر کوہ و ہر گاہ کہ آن کافر از واد
 بر زمین افتاد حضرت علی مرضی علیہ السلام تلفت با و گشت پس ان بجدت آن حضرت عرض نمود
 کہ چرا کار ان کافر تمام نکردی فرمود کہ او متعورت خود کشا و عربان گشت بصورت الحاق زاری
 پیش آمد پس بازوشت مرا رحم از و سے و برتری نمیدانم کہ خدا گشت اورا بیت دوستا را کجا گشتی
 محروم تو کہ با دشمنان نظرداری و از انجا آنست کہ در چین جزوہ احد جبریل رحمت آن
 فخر نام بود و در مارج البقواست کہ حضرت علی مرضی علیہ السلام نہی مبارزت محاربت و جلالت

عطا فرمود علی صلوات اللہ علی نبینا وعلیہ وسلم فخرجت ابن اہق محمدت کہ مقاتلہ کرد
 مصعب بن عمیر کہ شہید شدہ گشت آن را ابن قلیہ شی ولمان برد ابن قلیہ معون سختی
 مصعب بن عمیر کہ ابن سولج است مبرعم فاسد خود ضربتہ بر رسول خدا زد و بعد ازان بر گشت ابن
 قلیہ سب و قریب و مکت کہ شہید محمد رسول اللہ را و ہر گاہ کہ گشتہ شد مصعب بن عمیر عطا فرمود
 رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ و اخو در اعلیٰ مرضی پس مقاتلہ کرد با کفار ان شیر زن کہ آرا
 غیر فرار در حالیکہ ہمراہ سے بودند مسلمانان و در روایت حسام آمدہ کہ ہر گاہ کہ سخت
 شد قتال روز احد شست سید ابراہیم زیر رایت انصار و فرمود علی مرضی علیہ السلام
 پیش آئی برای جہاد پس مقدم گشت علی مرضی و فرمود منم ابو القصم و آواز داد ابو سعد بن
 کہ لوای شمرکان و دوست و کبود آیا ہست تر یا ابو القصم کہ در میدان آئی پس آمد آن شمسوار
 برای محاربہ کفار و گشتہ شد آن کافر با کار از دست حیدر کوہ و ہر گاہ کہ آن کافر از واد
 بر زمین افتاد حضرت علی مرضی علیہ السلام تلفت با و گشت پس ان بجدت آن حضرت عرض نمود
 کہ چرا کار ان کافر تمام نکردی فرمود کہ او متعورت خود کشا و عربان گشت بصورت الحاق زاری
 پیش آمد پس بازوشت مرا رحم از و سے و برتری نمیدانم کہ خدا گشت اورا بیت دوستا را کجا گشتی
 محروم تو کہ با دشمنان نظرداری و از انجا آنست کہ در چین جزوہ احد جبریل رحمت آن
 فخر نام بود و در مارج البقواست کہ حضرت علی مرضی علیہ السلام نہی مبارزت محاربت و جلالت

[illegible]

و شجاعت کہ آن روز بجای آورد فوق آن تصور نیست روایت است از قیس نے
از پدرش سعد روایت کر دہ کہ گفت از علی رضی اللہ عنہ کہ فرمود روز احد شانزدہ
ضربت بن رسید کہ در چار صورت ازان بر زمین افتاد و ہر بار کہ می افتاد
مردے خور و خوشید باز و سے مر می گرفت و بر پائے کرد و سے گفت
کہ متوجہ کافران شو کہ تو در طاعت خدا و رسول ادنی و ایشان ہر دو از تو رضی اند
بعد از فراغ جنگ آن واقعہ را بھضت رسالت عرض کردم آن سرور فرمود کہ
اورا شناختی گفتہ نے اما بچہ کہی شاہ بود پس فرمود ای علی خدا استعالیٰ چشم ترا
روشن کند ازان جبرئیل بود و از انجملہ آنست چون بلا پیش مدو بسیارے
از صحابہ درین واقعہ برجہ شہادۃ رسیدند و دران ہنگامہ از انجباب اطلاع
نداشتند و متفرق گشتند و حضرت رسولی استہنا گذاشتند حیدر کہ از ثابت و قائم
ماند چون آنحضرت تفرق صحابہ بغضب آمد و عرق از پیشانی ہای و نشن تقاطر گشت
و در آن حالت نظر کرد علی رضی اللہ عنہ بن ابی طالب را دید کہ بہ چلوئے سے استادہ است
فرمود چو نیست کہ توبہ برداران من نہ گشتی علی گفت اگر بعد الایمان ان لی بابک
ہوۃ یعنی آیا کافر شوم بعد از ایمان ہرستی مرا توبۃ قیدہ است یعنی مرا با شہا
کارست و باد گیران کارندارم عیبت جز استن آدم و جہان بنا ہی نیست
سہم را بجز این درجہ کہ گاہی نیست پندہرمانی مدارج النبوة و بعد انکشاف ہلا آب
آوردن برآں غسل دم از روی سید و ولد آدم از دست حضرت علی رضی

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳

نزدید و نه بیند و گرد روزگار
 جوان چون علی تیغ چون ذوالفقار
 و از آنجمله آنست که چون جبرئیل مردانی علی مرتضی وید لب به وح و تناسی علی مرتضی
 علیه السلام گماهاجر بخنود محمد مصطفی صلی الله علیه و آله گشود و حضرت رسالت
 نیز انچه مرتبه علیه صاحب لایت بود میان فرمود و در وارج النبوة است که چون علی

آنحضرت در قضا فی بنی حطین ده بود و ندغروه که یکے از تیر اندازان ایوب بود و تیر می خدشت
تیرے بخیمه آنحضرت رسید و از آنجا خیمه بجائے دیگر زدند امیر المؤمنین علی مرتضی علی بن ابی
وعلیه الصلوٰۃ و السلام در یکین و بود و ناگاه شمشیر برهنه در دست بانه گس دیگر بیرون
آمد علی مرتضی صلوات الله علی بنیاد وعلیه بر شے حمله کرد و سرشوم و در از تن پلین
جدا کرد و شیل آنحضرت آورد و از آنجا آست که در غزوه بنی قریظہ کتبیلہ
عظیمہ بود و در وقت محاصره یکے از اسباب نزول آئنا از حصن بلا وری
و شجاعت علی مرتضی صلوات الله علی بنیاد وعلیه بود قال بن اسحاق حدیثی
من اثب بن اهل العلم ان علی بن ابی طالب الصلاح و هم محاصر بنی قریظہ دید عموالی الایمان
و تقدم ہو قال لا ذوقن ما ذاق حمرة اول الفتح حصنهم فقالوا یا محمد فتنه لو اعلی حکم سعد
بن معاذ و از آنجا آست که در غزوه خیبر فتح حصن از حصون درنگ واقع
شد رایت بدست علی مرتضی و ادغوبه آنجناب روان ساختند فتح آن حصن
بر دست او متحقق گشت قال محمد بن اسحق حدیثی بنید بن سفیان عن ابیہ سفیان
عن سلمة بن الاکوع قال لعبد رسول الله صلى الله عليه وآله ابا بکر برایتہ سألے
بعض حصون خیبر فقال و رج ولم کن فتح و قد جہدتم بعث من الغد فقال ثم رج
و لم کن فتح و قد جہدتم فقال رسول الله لا عطين الراية غدا رجلا يحب الله ورسوله و يحب الله
و رسوله کہ اگر غیر از ایرجج حتی فتح الله عی یسیر قال یقول سلمة فوعا علیا
و هو یعدین فقتل فی عینہ ثم قال خدا را استه فامضن ما حتی یفتح الله علیک قال یقول

سلمته فخرج بها يزل هر ولته وانا خلفه متبع اثره حتى ركزه رايتہ في رضم من حجارة
تحت الحصين فاطلع اليه اليهودي من الحصن قالوا من انت قال انا علي بن ابي طالب
صلواته الله علي بنينا وعليه قال يقول اليهودي وعلوكم وانا نزل على موسى وكما قال فما سمع
حتى فتح الله علي يديه قال بن سحن حدثني عبد الله بن حسن عن بعض اهل عن اني رافع
مولى رسول الله قال خرجنا مع علي بن ابي طالب حين بعثه رسول الله برأيه فلما
وانا الحصن خرج اليه اهل فقاتلهم فضر به رجل من يهود فطرح ترسه من يده فقتل علي ايا
كان عند الحصن فمرس بعن نفسه فلم يزل في يده وهو يقول حتى فتح الله علي يديه فقام
من يده حين فرغ فلقدر ايتني في نفر سبعة انا من هم ان يقلب لك الباب نقدر
الحديث في السلم والنجاري ان لم يكن فيه ذكر قلع الباب لكنه ذكر في غير من كتب
الا حاديث محرر حجة وایت کرده است سلمه بن الاكوع كفرستاد وروى صلي الله عليه وآله
ابو بكر صدیق را با رایت خود بجانب بعضی از قلعه های خیمه پس مقاتله نمود و محنت
و مشقت بسیار کرد و اما عقده کار از دست او نشود و باز گشت بعد از آن فرود
آن روز فرستاد عمر بن الخطاب را آنهم جنگ کرد و جد و جهد بسیار بکار برد
هیچ فائز نکرده و باز آمد پس گفت رسول خدا که میبردسم فرود علم را ببرد می دوست
دارد خدا و رسول را و دوست دارند او را خدا و رسول صلی الله علیه و آله و آنرا حمله
بر حمله کننده و از دشمن بر نکرده و دستگیر کننده و ناگزیده باشد تا که فتح کند خدا
بر دست و این قلعه ای پس بخاند رسول خدا اعلی مرتضی را در حالیکه در دمیگر و چشم مبارک

[illegible]

ایہ نصیحتیں ہر ایک کے لئے ہیں جو اللہ تعالیٰ سے محبت کرے اور اس کی راہ میں جہاد کرے۔

عن النبي فخرج علي فلقى النبي في خيبر وكان به رمد فقال ما تخلف عن رسول الله فاما كان
مساء الليالي التي فتحها الله في صاحبها قال رسول الله لعطين الراية فدا رجل بحبله الله
رسوله وقال بحبل الله ورسوله ففتح الله عليه فاذا نحن على واما هو فقالوا اننا اعطاه
رسول الله ففتح الله عليه واخرج مسلم ايضا عنه قال رسلني رسول الله الى علي وهو اريد
لاعطين الراية رجلا بحبل الله ورسوله وبحبل الله ورسوله فأتيت عليا فبحثت اقدومه فلو
حتى أتيت رسول الله صلى الله عليه وآله ففتحت في عتيقه فبارد اعطاه الراية وخرج مرحب
فقال قد علمت خيبر في مرحب شالي السلاح بطل محرب اذا الحرب قلت انك فقال
علي انا الذي تمنى ابي حيدر الحبيب عابات كره لي نظروا فيكم بالصالح اسيف كيل السندرة
واذا امام محمد باقر سلام الله عليه على ابيه الكرام واولاده العظام ثم قال است كه فرمود
عن علي و خيبر را گرفت و بجنايند و از جا بر كند تمامي حصار بجنيب چنانكه صفيه ثبت حتى
بن خطب از سر بر نيقاد و روي وى مجروح شد و از نجاست كه حضرت علي مرتضى
صلوات الله على نبينا و عليه فرمود كه ازنا بقوت روحاني كند من به جسماني و اين ظاهر است
لان از عالم قدرت بود نه عادت و از عالم حقيقت بود نه مجاز كه بر دست آن ظاهر
قدرت آسي ظهور نمود

بر صفت اهل زینج بادل صاف
نمود از غایت قوت خویش
توه و فصل حق از زوده
بهر اعلامی دین کشیده مصاف
خالی از حول خویش و قوت خویش
کنند بخویشتن در خیره

[illegible]

بإستقباله أشتار از خیمه برین آمد و ویرادر کنار گرفت و میان خوشبینی سه داد و فرمود
بلغنی المشكورة منك المذکور قد رضی الله ورضیت انما منك پس میگردید که در حضرت
فرمود که گوی شادی است یا گریه اندوه علی مرتضی صلوات الله علی بنیاد علیه گفت گریه
شادی و چگونه شاد نباشتم که تو از من رضی باشی فرمود حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه
وآله نه من تنها از تو رضی ام بلکه خداوند تعالی چه سبیل و میکایل و حجه فرشتگان از تو
رضی اند و گویند که در حسن که والی آن کنایه بن ابی الحقیق بود صد جوشن و چهار صد شمشیر
و هزار نیزه و پانصد کمان یافتند و اثاث و امتعه فراوان دست داد و از آنجمله
آنست که در غزوه خیمه ریاست را آنحضرت حواله وی فرمود و گفت ای بن الرایة عدا حلا
حب الله رسول الله محمد رسول الله و اجاب الله عما به هذا الفرس المتواتر و از آنجمله آنست که فرمود
در حق و علی آنحضرت علی بنی انما منه هذا من المتواتر ایضا و از آنجمله آنست که برای آنحضرت
التماس که و از خدا که عطف به من علی باشد کنهانی الغنیة و در بعضی کتب معتبره و مسطور است روی
ابی هريرة عن النبی صلی الله علیه و آله انه قال لما عرج لی سالت فی ان یجعل الخلیفة من
بعدی علی بن ابی طالب فقالت الملائكة یا محمد ان الله یفعل انشاء الخلیفة من بعدک
ابو بکر رضی الله عنه فی رواية ثلاث مرات اسیات

اوست سلطان هر چه خواهد آن کند
 نیست سلطانی مسلم مرورا
 دگر اینکه از خواشش این بدیست

عالمی را در دمی ویران کند
 نیست کس از هر چون و چرا
 ترا و مرا در میان و خل نیست

91

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

و از آنجمله آنست که در حق وی فرمود که اقصای علم را بی طالب و از آنجمله آنست
 که فرمود در حق وی که تو امیر و خلیفه هستی اخرج الطغیانی عن جابر بن سمرة قال قال رسول
 صلی الله علیه و آله یقال لک موثر تخلف و انک مقتول و هذا مختص بتهنی فیه یعنی بلحیثه
 من اسامه و از آنجمله آنست که فرمود هر که گذشت علی مرتضی را و دور شد از وی پس
 بدرستی دور گشت و گذشت خدا و رسول خدا را اخرج الحاكم عن ابی ذر قال البنی
 صلی الله علیه و آله یا علی من فارقی فقد فارق الله و من فارک یا علی فقد فارقنی
 و ایضا عن ابی ذر قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله من اطاعنی فقد اطاع الله عز وجل
 و من عصانی فقد عصی الله و من اطاع علیا فقد اطاعنی و من عصی علیا فقد عصانی و لهذا
 روای ابو یعلی فی مسنده و الشیبهی فی سننه و از آنجمله آنست که فرمود علی باقر آنست و قرآن
 با علی است اخرج الحاكم عن ام سلمه سمعت رسول الله صلی الله علیه و آله یقول علی مع
 القرآن و القرآن مع علی ان یتفرقا حتی یردوا علی الخوض و از آنجمله آنست که در حق وی
 فرمود که دور نیست حق با علی ای بار خدا یا بگردان حق را هر جانب که علی بگردد اخرج الحاكم
 عن علی قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله رحم الله علیا اللهم ورحمته و از آنجمله
 آنست که هرگاه رسول خدا عقد مواعات میان صحابه فرمود عرض کرد علی مرتضی یا
 رسول الله فبب روحی و لقطع ظهری ما یکب فقلت یا صحابک غیری فان کان
 من سخط علی فلک العتبی و الا کرامته فقال صلعم و الذی یعشی بالحق ما اخترتک الا لنفسی فانت
 عندی بمنزله لرون من یومی و در اثنا فقال یا رسول الله ما درشت مشکال الی او رشت

۹۲

اس باب کی روایت میں اور بعض روایتوں میں ہے کہ
 حضرت عباسؓ نے فرمایا کہ میں نے رسول اللہ ﷺ سے
 سنا کہ جو شخص اپنے بھائی کے ساتھ ہو کر رہے
 وہ جنت میں داخل ہوگا۔

[illegible]

[illegible]

اودنوں کے کچھ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کے اصحاب کے لئے لکھا گیا ہے کہ ان کے لئے اللہ تعالیٰ نے جہنم کی آگ سے ان کی قبروں کو محفوظ رکھا ہے۔
 اودنوں کے کچھ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کے اصحاب کے لئے لکھا گیا ہے کہ ان کے لئے اللہ تعالیٰ نے جہنم کی آگ سے ان کی قبروں کو محفوظ رکھا ہے۔
 اودنوں کے کچھ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کے اصحاب کے لئے لکھا گیا ہے کہ ان کے لئے اللہ تعالیٰ نے جہنم کی آگ سے ان کی قبروں کو محفوظ رکھا ہے۔

ہو کا تب الصحیفۃ وہم درین سفر با حضرت علی مرتضیٰ علیہ السلام معاملہ منتظر الخلفائے
 بجا آوردند و خروج النسائی عن علی قال جابر بنی انا من قریش فقالوا یا محمد
 انا حیرانک و خلفاک و ان من عبیدنا قد اتوا ک لیس لهم رعبتہ فی الدین و لا رعبتہ
 فی الفتنہ انما فتر و امن ضیاعنا و امورنا فاد و ہم الیہ انقال لابی بکر اتقول قال
 صدقوا انهم لبحیرانک و خلفاک و کتفیس و جبہ البنی صلی اللہ علیہ وآلہ ثم قال یا مشر
 قریش و اللہ لیسعین اللہ علیکم رجلا منکم قد اتحن اللہ قلبہ لایمان و لیسر بنکم علی الدین
 او یسر بنکم قال ابو بکر انا ہو یا رسول اللہ قال لا و قال عمر انا ہو یا رسول اللہ قال
 لا و لکن ذلک الذی خفیفت النعل و قد کان اعطی علیا یخضعنہما ہذا فی ازالۃ الخفاء و غیرہ
 تترجمہ فرمود علی ابن ابیطالب کہ آمد نزد در رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ مردے
 چند از قریش و گفتند ای محمد از ہمسایگان و شریکان تو ایم و بد رستیم کہ می آیند
 غلامان ما نزد تو و نیست آنرا از رعبت در دین و نہ رعبت در فتنہ و احکام شرعیہ
 بلکہ مے گیرند از ما پس باز گردان آنرا از بجانب ما پس فرمود حضرت رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وآلہ بہ ابی بکر صدیق کہ چہ میگوئی تو ابی بکر گفت رست میگوید ایشان پس
 متغیر گشت رنگ چہرہ مبارک رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ بعد از ان فرمود عمر بن
 الخطاب را کہ چہ میگوئی تو گفت رست گفتند اینها از ہمسایگان و خلیفہ ہائی ہنند
 پس متغیر گشت رنگ روی مبارکش و ناخوش آمد این سخن آنحضرت را بعد از ان
 فرمود کہ مے گرد و قریش قسم بخدا کہ ہر آئینہ خواہد گنجست خدا و امیر خواہد ساخت

۹۰
 اودنوں کے کچھ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کے اصحاب کے لئے لکھا گیا ہے کہ ان کے لئے اللہ تعالیٰ نے جہنم کی آگ سے ان کی قبروں کو محفوظ رکھا ہے۔
 اودنوں کے کچھ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کے اصحاب کے لئے لکھا گیا ہے کہ ان کے لئے اللہ تعالیٰ نے جہنم کی آگ سے ان کی قبروں کو محفوظ رکھا ہے۔
 اودنوں کے کچھ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کے اصحاب کے لئے لکھا گیا ہے کہ ان کے لئے اللہ تعالیٰ نے جہنم کی آگ سے ان کی قبروں کو محفوظ رکھا ہے۔

اودنوں کے کچھ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کے اصحاب کے لئے لکھا گیا ہے کہ ان کے لئے اللہ تعالیٰ نے جہنم کی آگ سے ان کی قبروں کو محفوظ رکھا ہے۔
 اودنوں کے کچھ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کے اصحاب کے لئے لکھا گیا ہے کہ ان کے لئے اللہ تعالیٰ نے جہنم کی آگ سے ان کی قبروں کو محفوظ رکھا ہے۔
 اودنوں کے کچھ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کے اصحاب کے لئے لکھا گیا ہے کہ ان کے لئے اللہ تعالیٰ نے جہنم کی آگ سے ان کی قبروں کو محفوظ رکھا ہے۔

هفت که چون مرتضی علی صلوات الله علیه شنید و علیه آله صلی الله علیه و آله رسوله خدا نوشت
دران این عبارت بود که من محمد رسول الله صلی الله علیه و آله بهل که از قوم قریش
بود گفت ما اقرار بر سالت تو نداریم و الله اگر میدادیم که تو رسولی باشی ترا از
زیارت خانه او منع نمیکردیم بنویس مجرب عبد الله سید کائنات بعلی مرتضی فرمود
بنویس مجرب عبد الله و محکم لفظ رسول الله را علی مرتضی عرض نمود که من هرگز
پصفت رسالت را احساس نازم و آمده است که آنحضرت بدست خود آنرا مخفی فرموده
و این لفظ را نوشت و در حق علی مرتضی علیه السلام فرمود که مرا هم در روستای
اینچنین معامله پیش خواهد آمد و میگویند که چون قضیه صفین بر سطح قرار یافت در
صلحنامه نوشته اند که این کتاب الحاکمه امیر المؤمنین علی است با معاویه بن سفیان

کہ تو کیا کرتے ہو مومن کیا اور مومن سے
 پس فرمایا رسول اللہ صلی اللہ علیہ
 علیہ وسلم کہ میں نے تم کو دیکھا ہے کہ تم
 میں اور وہ فقہ اور احکام شرعی سے
 ہیں اور ان کو جو کچھ فقہ و شرع سے
 اور وہ اس کے غلام بننا سے اس کے
 ہم غلام بنے عسایہ اور

علی بن ابی طالب (ع) سے روایت ہے کہ میں نے اپنے والد کو دیکھا کہ وہ اپنے بیٹے کو اپنے گلوں میں لٹکا کر رکھا کرتے تھے۔
 میں نے کہا: اے والد! کیا یہ سزا ہے؟
 والد نے فرمایا: ہاں، یہ سزا ہے۔
 میں نے کہا: اے والد! کیا یہ سزا ہے؟
 والد نے فرمایا: ہاں، یہ سزا ہے۔

عادیہ و فی مسند احمد و مستدرک الحاکم عن ابن عباس من کنت مولاه فعلی مولاه
 حاکم عن زید بن ارقم یا ایہا الناس ان اشد مولائی وانا من المؤمنین وانا اولی
 لهم من انفسهم من کنت مولاه فهذا مولاه اللهم وآل من والاه وعاذ من عاده الطبرانی
 فی الکبیر صبیح عن ابی الطفیل عن حذیفہ بن سید و ہذہ الخطبة طویلة و فیہا استم
 تعلیمون اتی اولی بالمؤمنین من انفسهم التسم تعلیمون اتی اولی کل مؤمن من نفسه
 اللهم من کنت مولاه فعلی مولاه اللهم وآل من والاه وعاذ من عاده و فی مسند
 احمد عن البراء بن عازب و زید بن ارقم یا بریدۃ الست اولی بالمؤمنین من انفسهم
 من کنت مولاه فعلی مولاه و احمد و ابن حبان و الحاکم عن ابن عباس عن بریدۃ من کنت
 مولاه فعلی مولاه اللهم وآل من والاه وعاذ من عاده احمد و الطبرانی عن ابی یوسف
 و جمیع من الصحابة عن علی و زید بن ارقم و ثلثین رجلا من الصحابة و الطبرانی فی الکبیر
 عن الطفیل عن زید بن ارقم اما ان اشد والی وانا ولی کل مؤمن من کنت مولاه فعلی
 مولاه و فی المشکاۃ عن البراء بن عازب و زید بن ارقم ان رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ
 لما نزل بعد یرحم اخذ بید علی صلوات اللہ علی بنیاء و علیہ فقال التسم تعلیمون اتی اولی
 بکل مؤمن من نفسه قالوا بلی فقال اللهم من کنت مولاه فعلی مولاه اللهم وآل من والاه
 وعاذ من عاده فلقیہ عمر بعد ذلک فقال لہ یأیا ابن ابی طالب اصمت و اسیت علی
 کل مؤمن و موافقہ رواہ احمد و عن زید بن ارقم ان النبی صلی اللہ علیہ و آلہ قال من کنت
 مولاه فعلی مولاه رواہ احمد الترمذی فی الصواعق قال سلیم یوم غد یرحم من کنت مولاه فعلی مولاه

۱۰۲
 باقیہ روایات و احادیث
 علی بن ابی طالب (ع) سے روایت ہے کہ میں نے اپنے والد کو دیکھا کہ وہ اپنے بیٹے کو اپنے گلوں میں لٹکا کر رکھا کرتے تھے۔
 میں نے کہا: اے والد! کیا یہ سزا ہے؟
 والد نے فرمایا: ہاں، یہ سزا ہے۔
 میں نے کہا: اے والد! کیا یہ سزا ہے؟
 والد نے فرمایا: ہاں، یہ سزا ہے۔

علی بن ابی طالب (ع) سے روایت ہے کہ میں نے اپنے والد کو دیکھا کہ وہ اپنے بیٹے کو اپنے گلوں میں لٹکا کر رکھا کرتے تھے۔
 میں نے کہا: اے والد! کیا یہ سزا ہے؟
 والد نے فرمایا: ہاں، یہ سزا ہے۔
 میں نے کہا: اے والد! کیا یہ سزا ہے؟
 والد نے فرمایا: ہاں، یہ سزا ہے۔

وکیله اند و رسول و غیرها ابیان آنکه صحابه هم باستحقاق و اتصاف خباب میر
 بصفات کامله خلافت خاصه معترف بودند از آنجمله است که علامه دهر سیف الحق
 والدین الشفی الحنفی آورده که وقت نزاع انصار و مهاجرین در سفینه بنی ساعده
 ابو بکر صدیق استاد و قال فی ظننت ان علیا یصلح لذلک فاروت ان ابایعته فقام
 علی سول سیفه و قال قم یا خلیفه رسول الله قد مک الی بنی لم یامر فی فقال مر ابابکر یصلی بالناس
 رضینا بما رضی به رسول الله لئلا یفلا رضی الامر دنیا و فی روایتی قام ابوبکر خطیباً
 بعد من رسول الله صلی الله علیه و آله قال وکم ولست یخبرکم قبله فی اقبلونی فقلت علی و قال
 لما لا اقبلک قد مک الی بنی من یوخرک و اذا انجلت است که عمر بن الخطاب ابی بن عباس
 برگشت که فی الواقع علی رضی علیه السلام لائق این کار است لیکن دود و مزاج
 بسیار است قال بن عباس کنت عند عمر ففتنفس نفساً حتی ظننت ان اضلعه فقدم
 انفرجت فقلت له ما خرج من نفسک یا امیر المؤمنین الاعلی فم شری قال فی و الله
 یا ابن عباس انی انکرت فلم ادر فین جعل هذا الامر بعدی ثم قال لعلک تری صاحبک
 قلت ما یمنع من ذلک مع جهاده و سابقته و قرابته و علی قال صدقت و لکن امر رقیبه
 و عاتبه قلت فاین است ترجیح بن عباس میگوید که بودم من نزد عمر الخطاب
 پس آه سردی کشید گمان کردم که استخفا نمائی پهلوی او از هم جدا شست و از هم
 شکست پس گفتم نیست ابن آه سرور از تو یا امیر المؤمنین مگر برانده و منجی گشت
 رست گشتی ای ابن لاحق گشت مرا چیزیست که مکرده می پندارم امر او آن اخروه

ابوبکر صدیق استاد و قال فی ظننت ان علیا یصلح لذلک فاروت ان ابایعته فقام
 علی سول سیفه و قال قم یا خلیفه رسول الله قد مک الی بنی لم یامر فی فقال مر ابابکر یصلی بالناس
 رضینا بما رضی به رسول الله لئلا یفلا رضی الامر دنیا و فی روایتی قام ابوبکر خطیباً
 بعد من رسول الله صلی الله علیه و آله قال وکم ولست یخبرکم قبله فی اقبلونی فقلت علی و قال
 لما لا اقبلک قد مک الی بنی من یوخرک و اذا انجلت است که عمر بن الخطاب ابی بن عباس
 برگشت که فی الواقع علی رضی علیه السلام لائق این کار است لیکن دود و مزاج
 بسیار است قال بن عباس کنت عند عمر ففتنفس نفساً حتی ظننت ان اضلعه فقدم
 انفرجت فقلت له ما خرج من نفسک یا امیر المؤمنین الاعلی فم شری قال فی و الله
 یا ابن عباس انی انکرت فلم ادر فین جعل هذا الامر بعدی ثم قال لعلک تری صاحبک
 قلت ما یمنع من ذلک مع جهاده و سابقته و قرابته و علی قال صدقت و لکن امر رقیبه
 و عاتبه قلت فاین است ترجیح بن عباس میگوید که بودم من نزد عمر الخطاب
 پس آه سردی کشید گمان کردم که استخفا نمائی پهلوی او از هم جدا شست و از هم
 شکست پس گفتم نیست ابن آه سرور از تو یا امیر المؤمنین مگر برانده و منجی گشت
 رست گشتی ای ابن لاحق گشت مرا چیزیست که مکرده می پندارم امر او آن اخروه

۱۰۵
 وکیله اند و رسول و غیرها ابیان آنکه صحابه هم باستحقاق و اتصاف خباب میر
 بصفات کامله خلافت خاصه معترف بودند از آنجمله است که علامه دهر سیف الحق
 والدین الشفی الحنفی آورده که وقت نزاع انصار و مهاجرین در سفینه بنی ساعده
 ابو بکر صدیق استاد و قال فی ظننت ان علیا یصلح لذلک فاروت ان ابایعته فقام
 علی سول سیفه و قال قم یا خلیفه رسول الله قد مک الی بنی لم یامر فی فقال مر ابابکر یصلی بالناس
 رضینا بما رضی به رسول الله لئلا یفلا رضی الامر دنیا و فی روایتی قام ابوبکر خطیباً
 بعد من رسول الله صلی الله علیه و آله قال وکم ولست یخبرکم قبله فی اقبلونی فقلت علی و قال
 لما لا اقبلک قد مک الی بنی من یوخرک و اذا انجلت است که عمر بن الخطاب ابی بن عباس
 برگشت که فی الواقع علی رضی علیه السلام لائق این کار است لیکن دود و مزاج
 بسیار است قال بن عباس کنت عند عمر ففتنفس نفساً حتی ظننت ان اضلعه فقدم
 انفرجت فقلت له ما خرج من نفسک یا امیر المؤمنین الاعلی فم شری قال فی و الله
 یا ابن عباس انی انکرت فلم ادر فین جعل هذا الامر بعدی ثم قال لعلک تری صاحبک
 قلت ما یمنع من ذلک مع جهاده و سابقته و قرابته و علی قال صدقت و لکن امر رقیبه
 و عاتبه قلت فاین است ترجیح بن عباس میگوید که بودم من نزد عمر الخطاب
 پس آه سردی کشید گمان کردم که استخفا نمائی پهلوی او از هم جدا شست و از هم
 شکست پس گفتم نیست ابن آه سرور از تو یا امیر المؤمنین مگر برانده و منجی گشت
 رست گشتی ای ابن لاحق گشت مرا چیزیست که مکرده می پندارم امر او آن اخروه

وکیله اند و رسول و غیرها ابیان آنکه صحابه هم باستحقاق و اتصاف خباب میر
 بصفات کامله خلافت خاصه معترف بودند از آنجمله است که علامه دهر سیف الحق
 والدین الشفی الحنفی آورده که وقت نزاع انصار و مهاجرین در سفینه بنی ساعده
 ابو بکر صدیق استاد و قال فی ظننت ان علیا یصلح لذلک فاروت ان ابایعته فقام
 علی سول سیفه و قال قم یا خلیفه رسول الله قد مک الی بنی لم یامر فی فقال مر ابابکر یصلی بالناس
 رضینا بما رضی به رسول الله لئلا یفلا رضی الامر دنیا و فی روایتی قام ابوبکر خطیباً
 بعد من رسول الله صلی الله علیه و آله قال وکم ولست یخبرکم قبله فی اقبلونی فقلت علی و قال
 لما لا اقبلک قد مک الی بنی من یوخرک و اذا انجلت است که عمر بن الخطاب ابی بن عباس
 برگشت که فی الواقع علی رضی علیه السلام لائق این کار است لیکن دود و مزاج
 بسیار است قال بن عباس کنت عند عمر ففتنفس نفساً حتی ظننت ان اضلعه فقدم
 انفرجت فقلت له ما خرج من نفسک یا امیر المؤمنین الاعلی فم شری قال فی و الله
 یا ابن عباس انی انکرت فلم ادر فین جعل هذا الامر بعدی ثم قال لعلک تری صاحبک
 قلت ما یمنع من ذلک مع جهاده و سابقته و قرابته و علی قال صدقت و لکن امر رقیبه
 و عاتبه قلت فاین است ترجیح بن عباس میگوید که بودم من نزد عمر الخطاب
 پس آه سردی کشید گمان کردم که استخفا نمائی پهلوی او از هم جدا شست و از هم
 شکست پس گفتم نیست ابن آه سرور از تو یا امیر المؤمنین مگر برانده و منجی گشت
 رست گشتی ای ابن لاحق گشت مرا چیزیست که مکرده می پندارم امر او آن اخروه

11

[illegible]

اورین ولی ہوں کل سلسلہ فاضلہ کے
جس کا پیر محمد علی رضوی ہیں اور سلسلہ شریف کے
سے احمد دلا کر اورین جواد کے
جواد کے اور عداوت کیا دے
احمدین و رستمد کے حکم میں ہے
بن عباس کے جیسکامین مولانا ہوں
س علی دسکامولای اور عالم نے

بنی اسرائیل نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کو قتل کیا اور اسے
 پھانسی دیا اور اس کے ساتھ ساتھ اس کے پیروں کو بھی قتل کیا اور اس کے
 سر کو ہاتھ سے لے کر اس کے پاس لے گیا اور اس کے ساتھ ساتھ اس کے
 پیروں کو بھی قتل کیا اور اس کے سر کو ہاتھ سے لے کر اس کے پاس لے گیا

مع رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم لہ فیہ ما یکل لہ والراۃ یوم ثمر یعنی ازان
 ستہ خصلت یکے تزوج علی مرتضیٰ بافاطمہ زہرا و دویم سکونت دی در مسجد
 بارسوخدا صلی اللہ علیہ وآلہ چنانکہ حلال بود اور انچہ در انجا حلال بود و رسول خدا
 ر صلعم و سوم حوالہ کردن حضرت رسالت صلی اللہ علیہ وآلہ رایت را روز
 خیبر بان مظہر کرامت و از انجملہ آنست کہ گفت ابن عباس مرتضیٰ را چہا خصلت است
 کہ نیست یکی از انہا در میان عرب و انخصوص بہت باین چہا خصلت اخراج
 الحاکم عن ابن عباس قال العلی اربع خصال لیس للاحد من العرب و ہوا اول عربی عجی
 صلی مع رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ و ہوا الذی لو اہ معنی کل زحمت بالفتح
 لشکر و نہہ بسو دشمن و ہوا الذی صبر معہ یوم المہر اس ہوا الذی غسلہ و ادخلہ فی
 قبرہ ترجمہ گفت ابن عباس کہ علی مرتضیٰ مخصوص است بچہا خصلت و آن نیست
 کہ حضرت علی مرتضیٰ اول کسی است در عرب و عجم کہ نماز خواند بارسوخدا و دوم آنکہ
 لو اہ محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ در ہر جنگ و محاربہ بہت علی مرتضیٰ بود سوم
 آنکہ صبر کرد و روز ہر اس یعنی در روز احد چون مسلمانان کوہ شکستہ رفتہ
 علی مرتضیٰ قائم و صابر بود و چہارم آنکہ غسل داد رسول خدا را و در آورد و آنحضرت
 را در قبرینے متکفل تجیز و تکفین رسول خدا حضرت علی مرتضیٰ صلوات اللہ علی بنیہا
 و علیہ بود و از انجملہ آنست کہ عباس زمان قرب فات رسول خدا صلی اللہ علیہ
 و آلہ مشورہ با علی مرتضیٰ کرد کہ سوال خلافت از حضرت محمد مصطفیٰ کند و احوال

بنی اسرائیل نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کو قتل کیا اور اسے
 پھانسی دیا اور اس کے ساتھ ساتھ اس کے پیروں کو بھی قتل کیا اور اس کے
 سر کو ہاتھ سے لے کر اس کے پاس لے گیا اور اس کے ساتھ ساتھ اس کے
 پیروں کو بھی قتل کیا اور اس کے سر کو ہاتھ سے لے کر اس کے پاس لے گیا

بنی اسرائیل نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کو قتل کیا اور اسے
 پھانسی دیا اور اس کے ساتھ ساتھ اس کے پیروں کو بھی قتل کیا اور اس کے
 سر کو ہاتھ سے لے کر اس کے پاس لے گیا اور اس کے ساتھ ساتھ اس کے
 پیروں کو بھی قتل کیا اور اس کے سر کو ہاتھ سے لے کر اس کے پاس لے گیا

و از آنکه آنست که حضرت علی مرتضیٰ فرمود من احب منی کیت سزاوارتر
 از منی اخرج الحاكم عن ابن عباس قال کان علی یقول فی حیوة رسول الله ان الله
 یقول افان مات او قتل انقلبتم علی اعقابکم والله لا ینقلب علی اعقابنا بعد ذلک الا الله
 والله لمن مات او قتل لاقنیلین علی ما قال علی حیاتی اموت والله انی لآخوه و ولیه
 و ابن عمه و وارث علی من احب منی و از آنکه آنست که سبطی و قاصد قتی که معاویه
 باو گفت که چه چیز منع می کند ترا از سب ابی تراب پس فضائل و کمالات آن ذات
 قدسی صفات بیان فرمود اخرج مسلم بن عاصم بن سعد بن ابی وقاص عن ابیهم
 قال امر معاویة بن سفیان سعدا فقال لا تمسک ان تسب ابا تراب قال اما ذکرک
 فقلنا قال من رسول الله فلی نسیته لمن یکون لی واحد منهن احب الی من خمر انعم
 سمعت رسول الله یقول له وقد خلفه فی بغض مغازیة فقال له علی یا رسول الله
 خلفتني مع النساء و الصبيان فقال له رسول الله اما ترعنی ان تکون منی بمنزلة هرون
 من موسى الا انه لا نبوة بعدی و سمعته یقول یوم خیبر ناعطین هذ الراية رجل احب الله
 و رسوله و حبه الله و رسوله قال فظاولنا لما فقال ادعوا لی علیا فاتی و به ربه
 فبصیق فی عینیه و وقع الراية الیه ففتح الله علیه و لما نزلت هذه الایة قلنا لو نهج
 انباؤنا لخرج و عار رسول الله علیا و فاطمة و حسنا و حسینا فقال اللهم مولانا را بلی و از این
 و سلمان و مقداد و ابوطیفیل و غیره صحابه کرام فضائل آن قدوه امام بسیار
 منقول است فی الصواعق اخرج احمد بن حنبل سال معاویة عن سسله فقال سال

و از آنکه آنست که حضرت علی مرتضیٰ فرمود من احب منی کیت سزاوارتر
 از منی اخرج الحاكم عن ابن عباس قال کان علی یقول فی حیوة رسول الله ان الله
 یقول افان مات او قتل انقلبتم علی اعقابکم والله لا ینقلب علی اعقابنا بعد ذلک الا الله
 والله لمن مات او قتل لاقنیلین علی ما قال علی حیاتی اموت والله انی لآخوه و ولیه
 و ابن عمه و وارث علی من احب منی و از آنکه آنست که سبطی و قاصد قتی که معاویه
 باو گفت که چه چیز منع می کند ترا از سب ابی تراب پس فضائل و کمالات آن ذات
 قدسی صفات بیان فرمود اخرج مسلم بن عاصم بن سعد بن ابی وقاص عن ابیهم
 قال امر معاویة بن سفیان سعدا فقال لا تمسک ان تسب ابا تراب قال اما ذکرک
 فقلنا قال من رسول الله فلی نسیته لمن یکون لی واحد منهن احب الی من خمر انعم
 سمعت رسول الله یقول له وقد خلفه فی بغض مغازیة فقال له علی یا رسول الله
 خلفتني مع النساء و الصبيان فقال له رسول الله اما ترعنی ان تکون منی بمنزلة هرون
 من موسى الا انه لا نبوة بعدی و سمعته یقول یوم خیبر ناعطین هذ الراية رجل احب الله
 و رسوله و حبه الله و رسوله قال فظاولنا لما فقال ادعوا لی علیا فاتی و به ربه
 فبصیق فی عینیه و وقع الراية الیه ففتح الله علیه و لما نزلت هذه الایة قلنا لو نهج
 انباؤنا لخرج و عار رسول الله علیا و فاطمة و حسنا و حسینا فقال اللهم مولانا را بلی و از این
 و سلمان و مقداد و ابوطیفیل و غیره صحابه کرام فضائل آن قدوه امام بسیار
 منقول است فی الصواعق اخرج احمد بن حنبل سال معاویة عن سسله فقال سال

۱۰۹

و از آنکه آنست که حضرت علی مرتضیٰ فرمود من احب منی کیت سزاوارتر
 از منی اخرج الحاكم عن ابن عباس قال کان علی یقول فی حیوة رسول الله ان الله
 یقول افان مات او قتل انقلبتم علی اعقابکم والله لا ینقلب علی اعقابنا بعد ذلک الا الله
 والله لمن مات او قتل لاقنیلین علی ما قال علی حیاتی اموت والله انی لآخوه و ولیه
 و ابن عمه و وارث علی من احب منی و از آنکه آنست که سبطی و قاصد قتی که معاویه
 باو گفت که چه چیز منع می کند ترا از سب ابی تراب پس فضائل و کمالات آن ذات
 قدسی صفات بیان فرمود اخرج مسلم بن عاصم بن سعد بن ابی وقاص عن ابیهم
 قال امر معاویة بن سفیان سعدا فقال لا تمسک ان تسب ابا تراب قال اما ذکرک
 فقلنا قال من رسول الله فلی نسیته لمن یکون لی واحد منهن احب الی من خمر انعم
 سمعت رسول الله یقول له وقد خلفه فی بغض مغازیة فقال له علی یا رسول الله
 خلفتني مع النساء و الصبيان فقال له رسول الله اما ترعنی ان تکون منی بمنزلة هرون
 من موسى الا انه لا نبوة بعدی و سمعته یقول یوم خیبر ناعطین هذ الراية رجل احب الله
 و رسوله و حبه الله و رسوله قال فظاولنا لما فقال ادعوا لی علیا فاتی و به ربه
 فبصیق فی عینیه و وقع الراية الیه ففتح الله علیه و لما نزلت هذه الایة قلنا لو نهج
 انباؤنا لخرج و عار رسول الله علیا و فاطمة و حسنا و حسینا فقال اللهم مولانا را بلی و از این
 و سلمان و مقداد و ابوطیفیل و غیره صحابه کرام فضائل آن قدوه امام بسیار
 منقول است فی الصواعق اخرج احمد بن حنبل سال معاویة عن سسله فقال سال

و از آنکه آنست که حضرت علی مرتضیٰ فرمود من احب منی کیت سزاوارتر
 از منی اخرج الحاكم عن ابن عباس قال کان علی یقول فی حیوة رسول الله ان الله
 یقول افان مات او قتل انقلبتم علی اعقابکم والله لا ینقلب علی اعقابنا بعد ذلک الا الله
 والله لمن مات او قتل لاقنیلین علی ما قال علی حیاتی اموت والله انی لآخوه و ولیه
 و ابن عمه و وارث علی من احب منی و از آنکه آنست که سبطی و قاصد قتی که معاویه
 باو گفت که چه چیز منع می کند ترا از سب ابی تراب پس فضائل و کمالات آن ذات
 قدسی صفات بیان فرمود اخرج مسلم بن عاصم بن سعد بن ابی وقاص عن ابیهم
 قال امر معاویة بن سفیان سعدا فقال لا تمسک ان تسب ابا تراب قال اما ذکرک
 فقلنا قال من رسول الله فلی نسیته لمن یکون لی واحد منهن احب الی من خمر انعم
 سمعت رسول الله یقول له وقد خلفه فی بغض مغازیة فقال له علی یا رسول الله
 خلفتني مع النساء و الصبيان فقال له رسول الله اما ترعنی ان تکون منی بمنزلة هرون
 من موسى الا انه لا نبوة بعدی و سمعته یقول یوم خیبر ناعطین هذ الراية رجل احب الله
 و رسوله و حبه الله و رسوله قال فظاولنا لما فقال ادعوا لی علیا فاتی و به ربه
 فبصیق فی عینیه و وقع الراية الیه ففتح الله علیه و لما نزلت هذه الایة قلنا لو نهج
 انباؤنا لخرج و عار رسول الله علیا و فاطمة و حسنا و حسینا فقال اللهم مولانا را بلی و از این
 و سلمان و مقداد و ابوطیفیل و غیره صحابه کرام فضائل آن قدوه امام بسیار
 منقول است فی الصواعق اخرج احمد بن حنبل سال معاویة عن سسله فقال سال

قصص صلوة جاد فرغ الثوب وقال تم يا علي فغتمت وقد بردت كانام شتينا
قبل ذلك فقال سألت بني شينا في صلواتي الماعطاني وما سألت نفسي شيئا
الا قد سألت بك روايت است از عالم تفضي كه من مريض بودم و رسول خدا
تشریف آورد و به پهلوی من نشست بعد از آن در چادر خود گرفت هرگاه
كه یافت آرام و تسكين در من ایستاد و رفت بسوی مسجد برای نماز و بعد ادا
نماز باز تشریف آورد و چادر از من كشید و فرمود بایستای بر خیزی علی
پس ایستاده شدم صبح و تند برفت گویا كه نبود مرا بیماری هرگز پیش ازین عصر

كم ابرأت وصدياً بالصريحه واطلقت ارباً من رقيقه الميم

پس فرمود رسول خدا که سوال نکردم من خیر برادر نماز از خدا مگر او مرا و خیر یک
خوهرتم از خدا بر ای نفس خجسته و شوم آنرا برای تو ای علی مرتضی فی المشکات عن علی قال
كنت شاكيا فخرني رسول الله وانا قول اللهم انك ان اجلي قد حفر فارخني وان كان
متاخرا فارغني وان كان بلاء فقصبرني فقال رسول الله كيف قلت فاعاد
عليه قال تقصر برجله وقال قل اللهم فافهمه او اشفعه شك الراوي قال سمعا
اشتمكيت وجهي بعد رواه الترمذي وقال هذا حديث حسن صحيح وفيه عن جابر
قال عار رسول الله عليا يوم الطائف فانتجاه فقال الناس لقد طال بخواه مع
ابن عمه فقال رسول الله اتحببته ولكن الله انتجاه رواه الترمذي روايت است
از جابر که طلبید رسول خدا را و ز طایف علی مرتضی را و مشوره کرد و ای پس گفتند در

11F

[illegible]

منہ سے جو کچھ کہتا ہے وہ سچ ہے۔
 علی رضی اللہ عنہ کہتا ہے کہ میں نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کو دیکھا ہے کہ وہ اپنے آپ کو رسول اللہ کہتا ہے۔
 کہا ان دونوں سے کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کیسے کہتا ہے کہ میں رسول اللہ ہوں؟
 بخاری سے کہتا ہے کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے کہا کہ میں رسول اللہ ہوں۔
 احوال و بیانات میں کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے کہا کہ میں رسول اللہ ہوں۔
 مشورہ ہے کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے کہا کہ میں رسول اللہ ہوں۔

و هذا الحديث في المشكاة ايضا بروايت الترمذي ترجمته روايت است از انس كه
خدمت مي كردم رسول خدا را و روزي به بهيه آوردم نزد آنحضرت پرنده
كباب كرده پس فرمود آنجناب كه خدايا برسان نزد من در اين وقت كي اين پرنده
باشد از جميع خلق نزد تو كه بخورم با من اين كباب را پس دعا كرد و انس بگردد
خدا متعالی معوليكی از مرضا را كه مي آيد و همراه رسول خدا بخورد پس آمد
علي مرتضى صلوات الله علي نبينا و عليه كفت انس كه رسول خدا صلى الله عليه و آله
در كار است و وقت ملاقات نيست بعد از آن باز آمد علي مرتضى پس فرمود
رسول خدا بگشاد در را تا ديد علي مرتضى صلوات الله علي نبينا و عليه پرسيد
رسول خدا از انس كه چه چيز برداشت ترا بر چيزي كه كردى با علي مرتضى و حيله نمودى
و مانع آمدى عرض كرد و انس تا شنيدم اين دعا از تو دوست داشتم كه مشرك
شود باين دعايى كه از ياران و قوم من فرمود رسول خدا ابر رستنيكه بهر مرد
دوست مي دارد و قوم خود را اين فضل خداست هر كه را من خواهم و بهر
لا مانع لما عطاءه ولا مضى لما منعه ثم نوى

در شاکستہ پای حق بختد پرے	ہم ز قصر جاہ بکشاید درے
نہم و خاطر تیز گردن نیست راہ	خبر شاکستہ می گیر فضل شاہ
بے عنایات حق و خاصان حق	گر ملک باشد ہیشش ورق
اما بنیان آنکہ در زہد و تقوی و ترک لذات دنیا و مقرر انکاشتن شہوات نفس	

رکھتا ہوں اگر کو دنیا اور آخرت
 میں یعنی محبوب اور مقصود میرے
 فرمان حضور کے تحقیقی ہوتی ہیں
 ہے میرا دنیا اور آخرت میں اور
 بچاؤ دیکھنے کے لئے دنیا اور
 مجھے آخرت کی کام میں زیادہ
 سے کماؤ خود میں کسی سے
 علیہ السلام میں کسی سے
 میں کسی سے کسی سے کسی سے

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible][illegible]

تا بماند شایسته او سردری
خوش می آمد و را لباسی که درشت و کوتاه می بود و طعامی درشت که یکی
در دیگری آمیخته می شود یعنی بسوی لباس لطیف و طعام لذیذ انبغات
و منبذ داشت اشیات

چونکه گشته گرد و این جسم گران
آن تنی را که بود جان و غلغل
آن کسی دانند که روزی زنده بود
این تن کج فکر است معلوس رو
این بدن اندر غذای می پهر
جان کشاید سوی بالا ابا
هر گرانی چون کسل خود از تن آ
کند تن را ز پائی جان کین
سجده نتوان که و بر آب حیات
چون بمردم از حواس بود بشهر

و بود علی رضی صلوات اللہ علیہ بنیاد علیہ میان ما امتد علی از اینجی و در
آن بزرگی و عظمت و جاه و جلالت از لوث کبر و رعوت پاک بود و در پنج
تکلیف نمی خود و جواب می داد اما را هرگاه سوال می کردیم و خبر می داد

[illegible][illegible]

[illegible]

و بود علی مرتضی صلوات الله علی بنیاء و علیه که غالب بود بر همه قویا و امید
 نمیداشت کسی از اقویا نظر بر و بدیه و خشم و قوه و شجاعت او که قوی
 و فعلی بخیر صدق و راستی از ان مظهر حق بنظر او آید یعنی خوف جز خدا و
 رسول از دیگری نداشت و او غالب بود و همه را مغلوب ابیات

و بود علی مرتضی صلوات الله علی بنیاء و علیه که غالب بود بر همه قویا و امید
 نمیداشت کسی از اقویا نظر بر و بدیه و خشم و قوه و شجاعت او که قوی
 و فعلی بخیر صدق و راستی از ان مظهر حق بنظر او آید یعنی خوف جز خدا و
 رسول از دیگری نداشت و او غالب بود و همه را مغلوب ابیات

گفت پیغمبر علی را کای علی
 از علی آموز اسلای علی

و بود علی مرتضی علیه السلام که نامید بنیاد است از عدل و انصاف و می
 هیچ عینی و عاجزی یعنی بداد و غریبان و مسکینان میرسد و در هر کار صدق
 و راستی را کار می فرمود و ابیات

صدق بین جان و آدای بقون
 از حدیث راست آرام دست
 دل نیار آمد بفتار و دروغ
 زنگ شک و شک کفران نفاق
 رنگ صدق و رنگ تقوی یقین
 تا ابر باقی بود و در تقسین

و گفت ضرار سدی که حاضر شدم و در جای که می ایستاد علی مرتضی علیه السلام
 برای عبادۀ خدا وقت تاریکی شب فرو رفتن ستارگان دیدم که آنحضرت
 ریش مبارک خود بدست خود گرفته بی قرار و بی تاب بود مانند بیانی بارگزی

و بود علی مرتضی صلوات الله علی بنیاء و علیه که غالب بود بر همه قویا و امید
 نمیداشت کسی از اقویا نظر بر و بدیه و خشم و قوه و شجاعت او که قوی
 و فعلی بخیر صدق و راستی از ان مظهر حق بنظر او آید یعنی خوف جز خدا و
 رسول از دیگری نداشت و او غالب بود و همه را مغلوب ابیات
 گفت پیغمبر علی را کای علی
 از علی آموز اسلای علی
 و بود علی مرتضی علیه السلام که نامید بنیاد است از عدل و انصاف و می
 هیچ عینی و عاجزی یعنی بداد و غریبان و مسکینان میرسد و در هر کار صدق
 و راستی را کار می فرمود و ابیات
 صدق بین جان و آدای بقون
 از حدیث راست آرام دست
 دل نیار آمد بفتار و دروغ
 زنگ شک و شک کفران نفاق
 رنگ صدق و رنگ تقوی یقین
 تا ابر باقی بود و در تقسین
 و گفت ضرار سدی که حاضر شدم و در جای که می ایستاد علی مرتضی علیه السلام
 برای عبادۀ خدا وقت تاریکی شب فرو رفتن ستارگان دیدم که آنحضرت
 ریش مبارک خود بدست خود گرفته بی قرار و بی تاب بود مانند بیانی بارگزی

و بود علی مرتضی صلوات الله علی بنیاء و علیه که غالب بود بر همه قویا و امید
 نمیداشت کسی از اقویا نظر بر و بدیه و خشم و قوه و شجاعت او که قوی
 و فعلی بخیر صدق و راستی از ان مظهر حق بنظر او آید یعنی خوف جز خدا و
 رسول از دیگری نداشت و او غالب بود و همه را مغلوب ابیات

ومی گریست به گر شریفی سخت اندر دهنک باد و و میقراری و نهایت قرض و زاری

ای خاک خشی که آن گریبان دوست
اشک بیان از بهر او بارید خلق
نالم آنرا نالها خوش آمدش
هر که باشد شاه و روش را و ما
چون نضره ز ابر حق قدر است

دمی ہمایون دل کہ آن بریان آو
 گوہرست آشک پند از ند خلق
 کز دود عالم نالہ و غم باید شش
 گر چو نے نالہ بنا شد لی نوا
 آن بہا کا خواست زاری کا کست

و فی مود علی مرتضی صلوات الله علی نبینا وعلیه و آله و ثنایا و دنیا
فرب ده و مغرور ساز غیر آیه پیشانی مدی مراد عرض کردی نفس خود را
بر من یا بسوی من شوق و رغبت نمودی و در است و در است آنچه
می خوانی مرا بدرستی که طلاق و اؤم ترا سه طلاق و گذارتم ترا بی یک بار است
نیت در آن برود و در شواہیات

هر که از ویدار بر خوردار شد
مال دنیا دام مرغان ضعیف
سوی وریا غم کن زمین آبگیر

الچن جهان در چشمه دو صوارث
سلک عقیقی دام مردان شریف
بمخرجوی وترک این گرواب گهر

دنیای فرمود علی مرتضی که ای دنیا عمر تو قلیل است کما قال الله تعالی قل متاع
الدنیا قلیل و عظمت حشمت و زینت تو ناچیز و حقیر است ابیات

MR

اور درویشی کی لذتوں سے تعلق نہ رکھیں
عین اور خوف خدا کے ساتھ اور غرض
جو دنیا داری اور دنیا کی طرف توجہ نہ رکھیں
بلکہ خدا کے ساتھ رہیں اور خدا کی رضا
میں رہیں اور خدا کی رضا میں رہیں

علی مرتضیٰ سلام الله علیه
هو ایچو که میان کون اعلان
فرموده که میان کون اعلان
معاف فرموده که میان کون اعلان
علی مرتضیٰ سلام الله علیه

آن شاه دلاور که برای طعنه
بر خوان جهان خیر نیالو و علی بود
و از جمله زهداوست که بر او رش عقیل و را گذاشته بطرف معاویه رفت
فی الصواعق و سبب قتل آن خیر عقیل ایاه آن کان یعطیه کل یوم من الشعیرة فی عیاله
فاشتی علیه ولاده هر بیاضار یا خدنی کل یوم شیئا قلیلا حتی اجمع عند
با شتری به سمنه و ترا وضع لهم قد عوا علیا الیه فلما جاز و قدم له ذلک سال
عنه فقصوا علیه ذلک فقال و کان یحکم ذلک بعد الذی عزلم منه قالوا نعم
فقض ما کان یعطیه مقدار ما کان یعزل کل یوم و قال لیکل لی ان ازیر من ذلک

بهر آنست برائی شما از آنچه بخواست جمع کنید اگر هسید شما بود از زندگان
 مر قول مرا و من نصیحت بر شما نگاهبان که شمار از قباچ نگاه دارم و می نوشت
 هرگاه که میرسد بشما کتاب من نگاه دارید آنچه نزد شماست تا بفرستم بسو
 شما و دیگر اگر گمید از شما بعد از آن چشم بسوئی آسمان می کرد و میفرمود ایندا
 تو میدانی که من حکم نکرده ام ایشانرا که ظلم کنند بر خلق تو و ندیده حق تو و از
 اخرج ابو عمر عن محمد التميمي ان عليا قسم باني البيت بين المسلمين ثم امره فكس ثم صلي
 فيه رجاء ان يشهد له يوم القيامة ثم رجع به يد رسيته على رقبتي فمسكه و سلبا بان
 آنچه در بیت المال می بود بعد از آن حکم می فرمود که جاروب کنید این خانه را
 بعد از آن نماز میخواند با صد آنگه گواهی داده شود برای او در روز قیامت

آن شاه دلاور که برای طریقت

برخوان جهان خیر نیالود علی بود

و از جمله زهداوست که بر او رش عقیلان و را گذاشته بطرف معاویه رفت
 فی الصواعق و سبقتارقه اخیر عقل ایا نه کان یعطیه کل یوم من الشیء کیفی عیاله
 فاشتی علیه ولاده هر سیا نصارا یا خدنی کل یوم شیئا قلیلا حتی اجمع عنده
 باشتی به سخناه و ترا وضع لم ی عوا علیا الیه فلما جاز و قدم له ذلک سال
 عنه فقصوا علیه ذلک فقال و کان یحکم ذلک بعد الذی غلتم منه قالو اثم
 ففرض ما کان یعطیه مقدار ما کان یعزل کل یوم و قال لا یل لی ان ازیر من ذلک

از بلای نفس پُر حرص و عمان
عجز جست رای پرمین کار
که تقوی ماند دست نارسان
او محمد دار بے سایه شود

در بیان اعمال نیک و بد
 در بیان فضائل و عیوب
 در بیان احکام و سنن
 در بیان مناقب و عیوب
 در بیان فضائل و عیوب
 در بیان احکام و سنن
 در بیان مناقب و عیوب
 در بیان فضائل و عیوب
 در بیان احکام و سنن
 در بیان مناقب و عیوب

سبقت یام قال علی تقدّم یا خلیفه رسول الله صلی الله علیه وآله قال بوکر ما کنت ما تقدّم
 رسول الله صلی الله علیه وآله یقول فیہ علی منی بمنزلی من ربی انخرج البیهان
 وخرج الدار قطنی عن شحبی قال منینا ابو بکر جالس اذ طلع علی خماره قال من سمع
 ان یطیر الی عظم الناس منزله و اقربهم قرابه و افضلهم حالاً و عظم غنائاً عن رسول الله فلینظر
 الی هذا الطالع و البیان بشارت و هی بحسب و بدون وی هم نزلت بحضرت رسالت
 صلعم روز قیامت در جاویش متعده آمده از آنجمله است از ابی سعید الخدری آمده ان
 النبی صلعم دخل علی فاطمة فقال فی و انت و هذا لایم یعنی علیاً و یحیی و الحسن و حسین
 فی مکان واحد یوم القیامت و عن علی قال ان رسول الله اخذ بیدی و نحن فی سبک
 المدینة اذ مرنا بحقیقة فقال یا رسول الله ما احسنها من حدیقة قال کانت الحجة بن
 منها و هو و علی رضی که بودیم مادر کو چاه مدینه همراه رسول خدا تا گذشتیم بر پاشا
 و خوش آمد مرالس عرض کردیم حضرت رسول الله که چه خوش است این باغ میان باغها
 فرمود ای علی برکت در پشت باغی بهتر و خوشتر ازین و اخرج ابن شیبہ ما حمه
 و حکیم و الحاکم و ابونعیم عن علی ان رسول الله قال لیا علی ان لک کنزاً فی الجنة یا علی
 برکت تو کنیزت در جنت و عن ابن عباس قال النبی صلی الله علیه وآله فی علی ان هذا
 اول من یبصر فی یوم القیامة و اخرج الترمذی و الحاکم عن انس قال قال رسول الله ان الجنة
 تشاق الی ثلثة علی و عمار و سلمان و اخرج الحاکم و الطیب عن ابن عباس ان النبی
 نظر لعلی فقال انت سید فی الدنیا و سید فی الآخرة و هذا الحدیث صحیح علی

در بیان فضائل و عیوب
 در بیان احکام و سنن
 در بیان مناقب و عیوب
 در بیان فضائل و عیوب
 در بیان احکام و سنن
 در بیان مناقب و عیوب
 در بیان فضائل و عیوب
 در بیان احکام و سنن
 در بیان مناقب و عیوب
 در بیان فضائل و عیوب
 در بیان احکام و سنن
 در بیان مناقب و عیوب

در بیان فضائل و عیوب
 در بیان احکام و سنن
 در بیان مناقب و عیوب
 در بیان فضائل و عیوب
 در بیان احکام و سنن
 در بیان مناقب و عیوب
 در بیان فضائل و عیوب
 در بیان احکام و سنن
 در بیان مناقب و عیوب
 در بیان فضائل و عیوب
 در بیان احکام و سنن
 در بیان مناقب و عیوب

شکر منعم واجب آمد و بخرد
شکر کن مرثا که ان را بنده باش
و بود عمر بن الخطاب که پناه می جست بحد از مشکی که در آن مشک کائنات علی مرتضی
در نه بکشاید در خشم ابد
پیش ایشان مرد شو پاینده باش
نمی بود دشمن

مفتی ابو سعید

در روز دوشنبه اول ماه رجب سال ۱۳۹۰ هجری قمری
 در روز دوشنبه اول ماه رجب سال ۱۳۹۰ هجری قمری
 در روز دوشنبه اول ماه رجب سال ۱۳۹۰ هجری قمری

بخدمت علی مرتضی در حالیکه خطبه میخواند و میفرمود پسرید از من حقیقت کتاب
 خدا را قسم خداست مرا که نیست هیچ آیتی مگر آنکه من می دانم اینکه در شب فرد
 آمده است یا در روز و در دشت یا در کوه و فی فضل الخطاب فی عدة المن لک
 رجع عمرانی قول علی ثم قال عزت السار ان تمدن شل علی بن ابیطالب و لا علی
 لملک عمرو و ستغدی جل علی و علی جالساً فی مجلس عس فالتفت الی علی عمر فقال یا
 ابا حسن قم فاجلس مع خصمک فقام علی فجلس مع خصمه فاطر و انصرف الرجل و رجع
 علی الی مجلسه بین یوم التفریق و وجهه فقال یا ابا الحسن انی اراک متغیراً کثرت ما کان
 قال نعم یا ابراهیم و بین قال و لم ذاک قال لانک کنتی محباً و خصمی فاکتلت لی قم یا
 ابا الحسن و لم تقتل قم یا علی فاجلس مع خصمک فاقدم عمر براس علی و قیل من عینه ثم قال
 بانی انتم کما هو انما الله عز وجل و کم اخرجنا من الظلمات الی النور و اذا اخرج ابو
 عیسی بن السیب قال کان احد من الناس يقول سلماً غیر علی بن ابی طالب
 ابو عبد الله سید بن السیب اراد که سید بن السیب گفت که خبر علی مرتضی که گفت
 که سلونی قبل ان تفقدونی و چگونه کسی می گفت و رایی نمی گشتی بود و دیگر
 باصل آن نرسیده به بیت

تفطها می ناکشوده مانده بود | از کف انانیت بر کشود
 و عن عبد الله بن مسعود ان القرآن انزل علی سبعة احرف باسما حروف الالم
 نظر و بطین قال علی بن ابی طالب عنده من علم الظاهر و الباطن از عبد الله بن مسعود

۱۳۹

در روز دوشنبه اول ماه رجب سال ۱۳۹۰ هجری قمری
 در روز دوشنبه اول ماه رجب سال ۱۳۹۰ هجری قمری
 در روز دوشنبه اول ماه رجب سال ۱۳۹۰ هجری قمری

در روز دوشنبه اول ماه رجب سال ۱۳۹۰ هجری قمری
 در روز دوشنبه اول ماه رجب سال ۱۳۹۰ هجری قمری
 در روز دوشنبه اول ماه رجب سال ۱۳۹۰ هجری قمری

قرآن را مرافعت از حج قرآن نبود پس دانستند که علی مرتضی جمع کرده و قرآن را پنجگی که نازل شد بر رسول خدا که در آن اصلاً تغیر و تبدیل و تقدیم و تاخیر نبود گفت محمد بن سیرین اگر میرسد با آن قرآن که جمع کرده بود علی مرتضی صلوات الله علی نبینا وعلیه السلام هر آئینه حاصل میشد از وی علم کثیر و نفع ظریف لکن تقدیر مساعد شیوع آن نشد و زمانی از ازاله الخفاء و الاتفاق و غیره از اخرج ابو عمر عن محمد بن کعب القرطبی قال کان علی من جمیع القرآن علی عهد رسول الله و هو حتی و حضرت علی مرتضی از حفاظ احادیث رسول خدا و کثیر النقل میان صحابه است قریب شصت حدیث در کتب معتبره از احادیث مرفوعه علیه السلام مذکور است و فی الحقیقت مرفوعات او بیشتر از هزار میتوان یافت و بعضی ابواب حدیث پیش از وی نکرده بودند و وی فاتح اول آن باب است و اخرج عن عائشة ان علیاً ذکر عندنا فقامت امامنا اعلم من نبی بالسنة و از مسائل فتاوی و احکام بسیار نقل کرده شد خصوصاً در کتب شافعیه و در مصنف عبد الرزاق و مصنف ابی یزید ابی شیبیه حصه و افزوده مذکور است و موجود علم نحو که مبادی تمام علوم غریبه است علی مرتضی علیه السلام است قال القاسم الزجاجی فی امالیہ حدثنا ابو جعفر محمد بن رستم الطبرانی حدثنا ابو حاتم الهمدانی حدثنی یعقوب بن اسحق الحفصی حدثنا سعد بن سلیم الباهلی حدثنا ابی عن جدی فی الاسوال انه لی

[illegible][illegible]

هذا الرجل دعوى عريضة لا فضيحة فقام فقال نسا لك فقال على سل تقموا لانسال
 اعتنا فقال انت حملت على ذلك هل رايت ربك يا علي قال ما كنت لاعبد باله
 اراه فقال رايت قال لم تره العيون بمشاهدة العيان لكن رايت القلوب
 بمخاطبة الايقان زلي واحد لا شريك له احد لا ثاني له فرد لا مثل له لا يحويه
 مكان ولا يد اوله زمان ولا يدرك بالحواس ولا يقاس بالناس فصاح وعلب
 وسقطه مغشيا عليه فلما افاق قال عادت اعدت لاسال احد ايعند هذا اعتنا
 فقال علي بن ابي طالب هذا الكنان الامر اليك ويكي از اطبار وزي از علي يقيني
 سوال كرد كه در قرآن شأ آمده ولا تطب ولا يابس الا في كتاب مبين پس علم
 طب كجاست فرمود كه از اين آيه كه ميه كلوه واشربوا ولا تسرفوا ان الله لا يحب
 المسرفين بر مي آيد كه اكل و شرب باعتدال بايد و چون از اعتدال بگذر و بجا ي
 پديد آند مبادي همه امراض متعفن اخلاط اربعه افراط و تفریط اكل و شرب است

تا تو تن را چرب و شیرین میدی
این شراب و این کباب و این شکر
وصایای سید الوری که شعر می گفتند علی شعرا ایشان بود اخرج عن الشعبي قال
كان ابو بكر يقول الشعر وكان عمر وعثمان يقولان وعلی شعر افلاکته و اخرج
عن سبط لا شجع قال علی بن ابی طالب بیات

بکجاست فرمود که ازین آیه که میگوید و اشربوا و لاتسرفوا ان الله یحب
 العفیفین بر می آید که اکل و شرب باعتدال باید و چون از اعتدال بگذرد بیماری
 را کند مبادی همه امراض نقصان اخلاط هیمین افراط و تفریط اکل و شرب است
 مستوفی
 توتن را چرب و شیرین میدی | گوهر جان را نه بینی نرسد بهی
 شراب و این کباب و این شکر | خاک رنگین است و نقشین ای پسر
 سحاب سید الوری که شعری گفتند علی شعر ایشان بود اخرج عن الشبیقال
 ان ابو بکر یقول الشعر و کان عمر و عثمان یقولان و علی شعر افلا شیه و اخرج
 عن سبط الاشجعی قال علی ابن ابی طالب بیات

راستی موجب رضائی خدمت	اگر کسی ندیدم که گم شده از ره دست
راستیها دانه و دوام دلست	از حدیث راست آرام دلست

اذ وئی الرياض عن محمد بن الزبير قال قلت مسجد دمشق فاذا اتانا الشيخ قد التوت
 ترقوا له من الحكمة فقلت يا شيخ من ادركت قال عمر قلت فما غزوت قال الزبير
 قلت فحدثني شيئا سمعته قال خرجت مع فتيحة جاحا فاصبنا ببعض نعام قد امرنا
 فلما قضينا اناسكها ذكرنا الامير المؤمنين عفا وبرو قال بتعوني حتى انتهي الى حجر
 رسول الله فغضب حجة منها واجابته امرأة فقال ثم ابوصن قالت لا فادبرو قال
 بتعوني حتى انتهي اليه وهو يسوي التراب بيده فقال مرحبا يا امير المؤمنين فقال هو
 اصابوا بمرض نعام وهم محزون قال اذا ارسلت الى قال ناحت بايتانك قال
 يقولون انقل فلما يصل البكر ابعده والبعض فما ينتج منها اهدوه قال عمر فان بل
 يبعث قال على البعض مرض فلما اوبر قال عمر اللهم لا تتزل لي شديدة الا ابو الحسن
 جني در رياض النضرة از محمد بن الزبير آورده كه گفت ابن زبير كه آدم در
 مسجد دمشق و ديدم پير كه را كه پشتش و تالشته از پيرى گفتتم اى پير در كلام
 عمر بودى و زمانه كه او را يافتى گفت زمانه عمر بن الخطاب را و در غزه
 پرموك حاضر بودم گفتم چيزى از سخنهاى كه شنیده بيايان كن گفت بر آدم
 بالردى بقصد حج و احرام حج بستم پس پانتم بمضاهى شتر مرغ و خوردم بعد از
 ادائى حج عرض كردم اين ماجر البقيمت عمر بن الخطاب پس روان گشت

راستی موجب رضای خداست
 راستیها دانه و دانه است
 اگر می دیم که کم شد از رده دست
 از حدیث راست آرام دل است
 از وی الریاض عن محمد بن الزبیر قال قلت لعلی بن ابی طالب
 ترو تا به من بگوئی گفت یا شیخ من اگر گفتم که من از حدیث
 قلت فمحدثی شیخی سمعته قال خرجت مع فقیه حاجا فابصنا بیض نعام قد اهر منا
 فلما اقصینا مناسکنا ذکرنا الامیر المؤمنین عرقا و بر و قال بتعونی حتی انتهی الی محمد
 رسول الله فضرب حجره منها و اجابتہ امرأۃ فقال ثم ابوصن قالت لا فاو بر و قال
 بتعونی حتی انتهی الیه و هو یسوی التراب سیده فقال مرحبا یا امیر المؤمنین فقال هو
 اصا بود ابریز نعام و هم محرمون قال اذا ارسلت الی قال تا احت با تانک قال
 یقرمون الفحل قال یصل بکارا بعد و البیض فماتت منها ابر و قال عمر فان بل
 یجوز قال علی و البیض مرض فلما اوبر قال عمر اللهم لا تمترل لی شریرة الا و ابوصن
 جینی در ریاض النضره از محمد بن الزبیر آورده که گفت ابن زبیر که آمدم در
 مسجد مشفق و دیدم پیرک را که پشتش و تالکشته از پیری فتم ای پیر در کدام
 عهد بودی و زمانه کرد و دریافتی گفت زمانه عمر بن الخطاب را و در غزه و
 پرموک حاضر بودم فتم چیزی از سخنها می که شنیده بیان کن گفت بر آدم
 با کردی بقصد حج و احرام حج بیستم پس با فتم بیضهای شتر مرغ و خور و حج بعد از
 ادای حج عرض کردیم این ماجرا بنجدت عمر بن الخطاب پس روان گشت

[illegible]

ای بے تو کد ام زندگانی	وی بے تو حرام زندگانی
آن زندگی کہ بے تو باشد	مرگے است بنام زندگانی
اذعن الحسن بن العمران رجلین ایلاء امرأة من قریش فاستودعاها بآء و بنا	

۱۵۔ اور طرہ اجالتہ والا
تاریخ اور سنیت جی کا کہہ کر
علی رضی سے روایت کر کے
غفارین سے روایت کر کے
پہن کر اہل اقصاء کے
رضی سے روایت کر کے
علی رضی سے روایت کر کے
علی رضی سے روایت کر کے

[illegible]

101

[illegible]

لا اله الا انت ربنا لا اله الا انت ربنا لا اله الا انت ربنا
ای شما خوان تو این روزان مصطفی

و قتیکه در اطراف مین فرستاد التماس کرد و یا رسول الله یعنی ای قوم
 ذوالسان و اتا شاپ لا اعلم القصار فوضع رسول الله یدیه علی صدره
 و قال ان الله یدیک فبت لسانک الحدیث و فی اخره فما اشد علی قصار
 بعد ذلک و فی لفظ شلک فی قصار و فی روایتی نمازلت قاضیا و در باب

100

ورحا لیکه سید انبیاء فرموده باشند انداز الحکمة وعلی باها وانا لکلمة
 العلم وعلی باها لکن تمنا و تبرکاً صریحی از دفتر می آریم اخرج ابو یوسف عن
 ابی اسحق قال علی کلمات لو حلقم الحلق فیهم لانقضت من قیل ان تم رکوا مثلهم
 گفت ابی اسحق محدث که فرموده است علی مرتضی کلمات را که اگر سوار شوید
 شما بر مرکب و سیر کنید بحدیکه مرکب شما لاغر شود و از سیر و از مشرق تا مغرب
 بگردید نخواهید یافت مانند آن کلمات که فرموده است علی مرتضی
 صلوات الله علی نبینا وعلیه وآله و از جمله کلمات آنحضرت است ما یرجوا
 عبداً لاریه ولا یخف یخاف الا ذنبه ولا یتسبی من لا یعلم ان یتعلم ولا یتحی
 ما اذا سئل عما لا یعلم ان یقول الله اعلم و اعلموا ان منزلة الصبر من الایمان
 کمنزلة الراس من الجسد فاذا ذهب الراس ذهب الجسد و اذا ذهب
 الصبر ذهب الایمان و عن زبید بن الحارث عن رجل من بنی عامر قال قال
 علی اذا اخافت علیکم اثنتين طول النال و اتباع الهوی فان طول النال منشی
 الاخرة و ان اتباع الهوی یصد عن الحق و ان الدنيا قد ترحلت مدبرة
 و ان الاخرة قد جاءت مقبلیة و لكل واحد منهما بنون فکونوا من ابناء
 الاخرة فان الیوم عمل و لا حساب و غدا حساب و لا عمل و عن عطاء بن ابی
 ریحاح قال کان علی بن ابی طالب اذا بعث سریه ولی امر بارجلان و اوصاه
 فقال و صبرک یتقوی لیه لابلک من لقاءه و لا منتهی لک دونه و هو یملک

کما روایت شده است که سید انبیاء فرموده باشند انداز الحکمة وعلی باها وانا لکلمة العلم وعلی باها لکن تمنا و تبرکاً صریحی از دفتر می آریم اخرج ابو یوسف عن ابی اسحق قال علی کلمات لو حلقم الحلق فیهم لانقضت من قیل ان تم رکوا مثلهم گفت ابی اسحق محدث که فرموده است علی مرتضی کلمات را که اگر سوار شوید شما بر مرکب و سیر کنید بحدیکه مرکب شما لاغر شود و از سیر و از مشرق تا مغرب بگردید نخواهید یافت مانند آن کلمات که فرموده است علی مرتضی صلوات الله علی نبینا وعلیه وآله و از جمله کلمات آنحضرت است ما یرجوا عبداً لاریه ولا یخف یخاف الا ذنبه ولا یتسبی من لا یعلم ان یتعلم ولا یتحی ما اذا سئل عما لا یعلم ان یقول الله اعلم و اعلموا ان منزلة الصبر من الایمان کمنزلة الراس من الجسد فاذا ذهب الراس ذهب الجسد و اذا ذهب الصبر ذهب الایمان و عن زبید بن الحارث عن رجل من بنی عامر قال قال علی اذا اخافت علیکم اثنتين طول النال و اتباع الهوی فان طول النال منشی الاخرة و ان اتباع الهوی یصد عن الحق و ان الدنيا قد ترحلت مدبرة و ان الاخرة قد جاءت مقبلیة و لكل واحد منهما بنون فکونوا من ابناء الاخرة فان الیوم عمل و لا حساب و غدا حساب و لا عمل و عن عطاء بن ابی ریحاح قال کان علی بن ابی طالب اذا بعث سریه ولی امر بارجلان و اوصاه فقال و صبرک یتقوی لیه لابلک من لقاءه و لا منتهی لک دونه و هو یملک

في الطريق ثم اياه يتبعه صهراؤا ليعلم الطريق في جوفها من البركة لم يقبلوا بها
 ذلك فاطلوا الناس بالسهم وجره اكرم وزايرهم باءو الكرم وقلوبهم فانهم
 اكتسبوا به يوم القيمة من اجزأ اخرج من جوفها كوفوا بقبول الطريق
 اتهما ما منكم بالعلم فانه ان اكل على ثقل مع التقوى وكيف ثقل على من قبل
 واخرج عن يحيى بن حمزة قال علي بن ابي طالب يا جماعة القرآن اخلصوا به
 فان العالم من علم ثم عمل وعلم ووافي علمه علمه وسيدان اقوام يحلون العلم
 لا يجاوزون ثم ينفك من سرهم علمهم ويحالف عليهم علمهم كالمسلمين خلقا
 فيما هي بعضهم بعضا ثم ان الرجل يقبض على عبيته ان يكسب في غيره ولا يجره
 اولئك لا يصعدوا انهم في السهم تلك الى الله واخرج عن علي بن ابي طالب
 قال كان ابتداء ما كان عن مسلمة لما روتكم واخرج عن علي بن ابي طالب
 المؤمن في العبادة والفيق في العيشة والتعقل في الله واخرج عن علي بن ابي طالب
 قال رجل جاءني الى علي فقال خبرني عن القدر قال طوبى لمن مظلم لنفسه قال
 اخبرني عن القدر قال مخبرني قال لا اخبرني عن القدر قال خبرني عن الله
 عنيك فلا تفتنه قال لا اخبرني عن القدر قال يا ايها السائل ان الله خلقك لما
 يشاء ولما شئت قال بل لما يشاء قال فيستعصم فيما يشاء واخرج عن علي
 ان للنكبات نهايات فلا بد احد اذ اكل من ان شئت اليها فيبقى للعالم ان
 اذا اصابه نكبة ان لا يتالم لها حتى ينقضي مدتها فان في رخصها قيل القصار مدتها

[illegible]

۱۶
 اور حضرت عمر فاروقؓ نے اپنے
 بیٹے کو لے کر گیا اور کہا کہ جو میری
 کمان پر تیرا تیرا کیا اور کس خطے وہ
 ہے اور کس قوم کا ہے اور کس
 ملک کا ہے اور کہا اس نے
 میں نے خود کیا اور میں نے
 خود کیا اور میں نے خود کیا
 اور میں نے خود کیا اور میں نے
 خود کیا اور میں نے خود کیا

مرفعی و کینه کشنده هرگز در کار خود
قداری از این عالم را که در دهنش
فایده عورت است نه فایده مرد
عارف است که با او بیرون آید
از این دنیا که در این دنیا
که این دنیا که در این دنیا

زیاده فی کرد و بها و اخرج عن علی انما اراه رجل تاشی علیه فاطره و کان قد
بلغمه عنه قیل ذلک فقال له علی انی لست کما تقول وانا فوق ما فی نفسک
اخرج الشیعی قال قال علی بن ابیطالب لرجل کره له صحبة رجل - لا تحب انما الجمل
وایاک وایاه بد فکم من جاهل ردی حکما حین اخاه بد یقاس المرء بالمرء فاما هو
ما شاء به و للشی من الشی مقائیس و اشباه به و القلب علی القلب لیل حین لقاه
و اخرج الشیخ ابن حبان قال علی القریب من قریب المودة و ان بعد نسبة البعید
من اعداء العداوة و ان قرب نسبة الاشی اقرب من یرالی جسد و ان الید
اذا فسدت قطعت و اذا قطعت جسمت و قال سیح بن الشیطان شد الغضب
و شد العطاس و شدت انشاب القوی و الرعاف و النجوم النوم عند الذکر و قال
کلوا الزمان شجونه و باغ المعدة و قال ابی علی الناس ان المؤمن فیه اول من الایمة
و اما کلامه فی تفسیر القرآن فکثیر و هو ستونی فی کتاب جلال الدین السیوطی
و هو لتفسیر المسند با سائنده ہذا ما فی تاریخ السیوطی و من کلمات الکمال فی الدین
مفقود و التجو و غیر موجود الشریف من شرفت جلالة الکیس من قصر اماله لکتب
لسائین العلماء حکمة ریاضة السلا و الاخوان فی اللہ تعالی یدوم مودتہم
لدوام سبھا و اخوان الدینا یقطع مودتہم بمعرتہ انقطاع اسبابها و ان
سبب اری کلمات طبیبات ان مظهر کلمات کتاب عزرا الکلم و در التظیم مملو
مشحون است اگر ترا غبت است بمطالعة ان کرا حی تا نفع عظیم حاصل کنے

[illegible]

فصل اما کرامات و معجزات و خوارق عادات مانند معجزات سرور
کائنات معبود و مجید مشهور و معروف بدرجه تواتر رسیده حاجت تحریر ندارد
و کم کسی است که رجوع بخلاص دنیا و جناب آن مشکلا کشاها دی راه بر اعلیٰ حق
داشت و از بلا و محن نجات نیافت و از اینجا است که کاتب این سطور خادم
علما محمد بن محمد بن نور الله قلبه بنور الهدی و البقیین و زرقه شفاعت سید المومنین
صلی الله علیه و آله الطیبین الطاهرون فی یوم الدین بموضع صعب متعالی و از
دوا و دوا و معالجه سودی روی نمی نمود بلکه روز بروز دویم بدست می گشت
می افزود روز و شب قلن بود و اضطراب لحظه آرام داشت و نه خواب
ما شب بهین استیلا ابتلا و شدۀ بلا بین النوم و البیقه و یک جناب حضرت علی
مرتضی صلوات الله علیه و آله مشکلا کشای صنفای جماعه کثیره و جم غفیره
تشریف فرما شدند و این عاصی بر معاصی اشراف بقای جمال جهان ابرای
خود مشرف ساختند این بیدست و پایائی سر و دیده احوال پر احوال
خود را بر عرض ان چاره گیر بیمارگان رسانید و رجال باعجاز و اللہ دست
مبارک خود را از آستین نور انگین بر آورده انگشت شهادت مصدر
سعادت را بر پلوئی این احقر مضطرب خسته و شکسته زدند و فرمودند
بر و شفا یافتی شادان و فرمان بحصول این نعمت عظمائی برکت شمول از
خواب جست و خود را صحیح و ندرست یافت و اصلا اثری از بیماری ندانست

فصل اما کرامات و کشف معینات و خوارق عادات مانند معجزات سرور
 کائنات بعد و بجز مشهور و معروف بدرجه تواتر رسیده حاجت تحریر ندارد
 و کم کس است که رجوع بخوص و نیاز کجای آن مشکلا شاهی راه هدایت حق
 داشت و از بلا و محن نجات یافت و از بیجااست که کاتب این سطور خادم
 علمای بن محمد مبین نور الله قلبه بنور الصدیق و الباقین و زرقه شفاعت سید المومنین
 صلی الله علیه و آله الطیبین الطاهرون فی یوم الدین برض صعب مثلاً و از
 دوا و دوا و معالجه سودی روی نمی نمود بلکه روز بروز دویم و دوم و سیم و سیم
 می افزود و روز و شب قلق بود و اضطراب لحظه آرام داشت و نه خواب
 ناشیبه همین استیلا ابتلا شده بلامین النوم و الیقظه و یک جناب حضرت علی
 مرتضی صلوات الله علیه و آله مشکلا شاهی صغیراً باجماعه کثیر و جم غفیر
 شریف فرما شدند و این عاصی بر معاصی با شرف بقای جمال جهان برای
 خود مشرف ساختند این بیدست و پایائی سر و دیده احوال پر احوال
 خود را بعضی از چاره گزینان رمانند و حال با عجز و اذی و اللی عیست
 مبارک خود را از آستین نور آنگین بر آورد و انگشت نهادند و مصدر
 سعادت را بر پهلوی این احقر مضطرب خسته و شکسته زدند و فرمودند
 برو و شفا یافتی شادان و فرحان بحصول این نعمت عظمائی برکت شمول از
 غواب جست و خود را صحیح و تندرست یافت و اصلاً اثری از بیماری نداشت

از این جهت که در این عالم هر کس که بخواهد از این عالم بگریزد و از این عالم بفرار کند باید که از این عالم بگریزد و از این عالم بفرار کند

صدر نهرا ان طلب جالینوس بود پیش دم عیسوی شش افسوس بود
 بعد از آن وقت نماز ظهر که اراده نماز کردیم و در میان و غیره طهارتیکه نماز را شاید
 نیافتیم آنوقت شیطان در بریده شریعت ختمی گشته بخاطر فائز و سوس
 انداخت که تو خود طهاره کلی تراستی چگونه برویت جناب مرتضوی شرف
 گشتی چو این را طهاره کمال لطافت تمام با حسن احوال باید و شک و تردید
 را در دل راه داد برای رفع این سوسه از طرف خود تو چیزی میکردم که روح
 مومن پاک طاهر است و نجاست و جاست را در آن راه نیست و عالم مثال
 را روح می بیند نه جسم پس عدم طهارت جسم ضرر ندارد اما این تو چه می کردی
 فریشت شیطان نمی کرد و تشکیک خاطر و رفع حجاب نمی نمود و نجاست نزرگان نمی
 مشایخ وقت رنتم و عرض کردم همین توجه را آتش داشتند خاطر علی بن حسین
 مطهر نخبند درین آشنا با بزرگ یعنی قطب ربانی مقرب صمدانی حضرت مولانا
 محمد حقانی رحمه الله علیه که جامع علم ظاهر و باطن و عیدم نظیر بود ملاقات
 کردم و اظهار نمودم معجب جوانی داد که سکون و آسودگی و سرور و متکاثر از آن بدل
 حاصل گشت و بان به وجد آمد و گفت فی الواقع جناب اقدس حضرت رسول خدا
 و جناب مقدس حضرت علی مرتضی صلوات الله علی بنیاد علیه و آله که طاهر و مطهر
 و پاک و پاکیزه اند کمال لطافت و طهارت شخص باید که باین جناب رسید لیکن
 چون ایشان رحمت للعالمین اند و فضل و کرم و رحمت و آسودگی خود بر این پس

۱۴۴
 در این عالم هر کس که بخواهد از این عالم بگریزد و از این عالم بفرار کند باید که از این عالم بگریزد و از این عالم بفرار کند

از این جهت که در این عالم هر کس که بخواهد از این عالم بگریزد و از این عالم بفرار کند باید که از این عالم بگریزد و از این عالم بفرار کند

159

۱۹۹

و از آنجمله آنست که بعضی سفر خود کبریا رسید و بر است و چپ نگریست و گریان
گریان از آنجا که شش پیش گفت و الله شست محل خوابیدن شتران ایشان و
موضع قتل ایشان اصحاب گفتند ای امیرالمومنین صلوات الله علی نبینا وعلیه تسلم
است فرمود این کربلاست اینجا قومی انگشت که بحساب پهنست در آیند و جوانان
از اهل محمد شسته خواهند شد درین میدان که گریه خواهد کرد و بر ایشان زمین و آسمان
و بعد از آن رفت و هیچکس تا ویل سخن آن حضرت ندانست تا آنروز که واقع حضرت
سید الشهدا حضرت امام حسین صلوات الله علی نبینا وعلیه تسلم واقع شد روی صاحب
الرباض عن الاصمغ قال یتنام علی قبرنا بموضع قبر الحسین فقال هینا متاع کما یموت
موضع رجالم و هینا مرق و یاسم فیکتم من آل محمد یصلح یقتلون بنده العرصه علی سیدنا
و المارض و از آنجمله آنست که برادر این غازی گفت بود که فرزند حسین را بکشند
و تویزند باشی و در آنصرت نمی چون امیرالمومنین حضرت امام حسین علیه السلام شهید
کرد و برادر این غازی گفت جناب امیرالمومنین علی مرتضی علیه السلام راست فرمود
که حضرت امام حسین علیه السلام را شهید ساختند و من و پدر الصرت نه کردم و اظهار
ندانست خود میکرد و از آنجمله آنست که دو مرد با هم خصومت داشتند برای فیصله
بخدومت جناب حضرت علی مرتضی صلوات الله علی نبینا وعلیه تسلم که آمدند و آنحضرت زیر
دیواری نشسته بود یکی عرض کرد که برخیز یا علی که این دیواری قند فرمود و بر و کفایت
می کند مرا حفظ و امان خدا و حکم کرد میان دو مرد و بعد از آن که خواست دیوار را قند

[illegible]

مولوی

<p> گفت حق الخلق عیال لاله مرغ و ماهی مرد را حارس بود نه عارف است که از راه تنگ بجزد </p>	<p> این حال حضرتیم و شیر خواه آنکس را کشش خدا حافظ بود اگر ز کوه فرو افتد آسایشی </p>
---	---

عن جعفر بن محمد عن أبيه قال عرض علي رجلان في خصوصته فجلس في أصل جدار فقال
رجلنا يا أبا عبد الله السلام عليكما الجدار يرق فقال له علي مض كفي بالله عارسانا فقصي بين
الرجلين فسقط الجدار وازانجمله أنته که روزی فرمود علی مرتضی صلوات الله علی بنیما و
علیهم منی انکار کرد و از امر وی پس فرمود علی مرتضی که دعای کنم بر تو اگر باشم راست گو
گفت آن مرد کن پس دعا کرد و آن مرد همانوقت نابینا گشت مشهوری

<p> از حدیث اولیاء نرم و درشت گرم گوید سرد گوید خوش بوی گرم و سرد و خوش بوی و نرم و درشت </p>	<p> تن بپوشان ز افکن زینت راست نشست تاز گرم و سرد و بوی و درشت ای صدق یقین و بندگیست </p>
---	---

و عن علی بن ابراهیم ان علیا حدث حدیثا کذبیه رجل فقال دعو علیک ان کنتم دقا
تال فحم بر علیہ فلم یصرف حتی ذهب لیسره و از آنجمله اینست که روزی حضرت رسالت
صلی الله علیه و آله بود و غفاری را برای طلب علی مرتضی علیه السلام فرستاد و او را و داد
از آن روز و آن خانه هیچ جواب نیافت باز گشت و بخدمت حضرت رسالت صلی الله علیه و آله
عرض کرد که در خانه نشریعت ندارد و حضرت صلی الله علیه و آله و سلم فرمود بر و ای ابوذر

[illegible]

۱۵۵

۱۲

۱۳

۱۴

۱۵

۱۶

۱۷

۱۸

۱۹

۲۰

۲۱

۲۲

۲۳

۲۴

۲۵

۲۶

۲۷

۲۸

۲۹

۳۰

۳۱

۳۲

۳۳

۳۴

۳۵

۳۶

۳۷

۳۸

۳۹

۴۰

۴۱

۴۲

۴۳

۴۴

۴۵

۴۶

۴۷

۴۸

۴۹

۵۰

۵۱

۵۲

۵۳

۵۴

۵۵

۵۶

۵۷

۵۸

۵۹

۶۰

۶۱

۶۲

۶۳

۶۴

۶۵

۶۶

۶۷

۶۸

۶۹

۷۰

۷۱

۷۲

۷۳

۷۴

۷۵

۷۶

۷۷

۷۸

۷۹

۸۰

۸۱

۸۲

۸۳

۸۴

۸۵

۸۶

۸۷

۸۸

۸۹

۹۰

۹۱

۹۲

۹۳

۹۴

۹۵

۹۶

۹۷

۹۸

۹۹

۱۰۰

عمر الحارث قال كنت مع علي بن أبي طالب بصيفين قربت بغير من أهل الشام جا وعليه
راكبه وثقله فالتقى عليه وجعل يخيل الصفون حتى انتهى إلى علي فوضع مشفرة ما بين اس
علي ومنكبیه وجعل يحركها ويستجربه فقال علي والله انما العلمامة مبین وبين رسول الله
صلى الله عليه وآله وسلم قال نجد الناس فی ذلک الیوم داشتند قتالهم واز انچه است
که روزی بر حاضران مجلس سوگند داد که هر که از رسول خدا صلی الله علیه وآله شنیده است
که گفت من كنت مولاه فعلى مولاه گواهی دهد و از ده تن از انصار حاضر بودند
گواهی دادند یکی دیگر که آنرا از رسول خدا صلی الله علیه وآله شنیده بود حاضر بود
اما گواهی نداد حضرت علی مرتضی صلوات الله علی نبینا وعلیه فرمود ای فلان تو
چرا گواهی ندادی با آنکه تو هم شنیده بودی گفت من پیر شدم و فراموش کردم
امیر کبیر عا که خداوند اگر این سخن دروغی گوید سفیدی بر بشیره وی ظاهر
گردان که عمامه نرانیو شاندر راوی گوید که والله آن شخص را دیدم که سفیدی بیان

آن دعا می شیخ فی چون هر دعا است	فانی است و گفت او گفت خدا است
انت مولی القوم من لای شیتی	قدر دی کلا لمن لم یثیمه

و از آنجمله آنست که ابن عدی کندی را خبر داد که مردمان بلعمن من ترا احمق میگویند
چون برادر حجاج ابن عدی کندی را تکلیف این معنی داد ابن عدی برادر
حجاج را بطوری لعنت کرد که او نفهمید که شخصی در یافت که این لعنت بر

[illegible]

[illegible]

فلانت عثمان تو میگما سابر باشد و فتنه با بطور آمد فرمود که من عثمان را زان ابی کبر
و محمد و دیم و تو و امثال تو از احوال عثمان من هستمید و نظر بر همین فتنه اعلی
مر قاضی قاضی به کوفه و رزید با وجودیکه میدانست که آن جابر دست خارجی
شده خواهد شد لکن برضا بقضا و تن بقدر خداداد

<p>شاد و خندان میش میفش جان بد همچو جان پاک احمد با احمد</p>	<p>همچو اسمعیل میش سر بسته تا ناما ند جانست خندان تا ابد</p>
---	---

أخرج الحاكم عن أبي الأسود والديلمي عن علي قال أتاني عبد الله بن سلام وقد
وضعت رجلي في الغرزد وأنا أريد العراق فقال لا تأتي العراق فانك آتية إصطاك
بذو البسيف قال علي دأب الله لقد قالوا رسول الله قبلك قال أبو الأسود نقلت
في نفسي بالله فذرايت كاليوم رجل محارب يحدث الناس مثل هذا و أخرج الحاكم
عن يزيد بن وهب قال قدم علي علي وقد من أهل البصرة وفهم رجل من الخوارج يقال
له المجذوب لعجبه محمد الله واشتبه عليه وصلى على النبي ثم قال فحق الله يا علي فانك ميت
فقال علي لا ولكني مقتول ضربه ضربتي على نحره غضب به قال وأشار علي إلى راسه
ولحمته بيده وقال قضا ومقتضى وعهد محمود وقد غاب من أفترى ثم غاب علياني
لباسه فقال لو لست ليئاخرا من هذا فقال ان لباسي بعد من اللبر واجد ران
يقترى في السملون وأخرج الديلمي عن بكاع عن علي بن ابي طالب انه اوصى حسين
ضربه ابن لحم فقال في وصيته ان رسول الله اخبرني بما يكون من اختلاف بعده

12

ہوا اور دربار میں اس کا خطاب غروب
 آتی تھی کوکون کوکون برفوں میں ڈال
 بیج اور تبدیل درمستقل کر دیا
 میں نے سواہر النور میں دریا میں
 میں اور سلطان حوزی سے
 ان کے

مناقب ابوبکر صحت رسالت کا
 بیان کرنے کے لئے اور فضائل اور
 عظمیٰ کے لئے اور حسن و جلال و
 دواعظ کے لئے اور کمال و
 جماعت کے لئے اور کمال و
 بیان کے لئے اور کمال و
 نقل کے لئے اور کمال و

وروى ابن جرير في مسنده عن ابن عباس عن النبي صلى الله عليه وسلم قال
 ما من رجل منكم يفتخر بغير ما رزق الله من نعمه ولا يفتخر بما رزق الله من نعمه
 الا يهلكه الله تعالى وروى ابن جرير في مسنده عن ابن عباس عن النبي صلى الله عليه وسلم قال
 ما من رجل منكم يفتخر بغير ما رزق الله من نعمه ولا يفتخر بما رزق الله من نعمه
 الا يهلكه الله تعالى وروى ابن جرير في مسنده عن ابن عباس عن النبي صلى الله عليه وسلم قال
 ما من رجل منكم يفتخر بغير ما رزق الله من نعمه ولا يفتخر بما رزق الله من نعمه
 الا يهلكه الله تعالى

عمرو بن العاص فذكره الناس الحرب وادعوا الى الصلح وكموا الحكين لحكم على ابا موسى
 الاشعري وحكم معاوية وعمرو بن العاص وكتبوا كتابا بان توافوا من الحول باورج
 فنفذوا في امر الولاية فافترق الناس ورجع معاوية الى الشام وعلى الى الكوفة
 فخرجت عليه الخوارج من اصحابه وقالوا لا حكم الاشد وعسكروا بجر ورا فبعث اليهم
 ابن عباس فوجههم فجمعهم فجمعهم فجمعهم فجمعهم فجمعهم فجمعهم فجمعهم فجمعهم
 للسبيل فسار على قتالهم بالنهر وان قتل منهم ذل الشدة الذي اخبر النبي صلى الله
 عليه وآله وذلك سنة ثمان وثلاثين واجتمع الناس ماورج في شعبان من هذه
 السنة وحضرها سعد بن ابى وقاص وابن عمرو وغيرهما من الصحابة فقدم عمرو بن العاص
 ابا موسى الاشعري كيداً فنهض فخلع عليه وتكلم عمر وفاقر معاوية وابعاد وتفرق
 الناس عن علي وصار علي في خلاف من اصحابه حتى صار يعرض على اصبعه ويقول
 عصاني واطاع معاوية وانتدب ثلثة نفر من الخوارج عبد الرحمن بن ملجم المرومي
 والبرك بن عبد الله وعمر بن بكر التميمي فاجتمعوا اليه وتعاهدوا لقتل الائمة الثلاثة
 علي بن ابى طالب صلوات الله وعلى بنينا وعليه ومعاوية بن سفيان وعمرو بن
 العاص ويرجو العباد منهم فقال بن ملجم انك لم بعلي وقال البرك انك لم بمعاوية قال
 عمرو بن بكر انما افيكم عمرو بن العاص فتعاهدوا على ذلك واتعدوا ليلة سبع عشر
 من رمضان ثم توجه كل منهم الى مصر الذي فيه صاحبه فقدم ابن ملجم الكوفة فللقى اصحابه
 من الخوارج فقامت بهم ما يريد الى الليلة اجمعت سابع عشر رمضان ثلثة اربعين فاق

وروى ابن جرير في مسنده عن ابن عباس عن النبي صلى الله عليه وسلم قال
 ما من رجل منكم يفتخر بغير ما رزق الله من نعمه ولا يفتخر بما رزق الله من نعمه
 الا يهلكه الله تعالى وروى ابن جرير في مسنده عن ابن عباس عن النبي صلى الله عليه وسلم قال
 ما من رجل منكم يفتخر بغير ما رزق الله من نعمه ولا يفتخر بما رزق الله من نعمه
 الا يهلكه الله تعالى وروى ابن جرير في مسنده عن ابن عباس عن النبي صلى الله عليه وسلم قال
 ما من رجل منكم يفتخر بغير ما رزق الله من نعمه ولا يفتخر بما رزق الله من نعمه
 الا يهلكه الله تعالى

وروى ابن جرير في مسنده عن ابن عباس عن النبي صلى الله عليه وسلم قال
 ما من رجل منكم يفتخر بغير ما رزق الله من نعمه ولا يفتخر بما رزق الله من نعمه
 الا يهلكه الله تعالى وروى ابن جرير في مسنده عن ابن عباس عن النبي صلى الله عليه وسلم قال
 ما من رجل منكم يفتخر بغير ما رزق الله من نعمه ولا يفتخر بما رزق الله من نعمه
 الا يهلكه الله تعالى

برایت که یکایک از راه سیدی
 او بهین کی بود و در کمال ازین که اصل
 نقل کیا و در کمال است که ازین که اصل
 عاقل است با سواد و فقه و درین که اصل
 احمد ازین که درین که اصل است
 او و چون سواد و فقه و درین که اصل

و الحجا محتاجان و اکبر عظم برای اجابت دعا و برآمدن دعا است اللهم ارزقنا
 زیارت فی الدنیا و الآخرة انک علی کل شیء قدير و بالا اجابت جدير
 و شش رین علی مرتضی صلوات الله علی بنیاد و علیه در وقت شهادة و لقاء خدا
 بر وایت صحیح شست سال موافق سن رسول یزد و متعال فی وقت انتقال بود
 و قبل از بعثت حضرت رسالت صلی الله علیه و آله او را در تربیت خود گرفته
 و پرورش و تعلیم فرمود و در سن ده سالگی کلمه شهادة بر زبان رانده یعبادة
 خدا با محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و ربی مشغول بود و بعد از آن هجرت همراه
 رسول خدا فرمود و در جمیع مشاهد و محارب همراه رسول خدا صلی الله علیه و آله بود
 و شجاعت و جوانمردی و تهور و دلاوری سقیاس نمود و در وقت وفات
 رسول مقبول صلی الله علیه و آله سی سال عمر شریف آنحضرت صلوات الله علی بنیاد
 و علیه آله بود و حسب فرموده رسول مقبول صلی الله علیه و آله صبر نمود و عهد که
 رسول خدا از آن حضرت گرفته بود ایفاء آن کما هو احرى فرمود و بیست و پنج سال
 حل مشکلات مسائل دین و اظهار سنت سید المرسلین صلی الله علیه و آله و سلم
 در آردان خلافت خلفاء راشدین کرده هرگاه که خود بر خلافت نشست
 و اقتراف و اختلاط و نزاع و خلاف در مردمان پدیدار گشت و مورد محن
 و بلا گردید و قتل و جدال با آن گزیده متعال پیش آمدند و قدر و منزلت او
 نشناختند هر چند ساعی جمیل و کوششهای بیغیه بکار برد چون تقدیر مساعد نبود

برایت که یکایک از راه سیدی
 او بهین کی بود و در کمال ازین که اصل
 نقل کیا و در کمال است که ازین که اصل
 عاقل است با سواد و فقه و درین که اصل
 احمد ازین که درین که اصل است
 او و چون سواد و فقه و درین که اصل

ادب سے مراد شاد اور خندان
توجہ افشعار میں سمجھ کے آگے
لیکن قضائی کی پیرا خانی آگے
ایک بار ہی کے کھاتے میں رہے
فرمایا دو جوبانہ کھاتے میں
نظر کے کھاتے میں کھان
مردگار میں اور انھیں فنون پر
مٹا کر میرے اور عثمان کے
علم کے مردگار کے ادب
فرمایا

در فضیلت وی که فاطمه زهرا صلوات الله علی انبیاء علیها از شکر او بوجود آمده
فصل در بیان ولادت حضرت سیدة المنار العالمین علیها التحیة والتغیة
فاطمه زهرا علیها الصلوٰة والسلام فكانت صغریات رسول الله ثلاث
والکبرهن فی القدر والمترلة والفضل والکمال وحب اولاده الیه كانت ولادتها
قبل المئنة خمس سنین وقل سنه المئنة وقل بعد الخمس سنین گفته اند که قوال بجم
اینست که ولادت با سعادت وی علیها التحیة در سنه احدی واربعمایز مولد نبی
صلی الله علیه وآله است و در روایت ابن عسکری ولادت آنحضرت پیش از نبوت بیکسال
است مگر ابراهیم که او بعد نبوت پیدا شده و ابن جوزی گفته ولادت فاطمه پیش از
نبوت پنجسال و شهر روایت اینست و او که چاک ترین نبات رسول خداست
از بزرگترین آنها از روی مرتبه مترت و در قوی و در سن بزرگ تر از رقیه
و بقوی از ام کلثوم بود و صاحب نیایش از روضه العظیم نقل کرده که چون
شد کسیه کبری به فاطمه زهرا بسدن شد جبرئیل نزول کرده التماس نمود که مولود
این مرتبه را به فاطمه مستحق سازد چون هنگام تولد در رسید خدیجه به دروزه عتیلا
گردید شخصی افرستاد و زنانی تقبیل را طلبید از بان چون از خدیجه سبب از دواج
سر در جهان ریخته خاطر بودند اجابت نه نمودند ازین راه طال بخاطر خدیجه
رسید و سبب تنهائی اندیشناک گردید و درین اثنا چهار زن از بروی ظاهر شدند
خدیجه تبرسید یکی از آنها گفت خدیجه تبرس هر اس ابدل خود راه مرده که من

بعض العلماء القول من لم يجره قضاى لم تحضر اخراج الفاساني ان قال رسول الله
 تبي فاطمة حورا اوتيت لم تحضر ولم يطيت وانما سها فاطمة لان الله فطمها بحبها على النار
 ما و تبي سیدی فی فاطمة زیرا که حق تعالی باز داشت او را و تجمان او را از آتش
 و درخ زبانی الصواعق و قبول از جهة انقطاع و از نسا زمان خود در فضل و
 برین حسن و جمال انقطاع وى از ماسوى الله و زهر از جهة زهرت و محبت
 و جمال و کمالات و زاکیه از جهة طهارة و عصمت و در آئینه و مرصیه از جهة رضا
 بقضا و در محن و بلا بود تشبیه ترین مردم بر رسول خدا صلی الله علیه و آله
 بر راه دشمن و سیرت و صورت و سخن کردن و جمیع حرکات و سکنات
 و طاعات و ریاضات و اخلاق و حسنات و چون در سے آمد فاطمة
 رسول خدا صلی الله علیه و آله و میرفت بسوئے و سے و میگرفت دست او را
 و می بوسید حسین و ارامی نشاندهش بر جای خود و هم چنین چون
 در می آمد آن حضرت زهرامی ایستاد و میرفت بسوئی آنحضرت و میگرفت
 دست آنحضرت را و می نشانده زرجائی خود و در بعضی روایات آمده
 که رسول خدا صلی الله علیه و آله و ارامی بوسید فاطمة و ارامی فرموده بوی سبشت می آید
 ازین خاتون جنت جبرئیل میوه از بهشت آورده بود آنرا خورد و

فصل فاطمة از ان متولد گشت

این حدیث در کتابهای معتبره آمده است و در بعضی نسخات آنرا در حدیث دیگران نیز دیده میشود و این حدیث از جهت بیان فضیلت فاطمه علیها السلام و بیان محبت رسول خدا صلی الله علیه و آله و اهل بیت است و این حدیث در بعضی نسخات آنرا در حدیث دیگران نیز دیده میشود و این حدیث از جهت بیان فضیلت فاطمه علیها السلام و بیان محبت رسول خدا صلی الله علیه و آله و اهل بیت است

بعض العلماء القول من لم يجره قضاى لم تحضر اخراج الفاساني ان قال رسول الله
 تبي فاطمة حورا اوتيت لم تحضر ولم يطيت وانما سها فاطمة لان الله فطمها بحبها على النار
 ما و تبي سیدی فی فاطمة زیرا که حق تعالی باز داشت او را و تجمان او را از آتش
 و درخ زبانی الصواعق و قبول از جهة انقطاع و از نسا زمان خود در فضل و
 برین حسن و جمال انقطاع وى از ماسوى الله و زهر از جهة زهرت و محبت
 و جمال و کمالات و زاکیه از جهة طهارة و عصمت و در آئینه و مرصیه از جهة رضا
 بقضا و در محن و بلا بود تشبیه ترین مردم بر رسول خدا صلی الله علیه و آله
 بر راه دشمن و سیرت و صورت و سخن کردن و جمیع حرکات و سکنات
 و طاعات و ریاضات و اخلاق و حسنات و چون در سے آمد فاطمة
 رسول خدا صلی الله علیه و آله و میرفت بسوئے و سے و میگرفت دست او را
 و می بوسید حسین و ارامی نشاندهش بر جای خود و هم چنین چون
 در می آمد آن حضرت زهرامی ایستاد و میرفت بسوئی آنحضرت و میگرفت
 دست آنحضرت را و می نشانده زرجائی خود و در بعضی روایات آمده
 که رسول خدا صلی الله علیه و آله و ارامی بوسید فاطمة و ارامی فرموده بوی سبشت می آید
 ازین خاتون جنت جبرئیل میوه از بهشت آورده بود آنرا خورد و

علا بر این حدیث در بعضی نسخات آنرا در حدیث دیگران نیز دیده میشود و این حدیث از جهت بیان فضیلت فاطمه علیها السلام و بیان محبت رسول خدا صلی الله علیه و آله و اهل بیت است و این حدیث در بعضی نسخات آنرا در حدیث دیگران نیز دیده میشود و این حدیث از جهت بیان فضیلت فاطمه علیها السلام و بیان محبت رسول خدا صلی الله علیه و آله و اهل بیت است

این حدیث در کتابهای معتبره آمده است و در بعضی نسخات آنرا در حدیث دیگران نیز دیده میشود و این حدیث از جهت بیان فضیلت فاطمه علیها السلام و بیان محبت رسول خدا صلی الله علیه و آله و اهل بیت است و این حدیث در بعضی نسخات آنرا در حدیث دیگران نیز دیده میشود و این حدیث از جهت بیان فضیلت فاطمه علیها السلام و بیان محبت رسول خدا صلی الله علیه و آله و اهل بیت است

حضرت علی رضی اللہ عنہ کا بیٹا حضرت اسحاق بن
زبارت سے شرف ہوئے اور عالم
مجاہدین کا اور اشراف کا اور
دعوتِ نبویؐ کا اور ائمہ کرام کا
مقام مقدس اور رانا چکوا سے
صاحبِ آخرت میں تحقیق ہو چکا
ہے اور دعا کا قبول
شریف

لقربنا من رسول الله نصيبا حتى فاضت عينا ابى بكر فلما تكلم ابو بكر قال والذي نفسي
بيده لقربته رسول الله احب الى ان اصل من قرأته واما الذي شجر بيني وبينكم من
هذه الاموال فاني لم آل فيها عن الخير ولم اترك امر اريت رسول الله صلى الله عليه وسلم
الا صنعت فقال علي ابني بكر وعبدك العشية للبيعة فلما صلى ابو بكر النظر رقي على المنبر فاشهد و
ذكر شان علي وتخلعه عن البيعة وعذره الذي اعتد اليه ثم استغفر وتشهد على نعمته
حتى ابى بكر وحدث انه لم يحكم على الذي صنع ففاسته على ابى بكر ولا انكار للذي فضله
الله ولكننا كنا نرى لنا في هذا الامر نصيبا فاستبدد علينا فوجدنا في انفسنا من ذلك السلوك
وكان المسلمون الى علي قريبا حين راجع الامر المعروف وفي كتاب الفرائض في باب
قول النبي لا نورث ما تركنا صدقة عن الزهري عن عروة عن عائشة ان فاطمة
والعباس اتيا ابا بكر يتسنان ميراثهما من رسول الله وبها خيضة يطلبان اضعافا
فذكر وصهما من خير فقال لما ابو بكر سمعت رسول الله صلى الله عليه وآله يقول لا نورث
ما تركنا صدقة انما ياكل آل محمد من هذا المال قال ابو بكر والله لا ادع امر اريت
رسول الله صلى الله عليه وسلم الا صنعت قالت فنجريه فاطمة فلم تكلمه حتى ماتت انتهى كلام النجاشي
وروى البيهقي عن الشعبي ان ابا بكر دخل عليها وفاطمة في ارضها فقال علي هذا ابو بكر استاذ
عليك قالت تحت ان اذن قال نعم فاذهب له فدخل عليها فصرها حتى ضمت كما في الاول
وفي رياض النصرة الحجب الطبري دخل ابو بكر على فاطمة فاعتذر اليها وتكلمها فصرحت منه
وعلى الاذاعى قال لغنى ان فاطمة غصبت على ابى بكر فخرج ابو بكر حتى قام على بابها في يوم

[illegible]

بیشمار است و دو قسم است یکی محلی بنیان اهل بیت و دیگر مفصل مخصوص فاطمه و علی
 و حسن و حسین علیهم السلام و چون مقصود و رایج از ذکر فاطمه زهرا است فقصار این موشه
فصل در بیان تزویج حضرت فاطمه زهرا با علی مرتضی
صلوات الله علی نبینا وعلیها

بدانکه تزویج او با مر خدا بود عن جابر ان الله تعالی امرنی ان ازوج فاطمه
 من علی بن ابی طالب و بیب الجامع للصغیر لیسوی و ایضا فی الصواعق و اخرج لسانی
 فی خلاص علی عن عبد الله بن بریدة عن امیه قال خطب ابو بکر و عمر فاطمه علیهما السلام
 فقال رسول الله انما صغیره فخطبها علی علیه السلام فزوجا منه و در سال دوم نیز
 بهجرت در شهر رمضان تزویج کرد و بنا کرد در ذی الحجه و بعضی گفته اند تزویج
 کرد در حبه بعضی گفته اند و در صفر بعضی بعد غزوه احد کنه انی جامع الماصول
 و بود زهرا در وقت تزویج شانزده ساله و بعضی بیجده ساله گفته اند و بعضی
 پانزده ساله و بود علی بست و یکسال و پنج ماه و در ردایا گفته که خواستگاری کرد فاطمه را ابو بکر
 پس تعلل کرد آنحضرت و گفت من انتظار می دارم در تزویج وی پس نیز
 خواستگاری کرد عمر او را و همین جواب یافت از رسول خدا صلی الله علیه و آله و در
 مشکاة آورده چون خطبه کردند فاطمه را ابو بکر و عمر آنحضرت فرمود که او صغیره
 پس تر گفت علی و ام المین و در روضه الاجاب گفته گفتند بوی اهل و خوا
 اد که تو به و نزد آنحضرت و خواستگاری کن دختر او را گفت علی شرم دارم من

اورا و ذریت او را از شیطان رحیم بازگفت آنحضرت بیارید آب را گفت علی دستم
من آنچه میخواهد آنحضرت پس برخاستم و کاسه را بآب پر کردم و آوردم پس گفتم
آنحضرت آنرا و بنیدخت آب دهن خود را در روی و گفتم مرا پیش آئی پس پیش
رفتم پس نداشت آب را بر سر روی من و گفتم اللهم انی اعینده بک
و ذریته من الشیطان الرحیم پس گفت درائی باهل خود بسم الله و البرکته و بعضی
روایات آمده که آمد رسول خدا صلی الله علیه و آله روزی که فاطمه با علی بعد از نماز
عشاء بسوی خانه ایشان پس برداشت ظرفی از آب و انداخت آب دهن
مبارک خود را در روی و خواند معوذتین را و دعا کرد و امر کرد علی را که بیاشامد
آن آب را و وضو سازد بعد از آن امر کرد فاطمه را که بیاشامد آن آب را و وضو
سازد از آن پس گفت خداوند این هر دو از من اند و من از ایشانم خداوند از
چنانکه دور کردی زمین پلیدی را و پاک ساختی مرا پاک گردان این هر دو را پس
گفت ایشان را بر وید بسوی خوابگاه خود و گفت خداوند اینها پیوند داده گفت
ده میان ایشان و برکت ده در ایشان و ذریت ایشان و نذر اهرم از ایشان
از ایشان ذریت بسیار پاک در روایت کرده است خطیب زابن عباس که چون
تزوج کرد رسول خدا فاطمه را یا علی گریه گرفت فاطمه را پس گفت آنحضرت چه خبر که باین
ترای و دختر من گفت یا رسول الله تو چه کردی نومرا با مرد که نیست او را
مال و نه چیزی پس گفت اما راضی نیستی تو که خداستعالی برگزیده از زمین و و مرد را

این روایت از حضرت زینب کبری است که در روزی که رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم در منزلت بودند و فاطمه را با علی گریه گرفت فاطمه را پس گفت آنحضرت چه خبر که باین ترای و دختر من گفت یا رسول الله تو چه کردی نومرا با مرد که نیست او را مال و نه چیزی پس گفت اما راضی نیستی تو که خداستعالی برگزیده از زمین و و مرد را

و الله صدام حیدر علی بن ابی طالب علیه السلام و آله و سلم و ائمه و صلوات الله علیهم و علی خاندان نبوتی و در روزی که رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم در منزلت بودند و فاطمه را با علی گریه گرفت فاطمه را پس گفت آنحضرت چه خبر که باین ترای و دختر من گفت یا رسول الله تو چه کردی نومرا با مرد که نیست او را مال و نه چیزی پس گفت اما راضی نیستی تو که خداستعالی برگزیده از زمین و و مرد را

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

[illegible]

اور ایمن کی اسلحہ گاری سے نہ ہند
 کی جھینم سے نکل دے اور ہند
 کہ میں نے ایک دفعہ دیکھا کہ
 امان کی بین امان کے
 بسم اور غور توں سے اول
 دیر قبل سے ہیں اور بی بی فدیہ
 قیام سے سماں پر ہند
 علی الاطلاق سال کی حضرت
 زمانہ رسالت کو یاد رکھ کر اور

والدنا نیر و زوحتی علی الدراہم والدنا نیر فما الفرق بین نبتک و بین سائر الناس
 فاسئل اللہ تعالیٰ ان يجعل مری شفاعة عصاة شکم نزل جبرئیل من ساعته و بیدہ
 حریر و فیہ مکتوب جعل اللہ مرفاطمہ الزہراء بنت محمد المصطفیٰ صلی اللہ علیہ و آلہ
 شفاعتہ امتہ العاصمین فاصمت فاطمہ وقت خروجا من الدنیا بان تجعل لک
 الحریر فی کفہا و قالت اذا حشرت یوم القیامہ ارفع ہذا الحریر و اشفع عصاة امتہ
 البنی انتہی کلامہ فی الصواعق اخرج ابو بکر الخوارزمی نہ مسلم خرج علیہم و وجہ
 مشرق کدایرة القمر فسالہ عبد الرحمن بن عوف فقال بشارۃ اتہنی من بی فی نے
 اخی و ابن عمی و انتہی بان اللہ تعالیٰ عزوجل زوج علیا من فاطمہ و امر
 رضوان خازنان الجنان من شجرۃ طونی محلما رقا فایعنہ صکا کا بعد و مجبی ہل البیت
 و انشاء تحتہا ملائکہ من نور و دفع الی کل ملک صکا فاذا استوت القیامہ
 بالہا نادت الملائکہ فی الخلائق فلا یبقی حب لہا لہ البیت الا دفع الیہ صک فیہ
 نکاک من النار رضارضی ابن عمی و بنتی نکاک رقاب رجال و نسا من استی
 من النار و فی فضل الخطاب عن ابی بکر انہ قال لما زوج اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ
 و سلم انبثہ فاطمہ من علی قال صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم زنیوا حبیبی و قرۃ عینی فاطمہ
 یحیی و قرۃ عینی فہل زنیکم و اکثر الطیب لانتہو البخاری عن فاطمہ و نزل بعضی ترویج
 وی در ماہ مبارک رمضان بعد رجعت از بدر و نزل بعضی بعد از وقعہ
 احد اخرج ابو عمر عن عیدہ اللہ بن محمد بن سماک بن جعفر الهاشمی یقول انکح

اور ایمن کی اسلحہ گاری سے نہ ہند
 کی جھینم سے نکل دے اور ہند
 کہ میں نے ایک دفعہ دیکھا کہ
 امان کی بین امان کے
 بسم اور غور توں سے اول
 دیر قبل سے ہیں اور بی بی فدیہ
 قیام سے سماں پر ہند
 علی الاطلاق سال کی حضرت
 زمانہ رسالت کو یاد رکھ کر اور

اور ایمن کی اسلحہ گاری سے نہ ہند
 کی جھینم سے نکل دے اور ہند
 کہ میں نے ایک دفعہ دیکھا کہ
 امان کی بین امان کے
 بسم اور غور توں سے اول
 دیر قبل سے ہیں اور بی بی فدیہ
 قیام سے سماں پر ہند
 علی الاطلاق سال کی حضرت
 زمانہ رسالت کو یاد رکھ کر اور

اور ایمن کی اسلحہ گاری سے نہ ہند
 کی جھینم سے نکل دے اور ہند
 کہ میں نے ایک دفعہ دیکھا کہ
 امان کی بین امان کے
 بسم اور غور توں سے اول
 دیر قبل سے ہیں اور بی بی فدیہ
 قیام سے سماں پر ہند
 علی الاطلاق سال کی حضرت
 زمانہ رسالت کو یاد رکھ کر اور

دافع ہوی رحمت سے جانچ کر اس کا
 بے شمار خیر اور نیک و نافع اثر
 بے خوفی سے کر کے جو زمین سحر اور فریب
 دنیا اور فکر ایک کھلی جو بہشت میں
 بہشتی جنان اور ہمہ گیر کائنات
 اتمہ نقاش

بہار گردان این را بر البیت رضی اللہ عنہم نہا قالوا

فصل در بیان صبری

بر صابر و مشققتا و تنگی معیت و گفتندی کہ برای رضای خدا و رفع درجات عقبی دین دنیا کشیده و نفس نفیس خود را را ساخته اخرج ابو بکر عن حمزہ قال قضی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ علی بنتہ فاطمہ الخدمہ فی البیت و قضی علی علی باکان خارجا من البیت و اخرج ابو بکر عن ابی التحیر قال قال علی لائتہ فاطمہ بنت اسد الکفی فاطمہ بنت رسول اللہ الخدمہ خارجا شقایہ الماء و الحاح جتہ و یقفینا اعل فی البیت العجین و الخبز و الطحن و اخرج احمد عن عطاء بن الشایب عن امیہ عن علی ان رسول اللہ علیہ وآلہ ملاز وجہ فاطمہ بعث معها بحمیلہ و وسادۃ من اذیم حشو البلیف و ریح و سفار و جرمین فقال لی فاطمہ ذات یوم و احد و اللہ لقد شنوت حتی قد شکلت صدری قال و قد جارا اللہ باک بسی فاذا ہی فاستخیمہ فقالت وانا و اللہ قد طحنت حتی فحلت یری فایت، البنی صلی اللہ علیہ وآلہ فقال ماجا ربک ای بنتہ قالت حمت لاسلم علیک فاستحیت ان اسالہ فرجعت فقال فقلت قالت رستحیت ان اسالہ فاتباه جمیعاً فقال علی یا رسول اللہ وائتہ لقد شنوت حتی شکیت صدری و قالت فاطمہ طحنت حتی محلت یری و قد جاک اللہ بسی و معتہ فاخذ منا فقال وائتہ لا اعطیکما و ادع الی الصفتہ بطوی مطونہم ما انفق علیہم لکن اسیرہم و انفق علیہم انما نعم فانا ہما النبی صلی اللہ علیہ وآلہ و قد دخلنا فی تظنقینما و اذ اعطینا اوسما کیف شفت اقداما و اذ اعطینا اقداما کیف شفت روسما

۲۲۳

اور خداوند متعال بزرگوار است و تنگی معیت و گفتندی کہ برای رضای خدا و رفع درجات عقبی دین دنیا کشیده و نفس نفیس خود را را ساخته اخرج ابو بکر عن حمزہ قال قضی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ علی بنتہ فاطمہ الخدمہ فی البیت و قضی علی علی باکان خارجا من البیت و اخرج ابو بکر عن ابی التحیر قال قال علی لائتہ فاطمہ بنت اسد الکفی فاطمہ بنت رسول اللہ الخدمہ خارجا شقایہ الماء و الحاح جتہ و یقفینا اعل فی البیت العجین و الخبز و الطحن و اخرج احمد عن عطاء بن الشایب عن امیہ عن علی ان رسول اللہ علیہ وآلہ ملاز وجہ فاطمہ بعث معها بحمیلہ و وسادۃ من اذیم حشو البلیف و ریح و سفار و جرمین فقال لی فاطمہ ذات یوم و احد و اللہ لقد شنوت حتی قد شکلت صدری قال و قد جارا اللہ باک بسی فاذا ہی فاستخیمہ فقالت وانا و اللہ قد طحنت حتی فحلت یری فایت، البنی صلی اللہ علیہ وآلہ فقال ماجا ربک ای بنتہ قالت حمت لاسلم علیک فاستحیت ان اسالہ فرجعت فقال فقلت قالت رستحیت ان اسالہ فاتباه جمیعاً فقال علی یا رسول اللہ وائتہ لقد شنوت حتی شکیت صدری و قالت فاطمہ طحنت حتی محلت یری و قد جاک اللہ بسی و معتہ فاخذ منا فقال وائتہ لا اعطیکما و ادع الی الصفتہ بطوی مطونہم ما انفق علیہم لکن اسیرہم و انفق علیہم انما نعم فانا ہما النبی صلی اللہ علیہ وآلہ و قد دخلنا فی تظنقینما و اذ اعطینا اوسما کیف شفت اقداما و اذ اعطینا اقداما کیف شفت روسما

اور کما حقہ کہ بعضی قائل ہیں
 بیہوشی یا بے ہوشی سے
 اور کما حقہ کہ بعضی قائل ہیں
 بیہوشی یا بے ہوشی سے
 اور کما حقہ کہ بعضی قائل ہیں
 بیہوشی یا بے ہوشی سے

تھا راقال مکا حکما قال لا اخبرکم بما سالتانی قال فی فقال کلمات علمین حسین
 فقال تسبیحان و ہر کل صلوۃ عشر او تھن عشر و تکبر ان عشر افاذا و انما ابی
 فر شکا فسجا ثلثا و ثلثین و سجرا ثلثا و ثلثین و کبر اربع و ثلثین قال علی و اللہ ما
 ترکتم من علمین رسول اللہ قال لا ابن الکواثر و لا لیلۃ لصفین فقال قاتلکم اللہ یا
 اہل العراق نعم و لا لیلۃ لصفین حاصل ترجمہ آئے کہ حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ
 علیہ وآلہ وسلم مقرر کر دے کہ کار و بار و روزگار کی مثل نان بچتن و خانہ چار و ب کردن
 و آسیا برائی آر دگر دانیدن فاطمہ بنت رسول اللہ تقدیم رسانہ و کار ہائے
 بیرونی مثل شتر آب دادن و از بازار چیزی خریدن علی مرتضیٰ صلوۃ اللہ
 علی نبیہا و علیہ بران قیام نماید و مروست کہ فاطمہ از بسکہ پیش آتش نشستہ و
 نان بچتہ و نانہ چار و ب کردہ و آسیا گردانیدہ بود رنگ روی مبارکش متغیر شدہ
 و دست وی آبلہ کردہ و جامہ او پد بود و عیار چرکین گشتہ باری بطلب خادمی
 پیش آنحضرت رفتہ حضرت فرمود من شمار چیزی تعلیم کنم کہ بہ از خادم باشد قہر
 بجامہ خراب بود و بگوئی سی سہ بار سبحان اللہ و سی سہ بار الحمد للہ و سی و چار بار اللہ
 علی مرتضیٰ صلوات اللہ علی نبیہا و علیہ میفرماید کہ جسے گواہین و رد را ترک نہ کریم
 ابن الکواثر گفت نہ در شب صفین یعنی در شب صفین کجا فرصت دست واد گواہی دادا شدہ
 فرمود علی مرتضیٰ صلوۃ اللہ علی نبیہا و علیہ کہ خراب کند شمار ا خدا ای اہل عراق
 من در شب صفین ہم ترک نہ کردم چون از کلمات دی مشہور است کہ در رکاب

اور کما حقہ کہ بعضی قائل ہیں
 بیہوشی یا بے ہوشی سے
 اور کما حقہ کہ بعضی قائل ہیں
 بیہوشی یا بے ہوشی سے
 اور کما حقہ کہ بعضی قائل ہیں
 بیہوشی یا بے ہوشی سے

اور کما حقہ کہ بعضی قائل ہیں
 بیہوشی یا بے ہوشی سے
 اور کما حقہ کہ بعضی قائل ہیں
 بیہوشی یا بے ہوشی سے
 اور کما حقہ کہ بعضی قائل ہیں
 بیہوشی یا بے ہوشی سے

اور کما حقہ کہ بعضی قائل ہیں
 بیہوشی یا بے ہوشی سے
 اور کما حقہ کہ بعضی قائل ہیں
 بیہوشی یا بے ہوشی سے
 اور کما حقہ کہ بعضی قائل ہیں
 بیہوشی یا بے ہوشی سے

و در چه قدر کار داشت که ابن الکوا را از آن متعجب شد ایا

کار پاکان را قیاس از خود گیر	گر چه ماند در نوشتن سیر و شیر
اولیا اطفال حق اندای پسر	غابی و حاضری بس با خبر

وروزی آنحضرت صلعم بخانه فاطمه زهرا علیها السلام تشریف آورد و دید که جامه
سطر از چشمش بر پوشیده نشسته است آنحضرت آب در دیده بگردانید و گفت
فاطمه زهرا شرفقت و تنگی دنیا صبر نمائی تا فردائی قیامت نعیم هست ترا باشد
منقولست که روزی آنحضرت دست مبارک خود بر سینه فاطمه زهرا علیها السلام
نهاد و دعا کرد که خداوند او را از گرسنگی ایمن گردان فاطمه میفرماید از آن
باز هرگز در خود رحمت گرسنگی نیافتم و از ابی هر بره آمده است که گفت سیر
نشند آل محمد از طعام سه روز پیای تا یافتند ازین عالم رواه الشیخان
و از ابن عباس آمده که میگردانید آنحضرت و اهل و عیال وی شبها پیای
که نمی یافتند طعام شب و نبود طعام ایشان مگر نان جو رواه الترمذی و صححه
و در حدیث بخاری معلوم آمده که سیر نشند آل محمد از نان جو و روز پیایی
و از حسن بصری آمده که خطبه خواند آنحضرت و گفت بخدا سوگند شام نکردند
آل محمد یک صبح را بطعامی و در روایت است که در خانه حضرت زهرا
پرده از حریز بود آنحضرت تشریف آورد و آنرا گرفت و بفقرا و آنحضرت

اور نہ کہ بسبب کئی نامانی اور چھپنے اور جمال کے اور ذرا کب
سبب طہارت اور عصمت کے اور
راضیہ و رضیہ کے اور
الہی پر راضی ہونے کے اور
سے زیادہ شہیدین رسول خدا
کے ساتھ راہ اور روش میں اور
سیرت اور صورت میں اور
کے عین و تمام حرکات اور
اور ریاضات اور صفات میں اور
اخلاق اور حسنات میں اور
جناب سیدہ رسولی اور
انہی کے

آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم سے جو کچھ آپ نے فرمایا ہے اسے سچا سمجھنا اور اس پر عمل کرنا۔

[illegible]

اور حضور نے تعین کیا جس میں سے
میں میں حضرت عائشہ صدیقہ
سیدہ سے تھے مشکوٰۃ شریف
میں لکھن میں حضرت عائشہ صدیقہ
جاء رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
مناقب اور حسنات اوس پر بار
ہوئی افضل و برکات
کھایا تھا

روایت کرده است واری که چون نازل شد اذا جاء نصر الله والفتح فاعلموا ان الله قد انتصر
 فاطمه زهرا را گفت که بموت خود خبر داده شده ام پس گریست فاطمه پس گفت آنحضرت
 گریه مکن که تو اول این بیت منی که خواهی پیوست بلین پس خنده کرد و فاطمه سلام الله علیها
 و در بعضی روایت آمده که آنحضرت عرض میکرد قرآن را بر جبرئیل میخواند
 با وی ز قرآن مجموع آنچه تفریق نازل شده بود بر آنحضرت در هر سال یکبار
 و آن درین سال دو بار بمیان آمد و این از علامات رحلت ازین عالم بود وقت
 حضرت فاطمه را طلب فرمود و خبر رحلت خود داد و صبح آنست که در صحن شهادت
 مرض حضرت صلی الله علیه و آله و سلم حضرت فاطمه زهرا را طلبید و چون حضرت فاطمه
 زهرا علیها السلام نزد آنحضرت آمد فرمود مرجایا بنتی و در پهلوی خود نشانند
 و ایما آنحضرت در حالت صحت چون فاطمه را دیدی بر خوشی و متوجه استقبال و
 شدی و او را بیوسیدی و بیوسیدی و برجائی خود نشاندی و چون سپهر
 میرفتی آنحضرت آظری که و دع کردی فاطمه زهرا بودی و چون مراجعت
 فرمودی دل کسیکه از ابلیت طاقت با و نمود و وی بودی انگاه بجزرات
 از اوج تشریف می بردی و وقت شهادت مرض در گوش حضرت فاطمه زهرا
 صلوات الله علی بنیاد علیها شهنی گفت فاطمه گریان شد باز بهمان طریق بخن گفت

از فی سون پر اسکا اسکا ده
 بعد از این بیست و یک سال
 از فی سون پر اسکا اسکا ده
 بعد از این بیست و یک سال
 از فی سون پر اسکا اسکا ده
 بعد از این بیست و یک سال

علی مارواه الدولابی و ابو بکر علی مارواه ابو سعید السمان و دفنت لیلاً بالبقیع
 او فی بیتا علی انتقام الروایات و کان بیتها متصلاً بالمسجد فلما زاد بنوا شیمت
 فی المسجد صار فیه درنا با علی رضی اللہ عنہ بعدہ الابیات شمر لکل اجتماع من حلیلیں فرقیہ
 وکل لمدی دون الفراق قلیل ۛ وان افتقادی فاطمہ بعد احمد ۛ دلیل علی ان
 لایر و م خلیل ۛ و کیف بناک العیش من بعد فقد ہم ۛ لعمر ک شی مال یسبیل ۛ ہذا
 مدارج النبوة و کانت لما یوم مات ثمان عشرون سنه و تثنہ شہرا و قیل ثلث و عشر سنه و قیل
 اربع عشرون سنه و الیہ ذہب الذہبی رحمۃ اللہ علیہ و اما مرویاتنا فقلیلہ فانارو
 عن ایہا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم سیر الانما لم تعش بعدہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم الا قلیلا
 روی عنہا علی کرم اللہ وجہہ و ولد ہا الحسن و الحسین رضی اللہ عنہما و عایشہ و ام سلمہ
 و سلمی ام ولد ابی رافع و اسماء بنت عمیس و غیر ہم و کل ماروی عنہا ثانیہ عشر حدیثا تفق
 البخاری المسلم علی واحد منها الذی روی عنہا عایشہ عن رسول اللہ صلعم اخبر ان
 یقبض فی وجعہ و انہا اول طبیۃ تبعہ و انہا سیدۃ نساء اہل الجنۃ و اما اولاد ہا
 فانما ولدت ثلثہ نبن الحسن و الحسین و علی و کرم اللہ وجہہا و الحسن فمات ضعیفا و بتان زینب و
 ام کلثوم و قال اللیث بن سعد و ثانیہ رقیۃ و ماتت صغیرۃ فان زینب فزوجہا
 ابو ہامن بن اخیعہ عبد اللہ بن جعفر ابن ابی طالب و ولدت لہ و ماتت عنہ و اما
 ام کلثوم فزوجہا ابو ہامن عمر ثم لما ماتت عمر تزوجہا عون بن جعفر بن ابی طالب
 و بعد فوتہ تزوجہا اخوہ محمد بن جعفر و بعدہ عبد اللہ بن جعفر و مات فی الوقت الذی

زینب و اولاد ہا
 منہا علی و الحسن و الحسین
 و ام کلثوم و زینب
 و ام کلثوم و زینب
 و ام کلثوم و زینب
 و ام کلثوم و زینب

و دفن بن کران خلک
 کتاب او را بنی اولاد ہر گز
 نو گاہ خستہ سبک کردا و ن
 در دون کے سہ سہ فرمایا و سہ
 فضاخ کے قیامت کے دن ہر
 حق بین کے چاہا کہ اب اس
 کہ نیکو انداز کے چاہا کہ
 نہ کہ لو کہ وہ نہ کہ زینب
 نہ کہ سہ سہ کے سہ سہ
 اور خواہی کہ کہ زینب
 اور خواہی کہ کہ زینب

از فی سون پر اسکا اسکا ده
 بعد از این بیست و یک سال
 از فی سون پر اسکا اسکا ده
 بعد از این بیست و یک سال
 از فی سون پر اسکا اسکا ده
 بعد از این بیست و یک سال

[illegible]

اور عیسائیوں کو جس طرح کہتے ہیں
کہ جین مین جتنا ہے جب دلت
و عیسائیوں کو ایک کرنا مراد ہے
کہ لوٹ نکلتا اور خدا سے
کے نزدیک پہن کر اللہ تعالیٰ
انسان پر خدا کے عار
فرمایا ہے

441

[illegible][illegible]

اور ثور اور گناہوں کے لئے روایت ہو
جان نکرہ کراچ کہ تحقیق انھوں نے
حکم سے بھاگا ہے یہ ہے موابین
کے فرمایا رسول اللہ صلی علیہ وسلم
نہیں حکم کیا کہ کراچ کو
خاکہ کا علی سے یہ ہے موابین
روایت ہے کہ کراچ کو
نشانہ کے خضائنہ علی
عبداللہ بن عبدالمطلب
کہنے کے یہ ہے موابین
کہنے کے یہ ہے موابین
کہنے کے یہ ہے موابین

روایت کی ہے حضرت ابو ہریرہؓ سے کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ میں نے اپنے رب سے پوچھا کہ میں تم کو کبھی اپنے لیے بھیج دوں گا تو تم میری قوم کو چھوڑ کر اپنے لیے چلے جاؤ گے۔

بستہ شہر ولم یولد بستہ اشہر مولود فحاش الا الحسن بن علی و عیسیٰ بن مریم فی روایت
 غیرہ الا الحسن و عیسیٰ بن ذکریا و المشہور انہ ولد لتسعة اشہر و لما ولد اذن البیہ فی اذنه لہم
 و اقام فی ذنہ الیسری و ثقتہ یوم السابع من ولادہ و عن عنہ کثافتی روایت کہ بشین
 و قال لغاطہ ترنی شعرہ و تصدق بوزنہ فضتہ و عطی القابلتہ رجل العقیقہ و لاوت
 با سعادتن بقول صح روز سہ شنبہ پانزدہم شہر رمضان سنہ ثلث از ہجرہ در
 مدینہ منورہ و وقع یافتہ از ظلمہ مروست کہ چون آن مولود مسعود تولد نمود
 حضرت خیر الانام صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم پرسید کہ این فرزند از چند را چہ نام
 کردہ آید گفتند عرب پس خیر العباد نام انوالا نزا دبحسن تغیر داد و در اخبار آمد
 کہ جبریل نام دیرا بعد پیش رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ آورد بر قطعہ از حریر پشت
 نوشتہ و در مشکاۃ از حضرت امام محمد باقر صلوات اللہ علی بنینا و علیہ آوردہ کہ
 رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ از حضرت امام حسن صلوات اللہ علی بنینا و علیہ بیکے سفند
 عقیقہ کرد و بوزن موی سرش نقرہ تصدق نمود و زرش کیدرم با بعض دم
 بود و در روایت نسائی گو سفند عقیقہ دو تا آمدہ اما علیہ مبارکان امام فکان
 امیض مشربا حمرۃ و عجلین شیل الخیرین و دق المسربتہ کث اللیمۃ و ادفر ما کان عنقہ
 ابرق فضتہ عظیم الکرا و یس بعید امین التکیین ربعة لیس الطویل و القصیر لیمامین
 حسن الناس و جاد ہر ما کان اشہ الناس سول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ و کان جہ الشعر
 و یغضب بالسواد و قبل الخمار و اکثر یمنی بو و حضرت حسن سخی و سفید و بود چشمہا

روایت کی ہے حضرت ابو ہریرہؓ سے کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ میں نے اپنے رب سے پوچھا کہ میں تم کو کبھی اپنے لیے بھیج دوں گا تو تم میری قوم کو چھوڑ کر اپنے لیے چلے جاؤ گے۔

بستہ شہر ولم یولد بستہ اشہر مولود فحاش الا الحسن بن علی و عیسیٰ بن مریم فی روایت
 غیرہ الا الحسن و عیسیٰ بن ذکریا و المشہور انہ ولد لتسعة اشہر و لما ولد اذن البیہ فی اذنه لہم
 و اقام فی ذنہ الیسری و ثقتہ یوم السابع من ولادہ و عن عنہ کثافتی روایت کہ بشین
 و قال لغاطہ ترنی شعرہ و تصدق بوزنہ فضتہ و عطی القابلتہ رجل العقیقہ و لاوت
 با سعادتن بقول صح روز سہ شنبہ پانزدہم شہر رمضان سنہ ثلث از ہجرہ در
 مدینہ منورہ و وقع یافتہ از ظلمہ مروست کہ چون آن مولود مسعود تولد نمود
 حضرت خیر الانام صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم پرسید کہ این فرزند از چند را چہ نام
 کردہ آید گفتند عرب پس خیر العباد نام انوالا نزا دبحسن تغیر داد و در اخبار آمد
 کہ جبریل نام دیرا بعد پیش رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ آورد بر قطعہ از حریر پشت
 نوشتہ و در مشکاۃ از حضرت امام محمد باقر صلوات اللہ علی بنینا و علیہ آوردہ کہ
 رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ از حضرت امام حسن صلوات اللہ علی بنینا و علیہ بیکے سفند
 عقیقہ کرد و بوزن موی سرش نقرہ تصدق نمود و زرش کیدرم با بعض دم
 بود و در روایت نسائی گو سفند عقیقہ دو تا آمدہ اما علیہ مبارکان امام فکان
 امیض مشربا حمرۃ و عجلین شیل الخیرین و دق المسربتہ کث اللیمۃ و ادفر ما کان عنقہ
 ابرق فضتہ عظیم الکرا و یس بعید امین التکیین ربعة لیس الطویل و القصیر لیمامین
 حسن الناس و جاد ہر ما کان اشہ الناس سول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ و کان جہ الشعر
 و یغضب بالسواد و قبل الخمار و اکثر یمنی بو و حضرت حسن سخی و سفید و بود چشمہا

روایت کی ہے حضرت ابو ہریرہؓ سے کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ میں نے اپنے رب سے پوچھا کہ میں تم کو کبھی اپنے لیے بھیج دوں گا تو تم میری قوم کو چھوڑ کر اپنے لیے چلے جاؤ گے۔

آنحضرت بزرگ و سیاه گویا سترگ شده است و رخسارهای آنحضرت هموار و صاف
و لطیف بود و خطی باریک از موها میان سینه از بالاترین تا انت و ریش مبارکش انبوه بسیار
بودن شریف آنحضرت بصفا مانند کوزه نقره و دستخوانهای شانه و بازویش گنده
و میان دو شانه و بازوئی آنحضرت فاصله بسیار بود یعنی پهن سینه بود و میان
قد و راز و نه کوتاه و رنگ مبارکش نخلین بود و نیکوترین آدمیان و خلق و خلق
و مرغول موسی و خضاب میفرمود ریش مبارک را بسیار می گفتند که بگویم و خا و مشاب
ترین مردمان بود و رسول خدا صلوات الله علیه و آله در صورت و تشبیه و فی المشکوة
عن عقبه بن الحارث قال صلی ابو بکر العصر ثم خرج معی و معی علی فرای الحسن بلعب
مع الصبیان فحمله علی عاتقه و قال یابی شعیب بالنبی صلی الله علیه و آله و سلم لیس شعیبا
بعلی و علی یضحک رواه البخاری و عن علی قال الحسن أشبه برسول الله صلی الله علیه و آله
الی الراس و اه الترنی و المقاب شریفش السید و التقی و الطیب و الزکی و السبط
و الولی و غیر ذلک و لقب کرده میشد به کریم و حلیم و زاهد و بود صاحب سکینه
و وقار و امامه آورده اند که ولادت حضرت امام حسن صلوات الله علیه بنبیا و علیه
شب شب نیمه مبارک رمضان سال سیم هجرت واقع شد و بعضی سال دویم
گفته اند و ام الفضل بن عباس از این حضرت امام حسن صلوات الله علیه بنبیا و علیه نو و
آورده اند بزرگ مبارکش سرخ و سفید و دیده های مبارکش بسیار سیاه بود
و قد مبارکش هموار بود و برآمده نبود و موسی باریک در میان شکم و ریش مبارکش

[illegible]

در این کتاب از حضرت زین العابدین علیه السلام روایت شده است که در روزی از حضرت زین العابدین علیه السلام پرسیدند که در روزی که شما را از پدرتان جدا کردند چه کردید؟ فرمود: در آن روز من را از پدرم جدا کردند و مرا در میان راه رها کردند و من در آن روز گریه می کردم و گفتم ای خداوند منم! ای خداوند منم! ای خداوند منم!

و موی سر خود را بلند میگرداشت و گردن آنحضرت در روز و صفایانند شمس و نقره
صیقل کرده و سرهای استخوان گنده بود و میان دستهایش کشاده بود و میان پاهای
بود و از هر مردم خوشتر بود و خضاب به سیاهی میگرد و موی ایش مجعد بود و بدن
شریفش در نهایت لطافت و از سر تا سینه آنحضرت بجزرت رسالت صلی الله
علیه و سلم شبیه تر بود از سایر مردم نه اما قالوا

فصل در کمالات می علیه السلام

اکثر مناقب فضائل آنحضرت بحدیست که قلم زبان و زبان قلم از تحریر و تقریر
آن عاجز و قاصر است لیکن اندک از بسیار و یکی از هزاران هزار مسطور و مذکور
میشود از آنجمله اینست که برادر و ابنت می کنند که دیدم رسول خدا صلی الله علیه و آله را
که امام حسن صلوات الله علی نبینا وعلیه بر دوش آنحضرت بود و آنحضرت میفرمود اللهم
اجتبه فاجبه متفق علیه و عن ابی هریره قال خرجت مع رسول الله صلی الله علیه و آله
و سلم فی طائفة من المناری حتی اتی جاء فاطمة فقال ثم کعب یعنی حسنا فلم یلبث ان جاء
یسعی حتی عثق کل واحد منها صاحب فقال رسول الله صلی الله علیه و آله بی اللهم اجبه
و جب من محبة متفق علیه عن ابی بکر رایت رسول الله صلی الله علیه و آله و الحسن بن علی بی ختمه
یقبل علی الناس مرة و علیه اخری و یقول ان ابی هرا سید و لعل الله ان یصلح یرقیتم
عظیمین من المسلمین واه البخاری و عن ابن عباس قال کان النبی حامل الحسن بن علی علی عاتقه
فقال جل نعم المرکب کعبت یا غلام فقال النبی و لغم المرکب هور واه الترمذی کعب

در این کتاب از حضرت زین العابدین علیه السلام روایت شده است که در روزی از حضرت زین العابدین علیه السلام پرسیدند که در روزی که شما را از پدرتان جدا کردند چه کردید؟ فرمود: در آن روز من را از پدرم جدا کردند و مرا در میان راه رها کردند و من در آن روز گریه می کردم و گفتم ای خداوند منم! ای خداوند منم! ای خداوند منم!

در این کتاب از حضرت زین العابدین علیه السلام روایت شده است که در روزی از حضرت زین العابدین علیه السلام پرسیدند که در روزی که شما را از پدرتان جدا کردند چه کردید؟ فرمود: در آن روز من را از پدرم جدا کردند و مرا در میان راه رها کردند و من در آن روز گریه می کردم و گفتم ای خداوند منم! ای خداوند منم! ای خداوند منم!

[illegible][illegible][illegible]

قصیدہ برادر محمد اشرف
۱۳۹

عالم امام حسن و علی بن ابی طالب کی رحلت زمان
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کے بعد
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کے بعد
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کے بعد

بمن فیہ استود فلما مات الحسن ابی المحسن ابی عایشہ یطلب ذلک ایہا فقال نعم وکرامۃ فبلغ
 ذلک مروان فقال کذب وکذب نعم وکرامۃ وانشد یمن مہناک ابدًا منغوا عثمان
 من دفتہ ویریدون دفن جن فی بیت عایشہ فبلغ ذلک حسین فدخل ہو ومعه ولسیوا
 السلاح فبلغ ذلک ابابہرہ فقال وانشد ما ہو الا ظلم منج الحسن ان یدفن مع ائیمہ اللہ
 انہ لابن سؤل اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ ثم اطلق ابی المحسن فکلمہ ما شدہ اللہ فقال نہ
 الیس قد قال خوک ان خفت ان کیون قتال فرودنی الی مقابلہ المسلمین ولم یرل بجی نقلمہ
 وحمد الی البقیع ولم یشید یومئذ من بنی الامیۃ الا سعید بن العاص کان یومئذ امیرا
 علی المدینۃ فقد کلمہ الحسن فی الصلوۃ علیہ وقال ہی السبۃ وخالہ بن الولید بن عقیبہ ما شدہ
 بنی مینہ ان یخلوہ ویشید الجنازہ فترکہ فشدہ دفتہ الی جنب امہ فاطمہ لزمہ اصلوۃ اللہ
 علی امیہا علیہا انتقی کلامہ وکذا فی تاریخ السیوطی وفی الصواعق وغیرہا نصت
 ابن ابی کرا زقد وہ علم است کہ رسیدہ ہست بن بطریق متعددہ کہ حضرت امام حسن
 صلوۃ اللہ علی نبیہا وعلیہ در وقت حضور وفات وارتجال خود ازین عالم
 حضرت امام حسین علیہ السلام وصیت کرد کہ لے برادر ہر گاہ وفات یافت رجوع
 صلی اللہ علیہ وآلہ پر تو علی مرقضی صلوات اللہ علی نبیہا وعلیہ وآلہ موصوف
 بکلیع وصفات از سوا بنی اسلامیہ وقرابت مودہ و علم وغیرہ میدہشت کہ این
 خرافت بوی خواہر رسید کن تقدیر آئی مساعد وشد و خلافت برادر بکر صدیق
 مقرر شد و بعد از انتقال بوجہ نیز متوقع این معنی بود کہ بر عمر بن الخطاب تقریر شد

میں علی بن ابی طالب کی رحلت زمان
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کے بعد
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کے بعد
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کے بعد

۱۵۳

کہی آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کے بعد
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کے بعد
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کے بعد
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کے بعد

اور علی بن ابی طالب کی رحلت زمان
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کے بعد
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کے بعد
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کے بعد

هفت سال نده و بعد از حضرت رسالت صلی الله علیه و آله با حضرت امیر
صلواته الله علی نبینا وعلیه وآله سالی بود و بعد از وفات جناب حضرت
امیرالمومنین علیه السلام ده سال زندگانی کردند اما قالوا ما مرار ویا الحسن
صلواته الله علی نبینا وعلیه عن جدّه ثلثه عشر حدیثاً وروی عن آیه و غیره
من الصحابه ایضا وروی عن ابوهریره و عایشه و ابیہ الحسن و عبد الله
بن الحسن و الشعبي و البوائل و شفیق بن سلمه و ابو الحور و ربیع بن سنان و غیر
و اما از واجه فکان کثیر التزوج و لذلک لم یضبط عدد مہتم و کان نیز و ج
و یطلق و کان لا یفارقہ امرأۃ الاہی یحبہ و اخرج عن ابن سعد بن جعفر
بن محمد قال قال علی لا تزوجوا الحسن فانہ رجل مطلق فقال رجل من ہمدان
والله لئذ وحبته فما برضی مسک و ما کرہ طلق و اما اولاد و الانہاد ان امام
المسلمین بہ روایت اکثر مؤرخین پانزدہ پسر بودند زید و حسن و ابو بکر و عمر
و قاسم و عبد الله اکبر و حسین و عبد الرحمن و ابراہیم و عبد الله صغیر
و اسمعیل و محمد یعقوب و جعفر و طلحہ و اسحق و یحیی و دختر ام حسن فاطمہ و الدہ
حضرت امام محمد باقر صلواته الله علی نبینا وعلیه و ام عبد الله و ام خیر و ام سلمہ
و باتفاق علما از زید بن حسن حسن بن حسن نسلانده و از فرزندان دیگر
نمانده و اما اولادہ فاختلت اہل الاجار فی عدد المذکور من خنستہ الی
خمسۃ عشر و المتفق علیہ منہم اربعۃ زید و الحسن و عمر و عبد الله و اما الخلف

[illegible]

لخمس خلون من شعبان سنة اربع من الهجرة على سبج الروايات وكان بين
ولادة الحسن وعلوق فاطمة الحسين خمس مائة وروى عن جعفر بن محمد عن ابي قال
لم يكن بين الحسن والحسين الا طهر واحد وقال بعض الرواة انه ستة اشهر ودر رابع
شعبان ريجانه رسول الله وقرعة العين يقول امام سعيد شيد ابو عبد الله الحسين
عليه السلام شولده و حامله شد و بارگرفت حضرت فاطمة زهرا صلوات الله على نبينا
وعليها بحسين شهيد كربلا بعد از ولادت امام حسن صلوات الله على نبينا وعليه

[illegible]

والتعجب من كثرة فضائله وفضلته
 وانه هو الذي اخرجنا من الظلمات الى النور
 وانه هو الذي اخرجنا من الجهل الى العلم
 وانه هو الذي اخرجنا من الضلال الى الهدى
 وانه هو الذي اخرجنا من الفناء الى النجاة
 وانه هو الذي اخرجنا من العجز الى القوة
 وانه هو الذي اخرجنا من الخساسة الى الكرامة
 وانه هو الذي اخرجنا من النقص الى الكمال
 وانه هو الذي اخرجنا من العيب الى الحسن
 وانه هو الذي اخرجنا من القبح الى الجمال
 وانه هو الذي اخرجنا من البخل الى الكرم
 وانه هو الذي اخرجنا من الكبر الى التواضع
 وانه هو الذي اخرجنا من الغرور الى الخشوع
 وانه هو الذي اخرجنا من التوهم الى اليقين
 وانه هو الذي اخرجنا من الضيق الى السعة
 وانه هو الذي اخرجنا من الضيق الى السعة
 وانه هو الذي اخرجنا من الضيق الى السعة

<p>مير حسين است حسن اكرم جرم جانين آن قهره العین علی وان میوه باغ بنی آن روز و شب آن سال و آن کبر از دست طعن فاجران نشوئی آن کبر</p>	<p>بهر ایشان هم وزن گر میزنی لات از دلا آن یکا میترقی وان یکا ام مقتدا آن خسته زهر تعب آن کشته تیغ جفا آن یکا میر در بر آن یکا شمس کدلا</p>
---	--

عن انس قال لم يكن احد سبهم برسول الله من الحسين رواه البخاري وفي الصواعق
 اخرج البغوي وعبد الغني في الاصلاح عن سلمان رضي الله عنه ان النبي صلى الله عليه
 وآله قال سمى هرون ابيه شبرا وشبرا واني سميت ابني الحسن والحسين كما سمى هرون
 واخرج ابن سعد عن عمران بن سلمان قال الحسن والحسين اسمان من اسماء اهل الجنة
 سمعت العرب لما في الجاهلية وليكني بابي عبد الله وليقب باسيد والطيب الزكي
 والسيط والرشد واتوني والمباركة التاج برضات الله والدليل على ذات الله

فصل در بيان فضائل و مناقب ماثر آنحضرت عیالی سلام

ذات بابر کاش در اوصاف جمیله عظیم التظیر بود و شجاعت و سخاوت
 و فصاحت و بلاغت و علم و عمل و زهد و تهجدی داشت که به رقم قوائد آمد
 کان عالما عالما عابدا ازاها اجداد انا ضیحا لمینا استجمما جمیعا
 الکمال البشریه سجده و امیه و اخیه و از انجا آست که رسول الله صلی الله علیه
 وآله او را بران خود می نشانند و میفرمودانی اجتمعا بار خدا یا من و ست میفرم

والتعجب من كثرة فضائله وفضلته
 وانه هو الذي اخرجنا من الظلمات الى النور
 وانه هو الذي اخرجنا من الجهل الى العلم
 وانه هو الذي اخرجنا من الضلال الى الهدى
 وانه هو الذي اخرجنا من الفناء الى النجاة
 وانه هو الذي اخرجنا من العجز الى القوة
 وانه هو الذي اخرجنا من الخساسة الى الكرامة
 وانه هو الذي اخرجنا من النقص الى الكمال
 وانه هو الذي اخرجنا من العيب الى الحسن
 وانه هو الذي اخرجنا من القبح الى الجمال
 وانه هو الذي اخرجنا من البخل الى الكرم
 وانه هو الذي اخرجنا من الكبر الى التواضع
 وانه هو الذي اخرجنا من الغرور الى الخشوع
 وانه هو الذي اخرجنا من التوهم الى اليقين
 وانه هو الذي اخرجنا من الضيق الى السعة
 وانه هو الذي اخرجنا من الضيق الى السعة
 وانه هو الذي اخرجنا من الضيق الى السعة

والتعجب من كثرة فضائله وفضلته
 وانه هو الذي اخرجنا من الظلمات الى النور
 وانه هو الذي اخرجنا من الجهل الى العلم
 وانه هو الذي اخرجنا من الضلال الى الهدى
 وانه هو الذي اخرجنا من الفناء الى النجاة
 وانه هو الذي اخرجنا من العجز الى القوة
 وانه هو الذي اخرجنا من الخساسة الى الكرامة
 وانه هو الذي اخرجنا من النقص الى الكمال
 وانه هو الذي اخرجنا من العيب الى الحسن
 وانه هو الذي اخرجنا من القبح الى الجمال
 وانه هو الذي اخرجنا من البخل الى الكرم
 وانه هو الذي اخرجنا من الكبر الى التواضع
 وانه هو الذي اخرجنا من الغرور الى الخشوع
 وانه هو الذي اخرجنا من التوهم الى اليقين
 وانه هو الذي اخرجنا من الضيق الى السعة
 وانه هو الذي اخرجنا من الضيق الى السعة
 وانه هو الذي اخرجنا من الضيق الى السعة

پس فوت ابراهیم اختیار نمود و بعد از سه روز آن فرزند دل فروز رحلت نمود
آنجناب هرگاه حسین صلوات الله علی نبیا وعلیه رومی دید و رکنازش میگرفت و
میگفت ایها ورجبنا من قدیمه یا بنی ابراهیم روی صاحب کتاب کفایت الکلب
و غایت السیول الحنبلی با سنده الی بن عباس قال كنت عند النبی صلی الله علیه و آله
و علی فخذہ الامین الحسین و هو یقبل ہذا تارة و ذلک اخرى و سبط جبرئیل فقال
الحمد للہ ان الله تفرک السلام و قال ان الله تعالی لا یحججک ہرین فاضر الیما شئت
فقطر الی ابراهیم و بکی نظر الی الحسین و بکی ختم قال ان ابراهیم ان مات لم یحزن علی غیری
و الامم حسین فاطمہ و ابو علی بن عقی و عقی متی مات حزنت انتی و حزنت ابن عقی و
حزنت انا فانا و حزنتی علی حزنتنا فقبض ابراهیم نقد فذیت الحسین فقبض بعد ثلث لیال کان
اذا راہی الحسین مقبلا قبلہ و ضمتہ الی صدرہ و رس ثنا یاه و قال قد بت من ذریۃ
بنی ابراهیم انتی و آواز تجملہ عمر بن الخطاب روایت کرده کہ روزی بخیرت پیغمبر
آمد و دیدم رسول خدا صلی الله علیه و آله را کہ حسین صلوات الله علی نبیا وعلیه را
بر پشت خود نشاندہ بود و رشتہ اندر دہان خود گرفته و یک سر رشتہ بست
حسین دادہ با حسین میراند و وی را عقب حسین میرفت بر زانوئی خود چون
آن بدیدم گفتم نعم الحبل جمل کیا عبد الله پیغا برگرفت نعم الراکب ہو یا عمر بن اسف
کشف المحجوب و در بعضی روایات آمده کہ حضرت امام حسین صلوات الله علیه
نبیا وعلیه گفت کہ شتر آوازی کند رسول خدا صلی الله علیه و آله برای خاطر آن

اور سکوئیہ
ہاں ہے رسول اللہ
کہ کاندھ میں سب فراہم
افندہ مال کج کل بنی العید
اور شمع کہ میری اسب کو
چہ تا کہ اسب کو
کہ سواری ہے
چہ سب کو سواری ہے
ضعیف ہوئی اور ہے قوت پر
اور کرناہ ہوئی اور ہے

[illegible]

ملاحظہ کرو کہ امام کاظم علیہ السلام نے فرمایا کہ میں نے اپنے والدین کو اپنے والدین کے ساتھ ہی دفن کیا ہے اور میں نے اپنے والدین کے ساتھ ہی دفن کیا ہے اور میں نے اپنے والدین کے ساتھ ہی دفن کیا ہے

و جدہ چون جدہ ایشان خدیجہ الکبریٰ پس ترا با ایشان چه نسبت است علی بن عباس
 انه قال لما فتح الله تعالى المدائن على اصحاب رسول الله في ايام عمر فامر بالانطلاع
 فبسطت في مسجد رسول الله و امرنا بالاموال فافترعت عليها ثم جمع اصحاب رسول الله
 صلى الله عليه وآله فاول من بدر اليه الحسن بن علي فقال يا امير المؤمنين اعطني حقي
 مما فتح الله تعالى على المسلمين فقال يا ارحب و الكرامات فامر له بالف درهم ثم انصرف
 فبدر اليه الحسين بن علي فقال يا امير المؤمنين اعطني حقي مما فتح الله تعالى على المسلمين فقال
 يا ارحب الكرامات فامر له بالف درهم ثم انصرف فبدر اليه بنو عبيد الله بن عمر
 فقال يا امير المؤمنين اعطني حقي مما فتح الله تعالى على المسلمين فقال يا ارحب و الكرامات فامر له
 بخمسمائة و را هم فقال يا امير المؤمنين ان رجل مشرك اضرب بالسيف بين يدي
 رسول الله و الحسن الحسين طفلان يدركان شغل المدينة تعظيم الفداء و تعطيني
 خمسمائة و درهم فقال ذهاب فائتي باب كائما وجد كجند و جد كجند و عم كعمها و آل
 كآلها و خالته كخالتهما فانك لا تبني به اما ابوها فعلى المرتضى اما النفاطمة الزهراء
 و جدتها محمد المصطفى و جدتها الخديجة الكبرى و عمها جعفر بن ابی طالب عمهما اُمّ ابی
 بنت ابی طالب و خالها ابراهيم بن رسول الله و خالتهما رقية و ام كلثوم بنتا
 رسول الله و از آنجمله آنست که دست و پنج حج پیاوہ گذاردہ قال بن طلحة حج
 خمساً و عشرين حجة ماشياً و از آنجمله آنست که در طریقت از و رموز بسیار
 و معاملات بشمار می رند فرمود شفق الاخوان عليك و نيك شفيق ترين

امام حسن علیہ السلام نے فرمایا کہ میں نے اپنے والدین کو اپنے والدین کے ساتھ ہی دفن کیا ہے اور میں نے اپنے والدین کے ساتھ ہی دفن کیا ہے اور میں نے اپنے والدین کے ساتھ ہی دفن کیا ہے

امام حسن علیہ السلام نے فرمایا کہ میں نے اپنے والدین کو اپنے والدین کے ساتھ ہی دفن کیا ہے اور میں نے اپنے والدین کے ساتھ ہی دفن کیا ہے اور میں نے اپنے والدین کے ساتھ ہی دفن کیا ہے

این سید بن طاووس است که در این کتاب
 از حدیثی روایت کرده که در آنجا
 آمده است که امام حسین علیه السلام
 فرمودند که هر کس مرا در راه
 بدرستی بخشد و مرا در راه
 بدرستی بخشد و مرا در راه
 بدرستی بخشد و مرا در راه

برادران بر تو دین است زیرا که نجات مردان در متابعت دین بود و هلاکش
 در مخالفت آن پس مرد خردمند آنست که بجز راه متابعت دین نرود و شققت
 آن بر خود فرزند اشعار

شریعت را مقدم دار اکنون	کسی کو در شریعت و اثنی عشر
شریعت از طریقت نیست بیرون	حقیقت راه بروی خود کشا بد

و از آنجمله آنست که سخی الناس و اجمود ایشان بود و روزی مردی نزد وی آمد
 و گفت ای سپهر رسول خدا صلی الله علیه و آله من مردی درویشم و اطفال دارم
 مرا از توقوت امشب می باید امام حسین صلوات الله علی نبینا وعلیه ویرا گفت بنشین
 که ما را رزقی در راه است و می رنزمی بر نیامد که پنج صره دینار بیاوردند از نزد
 معاویه در هر صره هزار دینار بود حضرت امام حسین صلوات الله علیه اشاره بآن
 درویش کرد که بگرد آن پنج صره باو بخشید و از و عذرخواست که این اندک بهای
 انتظار بسیاری که کشیدی نتواند شد و اگر من آنستیم که بختیقدار است ترا چندین مدت
 انتظار فرمودی ما را معذور دار که از اهل بلائیم و از همه راحت دنیا بازمانده ایم
 و مرادهای خود گم کرده زندگانی برادر دیگران باید کرد و از آنجمله آنست که روزی
 معاویه بکلمه مکتوبه حضرت امام حسین علیه السلام مال خلیه و پارچه و لباس
 نفیس و کثیر فرستاد آنحضرت آنرا قبول ننمود و در فرمود وی ان معاویه لما
 قدم مکته و صلح بال کثیر وثیات و افره و کسوات و فیه فزوا بجیح و لم تقبله و از آنجمله

این سید بن طاووس است که در این کتاب
 از حدیثی روایت کرده که در آنجا
 آمده است که امام حسین علیه السلام
 فرمودند که هر کس مرا در راه
 بدرستی بخشد و مرا در راه
 بدرستی بخشد و مرا در راه
 بدرستی بخشد و مرا در راه
 بدرستی بخشد و مرا در راه
 بدرستی بخشد و مرا در راه

دعا مستجاب است و این دعا
 رسول الله صلی الله علیه و آله
 فرموده است که هر کس این دعا
 بخواند و در راه حق
 برود و در راه حق
 برود و در راه حق
 برود و در راه حق

و بر بر منبر پدران خود عمر بن الخطاب اوراد رکنا رکعت و تطفیف نمود و گفت
 که پدران مرا بمنبر نمود و بجانب علی مرتضی صلوات اللہ علی نبینا و علیہ السلام کرد
 علی مرتضی علیہ السلام فرمود کہ ہرگز کسی این طفل را تعلیم نہ دہے بلکہ از خود این سخن گفتہ است
 و در روایتی آمدہ کہ حضرت علی مرتضی فرمود کہ زجر کنم این طفل عسمر بن الخطاب
 مانع آمد و گفت رہت گفتہ است بمنبر جہ و پدر اوست اخرج ابن عساکر عن ابی
 التجرمی قال کان عمر بن الخطاب یخطب علی المنبر فقام الیہ حمید بن علی فقال نزل عن
 المنبر لی و جدی فقال عمر منبر ایک لا منبر لی من امرک لہذا فقام علی و قال ما امرہ
 بہذا احکم الا وحبیک ناخذ فقال لا توجع ابنی فقد صدق منبر لیسہ سناد و صحیح
 ہذا فی تاریخ السیوطی و ازاتہ الخفاف و الصواعق و فی الریاض عن الحسن بن علی بن ابی
 طالب اتیت علی عمر بن الخطاب و ہو علی المنبر فصعد الیہ و قلت لہ نزل عن منبر لی و اذ
 الی منبر ایک فقال عمر لم کن لابی منبر و اخذ لی فاجلسنی معہ فجلت قلب حسامیدی فلما
 نزل انطلق لی الی منبر لہ فقال لی من حکاک نقلت و اللہ اعلمنی احد فقال یا بنی علمت
 فتا تا و از انجملہ آنت کہ روزی بر در عمر بن الخطاب آمد و دید کہ پیش عبد اللہ بن
 عسمر سیتہ ان خمر است و اجازت یافت اما حمید صلوات اللہ علی نبینا و علیہ السلام
 نہ طلبید و باز گشت و گفت ہر گاہ با بن عمر اجازت نشد مرا چگونه اجازت خواہد داد
 این خبر بہ عمر بن الخطاب رسید فرمود آبا خمر شما کہ ام کس است کہ بدولت شما نشود
 و بر سر ما مونا بتوجہ شما رسد فی الریاض عن عبید بن جحسین قال احسن الحسن بن علی بن ابی
 طالب

۲۷۸

اوراد رکنا رکعت و تطفیف نمود و گفت کہ پدران مرا بمنبر نمود و بجانب علی مرتضی صلوات اللہ علی نبینا و علیہ السلام کرد علی مرتضی علیہ السلام فرمود کہ ہرگز کسی این طفل را تعلیم نہ دہے بلکہ از خود این سخن گفتہ است و در روایتی آمدہ کہ حضرت علی مرتضی فرمود کہ زجر کنم این طفل عسمر بن الخطاب مانع آمد و گفت رہت گفتہ است بمنبر جہ و پدر اوست اخرج ابن عساکر عن ابی التجرمی قال کان عمر بن الخطاب یخطب علی المنبر فقام الیہ حمید بن علی فقال نزل عن المنبر لی و جدی فقال عمر منبر ایک لا منبر لی من امرک لہذا فقام علی و قال ما امرہ بہذا احکم الا وحبیک ناخذ فقال لا توجع ابنی فقد صدق منبر لیسہ سناد و صحیح ہذا فی تاریخ السیوطی و ازاتہ الخفاف و الصواعق و فی الریاض عن الحسن بن علی بن ابی طالب اتیت علی عمر بن الخطاب و ہو علی المنبر فصعد الیہ و قلت لہ نزل عن منبر لی و اذ الی منبر ایک فقال عمر لم کن لابی منبر و اخذ لی فاجلسنی معہ فجلت قلب حسامیدی فلما نزل انطلق لی الی منبر لہ فقال لی من حکاک نقلت و اللہ اعلمنی احد فقال یا بنی علمت فتا تا و از انجملہ آنت کہ روزی بر در عمر بن الخطاب آمد و دید کہ پیش عبد اللہ بن عسمر سیتہ ان خمر است و اجازت یافت اما حمید صلوات اللہ علی نبینا و علیہ السلام نہ طلبید و باز گشت و گفت ہر گاہ با بن عمر اجازت نشد مرا چگونه اجازت خواہد داد این خبر بہ عمر بن الخطاب رسید فرمود آبا خمر شما کہ ام کس است کہ بدولت شما نشود و بر سر ما مونا بتوجہ شما رسد فی الریاض عن عبید بن جحسین قال احسن الحسن بن علی بن ابی طالب

اور پندرہ روز کے واسطے انھیں
 سے خلافت اختیار کی اور جب
 اہل علم و فضل اور اہل
 اور بعض دینت میں سے
 ہوئی اور خلافت قبول
 ہوئی اور خلافت قبول
 ہوئی اور خلافت قبول

و در کنار ام الفضل دادند چنانچه رسول خدا صلی الله علیه وآله فرموده بود روزی
 حضرت امام حسین علیه السلام را ام الفضل نزد جناب رسول خدا برد آن حضرت صلی الله
 علیه وآله سید الشهدا را دیده آب از دیده هار بر نیت و بگریست ام الفضل فرمود
 یا رسول الله مادر و پدر من فدا تو باد چه چیز مسبب شد ترا که گریه کنی آن حضرت
 فرمود که جبرئیل آمد و مرا خبر داد که امت تو این فرزند جگر بند ترا خواهند کشت
 گفتی هم این را که این فضل و کرامت دارد و نزد من محبوب ترین مردم است
 امت من خواهند کشت جبرئیل گفت بی و داد مرا خاکی سبغ از مشد و می
 و از آنجمله آنست که احمد بن حنبل در سند خود آورده که فرشته که مرکل بر باران
 است آمده خبر این واقعه را آله بر رسول خدا صلی الله علیه وآله و ستم رسانید
 و صریح الامام احمد ایضاً فی مسنده بسنده الی الشان ملک المضر استاذن ان
 رسول الله فان له وقال لام سلمة انک علی عیننا الباب لا یدخل علینا احد قال فجاءه
 لیدخل فمنعه فوثب فدخل فجمعه یقصد علی بن ابی طالب صلی الله علیه وآله و علی تنگیه و علی
 عاتقه فقال للملک البنی النحیة قال نعم قال ان اتیک متقبلاً و ان شئت اریک الملک
 الذی یقیل فی نصرت میده فجاء لطنته حمرا فاخذتها ام سلمة فی حمارها فقصیر ناسی
 قار و رة فاذا بطین قد استخالت و ما و در جذب القلوب از امیر المؤمنین
 علی ابن ابیطالب صلوات الله علی بنیها و علیه وآله روایت کرده اند که روزی
 آن حضرت بخانه آمد و طعامی برای آنحضرت مهیا ساختیم و ام المین برای ما شمشیر

و در کنار ام الفضل دادند چنانچه رسول خدا صلی الله علیه وآله فرموده بود روزی
 حضرت امام حسین علیه السلام را ام الفضل نزد جناب رسول خدا برد آن حضرت صلی الله
 علیه وآله سید الشهدا را دیده آب از دیده هار بر نیت و بگریست ام الفضل فرمود
 یا رسول الله مادر و پدر من فدا تو باد چه چیز مسبب شد ترا که گریه کنی آن حضرت
 فرمود که جبرئیل آمد و مرا خبر داد که امت تو این فرزند جگر بند ترا خواهند کشت
 گفتی هم این را که این فضل و کرامت دارد و نزد من محبوب ترین مردم است
 امت من خواهند کشت جبرئیل گفت بی و داد مرا خاکی سبغ از مشد و می
 و از آنجمله آنست که احمد بن حنبل در سند خود آورده که فرشته که مرکل بر باران
 است آمده خبر این واقعه را آله بر رسول خدا صلی الله علیه وآله و ستم رسانید
 و صریح الامام احمد ایضاً فی مسنده بسنده الی الشان ملک المضر استاذن ان
 رسول الله فان له وقال لام سلمة انک علی عیننا الباب لا یدخل علینا احد قال فجاءه
 لیدخل فمنعه فوثب فدخل فجمعه یقصد علی بن ابی طالب صلی الله علیه وآله و علی تنگیه و علی
 عاتقه فقال للملک البنی النحیة قال نعم قال ان اتیک متقبلاً و ان شئت اریک الملک
 الذی یقیل فی نصرت میده فجاء لطنته حمرا فاخذتها ام سلمة فی حمارها فقصیر ناسی
 قار و رة فاذا بطین قد استخالت و ما و در جذب القلوب از امیر المؤمنین
 علی ابن ابیطالب صلوات الله علی بنیها و علیه وآله روایت کرده اند که روزی
 آن حضرت بخانه آمد و طعامی برای آنحضرت مهیا ساختیم و ام المین برای ما شمشیر

و در کنار ام الفضل دادند چنانچه رسول خدا صلی الله علیه وآله فرموده بود روزی
 حضرت امام حسین علیه السلام را ام الفضل نزد جناب رسول خدا برد آن حضرت صلی الله
 علیه وآله سید الشهدا را دیده آب از دیده هار بر نیت و بگریست ام الفضل فرمود
 یا رسول الله مادر و پدر من فدا تو باد چه چیز مسبب شد ترا که گریه کنی آن حضرت
 فرمود که جبرئیل آمد و مرا خبر داد که امت تو این فرزند جگر بند ترا خواهند کشت
 گفتی هم این را که این فضل و کرامت دارد و نزد من محبوب ترین مردم است
 امت من خواهند کشت جبرئیل گفت بی و داد مرا خاکی سبغ از مشد و می
 و از آنجمله آنست که احمد بن حنبل در سند خود آورده که فرشته که مرکل بر باران
 است آمده خبر این واقعه را آله بر رسول خدا صلی الله علیه وآله و ستم رسانید
 و صریح الامام احمد ایضاً فی مسنده بسنده الی الشان ملک المضر استاذن ان
 رسول الله فان له وقال لام سلمة انک علی عیننا الباب لا یدخل علینا احد قال فجاءه
 لیدخل فمنعه فوثب فدخل فجمعه یقصد علی بن ابی طالب صلی الله علیه وآله و علی تنگیه و علی
 عاتقه فقال للملک البنی النحیة قال نعم قال ان اتیک متقبلاً و ان شئت اریک الملک
 الذی یقیل فی نصرت میده فجاء لطنته حمرا فاخذتها ام سلمة فی حمارها فقصیر ناسی
 قار و رة فاذا بطین قد استخالت و ما و در جذب القلوب از امیر المؤمنین
 علی ابن ابیطالب صلوات الله علی بنیها و علیه وآله روایت کرده اند که روزی
 آن حضرت بخانه آمد و طعامی برای آنحضرت مهیا ساختیم و ام المین برای ما شمشیر

و در کنار ام الفضل دادند چنانچه رسول خدا صلی الله علیه وآله فرموده بود روزی
 حضرت امام حسین علیه السلام را ام الفضل نزد جناب رسول خدا برد آن حضرت صلی الله
 علیه وآله سید الشهدا را دیده آب از دیده هار بر نیت و بگریست ام الفضل فرمود
 یا رسول الله مادر و پدر من فدا تو باد چه چیز مسبب شد ترا که گریه کنی آن حضرت
 فرمود که جبرئیل آمد و مرا خبر داد که امت تو این فرزند جگر بند ترا خواهند کشت
 گفتی هم این را که این فضل و کرامت دارد و نزد من محبوب ترین مردم است
 امت من خواهند کشت جبرئیل گفت بی و داد مرا خاکی سبغ از مشد و می
 و از آنجمله آنست که احمد بن حنبل در سند خود آورده که فرشته که مرکل بر باران
 است آمده خبر این واقعه را آله بر رسول خدا صلی الله علیه وآله و ستم رسانید
 و صریح الامام احمد ایضاً فی مسنده بسنده الی الشان ملک المضر استاذن ان
 رسول الله فان له وقال لام سلمة انک علی عیننا الباب لا یدخل علینا احد قال فجاءه
 لیدخل فمنعه فوثب فدخل فجمعه یقصد علی بن ابی طالب صلی الله علیه وآله و علی تنگیه و علی
 عاتقه فقال للملک البنی النحیة قال نعم قال ان اتیک متقبلاً و ان شئت اریک الملک
 الذی یقیل فی نصرت میده فجاء لطنته حمرا فاخذتها ام سلمة فی حمارها فقصیر ناسی
 قار و رة فاذا بطین قد استخالت و ما و در جذب القلوب از امیر المؤمنین
 علی ابن ابیطالب صلوات الله علی بنیها و علیه وآله روایت کرده اند که روزی
 آن حضرت بخانه آمد و طعامی برای آنحضرت مهیا ساختیم و ام المین برای ما شمشیر

بر آنکه چو حضرت امام حسن مملوات الله علی منبیا وعلیه وفات یافت معاویه را
پسر خود یزید پدید را ولیعهد نماید و سلطنت و ملک حواله وی کند پس مشورت
کرد درین امر با اهل شام همه قبول کردند و بیعت با یزید نمودند و آمدند بر اے
حج از دمشق و بدر بنیه رفت و از اهل حرین طلب بیعت کرد ایشان قبول نکردند
پس تهدید کرد و ترسانید ایشان را تا چار ایشان هم بیعت کردند که چهار کس حضرت
امام حسین و عبد الرحمن بن ابی بکر و عبد الله بن زبیر و عبد الله بن عمر پس تعظیم و
اعزاز ایشان بسیار کرد و بحسن سلوک و ارسال تحائف پیش آن قبول نکردند و میگویند
که حضرت امام حسین علیه السلام تکلیف بیعت نداد و تا زنده بود درخواست این معنی
نکرد و هرگاه دانست معاویه که عبد الرحمن بن ابی بکر و عبد الله بن زبیر علیه السلام
بن عمر هرگز بیعت قبول نمیکند ایشان را در خلوت طلبید طبع باموال کشید
و عبد الرحمن بن ابی بکر گفت اختیار کن فعل رسول خدا صلی الله علیه و آله را یا فعل
ابو بکر را یا فعل عمر را رسول خدا که انتقال فرمود مردمان را بطور خود گذاشت
و کسی اخلفه بر آنها ساخت پس قصد کردند بسوی فضل مردی که ابو بکر بود و بعد از
ابو بکر وفات یافت و والی ساخت پسر خود زاذن یکی از برادران خود را پسر

[illegible][illegible]

[illegible]

فقال عبد الرحمن سئمت هرقل وقصير فقال مروان هذا الذي نزل فيه في الذي قال لوالديه
انت لكما الا فيبلغ ذلك عايشة فقال كذب مروان والله ما هو فيه ولو شئت ان سمى
الذي نزلت فيه سميت ولكن رسول الله لعن ابامروان ومروان في صلبه فلمروان
حصص من لعنة ابيه و اخرج الي حاتم عن عبد الله قال في النبي حين خطب مروان
فقال ان معاوية والله في يدي ايا حسنا بان يتخلفه واستخلف ابو بكر فمروان
عبد الرحمن بن ابي بكر ان ابابكر اجعلنا في احد من ولده ولا احد من اهل بيته ولا جعلنا
معاوية ولا رحمة وكرامته فولد فقال مروان الست الذي قال لوالديه انت لكما
فقال عبد الرحمن الست ابن العيين الذي لعن اباك رسول الله وسمعت معايشة فقال يا مروان
انت القابل بعبد الرحمن كذا وكذا ولكن نزل في فلان ابن فلان هذا في دار الفسور وخرجه
واخرج ابو يعلى والحاكم عن ابي هريرة ان النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال رايت
في النوم نبي الحكم يتركون علي بن ابي طالب في النار فمروان النبي صلى الله عليه وآله وسلم ضاحكا
مستجما حتى قتل في ما شئت باسنة قال الحسن البصري فسد امر الناس ثمان عمرو بن
العاص لم يشار على معاوية يرفع المصاحف فمروان وقال بن العرقى فحكم الخوارج ولا يزال
هذا الحكم الى يوم القيامة والمغيرة بن شعبة فانه كان عامل معاوية على الكوفة فكتب
اليه معاوية اذا قرأت كتابي فاقبل محرولا فابطاعته فلما ورد عليه قال اباطاك
قال امركنس واطيعه قال هو قال البسجة من بعدك قال فعلت قال نعم قال ارجع
الى علكم خراج قال له اصحابه راك وضعت جمل معاوية في غير غيتي لا يزال فيه الى يوم القيامة

اپنے والد سے
 محل و دربار میں شہر
 کے دیوانہ و الاخر و نقصان
 اور آخرت کا پیشہ
 کیلئے والا کھلا ہوا ہے
 کیلئے اور جب حضرت امام
 علیہ السلام نے غلات کو چھو دیا
 تو یہ منقور ہو گیا
 اور فریب سے اس کو

۲۸۳

اداسی اور ان کے گروہ

مسيرة الفرد في الدنيا قال ابن القيم في خیر الناس فقال رجل على الفم سقطت باطن رسول الله صلى الله عليه وآله والقلوب الناس معك سيدو قم معني ميتة والقصبة انزل من السماء واليه فضل انشا وسار الحسين وهو غير عالم بما جرى عليه حتى كان على ثلاث سنين انقاد وسبته تقاه الحزن بن يزيد التميمي قال له ارجع فامرك لك خلفي خيرا ترى جوده ما خبره الخمر وقدوم ابني زباد وسبته اوده فقم بالرجوع فقال له اخو مسلم والله لا يرجع نصب نبادا ونقتل فقال له لا خبر في الحياة بعد ثم ثم سار فلقية طائفة من بني زيد فعدل له كربلاء من المحرم سنة احدى وستين وكان لما شارفت الكوفة سمع به اسير راجعه الله بن زيد فخر اليه عشرين الف مقاتل فلما وصل اليه التقوا منه نزوله على حكم زباد وبقيته ليزيد فابى فاقطعه وكان اكثر الخارجين قتاله كاتبه وباليه ثم لما جازهم اطلقوه وفر داعة الى عداؤه اثار السفن العاجل على الخمر الاجل فحارب اوليك العدد الكثير ومعهم من احوته واهله تيف وثمانون نفسا فبثت في ذلك الموقف ثمانا باهرام كثره اعداياه وعدوهم ووصول سها فقم وبارحهم اليه ولما حمل عليهم وسيفه مصلت في يده انشد بقول انا ابن علي خير من آل هاشم - كفاني بهذا منفرحين انفر - وجدي رسول الله اكرم من مضى - ونحن سلاح الله في الناس زهره - وفاطمة امي سلالته احمد - وعي يدعي الجناحين عفر - وفيها كتاب الله انزل صا دقا - وفيها المدي الوجي والخمر مذكر - ولولا ما كادوه به من خنم خالوا امينة وتبين لما يقدر واعليه ذهو التجاع القمر العجل الذي يزدول ولا يتحول ولما منعه واصحابه الما ثنا قال بعضهم نظر اليه كاذب الساء لا يزدول منه قطرة حتى يموت عطش فقال

۲۸۵

عزت اور غرابت اور
مساکت و موصوت کے خصوصیات
لیکن اختلاف او کو پوچھیں
اور خلافت ابوبکر پر مقتدی
اہم کے بعد انتقال ابو بکر ہوئی
یہاں جوقت عمر بن خطاب پر تقریر
اس عالم سے ملت کی اور خلافت کا
ادوار میں پہنچاؤ

صلوات الله علی بنیاد علییه و آله فرمود معلوم شد که معاویه مُرد مردان گفت چگونه دستی
فرمود اگر زنده می بود مرا اگر ابر بر معیت نیکو و آخر مردان آنحضرت را بموت معاویه
خبر داد و تقدیر بر معیت نمود امام حسین علیه السلام فرمود امر وزیر بانی باشم بکنم فدا جواد
تو بگویم شب یکشنبه است و تو فم رجب متوجه شد و بعضی روایات آمده عبد الله بن
زبیر را هم اگر ابر و هر دو گفتند ما را لایق نیست که مخفی معیت بکنم علی روس الا شهاد
فردا آنچه خواهد شد بطور خواهد آمد پس بخانه خود با تشریف آوردند و حضرت امام حسین
و عبد الله بن زبیر در شبیکه و در شب زامه رجب باقی مانده بودند از مدینه بیرون آمدند
و سیم شعبان در مکّه داخل شدند و در بعضی روایات در همین ماه قبل از ادای حج متوجه
کوفه شدند بعضی پنجم ذی حجه و بعضی هشتم ذی حجه گفته اند و همان روز امیر مسلم شهید شده بود
و عبد الله بن زبیر خود در مکّه ماند و حضرت امام حسین را هم از رفتن منع کرد ولیکن حضرت
امام حسین صلوات الله علی بنیاد علییه اهل کوفه را تکلیف بسیار در سائل بسیار فرستاده بود
و بجهان نامه تمام نوشتند که ما را بمعیت نیز بی ظالم تاسق فاجر قبول نیست اگر ان امام بر حق
اینجا تشریف آورد گردون اطاعت پیش اقدام سید انام خواهد نمود و جان خود را
فدا می ان مرجان رسول ملک علام خواهد نمود و هر چند در زمان امارت معاویه
نیز همین می نوشتند حضرت امام حسین علیه السلام نظر بر موفای این قوم که سابق با
پدر و برادر و برادر گوار او کرده بودند ابواب و انکار میفرمود و اصلا التفات باصرار
انسان نمیفرمود چون الحاح و سماجت و حاجت انیقوم از حد در گذشت و بطاهر

[illegible]

عثمان بن عفان بن عفان بن عبد مناف بن قصي بن كلاب بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن فهر بن مالك بن النضر بن كنانة بن خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن نضير بن معد بن عدنان
 عثمان بن عفان بن عفان بن عبد مناف بن قصي بن كلاب بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن فهر بن مالك بن النضر بن كنانة بن خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن نضير بن معد بن عدنان

واما جري بعد الصلابة على العلم على ان بيت من الطور بحيث لا مجال للاختفاء ومن الشناعة
 بحيث لا يشبهه على الاراذل كما ويشهد به الحاد والعجاء ويكفي له الارض والسماء مئة من الجبال
 وثيق الصخور ويحيى موعظه على كرا الشهور وتر الدهور فلفته اشد على من باشره وحشي
 ولعذاب الاخرة اشد والفي وفي تاريخ البيوطي وشك عن احمد في الصواعق والابز يد
 ونحو الحكم فم يعلون على لسان النبي صلى الله عليه وآله وسلم ولذا قال احمد بن حنبل رحمة الله
 عليه حين سئل عن يزيد قال كيف لا يعلن من لعنة الله في كتابه فقال قد قرأت كتاب الله
 فلم اذ فيه لعن يزيد فقال ان الله يقول فهل عسيتم ان تؤمن ان نفس ذوات الارض
 وتقطعوا ارحامكم اولئك نعم الله فاصمموا عني ابصارهم واسي فساد وقطعه اشد ما فعله
 يزيد وهو امته نعمهم بن عبد العزيز من الامم الراشدين ومحبا لمهيبه يجب استثنائه
 كما استثناه النبي كيف قال لا اله الا الله محمد قليل من عجلات بغيته بنى امه و تفسير
 و ما جعلنا الرواية التي اتيك الا فتنه الناس والشجر والملحونه في القرآن ميناوي وغيره
 آورده كه هرگاه رسول خدا صلي الله عليه وآله بنى اميه را ديد كه مانند بوزينه بابر بن شريك
 مى چند اين آينه را دلگشت و روايت است از نوفل بن ابى القزرات كه گفت بودم نزد
 عمر ابن عبد العزيز كه مروى و كمر يزيد پديد كرد و ما شنيدم بزرگوار عمر بن عبد العزيز را مى
 كرد كه او را بست تا ز يانه زدند و بچنين وجهه و اله بر محبت اهل بيت از بنى اميه شكني
 شده و ابو هريره هميشه شهادت از امارت شست سال مينوود و دعا مى كرد اللهم انى
 اعوذ بك من اسل السنين و اماره الصبيان و ان امارت يزيد بدخت بود كه رسول خدا صلي

و اما جري بعد الصلابة على العلم على ان بيت من الطور بحيث لا مجال للاختفاء ومن الشناعة
 بحيث لا يشبهه على الاراذل كما ويشهد به الحاد والعجاء ويكفي له الارض والسماء مئة من الجبال
 وثيق الصخور ويحيى موعظه على كرا الشهور وتر الدهور فلفته اشد على من باشره وحشي
 ولعذاب الاخرة اشد والفي وفي تاريخ البيوطي وشك عن احمد في الصواعق والابز يد
 ونحو الحكم فم يعلون على لسان النبي صلى الله عليه وآله وسلم ولذا قال احمد بن حنبل رحمة الله
 عليه حين سئل عن يزيد قال كيف لا يعلن من لعنة الله في كتابه فقال قد قرأت كتاب الله
 فلم اذ فيه لعن يزيد فقال ان الله يقول فهل عسيتم ان تؤمن ان نفس ذوات الارض
 وتقطعوا ارحامكم اولئك نعم الله فاصمموا عني ابصارهم واسي فساد وقطعه اشد ما فعله
 يزيد وهو امته نعمهم بن عبد العزيز من الامم الراشدين ومحبا لمهيبه يجب استثنائه
 كما استثناه النبي كيف قال لا اله الا الله محمد قليل من عجلات بغيته بنى امه و تفسير
 و ما جعلنا الرواية التي اتيك الا فتنه الناس والشجر والملحونه في القرآن ميناوي وغيره
 آورده كه هرگاه رسول خدا صلي الله عليه وآله بنى اميه را ديد كه مانند بوزينه بابر بن شريك
 مى چند اين آينه را دلگشت و روايت است از نوفل بن ابى القزرات كه گفت بودم نزد
 عمر ابن عبد العزيز كه مروى و كمر يزيد پديد كرد و ما شنيدم بزرگوار عمر بن عبد العزيز را مى
 كرد كه او را بست تا ز يانه زدند و بچنين وجهه و اله بر محبت اهل بيت از بنى اميه شكني
 شده و ابو هريره هميشه شهادت از امارت شست سال مينوود و دعا مى كرد اللهم انى
 اعوذ بك من اسل السنين و اماره الصبيان و ان امارت يزيد بدخت بود كه رسول خدا صلي

و اما جري بعد الصلابة على العلم على ان بيت من الطور بحيث لا مجال للاختفاء ومن الشناعة
 بحيث لا يشبهه على الاراذل كما ويشهد به الحاد والعجاء ويكفي له الارض والسماء مئة من الجبال
 وثيق الصخور ويحيى موعظه على كرا الشهور وتر الدهور فلفته اشد على من باشره وحشي
 ولعذاب الاخرة اشد والفي وفي تاريخ البيوطي وشك عن احمد في الصواعق والابز يد
 ونحو الحكم فم يعلون على لسان النبي صلى الله عليه وآله وسلم ولذا قال احمد بن حنبل رحمة الله
 عليه حين سئل عن يزيد قال كيف لا يعلن من لعنة الله في كتابه فقال قد قرأت كتاب الله
 فلم اذ فيه لعن يزيد فقال ان الله يقول فهل عسيتم ان تؤمن ان نفس ذوات الارض
 وتقطعوا ارحامكم اولئك نعم الله فاصمموا عني ابصارهم واسي فساد وقطعه اشد ما فعله
 يزيد وهو امته نعمهم بن عبد العزيز من الامم الراشدين ومحبا لمهيبه يجب استثنائه
 كما استثناه النبي كيف قال لا اله الا الله محمد قليل من عجلات بغيته بنى امه و تفسير
 و ما جعلنا الرواية التي اتيك الا فتنه الناس والشجر والملحونه في القرآن ميناوي وغيره
 آورده كه هرگاه رسول خدا صلي الله عليه وآله بنى اميه را ديد كه مانند بوزينه بابر بن شريك
 مى چند اين آينه را دلگشت و روايت است از نوفل بن ابى القزرات كه گفت بودم نزد
 عمر ابن عبد العزيز كه مروى و كمر يزيد پديد كرد و ما شنيدم بزرگوار عمر بن عبد العزيز را مى
 كرد كه او را بست تا ز يانه زدند و بچنين وجهه و اله بر محبت اهل بيت از بنى اميه شكني
 شده و ابو هريره هميشه شهادت از امارت شست سال مينوود و دعا مى كرد اللهم انى
 اعوذ بك من اسل السنين و اماره الصبيان و ان امارت يزيد بدخت بود كه رسول خدا صلي

را حکم الدار الحرب داد و در مسجد نبوی سپهباسته و صحابه سید الوری که آنجا بودند همه را
بیتخت و بچیرمت کرد و در زمان آنجا را اصلاح گردانید و امر به زنا کرد و خود به شراب
مخمور مست میماند و با یوزینه که جنسیت معنوی در صورت مثالی و سیرت ظاهری
با وی داشت لعل و لعیب میخود و او را با خود شراب میخورانید و در سواری همراه
خود می داشت و دیگر فضایل و قبایح وی در کتب کبار مسطور است احتیاج بتکرار
و اظهار ندارد و در مروج الذهب گفته و نیز اخبار عجیبیه و مثالب کثیره مشرب
الخویر قتل بنی الرسول و لعن الوصی علیه السلام و هدم البیت و احراقه و سفک الدماء
و فسق و الفجور قایم و ابوعبید الیاس من غفرانه نور و ده قنین محمد توحید و مخالف رسل
فی الصواعق قال بنی الخویری و صنف القاضی بوعلی کتابا ذکر فیہ بیان من سبخی للوین ذکر
منهم نیز یدرشم ذکر حدیث من اخاف الله لایزید الله علیه ظلالا اخاف الله و علیه لعنه شد و الملائکة
و الناس جميعین و لا اخاف ان یزید اغری المذنبه یحیی خاف املاها الحدیث الذی
ذکره و اده مسلم و دفع من ذلک الجیش من القتل و الفساد العظیم و ابسی و اجاحه المذنبه
ما هو مشهور حتی فضیحو ظلمایه بکبر و قتل من الصابیه نحو ذلک من قراء القرآن نحو سبعه
تقرض ابحت المذنبه فلم یکن یخول مسجدی باحتی و خلته الکلاب و الزباب و نزلت علی سبزه
صلعم قصد یقبا ما آخره صلعم فلم یکن امر ذلک الجیش لان یایعوا لیزید علی انهم خول الناس
لمع و انشاء اتمن فذکر بعضهم للبیعه علی کتاب الله و سنته رسول الله صلی الله علیه و آله نصر
عقده و ذلک فی الوقعه الحرة السابقه ثم بنا رضیه علی قتل بن الزبیر فرمو الکعبه بالمعین

[illegible]

روایت ہے کہ ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ نے فرمایا کہ میں نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کو دیکھا کہ وہ اپنے ہاتھ میں ایک کھنجر رکھتے تھے اور اسے اپنے گھونٹے میں ڈالتے تھے۔
 روایت ہے کہ ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ نے فرمایا کہ میں نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کو دیکھا کہ وہ اپنے ہاتھ میں ایک کھنجر رکھتے تھے اور اسے اپنے گھونٹے میں ڈالتے تھے۔
 روایت ہے کہ ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ نے فرمایا کہ میں نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کو دیکھا کہ وہ اپنے ہاتھ میں ایک کھنجر رکھتے تھے اور اسے اپنے گھونٹے میں ڈالتے تھے۔

علی نصرتہ و حمایتہ فلما وصل مسلم الکوفۃ نزل فی دار النعمان بن ابی عبیدہ و بائع الحسین
 علیہ السلام علی یرہ خلق کثیرہ فاطلع علی ذلک النعمان بن بشیر والے الکوفۃ و جمع الناس
 فی المسجد و رہیم عن مخالفتہ یزید و لکن گفتی بحمد اللہ ید و لم تیعرض لاجد کتب مسلم ابن
 یزید الخضرمی و عمارۃ بن ولید بن عقبہ الی یزید بخراہ عن امر مسلم و میل الی الکوفۃ الیہ
 و تغافل النعمان بن بشیر فغرل یزید النعمان و ولی مکانہ بعد اشد بن زیاد بن مہیہ فوض
 امر الحسین و شیعہ اشد فخر عبید اللہ من البصر الی الکوفۃ فلما قرب منها تنکر و دخلما ایلا
 من حبتہ البادیۃ فی ذی الہلجواز و ہمہم انہ الحسین فی استقبالہ الناس فی ظلمتہ لیل سلطوا
 علیہ السلام فیمشون بہن ید یر الی و یقولون مرجا بک یا ابن رسول اللہ قد مت خیر
 مقدم فرای عبید اللہ من تباشر ہم بالحسین فی سافکت و لم یمکلم شیئ حتی دخل دار الالاف
 بہن جامعہ من البصرۃ فلما أصبح جمع الناس فی المسجد و قرار علیہم منشور الی اللہ و ہر ہم
 و حذر ہم عن مخالفتہ یزید و فرق جماعتہ مسلم بن عقیل بقرۃ اللہ بر عن قلیل و ختی
 مسلم و یزل عبید اللہ الشقی فی طلبہ حتی ظفر بہ فقتلہ مع ابنہ و ابراہیم ثلث خلون
 من الحجۃ سنتہ ستین من الحجۃ و فی ذلک الیوم خرج الحسین من مکہ الی الکوفۃ و قیل
 انما خلون منہ و شرح ذلک انہ لما بایعہ اکثر الکوفۃ علی یمسلم بن عقیل کتب مسلم الیہ
 یمتس قدمہ ففی الخرج فتمتہ ابن عباس و ابن عمر و جابر و ابو سعید الخدری و ابو و اوق
 اللیثی فلم یقبل و هم المسیر الی العراق و خرج مع اثین و ثمانین رجلا من البیتۃ و شیعہ
 و موافقہم فی انما الطریق یقبل مسلم بن عقیل و تفرق جماعتہ فہم بالرجوع فقال

روایت ہے کہ ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ نے فرمایا کہ میں نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کو دیکھا کہ وہ اپنے ہاتھ میں ایک کھنجر رکھتے تھے اور اسے اپنے گھونٹے میں ڈالتے تھے۔
 روایت ہے کہ ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ نے فرمایا کہ میں نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کو دیکھا کہ وہ اپنے ہاتھ میں ایک کھنجر رکھتے تھے اور اسے اپنے گھونٹے میں ڈالتے تھے۔
 روایت ہے کہ ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ نے فرمایا کہ میں نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کو دیکھا کہ وہ اپنے ہاتھ میں ایک کھنجر رکھتے تھے اور اسے اپنے گھونٹے میں ڈالتے تھے۔

۲۹۶

روایت ہے کہ ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ نے فرمایا کہ میں نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کو دیکھا کہ وہ اپنے ہاتھ میں ایک کھنجر رکھتے تھے اور اسے اپنے گھونٹے میں ڈالتے تھے۔
 روایت ہے کہ ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ نے فرمایا کہ میں نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کو دیکھا کہ وہ اپنے ہاتھ میں ایک کھنجر رکھتے تھے اور اسے اپنے گھونٹے میں ڈالتے تھے۔
 روایت ہے کہ ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ نے فرمایا کہ میں نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کو دیکھا کہ وہ اپنے ہاتھ میں ایک کھنجر رکھتے تھے اور اسے اپنے گھونٹے میں ڈالتے تھے۔

196

لہ احدی نبی عقیل والیہ لا ترجح حتی نصیب ثبارنا و تقتل فقال لا یخیر فی الحق بعدکم
 ثم سار نحو العراق حتی اذا صار جبرعلتین من الکوفۃ لاقاه انسان یقال لا تحزن یرید
 الراحی مع الف فارس من اصحاب ابن زیاد ثانی السلاح فقال الحسین علیہ السلام
 ان الامیر عبد اللہ بن زیاد قد امرنی ان لا افارقک و اقدم بک علیہ وانا و اشہد
 کارہ ان یتلینی اللہ بشی من امرک غیر انی قد اخذت بعیۃ القوم فقال لہ الحسین انی لم اقم
 ہذا لیلۃ حتی اتنی کتب ہلہ و قد مت علی رسلہم یطلبونی و انتم من الکووفۃ فان و تم علی
 بعیۃکم و قولکم فی کتابکم دخلت فی مصرکم و الا انصرفتم من حیث تبت فقال لہ لخر و ہند
 ما علم ہذا لکتب لا الرسل و اما انما فیکتفی الرجوع الی الکوفۃ و لا سیل الی مفارقتک
 و اقدم بک علیہ طال الکلام بینہما و دخل الحسین صلوات اللہ علیہ نبینا و علیہ و معہ
 اہلہ و اصحابہ فسرل کبریا فی الثانی محرم سنۃ احدی و ستین فقال ہذا موضع کربلا
 و ہذا مناخ رکابنا و تحطار رجالنا و مقتل رجالنا فنزل القوم و حطوا الاثقال و نزل
 لخر و حبشۃ قبائلہ الحسین علیہ السلام بارض ثم کتب عبد اللہ بن زیاد کتابا الی الحسین علیہ السلام
 و یطال بہ الی بعیۃ یرید فلما ورد الکتاب الی الحسین و قرأہ القاہ و قال لرسول مالہ
 عندی جواب فرجع الرسول الی ابن زیاد فاشد غضبہ حجج الناس و جبر العساکر و حتیر
 مقدمہ مع امر بن سعد بن ابی وقاص کان ولاہ الری و اعمالہ و کتب بہا فاستغفی من
 خروجہ الی قتال الحسین فقال لہ ابن زیاد اما ان تجرح و اما تعید علینا کتابنا تو لیتک
 الری و اعمالہ و تقع فی نیک فانما و لایۃ الری طلع الی قتال الحسین بالعا کر فافاز

[illegible]

اور اس کے لئے آدمی کو بھی جو میری
لائے آئے اور کو بھی جو میری
بعد صبا خدا بن سو دم دیئے
میرا حق دوا دیکھو اپنا سو دم
صبا خدا بن عمر نے کہا اسے اللہ تعالیٰ
صبا خدا بن عمر نے کہا اسے اللہ تعالیٰ
میں کہ میری قوی ہوں رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
حضور میں کا فرق ہے اور اس میں
اور تلوار میں ناخدا میں کسی
اور اس میں حسین مدینہ کی
۲۰۱
دعویٰ میں کہتا تھا اور
خواب دیکھتا تھا اور خواب میں کہتا تھا
حالی ان دونوں صاحبزادوں کو
محل میں جو کمان میں ہیں وہاں
مادر اپنی مثال اپنی والدہ ماجدہ
کے اور اب اپنا مثال والدہ ماجدہ
میں علیہ السلام کے اور کمان میں
مثال دیکھتے ہیں اور صبا میں
کے اور صبا میں اپنی مثال

اور اگر کسی نے جو جہت اب رویم
 قیام کر کے تیری تیری دلدادہ
 اسے تیرا دل دیا ہے اسے
 علیہ السلام سے بیعت کیا اور
 مسلمان بن گیا اور کلمہ
 علیہ السلام پڑھا اور
 علیہ السلام سے بیعت کیا اور
 مسلمان بن گیا اور کلمہ
 علیہ السلام پڑھا اور

[illegible]

نہ ہونے سے پہلے اور اگر امام حسین علیہ السلام
تشریف لے لیا جاتے تو پورا اپنے قریبی و دور
اداکر دیتا تھا امام حسین علیہ السلام
بڑا معلوم ہوتا تھا اور پسند کیا نہ تھا
چند سیر کرنے کے بعد کہا مصعب بن
حسینؓ بٹا وہ مدینہ تشریف لے گیا
معاویہ بن علی نے اپنے بھائی کو
سلام کرنا چاہا اور اس کے
فریادیں سنیں تو غصہ ہو گیا
اور کہنے لگا

[illegible][illegible]

من الصحابة الضياء ورمى عنه ابنه زين العابدين عليه السلام جماعة من كبار التابعين
اولاد اجداد والائتراد ابن امام علي بن ابي طالب ورويت ابن جزمي عنه سيرة علي بن ابي طالب
وجعفر ودود وحق فاطمة وسكينه ورويت ابن الاخير ووافقه الشيخ المفيد له الحسين
ستة اربعة مئة وثمانين بنات في البنين عبد الله وقال ابن الخشاب واقعة ابن طلحة
والمحب الطبري ولد الحسين ستة مئة وثلث بنات فزاد في البنين علي الاربعة مئة
علي الاوسط ومحمد وفي البنات زينب بنتي فضل الاكبر اربعة مئة بنت ابى مرة بن عمرو
بن مسعود الثقفية وعلي الاصغر امة شاهزاد بنات كسرى بزدجرد بن شهريار بن
خسر بن پرويز بن هرم بن نوشير وان بن قباد وجعفر امة فضاة وعبد الله
وسكينه اثنا عشر بنت امي القيس بن عدي الكلابية وفاطمة امام حسن
بن علي بن عبد الله التميمية فاما علي الاكبر فابن علي بن ابي طالب فاطمة بنت علي
فوزين العابدين علي بن علي كان ثلثة من ولد الحسين ليثون عليا وامر قال ابو جهم
سلي بن ولده اثنان يقول زين العابدين عليه السلام هو علي الاصغر وهو علي بن علي
زين العابدين هو علي الاوسط يقول علي الاصغر كان صغيرا يوم اطلق فاما اسم فاطمة واما
عبد الله فقتل صغيرا بكونا واما جهم وهو في حجر ابية فقتله واما محمد وجعفر فلم يقتل علي
احوالهما واثني اتهما ما قبل ان يبعوا الحكم بن عتيبة في علي بن الحسين زين العابدين
فقط ومن الاناث في فاطمة بنت الحسين فقط وهي ام عبد الله والحسين ابراهيم بن
الحسين الثني بن الحسن السبط عنهم وقد اخرج الله من صلب علي بن الحسين كثير من بطونهم

[illegible][illegible]

اور وہ اپنی زندگی میں جو لوگوں کو
دیکھ کر کہ ان کی زندگی میں جو لوگوں کو
دیکھ کر کہ ان کی زندگی میں جو لوگوں کو

Figure 1. *Staphylococcus aureus* strains used in this study.

شخص جو کرا نازل ہوئی ہوا کے
 حق میں والہی قال لوالدین ان
 عاشر صدیقہ نے اپنے والدین سے
 عاشر صدیقہ نے اپنے والدین سے
 عاشر صدیقہ نے اپنے والدین سے
 عاشر صدیقہ نے اپنے والدین سے

آدو چشم را و فرمود و گفت کیست کہ مرا باز داشت از یاد مولای من عرض کرد دم کہ
 اعمی ام ای سید من ای مولای من اینچہ گریہ و زاری و آہ و ناله و بیقراری ست شہان
 اہلبیت نبوت و معدن رسالت ہستید و در حق شہا حق تعالیٰ آیت تطہیر فرستاد
 پس آنحضرت پرخواست و گفت ای اعمی مہیات مہیات حق تعالیٰ پیدا کرد دجبت
 برائی مطیعان و عابدان اگرچہ غلام حبشی باشد و پیدا کرد و زنج را برای گنگار
 و عاصیان اگرچہ آزاد قریشی و بادشاہ ہاشمی باشد یا نشیندہ آیت قرآن کہ قسمت
 دیدہ ان صورت ہیچ نسب باقی نمی ماند و کسی را نمی پرسد و کسی گران خولہ آمد
 میزان اعمال صالحہ و مہون رستگاری خواهد یافت اعمی میگوئی باز مشغول بہنجات
 گشت و من آنحضرت را بر آن حالت گذشتہ و تاب نیاورد دم ہذا فی تفسیر سورہ
 یوسف انفرالی **فصل در بیان آنکہ آنحضرت جمال و جلال و صولت و**
 سطوت با کمال داشت ہرگز نظر بر چہرہ مبارک حق تعالیٰ بقدر اعزاز و احترام
 و عزت و اکرام چارہ نمی دید چنانچہ روزی ہشام ابن عبد الملک بن مروان
 کہ از خلفائی امیہ بود در آیام خلافت پدر خود ہجرت رفت و در طوان خانہ کعبہ
 بود نہر چند خواست کہ حجر اسود را استلام نماید بواسطہ اثر دحام ہالیفان
 میسر نشد بجای پشست و مردم را نظارہ میکرد ناگاہ حضرت امام علی بن
 علی بن الحسین علی علیہ السلام باروی مقرر و جمال منور و جامہ معطر در آمدند و بطوان
 خانہ کعبہ اشتغال نمودند چون حجر اسود رسیدند ہمہ مردمان تعظیم نمودند و بکیطرت

اور فرمایا کہ
 و عاشر صدیقہ نے اپنے والدین سے
 اس حدیث کی چہ اپنے باپ سے
 روایت کی چہ اپنے باپ سے
 اور ابن عمر سے تحقیق فرمایا کہ
 حدیث اس حدیث سے فرمایا کہ
 اولاد و مکرمین علیہ السلام
 کو کہ وہ بندہ ہیں اور نازل کی
 اشد تعالیٰ نے انہیں پہنچا
 ۳۱۹
 انہیں اس حدیث کا یہ معنی کیا
 ازنا بالی و اس حدیث کو کہ دیکھا یا
 دقت لہو نہ چہ حکم و عدل و
 اس حدیث کے معنی کیا
 بن مالک کہ وہ ان حدیث سے
 معاویہ بن ابی سفیان کی حدیث
 اور عظیم تھا بعض اہل حدیث
 یہ حدیث کا یہ معنی کیا
 کہ عاشر صدیقہ نے اپنے والدین سے

نازل ہوئی ہوا کے
 قال لوالدین ان
 عاشر صدیقہ نے اپنے والدین سے
 عاشر صدیقہ نے اپنے والدین سے
 عاشر صدیقہ نے اپنے والدین سے
 عاشر صدیقہ نے اپنے والدین سے

[illegible]

بہارِ نبوت کما دوس
معاویہ سے بغاوتی حکومت کیلئے
غزوہ بدر میں کھڑے ہوئے
لکھنؤ سے معاویہ کے سپاہیوں نے
غزوہ بدر میں کھڑے ہوئے
اوس میں تمام معاویہ کے
سے یا عمر بن خطاب سے
باس در کھا دوس کو یاد دلایا ہو

این کوفه کا اندک باک کو نشینے
حضرت ابوبکر از دنیا رفتے پہ
ایک سیرت میں ہے کہ ابوبکر نے
ایک سیرت میں ہے کہ ابوبکر نے
ایک سیرت میں ہے کہ ابوبکر نے
ایک سیرت میں ہے کہ ابوبکر نے

ختم ہر نظم و نثر را الحق
چون ہشام آن قصیدہ غرا
کرد ز آغاز تا بہ آخر گوش
بر فرزدق گرفت حالی دق
ساخت در چشم شامیان خویش
اگرش چشم راست بین بودے
دست میداد و ظلم و شکافی
ای باب راست بین کہ شد بیدار
آنکہ احوال بود ز اول کار
آفت دیدہ خرد مد است
از حسد دیدہ خرد شد کور
جان حاسد ز داغ غم فرسود
داگما از طبیعت فاسد
کہ چنان مال یا منال چسرا
گر برد ادم نیکت خوشدل
حسد المرء با کل الحسناات
نکشد از سر شد زہیہ زم

باشد از زمین نام شان رونق
کہ فرزدق سہم نمود انشا
خوشش اندر رگ غضب و جوش
چچو بر مرغ خوشنوا عرق
جس نسود و بھر انکارش
راست کردار و راست دین بود
جای آن جس خلقش دودے
از حسد چشم او شدہ احوال
چون شود جانش از حسد بینار
رمد دیدہ خرد حسد است
وز رمد دیدہ خردے نور
وا ز غم آسودہ خاطر محسود
بر خدا معترض بود حاسد
مرفسان را ہی دہ نہ مرا
کاش زو نیز سازدش زایل
وان اعتقاد کسبہا سنوات
آن ضرر کر حسد کشد مردم

در بیان این کوفہ کا اندک
ایک سیرت میں ہے کہ ابوبکر نے
ایک سیرت میں ہے کہ ابوبکر نے
ایک سیرت میں ہے کہ ابوبکر نے
ایک سیرت میں ہے کہ ابوبکر نے

۳۳

در بیان این کوفہ کا اندک
ایک سیرت میں ہے کہ ابوبکر نے
ایک سیرت میں ہے کہ ابوبکر نے
ایک سیرت میں ہے کہ ابوبکر نے
ایک سیرت میں ہے کہ ابوبکر نے

ایک سیرت میں ہے کہ ابوبکر نے
ایک سیرت میں ہے کہ ابوبکر نے
ایک سیرت میں ہے کہ ابوبکر نے
ایک سیرت میں ہے کہ ابوبکر نے
ایک سیرت میں ہے کہ ابوبکر نے

بود از آن هر دو قصدش الهی حق
 رشتہ از آن سیاح لطف نوال
 زان حریفم اگر رسد حرفی
 صادقی از منشیج حسین
 گفت نیل مرا غنی حق را
 که چرا پیش زود فرحانات
 مستعد شد رخسارے رحمن را
 ز آنکه نزد یک حاکم عیابر
 ملاح اہل بیت در مہمتی
 موہوم موہوم خدائی شناس
 از کجیاد او رشتہ و دم پاک
 دو ستارہ رسول دل و دیم
 جو ہر من ز خاک ایشان است
 ہرچو سلمان شدم ز اہل البیت
 انا موہوم لہم و موہوم القوم
 مست عشق اند عاشقان ایم
 چون بود عشق صادقان در رسم

می گفتم من هم از قهر و روق
 که رسیدش بآن محبستہ آل
 بندم از دولت ابد طر فی
 چون شنید آن شنیدہ دوزن
 پس بود این عل قهر و روق
 بر نیاید نجات یافت نجات
 مستحق شد ریاض ضوان را
 کہ حق را بر اسحق ظاہر
 مدحت خویش کن کند یعنی
 وزمند ایم بود امید و ہر
 نیست از طعن کج شادم یک
 دشمن خصم ہر سگال و لیم
 رخت من از کوکان ایشان است
 رشت روشن چراغ من زنجیر
 کمان منجم ولا اخاف اللوم
 لا یخافون نوتہ اللایم
 کے زکید منافقان ترسم

[illegible]

ابن زبیر کے واسطے اور
مقتل کیا اور ان ظالموں نے
ابن سول کے بیٹے اور
ان کے بیٹے والے آپ کے
واسطے وہ بیٹے ابی کی
واسطے اور بیٹے ابی کی
ظلمتوں کے واسطے اور
حضرت مسلم کے واسطے اور
حضرت ابی کی واسطے اور

[illegible][illegible]

و غیر هم گفت ابو بکر بن شیبہ اصح الاسامید کما روی الزهیری عن علی بن
الحسین عن اسیع عن علی و هرگاه که در سفر میشد خود را پوشیده میداشت
و اظهار نسب شریف از کسی ننیکر و عرض کردند که یا بن رسول الله باعث
این صیبت فرمود و اینچو اسم که باظهار نسب رسول خدا مالی بگیرم که آنرا خود
ببر و مان میدهم و هر کس که چیزی عطا فرمود خفیه میداد و کبکی اظهار نمی فرمود
و با وجود احتیاج هیچ برای خود نمیداشت و همه را در راه خدا صرف
مینمود و روش که وفات یافت معلوم شد که قوت صد خانه اهل مدینه از طرف
انتخاب مقرر بود و بهیچ بنامیرسانید و بعد وفات دیدند که در پشت بمارک
بین باست زهری آنجا حاضر بود گفت بمن رسیده است که آنحضرت
آب بکشید برای کسی که ضعیف و ناتوان بودند و بر پشت خود بار کرده میسازید
و این بین بازان بار است و هرگاه براه میرفت بهیچ طرف تلفت نمیشد بدرجه
جسم شریف و عنقه لطیف از کثرت عبادت و شدت طاعت بخینف و لاغر
گشته که بخیر روح عظم هیچ باقی نبود و زری پسرش حضرت امام محمد باقر
عرض کرد تا کجا نوبت خواهد رسید فرمود آیا تو جواب خواهی داد و پروردگار
من هر قدر که در راه خدا مرا رنجی و محنتی و مشقتی و ذلتی رسد محبوب تر است
نزد من از دنیا و ماینها **ابیات**

هر که او در عشق یابد زندگی کار او پیوسته باشد بندگی

ہوئی جاتی ہو سانسے اس کے ہونے
 دھڑکی اور پکچھا اور پیچھے اور
 اٹھتی تھی اس کی اور وہ چلتا تھا
 پیچھے اور مانی کے اور دھڑکی
 سننا اور پھٹل سکو پٹیا کو کھانے
 کرنا وہ اور سکو پٹیا چم و آواز
 اس طرح اس کے چم کے کھانے
 پوچھتا تھا اور جب اس کے
 کھانے کے سوا کچھ نہیں

حضرت مولانا صاحب دہلی نے فرمایا ہے کہ جو شخص اپنے آپ کو خدا کا رسول کہے اور خدا کی طرف سے کوئی وحی نہ آئے ہو تو وہ کفر ہے۔

FR

سوار خانہ کے لئے
اور ایک اور فرزند سوختا
کے ہم آئینہ مخامین اقل وہ کہ
کروہ سے ہوں اب آپ کا
شفاقت تاکہ شفاقت
آپ کے جیوں پر
وہ سناستہ امام کے
امام کے لگا رہے
امام کے رفق اور باقی
امم غلام تینا ہو گیا
اور رقی کی کیا

[illegible]

امام حسین علیه السلام سے بیعت
 واکمال کی کیا اور بیعت میں دیکھیں
 کہ وہ معاملہ دہان کام دان تھا
 اور بعض روایت میں دیکھیں
 عقبہ بن ہشام سے بیعت
 امام حسین سے فائدہ دینے والا
 نہ ہو بلکہ اس کی بعد اس کا
 موافق کا اور جیب بعد پیر
 دن سے لے کر چوبیس بجے
 سب سے پہلے میں تمام پیر
 بیعت کرنے سے مراد دین
 انھوں نے اس کے بعد اس کا
 انھوں نے اس کے بعد اس کا

ذوق یابد ہر کسی در طاعتے	لاجرم بشکید از وی ساعتی
ہر کہ از دیدار برخوردار شد	این چنان در چشم وی مراد شد
<p> و از کلمات طیب باب اوست اقرب مایکون العبد من غضب اللہ اذا غضب نزدیک میشود بندہ از خشم خدا و قتیکہ خود در خشم می آید و فرمود ان صدقہ السیر بطنی غضب الرب یعنی مخفی داون صدقہ فرمودی بر خشم خدا را از وی پرسیدند کہ سعید ترین کیست فرمود اذا رضی لم یحل رضاه علی الباطل و اذا سخط لم یخیر عن الحق یعنی سعید آنست کہ چون راضی بود بر باطل راضی نبود و چون بخشم آید از حق بیرون نرود بیعت </p>	
بلی مرد است آن از رؤسے تحقیق	اگر خشم آید شش باطل نگوید
<p> ومن کلامه العافیۃ ملک خفی ومن کلامه قنوطک اعظم من ذنبک ناامیدی از رحمت خدا بزرگ تر است از گناہ ہر چند گنہگار باشد ناامید از رحمت و است ارحم الراحمین نشود و انہ ہوا القنوط الرحیم </p>	
از چہنیں محسن نشاید ناامید	دست و رفرقاک آن رحمت نیند
ناامیدی را خدا گردن زدہ است	چون گنہ مانند طاعت آمدہ است
<p> و روایت است کہ فرمود بقول اللہ عزوجل اذا عصانی من خلقی من یعنی سلط علیہ من خلقی من لایعرفنی حق تعالیٰ فرمود ہر کہ از خلق من کہ مرا شناسد نا فرمانی من کند مسلط میکنم بر آن کسی را کہ نمی شناسد مرا و علم آن کوہ تکلیف برگزیدہ </p>	

امام حسین سے بیعت
 واکمال کی کیا اور بیعت میں دیکھیں
 کہ وہ معاملہ دہان کام دان تھا
 اور بعض روایت میں دیکھیں
 عقبہ بن ہشام سے بیعت
 امام حسین سے فائدہ دینے والا
 نہ ہو بلکہ اس کی بعد اس کا
 موافق کا اور جیب بعد پیر
 دن سے لے کر چوبیس بجے
 سب سے پہلے میں تمام پیر
 بیعت کرنے سے مراد دین
 انھوں نے اس کے بعد اس کا
 انھوں نے اس کے بعد اس کا

امام حسین سے بیعت
 واکمال کی کیا اور بیعت میں دیکھیں
 کہ وہ معاملہ دہان کام دان تھا
 اور بعض روایت میں دیکھیں
 عقبہ بن ہشام سے بیعت
 امام حسین سے فائدہ دینے والا
 نہ ہو بلکہ اس کی بعد اس کا
 موافق کا اور جیب بعد پیر
 دن سے لے کر چوبیس بجے
 سب سے پہلے میں تمام پیر
 بیعت کرنے سے مراد دین
 انھوں نے اس کے بعد اس کا
 انھوں نے اس کے بعد اس کا

[illegible]

زشاده آن حال بسیار گریتم و گفتم کاش بجای تومی بودم و تو سالم می بودی
 حضرت فرمود که تومی پنداری که ای بنا بر من گرانی میکند اگر خواهم می توانم
 از خود رفع کرد و لیکن من خواهم که باشد تا خود آنکی مخاطر من بیاید پس
 دشمنان و پادشاهی از زنجیرهای بیرون آورد که اگر خواهم چنین می توانم کرد
 و باز دستها و پاهای خود را در غل و زنجیر داخل کرد و فرمود که دو منزل
 بیشتر با ایشان نخواهم رفتن بعد از چهار روز دیدم که سواران آن حضرت
 برگشته اند و در مدینه تهنیت آنحضرت می گفتند من رفتم و حقیقت حال را از ایشان
 سوال کردم گفتند کار این مرد بسیار غریب است او در تمام شب بیدار
 بودیم و صحرایست می نمودیم و چون صبح شد در محل نظر کردیم بغیر از غل
 و زنجیر چیزی در محل ندیدیم زهری گفت که من بعد از آن رفتم نزد علی بن ابی طالب
 او از من سوال کرد حال آنحضرت را من این واقعه را باو نقل کردم و علی بن ابی طالب
 گفت در جهان روزی که پاسبان ما او را یافتند نزد من آمد و گفت مرا
 با تو چه کار است از آنحضرت علیه السلام خونی بر من مستولی شد که نتوانستم
 نسبت باو را ده کنم پس گفتم اگر خواهی نزد من باش تا ترا گرامی دارم
 گفت من نمی خواهم و بیرون رفت و دیگر او را ندیدم من گفتم که علی بن
 الحسین علیه السلام چنان نیست که تو گمان کرده او اراده در خاطر ندارد
 و پیوسته مشغول عبادت پروردگار خود است عبد الملک گفت نیکو گفتی

[illegible][illegible]

۳۳۱

[illegible]

در شبی که وفات می کرد و در فرزند خود امام محمد باقر را فرمود ای پسر برای من آب وضو بیا تا بخدمت آب آور و در فرمود آب دیگر بیا که درین آب نجوای مرده و آن شب تاریک بود چراغ آوردند موشی در آن مرده بود پس آب دیگر آورد و وضو ساخت و فرمود ای فرزند من شب وعده من رسیده و آنچه وصیت مذکور خاطر داشت بحضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمودی بصلی الله تعالی تو زین العابدین علیه السلام بلامینه سه ربع تعیین و کان یقال لما سئله الفقهاء لکنه مات بیننا و قبل قونی سنه خمس و تسعين و هو ابن ثمان و خمسين سنه دفن بالبقع فی القبر الذی فی الحسین بن علی ثم دفن فی القبر انیه محمد الباقر و ابن ابی جعفر الصادق و هو الان فی القبه النبیة قبر العباس بن عبد المطلب و وفات آنحضرت علیه السلام نهم محرم الحرام سنه نود و چهار و نوزده بعضی نود و پنج بود و نزد امامیه اثنا عشر سیه در روز وفات آنحضرت علیه السلام خلافت بسیار بعضی گفته اند هیزد و هم محرم سال نود و چهار هجره واقع شده و شیخ طوسی در سب و پنج محرم این سال ذکر کرده است و بعضی نود و پنج گفته و کلینی این مذہب اختیار کرده و ابن شهر آشوب گفته که وفات آنحضرت علیه السلام در روز غنیمت یازدهم یا دوازدهم محرم از سال نود و پنج از حیرت واقع شد و نعمی در سب و دهم محرم این سال ذکر کرده است و در شیخ طوسی آن حضرت علیه السلام نیز خلافت است اکثر پنجاه و هفت سال گفته اند و کلینی بسند معتبر از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که حضرت علی

تاریکی شب بنی و اسلام بیا و در شبی که وفات می کرد و در فرزند خود امام محمد باقر را فرمود ای پسر برای من آب وضو بیا تا بخدمت آب آور و در فرمود آب دیگر بیا که درین آب نجوای مرده و آن شب تاریک بود چراغ آوردند موشی در آن مرده بود پس آب دیگر آورد و وضو ساخت و فرمود ای فرزند من شب وعده من رسیده و آنچه وصیت مذکور خاطر داشت بحضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمودی بصلی الله تعالی تو زین العابدین علیه السلام بلامینه سه ربع تعیین و کان یقال لما سئله الفقهاء لکنه مات بیننا و قبل قونی سنه خمس و تسعين و هو ابن ثمان و خمسين سنه دفن بالبقع فی القبر الذی فی الحسین بن علی ثم دفن فی القبر انیه محمد الباقر و ابن ابی جعفر الصادق و هو الان فی القبه النبیة قبر العباس بن عبد المطلب و وفات آنحضرت علیه السلام نهم محرم الحرام سنه نود و چهار و نوزده بعضی نود و پنج بود و نزد امامیه اثنا عشر سیه در روز وفات آنحضرت علیه السلام خلافت بسیار بعضی گفته اند هیزد و هم محرم سال نود و چهار هجره واقع شده و شیخ طوسی در سب و پنج محرم این سال ذکر کرده است و بعضی نود و پنج گفته و کلینی این مذہب اختیار کرده و ابن شهر آشوب گفته که وفات آنحضرت علیه السلام در روز غنیمت یازدهم یا دوازدهم محرم از سال نود و پنج از حیرت واقع شد و نعمی در سب و دهم محرم این سال ذکر کرده است و در شیخ طوسی آن حضرت علیه السلام نیز خلافت است اکثر پنجاه و هفت سال گفته اند و کلینی بسند معتبر از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است که حضرت علی

این الحسین علیہ السلام را در وقت وفات پنجاه و هفت سال عمر بود و وقت
 آنحضرت علیہ السلام در سال بود و پنج هجری واقع شد و بعد از امام حسین علیہ السلام
 سی و پنج سال زندگانی کرد و در کشف الغمّه از آنحضرت روایت کرده است
 که عمر شریف آنحضرت پنجاه و هشت سال بود و بعضی پنجاه و نه سال نیز گفته
 اند که ذاتی جلّال العیون در اوقات اولاد امجاد آنحضرت یازده پسر و نه دختر از
 دختران سه دختر فاطمه و سکینه و خدیجه صاحب اولاد بودند و اسامی پسران
 آنحضرت ابو جعفر محمد بن علی الباقر علیہ السلام و زید و عبد الله و عمر و الحسین
 هو الاصفی و علی ازین شش پسر اولاد باقی مانده و الحسن و الحسین الاکبر و القاسم
 و سلیمان و عبد الرحمن و از اولاد امام حسین علیہ السلام روزگرا بلا بحر
 حضرت علی الاصفی زین العابدین باقی مانده حق سبحانه تعالی از صلب
 ایشان اولاد امجاد بیرون آورد و در شرق و غرب از سادات عظام علم
 ساخت و نیز یزید پدید که اولاد کثیر داشت منتقم حقیقی نامی و نشانی از و
 نگذاشت و الله اصدق القائلین و عده خود را که از پیغمبر خدا صلی الله
 علیه و آله در سور که کوثر فرموده بود بجا آورد انا عظیمناک الکوثر یعنی ترا
 من اولاد کثیره بنظیر در دنیا و خیر کثیر و حوض کوثر و عقی عطا فرمودم و ان
 شایک هو الاکبر یعنی دشمن تو دم بریده و منقطع النسل است اللهم احشرا
 فی زمره محبّی آل سید المرسلین در زمره شفاعت و القیام تحت لواء هم یوم الدین

این الحسین علیہ السلام را در وقت وفات پنجاه و هفت سال عمر بود و وقت
 آنحضرت علیہ السلام در سال بود و پنج هجری واقع شد و بعد از امام حسین علیہ السلام
 سی و پنج سال زندگانی کرد و در کشف الغمّه از آنحضرت روایت کرده است
 که عمر شریف آنحضرت پنجاه و هشت سال بود و بعضی پنجاه و نه سال نیز گفته
 اند که ذاتی جلّال العیون در اوقات اولاد امجاد آنحضرت یازده پسر و نه دختر از
 دختران سه دختر فاطمه و سکینه و خدیجه صاحب اولاد بودند و اسامی پسران
 آنحضرت ابو جعفر محمد بن علی الباقر علیہ السلام و زید و عبد الله و عمر و الحسین
 هو الاصفی و علی ازین شش پسر اولاد باقی مانده و الحسن و الحسین الاکبر و القاسم
 و سلیمان و عبد الرحمن و از اولاد امام حسین علیہ السلام روزگرا بلا بحر
 حضرت علی الاصفی زین العابدین باقی مانده حق سبحانه تعالی از صلب
 ایشان اولاد امجاد بیرون آورد و در شرق و غرب از سادات عظام علم
 ساخت و نیز یزید پدید که اولاد کثیر داشت منتقم حقیقی نامی و نشانی از و
 نگذاشت و الله اصدق القائلین و عده خود را که از پیغمبر خدا صلی الله
 علیه و آله در سور که کوثر فرموده بود بجا آورد انا عظیمناک الکوثر یعنی ترا
 من اولاد کثیره بنظیر در دنیا و خیر کثیر و حوض کوثر و عقی عطا فرمودم و ان
 شایک هو الاکبر یعنی دشمن تو دم بریده و منقطع النسل است اللهم احشرا
 فی زمره محبّی آل سید المرسلین در زمره شفاعت و القیام تحت لواء هم یوم الدین

این الحسین علیہ السلام را در وقت وفات پنجاه و هفت سال عمر بود و وقت
 آنحضرت علیہ السلام در سال بود و پنج هجری واقع شد و بعد از امام حسین علیہ السلام
 سی و پنج سال زندگانی کرد و در کشف الغمّه از آنحضرت روایت کرده است
 که عمر شریف آنحضرت پنجاه و هشت سال بود و بعضی پنجاه و نه سال نیز گفته
 اند که ذاتی جلّال العیون در اوقات اولاد امجاد آنحضرت یازده پسر و نه دختر از
 دختران سه دختر فاطمه و سکینه و خدیجه صاحب اولاد بودند و اسامی پسران
 آنحضرت ابو جعفر محمد بن علی الباقر علیہ السلام و زید و عبد الله و عمر و الحسین
 هو الاصفی و علی ازین شش پسر اولاد باقی مانده و الحسن و الحسین الاکبر و القاسم
 و سلیمان و عبد الرحمن و از اولاد امام حسین علیہ السلام روزگرا بلا بحر
 حضرت علی الاصفی زین العابدین باقی مانده حق سبحانه تعالی از صلب
 ایشان اولاد امجاد بیرون آورد و در شرق و غرب از سادات عظام علم
 ساخت و نیز یزید پدید که اولاد کثیر داشت منتقم حقیقی نامی و نشانی از و
 نگذاشت و الله اصدق القائلین و عده خود را که از پیغمبر خدا صلی الله
 علیه و آله در سور که کوثر فرموده بود بجا آورد انا عظیمناک الکوثر یعنی ترا
 من اولاد کثیره بنظیر در دنیا و خیر کثیر و حوض کوثر و عقی عطا فرمودم و ان
 شایک هو الاکبر یعنی دشمن تو دم بریده و منقطع النسل است اللهم احشرا
 فی زمره محبّی آل سید المرسلین در زمره شفاعت و القیام تحت لواء هم یوم الدین

در بیان ابواب برادر و اهل بیوس
 امام جعفر صادق علیه السلام
 در بیان ابواب برادر و اهل بیوس
 امام جعفر صادق علیه السلام
 در بیان ابواب برادر و اهل بیوس
 امام جعفر صادق علیه السلام

و در بعضی کتب آمده که غره رحیم است و باین قائل شده شیخ طبری و ابن شهر آشوب
 و غیر آنرا هذا قالوا و کثرت آنحضرت ابو عبید الله و ابو جعفر و القاب آنحضرت باقر
 و شاکر و هادی و مشهورترین القاب بود رسول خدا صلی الله علیه و آله باین لقب
 او را لقب ساخت روایت است از جابر بن عبد الله گفت که فرمود رسول خدا
 روزی که لشکران بقیه حتی تعلق و ولد امن الحسین یقال محمد یقیر علم الدین لقبه
 افتاد لقبیته فافتره منی السلام یعنی قریب است که در خواهی یافت که جابر
 از فرزندان مرا که از اولاد امام حسین علیه السلام خواهد بود که لقب و با قر است
 و علم را می شناسد فدر برای مردم و بر روی سلام کردم در وقتی که نمایان شده بود
 منقول است که بر جابر در آمد و بروی سلام کردم در وقتی که نمایان شده بود
 جواب سلام من داد و گفت تو کیستی گفت من محمد بن علی بن الحسین ام گفت پیش بیا
 ای فرزند رسول خدا پیش آمد دست مرا بوسید پس میل کرد تا پای مرا بوسید
 من پار کشیدم گفت رسول خدا ترا سلام گفته است من گفتم و علی رسول الله سلام
 و رحمة الله و برکاته پس گفتم این چون بوده است جابر گفت روزی با رسول خدا
 صلی الله علیه و آله و سلم بودم مرا گفت ای جابر شاید تو یحیی یا آن و فیکه ملاقات کنی
 با یکی از فرزندان من که دیر امجد ابن علی الحسین علیه السلام گویند خدا می تقاضی
 دیر انور حکمت خواهد داد و بر اسلام از من برسان و در بعضی روایت چنین آمده
 که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود ای جابر بقیامت بعد از ملاقات و اندکی خواهد بود

امام جعفر صادق علیه السلام
 در بیان ابواب برادر و اهل بیوس
 امام جعفر صادق علیه السلام
 در بیان ابواب برادر و اهل بیوس
 امام جعفر صادق علیه السلام

در بیان ابواب برادر و اهل بیوس
 امام جعفر صادق علیه السلام
 در بیان ابواب برادر و اهل بیوس
 امام جعفر صادق علیه السلام

در بیان ابواب برادر و اهل بیوس
 امام جعفر صادق علیه السلام
 در بیان ابواب برادر و اهل بیوس
 امام جعفر صادق علیه السلام

اور ایسی خط کو کہ ناز و غرور سے
دو دن قبل کیلئے بیان کر دینا
تیار کیا میں نے بہترین میں
عصہ کے بیان کے ساتھ اس کے
اور ایسی خط کو کہ ناز و غرور سے
دو دن قبل کیلئے بیان کر دینا
تیار کیا میں نے بہترین میں
عصہ کے بیان کے ساتھ اس کے

روایت است کہ درین چند روز جابر و ذات یافت ابو اسحق و عطاب بن ریح
و عمر بن دنیا و الاعرج و الزہری و خلّاق کثیر از علما و کبار تابعین از آنحضرت
روایت حدیث کردند و بخاری و مسلم احادیث از آنحضرت علیہ السلام آورند
و از کلمات طلیقات اوست من دخل قلبه آخال صین لثد عز وجل شغلہ عما سواه
ہر کہ در آید در دل وی دین خدا بخلوص اعتقاد کاملی زمیندار و اورا از ماضی
و بحر خدایگری و غیر التفات نمی کند شہر میگردند باز منہ اپنے شب گریز و چو پرواز
غیاہ و فرمود آنحضرت اما اهل التقوی اسیر اهل الدنیا مودتہ و اکثر اہم مودتہ ان نسبت
ذکر وک دان ذکر تا غافل بیاست کار تقوی دارد و زہد و تلاش بکند و بپوشد و عالم
فلاح و چونکہ تقوی نیست و دوست ہو احق کشاید مرد و دست عقل ابد چون خوس
محکوم توشد پس خرد سالار مخدوم توشد و در تفسیر قول خدای عزوجل فمن کفر بظن
و یومن بالله فرمود کل من مشغاک عن مطاعۃ الحق فهو غافل یعنی ہر چیز کہ باز در
ترا از شاہد حق آن بیت را بہترین شعر کسی کو غافل از حق کہان است و در این م
کاہرست اما زمان آید و فرمود صلح الیام تلج الکلام سلیح النجان و شتی و زبان و رانی و جہ
است و فرمود یا بنی ایک دلیل الصبر انما منقلح کل شئی ای سپر بازدار خود را از بستی
و کاپی ماتحتی و دنیائی کہ اینہا کلید ہمہ بریہا ہستند و غنی شے و بے نیاز و بے
شف و کرامات آنحضرت نہی نیست کہ در جملہ تحریر در آید لکن فطرہ از ہر چہ
می آرد یکی از تفات گوید کہ روزی با آنحضرت عیدہ السلام برابر ہستم بن عبد اللہ بن

او ایسی خط کو کہ ناز و غرور سے
دو دن قبل کیلئے بیان کر دینا
تیار کیا میں نے بہترین میں
عصہ کے بیان کے ساتھ اس کے
اور ایسی خط کو کہ ناز و غرور سے
دو دن قبل کیلئے بیان کر دینا
تیار کیا میں نے بہترین میں
عصہ کے بیان کے ساتھ اس کے
اور ایسی خط کو کہ ناز و غرور سے
دو دن قبل کیلئے بیان کر دینا
تیار کیا میں نے بہترین میں
عصہ کے بیان کے ساتھ اس کے
اور ایسی خط کو کہ ناز و غرور سے
دو دن قبل کیلئے بیان کر دینا
تیار کیا میں نے بہترین میں
عصہ کے بیان کے ساتھ اس کے

اور ایسی خط کو کہ ناز و غرور سے
دو دن قبل کیلئے بیان کر دینا
تیار کیا میں نے بہترین میں
عصہ کے بیان کے ساتھ اس کے

و هنوز ما در پاسلام کردند و گذشتند بعد از آن من بجناب او رفتم و عرض کردم
 که این جماعت که از پیش تو بیرون آمدند ایشانرا منی شناسیم فرمود که این برادران
 شما اند از حین عرض کردم ایشان بر آنحضرت علیه السلام ظاهر میشوند فرمود آری
 همچنانکه شما می شنید و از جلال و حرام پیر سید ایشان هم می آیند و کمبختی و تنبی
 می کنند و از آنجمله آنست که شخصی به در خانه آنحضرت علیه السلام رفت و در رکعت
 نینزی بیرون آمد آن شخصی دست خود بر پستانش زد و گفت که به مولای خود خبر ما
 برسان آنحضرت علیه السلام از درون خانه آواز داد درون در آئی مادر ما
 ترا عرض کرد که من آن کینه زدی غنید شیده بودم فرمود راست میگوئی اگر شما
 بکنان برید که این دیوار پیشا بهار را حاجبند چنانچه پیشا بهار شما پس میان
 ما و شما چه فرق باشد زیرا بار دیگر آنچنین کنی و از آنجمله آنست که حیار و ابله
 روزی بجناب حضرت آمد فرمود چرا بدید آمدی عرض کرد که سفیدی بر سر
 پیدا شده که خاطر مرا مشغول میدارد حضرت فرمود بمن بنائی بوی ملود دست
 مبارک خود بر و مالید سفیدی غائب شد و سیاهی نمود و اگر گشت آئینه بوی دادند
 دید که موی وی سیاه شده است و از آنجمله آنست که ابو بصیر که بصیر و مکفوف بود
 روزی بخیر مت حضرت آمد و عرض کرد که شما ذریت پیغمبرید حضرت فرمود آری
 گفت پیغمبر صلعم وارث همه پیغمبران است حضرت فرمود آری علوم ایشان میراث
 گرفته است ابو بصیر گفت شما نیز میراث گرفته اید علم پیغمبر فرمود آری ابو بصیر گفت

[illegible]

[illegible]

جو درختوں میں پیدا ہوا نہایت نازک اور
سکھان کے کنارے نکلا
پتے ہزاروں پر چھایا ہوا تھا
روشنی دینا سات دن پر مشتمل تھا اور آفتاب
اور ستاروں کے نور پر مشتمل تھا
یعنی وہ ایک بعض حال کا عالم تھا
تو پتا تھا اور کوئی ایسا عالم نہیں تھا
مگر کیا عاشورہ کے واقعہ پر ماقبل ہوتا
لیکن لگا آفتاب کو اودھن اور
سرخ نہیے کہنا ہے آسمان

تہذیب ہوئی ہے پھر دیکھا جاوے گا
 اوس کے بعد اور کیا ہے کہ
 دیکھا جاتا تھا اوس دن کو بھی
 دیکھا جاتا تھا کہ باپا جاننا
 بن المقدس کا نام اور حکام
 اوس کے پیچھے خون تازہ اور حکام
 اوس کے زنت بین امام علیہ السلام
 اوس کے لئے کڑا دوائی
 کے ساتھ ایک کو کے لئے کڑا دوائی
 کے لئے اس اندر تھلے لئے کڑا دوائی
 کے لئے اس اندر تھلے لئے کڑا دوائی

[illegible]

اور فرمودہ کہ تو از دانا شنو
 و از کلمات طلیات اوست من عرف الله اعرض عن سواه یعنی کارن خدا
 معرض بود از غیر او و منقطع از اسباب و از خلق گشته و بحق پیوسته
 غیر حق را در دلش آن مقدار نباشد که باو التفات کند ایامات
 آنکس که ترا شناخت چنانچه کند
 دیوانه کنی هر دو جهانش بخشی
 و فرمود لا یصح العبادة الا بتوہیة تقدم علی العبادة التوہیة التامیون العابدین
 یعنی عبادت جز بتوہیہ رست نیاید و خدا سبحانه مقدم کرد توہیہ را بر عبادت
 توہیہ برایت مقامات است و عبودیت نہایت مقامات است و او سبحانه تعالیٰ
 ذکر عصیان کرد و امر بتوہیہ فرمود قال توہیو الی اللہ جمیعاً و رسولہذا را چہ بود
 یاد کرد و فرمود فادعی الی عبدہ ما ادعی الیہ
 توہی کن مردانہ سر آور برہ
 در فسون نفس کم شو عذرہ
 کہ من یعلیٰ بقتال یرہ
 کافست اب حق پو شد ز رہ

ان تفقدونی فانہ لا یجدکم احد بعدی مثل حدیثی یعنی سوال کنید از من پیش
 از آنکہ کم کنید مرا در ہر چیزے کہ خواہید برستی نخواہید یافت کسی بعد از من
 کہ سخن گوید باشما چیزیکہ من بشما میگویم این علوم باہلبیت رسالت است علیہ السلام

شعر

اسم ہر چیزے تو از دانا شنو
 و از کلمات طلیات اوست من عرف الله اعرض عن سواه یعنی کارن خدا
 معرض بود از غیر او و منقطع از اسباب و از خلق گشته و بحق پیوسته
 غیر حق را در دلش آن مقدار نباشد کہ باو التفات کند ایامات
 آنکس کہ ترا شناخت چنانچہ کند
 دیوانہ کنی ہر دو جہانش بخشی
 و فرمود لا یصح العبادة الا بتوہیة تقدم علی العبادة التوہیة التامیون العابدین
 یعنی عبادت جز بتوہیہ رست نیاید و خدا سبحانہ مقدم کرد توہیہ را بر عبادت
 توہیہ برایت مقامات است و عبودیت نہایت مقامات است و او سبحانہ تعالیٰ
 ذکر عصیان کرد و امر بتوہیہ فرمود قال توہیو الی اللہ جمیعاً و رسولہذا را چہ بود
 یاد کرد و فرمود فادعی الی عبدہ ما ادعی الیہ
 توہی کن مردانہ سر آور برہ
 در فسون نفس کم شو عذرہ
 کہ من یعلیٰ بقتال یرہ
 کافست اب حق پو شد ز رہ

اس وقت کہ سبب سے خدا سے
 اور فرمودہ کہ تو از دانا شنو
 و از کلمات طلیات اوست من عرف الله اعرض عن سواه یعنی کارن خدا
 معرض بود از غیر او و منقطع از اسباب و از خلق گشته و بحق پیوسته
 غیر حق را در دلش آن مقدار نباشد کہ باو التفات کند ایامات
 آنکس کہ ترا شناخت چنانچہ کند
 دیوانہ کنی ہر دو جہانش بخشی
 و فرمود لا یصح العبادة الا بتوہیة تقدم علی العبادة التوہیة التامیون العابدین
 یعنی عبادت جز بتوہیہ رست نیاید و خدا سبحانہ مقدم کرد توہیہ را بر عبادت
 توہیہ برایت مقامات است و عبودیت نہایت مقامات است و او سبحانہ تعالیٰ
 ذکر عصیان کرد و امر بتوہیہ فرمود قال توہیو الی اللہ جمیعاً و رسولہذا را چہ بود
 یاد کرد و فرمود فادعی الی عبدہ ما ادعی الیہ
 توہی کن مردانہ سر آور برہ
 در فسون نفس کم شو عذرہ
 کہ من یعلیٰ بقتال یرہ
 کافست اب حق پو شد ز رہ

اور فرمودہ کہ تو از دانا شنو
 و از کلمات طلیات اوست من عرف الله اعرض عن سواه یعنی کارن خدا
 معرض بود از غیر او و منقطع از اسباب و از خلق گشته و بحق پیوسته
 غیر حق را در دلش آن مقدار نباشد کہ باو التفات کند ایامات
 آنکس کہ ترا شناخت چنانچہ کند
 دیوانہ کنی ہر دو جہانش بخشی
 و فرمود لا یصح العبادة الا بتوہیة تقدم علی العبادة التوہیة التامیون العابدین
 یعنی عبادت جز بتوہیہ رست نیاید و خدا سبحانہ مقدم کرد توہیہ را بر عبادت
 توہیہ برایت مقامات است و عبودیت نہایت مقامات است و او سبحانہ تعالیٰ
 ذکر عصیان کرد و امر بتوہیہ فرمود قال توہیو الی اللہ جمیعاً و رسولہذا را چہ بود
 یاد کرد و فرمود فادعی الی عبدہ ما ادعی الیہ
 توہی کن مردانہ سر آور برہ
 در فسون نفس کم شو عذرہ
 کہ من یعلیٰ بقتال یرہ
 کافست اب حق پو شد ز رہ

مصدقہ بیان نہ پرنے والا
ظفر اور جباری ہوا قتال
پہن اون دونوں
چنگ

حضرت عبداللہ کے حکم سے عبداللہ بن مسعود نے یہ روایت کی کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ جو شخص اپنے مال سے دوسرے کو دے گا وہ اس کا اجر پائے گا۔
 حضرت عبداللہ بن مسعود نے یہ روایت کی کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ جو شخص اپنے مال سے دوسرے کو دے گا وہ اس کا اجر پائے گا۔
 حضرت عبداللہ بن مسعود نے یہ روایت کی کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ جو شخص اپنے مال سے دوسرے کو دے گا وہ اس کا اجر پائے گا۔

منعمی و خواہ نے از گنج و مال مسر کا اول پاک شد از اعتدال پسین مفیر حاجت ای محتاج زود	انصرت از دی خواہ فی از عوم خال آن دعایش میرود تا ذوالجسمال سبا بچو شد از گرم دریائی جود
--	---

و از آنجمله آنست که داؤد بن عبد اللہ بن عباس کی از موالی آنحضرت علیہ السلام
 راکشت و اموال ویرا گرفت حضرت بروی درآمد در حالیکہ راوی خود را بر
 زمین میکشید و فرمود موالی مرا کشی و مال ویرا گرفتی و اللہ کہ دعائی بخوہم کرد
 داؤد بر سبیل شہر گفت مرا از دعائی خود می ترسانی آنحضرت بخانہ خود بارگشت
 و ہمہ شب بیدار بود و در نماز چون وقت سحر شد شنید کہ برداؤ دعا بکردہ است

بر نیامد کہ ویرا بکشد تا بیات

ای ز تنده بگینا بان از جفا مر ضعیفان را تو نے ضعیی مدان گر تو بیلی خصم تو از تو رہید گر ضعیفی در زمین خواہد امان گر بنالہ آسمان گریان شود تا دل مرد خدا نامد بر د	در تقای خود می بینی چہ سدا از بنی اذاجا و نصر اللہ بخوان بک جز اطیرا ابا بلیت رسید غلغل افتد و رسپاہ آسمان و رگیر و چرخ یارب خران شود حیج قومی را خدا رسوا کرد
--	---

و از آنجمله آنست کہ راوی میگوید با جماعتی پیش آنحضرت علیہ السلام فرستم
 و آنجماعت از آنحضرت سوال کرد کہ خدا متعالی ابراہیم علیہ السلام ز گفت خدا ربقتہ

روایت کی کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ جو شخص اپنے مال سے دوسرے کو دے گا وہ اس کا اجر پائے گا۔
 روایت کی کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ جو شخص اپنے مال سے دوسرے کو دے گا وہ اس کا اجر پائے گا۔
 روایت کی کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ جو شخص اپنے مال سے دوسرے کو دے گا وہ اس کا اجر پائے گا۔

روایت کی کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ جو شخص اپنے مال سے دوسرے کو دے گا وہ اس کا اجر پائے گا۔
 روایت کی کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ جو شخص اپنے مال سے دوسرے کو دے گا وہ اس کا اجر پائے گا۔
 روایت کی کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ جو شخص اپنے مال سے دوسرے کو دے گا وہ اس کا اجر پائے گا۔

تفکر حسیت گفت ای فلان جمعی کثیر از علویان فانی ساختند و پیشوای ایشان را
گذشتیم گفتیم کیست گفت جعفر بن محمد علیه السلام گفت وی مردیست مشغول بعبادت
خدا و اصلاً نظر بدینا ندارد گفت من دانستم که تو اعتقاد امامت وی داری من
سوگند خورده ام که شب در نیابم تا خاطر خود را از وی فارغ سازم میان را
نخو اند و گفت چون جعفر ابن محمد حاضر شود هرگاه که من دست بر سر خود نهم باید که دیرا
قتل کنی پس گفت با صادق را حاضر کنند در وقت آمدن بوی پیوستم دیدم که لب
می جنبانید اما ندانستم که چه میگوید لیکن قصر منصور را دیدم که بجنبش در آمد چون شتی
از تالطم امواج بحر و منصور را دیدم سر دپائی برهنه دلرزه براندا امای وی
افتاده استقبال آنحضرت علیه السلام کرد و باز وی آنحضرت را گرفته بر سر خود نشاند
و گفت یا ابن سواد باعث آمدن چه بود فرمود مرا خواندی آمدی گفت حاجتی که
داری بنخواه حضرت فرمود حاجت من آنست که مرا خوانی تا من هر وقتی که خواهم
باغبیا خود حاضر شوم آگاه برواست چون بیرون رفت منصور بانه خواب طلبید
و تا نیم شب بجنبید و نمازها را از وی فوت شد چون بیدار گشت مقرب خود را خواند
و گفت در آنوقت که جعفر بن محمد حاضر شد اثر دپائی را دیدم که یک لب و سه
برز من و یک بر بالای قصر من بود و بزبان فصیح بمن گفت که من خداستعالی
فرستاده است که اگر بصداق گزندی رسانی ترا و قصر ترا فرو می برم حال بمن
متغیر شد بنام که دیدی مقرب منصور گفت این سخنست منصور گفت مگو که سخنست این

3

علی مرتضیٰ علیه السلام را بخواب دید که فرمود یا محمد بن علی عیتم ان تولیتهم ان تقصدوا الارض
 و تقطعوا الارحام بریج گوید که شب بود که مهدی مرا طلبید چون من پیش وی رفتم شنیدم که
 این آیت را به آواز خوش میخواند چون مرادید گفت برو و موسی بن جعفر را بیار
 من رفتم و آنحضرت علیه السلام را آوردند مهدی با حضرت معاتقه کرد و به نشاند
 و خواب را با آنحضرت علیه السلام گفت بعد از آن گفت هیچ توانی که مرا این گزافی
 از آنکه بر من و فرزندان من خروج کنی فرمود که والله هرگز نکرده ام و از نشان منیت
 که بکنم مهدی گفت راست میگوئی پس بریج را گفت که آنحضرت علیه السلام را داده
 هزار دینار بده و بسوی اهل وی روان کن بریج گوید که هم در شب ساختگی وی کردم
 و ویران نمودم از خون آن مبادا مانعی پیدا نشود تا ایام رشید در مدینه بود پس
 دویم بار رشید آنحضرت علیه السلام را به بغداد طلبید و در آن وفات یافت هزار نه
 شواهد النبوة فی فصل الخطاب روایت کرده شده که بارون رشید گفت من بخواب
 دیدم که حضرت امام حسین علیه السلام تشریف آورد و در دست مبارکش حربه ایست
 و می فرماید که اگر موسی بن جعفر را همین ساعت میگذاری فدا و الا ترا باین حربه ذبح
 خواهم کرد و در آنحضرت علیه السلام را از قید خلاص کن و سی هزار درهم بیاورده
 و بگوهر جاکه بخاطر تشریف بیاید به مقامت فرماید و اگر بخیر آمد بحدیث تشریف برو و هرگاه
 که بارون بخدمت حضرت آمد و آنچه حضرت امام حسین امر کرده بوده او داد پس آنحضرت
 فرمود که من رسول خدا صلی الله علیه و آله را در خواب دیدم که تشریف آورد و فرمود که بوی

او در خواب دید که فرمود یا محمد بن علی عیتم ان تولیتهم ان تقصدوا الارض
 و تقطعوا الارحام بریج گوید که شب بود که مهدی مرا طلبید چون من پیش وی رفتم شنیدم که
 این آیت را به آواز خوش میخواند چون مرادید گفت برو و موسی بن جعفر را بیار
 من رفتم و آنحضرت علیه السلام را آوردند مهدی با حضرت معاتقه کرد و به نشاند
 و خواب را با آنحضرت علیه السلام گفت بعد از آن گفت هیچ توانی که مرا این گزافی
 از آنکه بر من و فرزندان من خروج کنی فرمود که والله هرگز نکرده ام و از نشان منیت
 که بکنم مهدی گفت راست میگوئی پس بریج را گفت که آنحضرت علیه السلام را داده
 هزار دینار بده و بسوی اهل وی روان کن بریج گوید که هم در شب ساختگی وی کردم
 و ویران نمودم از خون آن مبادا مانعی پیدا نشود تا ایام رشید در مدینه بود پس
 دویم بار رشید آنحضرت علیه السلام را به بغداد طلبید و در آن وفات یافت هزار نه
 شواهد النبوة فی فصل الخطاب روایت کرده شده که بارون رشید گفت من بخواب
 دیدم که حضرت امام حسین علیه السلام تشریف آورد و در دست مبارکش حربه ایست
 و می فرماید که اگر موسی بن جعفر را همین ساعت میگذاری فدا و الا ترا باین حربه ذبح
 خواهم کرد و در آنحضرت علیه السلام را از قید خلاص کن و سی هزار درهم بیاورده
 و بگوهر جاکه بخاطر تشریف بیاید به مقامت فرماید و اگر بخیر آمد بحدیث تشریف برو و هرگاه
 که بارون بخدمت حضرت آمد و آنچه حضرت امام حسین امر کرده بوده او داد پس آنحضرت
 فرمود که من رسول خدا صلی الله علیه و آله را در خواب دیدم که تشریف آورد و فرمود که بوی

او در خواب دید که فرمود یا محمد بن علی عیتم ان تولیتهم ان تقصدوا الارض
 و تقطعوا الارحام بریج گوید که شب بود که مهدی مرا طلبید چون من پیش وی رفتم شنیدم که
 این آیت را به آواز خوش میخواند چون مرادید گفت برو و موسی بن جعفر را بیار
 من رفتم و آنحضرت علیه السلام را آوردند مهدی با حضرت معاتقه کرد و به نشاند
 و خواب را با آنحضرت علیه السلام گفت بعد از آن گفت هیچ توانی که مرا این گزافی
 از آنکه بر من و فرزندان من خروج کنی فرمود که والله هرگز نکرده ام و از نشان منیت
 که بکنم مهدی گفت راست میگوئی پس بریج را گفت که آنحضرت علیه السلام را داده
 هزار دینار بده و بسوی اهل وی روان کن بریج گوید که هم در شب ساختگی وی کردم
 و ویران نمودم از خون آن مبادا مانعی پیدا نشود تا ایام رشید در مدینه بود پس
 دویم بار رشید آنحضرت علیه السلام را به بغداد طلبید و در آن وفات یافت هزار نه
 شواهد النبوة فی فصل الخطاب روایت کرده شده که بارون رشید گفت من بخواب
 دیدم که حضرت امام حسین علیه السلام تشریف آورد و در دست مبارکش حربه ایست
 و می فرماید که اگر موسی بن جعفر را همین ساعت میگذاری فدا و الا ترا باین حربه ذبح
 خواهم کرد و در آنحضرت علیه السلام را از قید خلاص کن و سی هزار درهم بیاورده
 و بگوهر جاکه بخاطر تشریف بیاید به مقامت فرماید و اگر بخیر آمد بحدیث تشریف برو و هرگاه
 که بارون بخدمت حضرت آمد و آنچه حضرت امام حسین امر کرده بوده او داد پس آنحضرت
 فرمود که من رسول خدا صلی الله علیه و آله را در خواب دیدم که تشریف آورد و فرمود که بوی

[illegible]

شعيرة و نوادر كثيرة و فضل

[illegible]

۳۷۱
کشت خود را کھا تا به نیکیان کو
از به عادت کی بود که کشتی
بدرسون کفر کی ال و بین بانی
و هر جزو هست از می پاست
بین خصوصاً ده صد که آن نفس
که از زبان گان خداست که آن نفس
جاودن بر گردی دنیا قرار یونی
به مقام قرب و در مالا
جان اون حاسد کی در حق
شکست به کسان بر حق
باز به کشتی

اربعاً و تحسین سنته و آنحضرت در جمیع ابدان به بعد اورد و در پنج خیم رجب سنه کیست و شهادت
و شش من جمعی دفات یافت و قبرش نفیشت در بغداد است و میگویند که یکی بن خالد بن ولید
آنحضرت را گفته بارون در طلب زهر دارد و زیکه زهر داد حضرت فرمود امر و زمر
زهر دادند و فردا بدن من زرد خواهد شد پس نیمه از وی سنج خواهد شد و پس فردا
سیاه و نیکو خواهد شد آنگاه خواهیم مرد و خان شد که فرموده بود فضا ئل و مناقب آنحضرت
صدی و نهائی ندارد و که بقل آید و نزد علما ئی امامیه اشهر در شهادت آنحضرت آنست که
در سال صد و هشتاد و سیم هجری واقع شد و بعضی صد و هشتاد و شش گفته اند و روز
وفات مشهور روز جمعه است و پنجم ماه رجب بود و بعضی پنجم ماه مذکور نیز گفته اند و عمر شریف
آنحضرت در وقت وفات موافق مشهور پنجاه و پنج سال بود و بعضی پنجاه و چهار گفته اند
و در کافی ششم ماه رجب گفته و در تنذیب تاریخ بخت و چهارم و صاحب کشف الغم
و کتاب کمال الدین نفیست که در کتب و پنجم رجب شیخ در معراج باین قائل شده و بقال
ابن الجوزی نیز اما قالوا و الله عالم بالصواب و لعقب من ولد موسی بن جعفر و هم الموسویون
فی اربعه عشر رجلاً علی الرضا بن موسی بر اسم بن موسی العباس بن موسی محمد بن موسی
عبید الله بن موسی جعفر بن موسی حمزه بن موسی زید بن موسی بارون بن موسی اسحق بن
موسى الحسن بن موسى الحسين بن محمد اسمعيل بن موسى عبید الله بن موسی لام ولد و الله بقعه له و اما
بنار الذین لم یعقبوا بنوهم و عبد الرحمن الفضل و احمد و عقیل و القاسم و یحیی و داود و کان ولد
الکافه سبعة و الثمانین نبشاً و ثمانین و عشرين ابناً فیکون جمع ولده تسعاً و خمسين ولداً و من نایه آتش

[illegible]

[illegible]

یہ شخص کہ وہ بجا نہیں پڑتا ہے
سلط کرنا ہوں میں اور میری نافرمانی کرتا ہے
ہے کہ فرمایا اوست کہ فرمایا ہے
مانند طاعت کے آیا بجا دے دیتا
خدا نے اگر دن ناری جو جہ غدا
سے ناریہ جو ناریہ جو

اور بعد اس کے کہ اپنی نئی اور
سے مار دنگا وہ اونٹ پتھر چٹائی لگا
دکھائی اور نہ نہ پابست تیر علی
اوس کو لٹا دیا اور لکڑی
کی ورنہ چٹا تھا اور لکڑی
ایک دن ناقصہ نام سے
پتھر اور منجھکے اور
قدیم اس کے

این کتاب در بیان فضائل و مناقب حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام است
 و در بیان احوال و سیرت او و در بیان صفات و کمالات او و در بیان
 مناقب و فضائل او و در بیان احوال و سیرت او و در بیان صفات و کمالات او
 و در بیان مناقب و فضائل او و در بیان احوال و سیرت او و در بیان صفات و کمالات او
 و در بیان مناقب و فضائل او و در بیان احوال و سیرت او و در بیان صفات و کمالات او

در زمان خود خداوند اعمدی نیست مگر حمد تو و ولایتی منی باشد مگر از جانب پس
 توفیق ده که دین ترا بر پا دارم بدرستی که تو نیکو مولای و نیکو یاور پس محزون گریان
 ولایت عهده را از مامون قبول کرد و مامون روز دیگر مجلس عظیم ترتیب داد و کرسی
 برای آنحضرت در سلوئی گرسی خود گذاشت و جمیع کابر و اشراف و سادات و علمای
 جمیع گرد اولی پسر خود عباس را امر کرد که با حضرت بیعت کرد بعد از او سایر مردم
 بیعت کردند و جوهر بسیار بخدمت بخشید و مواهب یکساله لشکر ایشان رسانید و طاعت
 و شعر را امر کرد که قصائد خرا در شان آنحضرت کنند و جوهر بسیار بایشان داد و وس
 منابر و مناشر و وجوه و نایر و دراهم را بنام نامی لقب گرامی آنحضرت مزین گردانید
 و مردم را امر کرد که سیاه پوشی که بدعت نبی عباس بود ترک کنند و جامه های سبز بپوشند
 و یک دختر ام حبیب را با آنحضرت عقد کرد و دختر دیگر ام الفضل را با ام محمد تقی علیه السلام
 نام زد کرد و دختر حسن بن سهل را برای خود ترویج نمود و اینهمه در یک روز بود چون
 دید که روز بروز انوار علم و کمال و آثار رفعت و جلال آن برگزیده این دستعال
 بر مردم ظهور میشود و محبت آنحضرت در دل های ایشان بیشتر جاسم کند ناره حسد در
 سینه پر کینه اش مشتعل گردید و در مقام تدبیر و رفع آنحضرت در آمد روایت است
 که هرگاه بیعت آنحضرت منعقد گشت و روز عید آمد مامون بان حضرت گفت که برای
 نماز سوار شوند و نماز و خطبه برای مردمان بخوانند حضرت فرمود که تو میدانی که
 من با تو شرط کرده ام که از دور و بیرون باطل حکومت نظر کنم مرا از نماز عید و خطبه

این کتاب در بیان فضائل و مناقب حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام است
 و در بیان احوال و سیرت او و در بیان صفات و کمالات او و در بیان
 مناقب و فضائل او و در بیان احوال و سیرت او و در بیان صفات و کمالات او
 و در بیان مناقب و فضائل او و در بیان احوال و سیرت او و در بیان صفات و کمالات او
 و در بیان مناقب و فضائل او و در بیان احوال و سیرت او و در بیان صفات و کمالات او

این کتاب در بیان فضائل و مناقب حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام است
 و در بیان احوال و سیرت او و در بیان صفات و کمالات او و در بیان
 مناقب و فضائل او و در بیان احوال و سیرت او و در بیان صفات و کمالات او
 و در بیان مناقب و فضائل او و در بیان احوال و سیرت او و در بیان صفات و کمالات او

این خبر به مامون رسید فضل بن سهل که وزیر و مشیر او بودی گفت که اگر امام علی
 موسی رضا علیه السلام بمصلی عید جین حال خواهد رفت خداوند که چه فتنه بر پا کرد
 و چه هنگامه شود ای ترسم که چگونه بسلامت خواهیم ماند پس مامون بی از خواص
 خود را بخدمت حضرت فرستاد که منی آنحضرت را تکلیف دادم و در مشقت و محنت
 انداختم و دوست ندارم که با آنحضرت مشقتی و رنجی برسد آنحضرت مراجعت خود
 فرماید و بمصلی عید تشریف نه برد کسیکه همیشه نماز عید میکرد و بدستور بامردمان
 خجسته گردید پس حضرت موزه را خود طلب فرمود و پویشیده سوار شد و جماعت
 بجهانه نمود پس شگفت شدند مردمان در این روز و انتظام نیافت امر ایشان در
 نماز عید هزار جمعی فی فضل الخطای آنحضرت از جمله اولیائست که تصرفش در حیات
 و حیات بکانت و در اکر امانت بید و بیکران لیکن قطره از بحر ذخاری آرم از جمله
 آنست که بعد از آنکه مامون آنحضرت را ولیعهد خویش ساخت هرگاه که آنحضرت
 تشریف فرما بآقاقت دی شدی عاجبان و خادمانش استقبال آنحضرت کردند
 و پرده را که بر در سر راه مامون آویخته بودی بالا برداشتند تا آنحضرت در می
 و آخر الامر بموجب تقابلگی که اصحاب نفس و هوا با ارباب صدق و صفای میدارند
 نفرتی از جناب آنحضرت پیدا کردند و با یکدیگر اتفاق نمودند که بعد ازین قریه
 معمود استقبال نکنند و پرده را بر ندارند چون دیگر بار حضرت تشریف آورد
 ایشان که نشسته بودند نه اختیار جستند و استقبال آنحضرت کردند و پرده را

این خبر به مامون رسید فضل بن سهل که وزیر و مشیر او بودی گفت که اگر امام علی
 موسی رضا علیه السلام بمصلی عید جین حال خواهد رفت خداوند که چه فتنه بر پا کرد
 و چه هنگامه شود ای ترسم که چگونه بسلامت خواهیم ماند پس مامون بی از خواص
 خود را بخدمت حضرت فرستاد که منی آنحضرت را تکلیف دادم و در مشقت و محنت
 انداختم و دوست ندارم که با آنحضرت مشقتی و رنجی برسد آنحضرت مراجعت خود
 فرماید و بمصلی عید تشریف نه برد کسیکه همیشه نماز عید میکرد و بدستور بامردمان
 خجسته گردید پس حضرت موزه را خود طلب فرمود و پویشیده سوار شد و جماعت
 بجهانه نمود پس شگفت شدند مردمان در این روز و انتظام نیافت امر ایشان در
 نماز عید هزار جمعی فی فضل الخطای آنحضرت از جمله اولیائست که تصرفش در حیات
 و حیات بکانت و در اکر امانت بید و بیکران لیکن قطره از بحر ذخاری آرم از جمله
 آنست که بعد از آنکه مامون آنحضرت را ولیعهد خویش ساخت هرگاه که آنحضرت
 تشریف فرما بآقاقت دی شدی عاجبان و خادمانش استقبال آنحضرت کردند
 و پرده را که بر در سر راه مامون آویخته بودی بالا برداشتند تا آنحضرت در می
 و آخر الامر بموجب تقابلگی که اصحاب نفس و هوا با ارباب صدق و صفای میدارند
 نفرتی از جناب آنحضرت پیدا کردند و با یکدیگر اتفاق نمودند که بعد ازین قریه
 معمود استقبال نکنند و پرده را بر ندارند چون دیگر بار حضرت تشریف آورد
 ایشان که نشسته بودند نه اختیار جستند و استقبال آنحضرت کردند و پرده را

این خبر به مامون رسید فضل بن سهل که وزیر و مشیر او بودی گفت که اگر امام علی
 موسی رضا علیه السلام بمصلی عید جین حال خواهد رفت خداوند که چه فتنه بر پا کرد
 و چه هنگامه شود ای ترسم که چگونه بسلامت خواهیم ماند پس مامون بی از خواص
 خود را بخدمت حضرت فرستاد که منی آنحضرت را تکلیف دادم و در مشقت و محنت
 انداختم و دوست ندارم که با آنحضرت مشقتی و رنجی برسد آنحضرت مراجعت خود
 فرماید و بمصلی عید تشریف نه برد کسیکه همیشه نماز عید میکرد و بدستور بامردمان
 خجسته گردید پس حضرت موزه را خود طلب فرمود و پویشیده سوار شد و جماعت
 بجهانه نمود پس شگفت شدند مردمان در این روز و انتظام نیافت امر ایشان در
 نماز عید هزار جمعی فی فضل الخطای آنحضرت از جمله اولیائست که تصرفش در حیات
 و حیات بکانت و در اکر امانت بید و بیکران لیکن قطره از بحر ذخاری آرم از جمله
 آنست که بعد از آنکه مامون آنحضرت را ولیعهد خویش ساخت هرگاه که آنحضرت
 تشریف فرما بآقاقت دی شدی عاجبان و خادمانش استقبال آنحضرت کردند
 و پرده را که بر در سر راه مامون آویخته بودی بالا برداشتند تا آنحضرت در می
 و آخر الامر بموجب تقابلگی که اصحاب نفس و هوا با ارباب صدق و صفای میدارند
 نفرتی از جناب آنحضرت پیدا کردند و با یکدیگر اتفاق نمودند که بعد ازین قریه
 معمود استقبال نکنند و پرده را بر ندارند چون دیگر بار حضرت تشریف آورد
 ایشان که نشسته بودند نه اختیار جستند و استقبال آنحضرت کردند و پرده را

خدا کسی در پیشگاهش
نیز کتابی در پیشگاهش
خدا کسی در پیشگاهش
نیز کتابی در پیشگاهش

در خاطر من دغدغه پیدا شد که احرام در ثوب بلغم یا پر ریشی جایز است یا نه ترک آن
کردم و جامه دیگر پوشیدم چون بکمر رسیدم بمسوی حضرت امام رضا علیه السلام کتابت
کردم و بهر آن چیز یا با حضرت فرستادم و فراموش کردم که در آنجا از وی سوال کنم
که در ثوب بلغم که جامه از جامه هاست احرام جایز است یا نه با وجود آنکه در خاطر داشتم
چندان بر نیامد که قاصد آمد و جواب مکتوب من آورد و در آخر آن نوشته کی هیچ
بال نیست اگر محرم جامه بلغم بپوشد **شعر**

اولیا اطفال حق اندا پسرا | حاضری و غایبی بس با خبر
و از آنجمله آنست که راوی گوید روزی با حضرت امام رضا در باغی بودم و آن حضرت
سخن می گفتیم تا گاه عصفوری آمد و خود را پیش آن حضرت بر زمین انداخت و با انگشت کرد
اضطراب کند حضرت امام رضا فرمود که میدانی که این عصفور چه میگوید گفتم
در رسول و این رسول اعلم فرمود که میگوید در خانه من ماری در آمده است و میخواهد که
فرزند آن مرا بخورد و بر خیز و این خانه در آئی و آن مار را بکش بر خواستم و آن
خانه در آمد دیدم که ماری گرد آن خانه میگردد و ویرا بگشتم و از آنجمله آنست
که چون مامون بر وی عرض خلافت کرد او قبول نمی فرمود و این استدعا تا مدت
دوماه کشید و مبالغه از حد گذشت و بوعید و نندید انجامید پس قبول کرد
و در آن فصل نوشت و در آخر آن ثبت کرد الحقر و الجامعه یدلان علی ضد
ذلک و ما ادری ما یقول لی و لاکم ان الحكم الله نقیص الحق و هو خیر الفاضلین لکن

در شایسته و در بابی که
در شایسته و در بابی که
در شایسته و در بابی که
در شایسته و در بابی که

۳۸۶
این کتاب را
این کتاب را
این کتاب را
این کتاب را

در این کتاب
در این کتاب
در این کتاب
در این کتاب

[illegible]

[illegible]

که حضرت امام محمد تقی برین سهریه گرفته است و زن خواسته است مامون در جواب نوشت
که ترا برای آن بوی ندادم که جلای رابر وی حرام کنم می باید که بعد ازین مثل این
سختان بمن گوی و نه نویسی و از کلمات قدسیه مخفرت است از قال العالم الظلم والمعین له
والراضی به شرکار یعنی عمل کننده ظلم و کسیکه مدد کار ظالم و راضی بنظم باشد همه با شریک
اند در ظلم یعنی ظالم و معین و راضی و همه مستگارند و فرمود یوم العدل علی الظالم است
من یوم الجور علی المظلوم روز عدل و انصاف یعنی روز قیامت بر ظالم سخت تر است
از روز ظلم و بر مظلوم و فرمود العلماء غر باو بقره البهال یعنی علماء و فضلا غر باو
زیر که جهل میان ایشان بسیارند و فرمود الصبر علی المصیبه مصیبه علی الشامت یعنی
صبر کردن بر مصیبت در سخت بر کسی که بگروه دیگر شادی میکند اشیات

<p>تو چه دانی ذوقِ صبر ای شیشه دل هفت سال ایوب با صبر و رضا صبر مه تا شب منور دار و دش</p>	<p>خاصه صبر از بر آن نقش چگل در بلا خوش بود با صفت خدا صبر گل ناچار از فردا ردش</p>
--	---

و فرمود من اهل قبا را که انی عقوبتہ الحرامان کیسکه امید از قاجری و فاسقی دارد کمترین عقوبت آنکس است که محروم ماند و بمقتصد خود نرسد و حضرت فرمود ایشان علیالان ابدی صیحتی و علیل غلط بینی و کس همیشه بیمار اندر تندرست و صحیح که پیر پزند و بیمار که پیر پزند

فصل در بیان کشف و کرامت آنحضرت

که متش التعداد و التخصی است و از آنجا است که چون مامون و خروdam لفصل بابان حضرت

[illegible][illegible]

[illegible]

فردی که در راه خدا می رود و از دنیا جدا شود و بهشت را بداند

[illegible]

صفت میری نظر از چو چرخ میچرخد
 زنده گشته بودی و در این دنیا
 باخته چرخ از چرخا بعد از این
 چون سپید چرخ از این دنیا
 زنده گشته بودی و در این دنیا
 باخته چرخ از چرخا بعد از این
 چون سپید چرخ از این دنیا

فانصحه القبر عنهم جنين سالمهم
 تلك الوجوه عليهم الدود ونقل
 مضمون ابن اشعار آشت که شب گذر اینده بر سر کوه های و سکونت در زیر در براس
 زنگنهانی خود با ناور پناه باشند از فتنه ها غالب بر مردم و ان بر ایشان نفع نکر سکونت
 کوهستان و پناه نمانند و فرود آمدند و عجز بعد از عزت و غلبه ز پناه گاه های خود بر قبر
 خود و بعد از آنکه در قبر کرده شدند از او و ایشان را در طایفه فریاد زنده بود
 کجاست ان تنهایی ز گنج کجاست ان کلاه زرین و کجاست آن رویائی خوش تازه که
 برای آنکه برده ها و اسبابان بازده میشد پس بقصاحت جواب میداد قبر از جانب ایشان
 در حال سوال از ایشان که بران رویا که محاسن سلطه شده و اما و سیاه با بر باد رفته

آیات

در زمانه مرتضی سهراده آمد	آن کی وانی و دیگر عذر مند
آن کی یاران و دیگر خرد مال	آن سیوم وانی الست آن حسن العطل
مال ناید با تو برون از قصور	یار آمد لیک تا بالین گور
چون ترار و زری اجل یه پیش	یار گوید از زمان حال خویش
تا بدیجا پیش هر نیمه	بر سر گورت زمانه کیستم
فصل تو وانی است زد کن ملحد	که در آید با تو در قصه لحد
هم پیر گفت بحسب این طریق	با و قاترا از عمل نبود رفیق
گر بودی کوا بر یارت شود	در بود بد و در لحد مارت شود

منقول از کتاب
 مین نظرین آتاپ کے واسطے
 بعد از چرخا بعد از این
 چون سپید چرخ از این دنیا
 زنده گشته بودی و در این دنیا
 باخته چرخ از چرخا بعد از این
 چون سپید چرخ از این دنیا
 زنده گشته بودی و در این دنیا
 باخته چرخ از چرخا بعد از این
 چون سپید چرخ از این دنیا

در سال تمام و در این دنیا
 باخته چرخ از چرخا بعد از این
 چون سپید چرخ از این دنیا
 زنده گشته بودی و در این دنیا
 باخته چرخ از چرخا بعد از این
 چون سپید چرخ از این دنیا
 زنده گشته بودی و در این دنیا
 باخته چرخ از چرخا بعد از این
 چون سپید چرخ از این دنیا

حضرت فرمود وسیع‌العلم‌الذین منقلب بتقلبون و از آنکه است شخصی از قاضی
کوه پیش آنحضرت شکایت کرد که مرا ایذایار میرساند فرمود که دو ماه صبر کن چنان
از آن سخن دو ماه بگذرد قاضی راضی گرد و تدریجاً

گر توئی از ظلم چاہے میکنی
 بهم دران چه عاقبت خود افکنی
 اے درنده پوستین بوسفان
 ہرگز او بناد ناخوش سنتے
 چون بھر خویش خود اندر سی
 آن توئی این زخم بر خود میرنی
 صد ہزاران کیماحق آفسید
 صبر آرد آرزو را و رشتاب

از برای خوشتن آن میکنی
 این بدانی کز پئے من چہ کنی
 گر بدرد گرت این از خویش دان
 سوئے او نفرین رود ہر ساعتی
 پس بدانی کز تو بودن آن کیسی
 بر خود آندم بار لعنت میکنی
 کیما اے ہچو صبر آدم ندید
 صبر کن واللہ اعلم بالصواب

و از آنجمله آنست که زن شخصی را آبستن بود از وی التماس کرد که دعا کند تا پسر باشد
 فرمود که شمار دختر از پسر بهتر باشد چون متولد شد دختر بود و دیگر فرمود ترا
 فرزندی متولد شود او را محمد نام کن چون متولد شد پسر بود او را محمد نام کرد و
 از آنجمله آنست که متوکل را خان بود و روی مرغان بسیار که هر کس آن بخواد آرد می
 از اختلاف آوازهای ایشان نه سخن کسی می توانستی شنیدن و نه کس سخن وی هر وقت
 که حضرت امام علی النقی علیه السلام آن خان و آردی همه مرغان خاموش گشتند و چون

ہیں خدا قبول کرتا ہے اور ان کے

و چون طعام خورد و بیرون آمد روز دیگر بیمار شد و روز سیوم مرد و از آنجمله
آنست که روزی دیگر در ولیمه یکی از اهل سامرا بودی ادبی و مجلس سخنان
بسیوده میگفت و حق تعظیم آنحضرت رعایت نمیکرد آنحضرت علیه السلام فرمود این
شخص از این طعام نخورد و از خانه وی چیزی خواهد آمد که زندگی را بروی
گرداند چون طعام حاضر آوردند آن شخص دست بپشت خواست که از آن تناول
نماید غلام وی گریان و فریاد کنان از در درآمد که ما در تواز با هم فداه است
و مشرف بر موت است زودتر خود را با نجا برسان باشد که ویراننده دریایی
آن شخص طعام ناکورده برخواست و برقت **فصل در بیان وفات آنحضرت**
فی فصل الخطاب توفی علیه السلام مبصر من رای فی یوم الاثنين للیال بقیین من
جمادی الاخره سنه اربعین و مائتین و دهن فی دار السامره فی شارع ابی احمد
الرشیدی وفات آنحضرت در زمان منتصر بود در سر من رای از نواحی بغداد
روز دوشنبه از او آخر جمادی الاخره سنه د و صد و پنجاه و چهار و قبر وی
هم در سرای و نیست که در سر من رای داشت و قبیلان شهاد علی العادی بنعم
ولیس الصبیح و انما الصبیح ان شهد فاطمه بنت موسی بن جعفر ابن محمد به بلده قسم نموده
نقل عن الرضا علی بن موسی علیه السلام انه قال من زارها و غل الحبنة نه امانی
شواهد النبوة و نزد علمای امامیه سال شهادت آن حضرت علیه السلام بانفاق
سال دویست و پنجاه و چهارم هجرت بود و در روز وفات خلافت است بزرگ

علی بن ابراهیم قمی و ابن عباس روز دوشنبه نهم ماه جب و به روایت خشاب
 بست و پنجم ماه جادی الاخری بود و روایت دیگر است و هفتم ماه مذکوره بود
 و روایت دیگر است ششم ماه مذکور و سن شریف آنحضرت در آنوقت
 به روایتی چهل سال رسیده بود و روایت دیگر چهل یک سال و چند ماه و در
 هنگام وفات پدر بزرگوار خود که منصب جلیل القدر امامت کبری و خلافت عظمی
 سرافراز گردید و آنحضرت شش سال و پنج ماه تقریباً گذشته بود و مدت امامت آنحضرت سی و
 سه سال و کسر بود و قب سیزده سال در مدینه طیبه قامت فرمود و بعد
 از آن متوکل آنحضرت را به سرمن رسد طلبید است سال در سرمن رسد طون فرمود
 در خانه که اکنون فن شریف است و بنابر قول بن ابیویه و جماعتی دیگر مقتصد
 عباسی آنحضرت را شهید گرد و زهر در وقت شهادت آنحضرت حضرت امام
 حسن عسکری علیه السلام نزد حضرت بودند و از ما قالو

باب یازدهم در بیان احوال قدوة اولیا مستند الصلحی ارفا
 اسرار لم نری فی حضرت امام علی محمد بن حسن عسکری علیه السلام
 فصل در بیان ولادت و اسم و لقب و کنیت آنحضرت اسم شریف آنحضرت
 بود و کنیت او ابو محمد و القاب شریفش زکی و هادی و عسکری است و خالص و سراج
 و وجه تلقب وی بعسکری گذشت و درمی بین چون پدر عسکری مشهور است
 و لهذا او را عسکری ثانی گویند و مادر آنحضرت ام ولد بود نام و کسوت و بعضی

علی بن ابراهیم قمی و ابن عباس روز دوشنبه نهم ماه جب و به روایت خشاب
 بست و پنجم ماه جادی الاخری بود و روایت دیگر است و هفتم ماه مذکوره بود
 و روایت دیگر است ششم ماه مذکور و سن شریف آنحضرت در آنوقت
 به روایتی چهل سال رسیده بود و روایت دیگر چهل یک سال و چند ماه و در
 هنگام وفات پدر بزرگوار خود که منصب جلیل القدر امامت کبری و خلافت عظمی
 سرافراز گردید و آنحضرت شش سال و پنج ماه تقریباً گذشته بود و مدت امامت آنحضرت سی و
 سه سال و کسر بود و قب سیزده سال در مدینه طیبه قامت فرمود و بعد
 از آن متوکل آنحضرت را به سرمن رسد طلبید است سال در سرمن رسد طون فرمود
 در خانه که اکنون فن شریف است و بنابر قول بن ابیویه و جماعتی دیگر مقتصد
 عباسی آنحضرت را شهید گرد و زهر در وقت شهادت آنحضرت حضرت امام
 حسن عسکری علیه السلام نزد حضرت بودند و از ما قالو

علی بن ابراهیم قمی و ابن عباس روز دوشنبه نهم ماه جب و به روایت خشاب
 بست و پنجم ماه جادی الاخری بود و روایت دیگر است و هفتم ماه مذکوره بود
 و روایت دیگر است ششم ماه مذکور و سن شریف آنحضرت در آنوقت
 به روایتی چهل سال رسیده بود و روایت دیگر چهل یک سال و چند ماه و در
 هنگام وفات پدر بزرگوار خود که منصب جلیل القدر امامت کبری و خلافت عظمی
 سرافراز گردید و آنحضرت شش سال و پنج ماه تقریباً گذشته بود و مدت امامت آنحضرت سی و
 سه سال و کسر بود و قب سیزده سال در مدینه طیبه قامت فرمود و بعد
 از آن متوکل آنحضرت را به سرمن رسد طلبید است سال در سرمن رسد طون فرمود
 در خانه که اکنون فن شریف است و بنابر قول بن ابیویه و جماعتی دیگر مقتصد
 عباسی آنحضرت را شهید گرد و زهر در وقت شهادت آنحضرت حضرت امام
 حسن عسکری علیه السلام نزد حضرت بودند و از ما قالو

فصل در بیان گرامات مخفرت

و ان بسیار و بیشتر است از آنجمله آنست که محمد بن علی ابن ابراهیم
ابن موسی ابن جعفر گفته که وقتی معیشت برانجا نداشت و پدر من گفت بیات
پیش ابو محمد زکی برویم زیرا که وے را سحر و وسوسه جاد و صفت میکنند تو وی را
حق شناسی گفت من ویرانی شناسم و هرگز ندیده ام پس بقصد وے
در راه ایستادیم پدر من در راه گفت که بعضی جنبیدیم تا آنکه ما را با قصد و هم
دوایت درم را جامه سازیم و دوایت درم را آرد و خریم و صد درم را در سائر ارجا
نفتقه کنیم من پا خود گفتم که چه باشد که مرا سیصد درم و صد درم را جامه سازیم
و صد درم را نفتقه کنیم و صد درم را در آرد و گوشتی بخورم
و بجانب کوهستان روم چون به رنجان وے رسیدیم

سلسلہ گفتہ اند و حضرت امام علی نقی وی را حدیث نام نہاد و آن غنیفہ کریمہ نہایت صلاح ووری و تقوی بودہ است فی فضل الخطاب کانت ولادتہ فی شنبہ احدی و ثلاثین و مائتین و قیل سنہ ثلثین و ثلاثین مائتین و نزد علماء امامیہ در تاریخ ولادت باسعادت آنحضرت اثنہ اثنست کہ در سال و دویست و سی و دوم ہجرت واقع شد و بعضی دہم ماہ مذکور و بعضی دوشنبہ چہارم نیز گفتہ اند و شیخ مفید بہج الاول سال و دویست و سی ہجرت نقل کرد و در مکان ولادت مدینہ شرف است و بعضی سرمن را ہی نیز گفتہ اند

فصل در بیان کرامات آنحضرت

و آن بسیار و شمارست از انجملہ آنست کہ محمد بن علی ابن ابراہیم ابن موسی ابن جعفر گفتہ کہ وقتہ معیشت برافجایت گناشت و پدر من گفت بیاتام پیش ابو محمد زکی برویم زیرا کہ بے راجح و وساحت و صف میکند گفتم قوی را می شناسی گفت من ویرانی شناسم و ہرگز ندیدہ ام پس بقصد وے در راہ ایستادیم و بہرین در راہ گفت کہ بر ما چہ بنیدیم بآنکہ ما را با قصد و رسم بدو دویست درم راجاہ سازیم و دویست درم را از دو خیم و صد درم را در سائر خراجا نفقہ کنیم من پاخو و گفتم کہ چہ باشد کہ مرا سیصد درم و صد درم راجاہ سازیم و صد درم را نفقہ کنیم و صد درم را در دو گوسش بخرم و بجانب کوہستان روم چون بہرغانہ وے رسیدیم

علی بن ابراهیم قمی و ابن عباس روز دوشنبه نهم ماه جب و به روایت خشاب
 بست و پنجم ماه جادی الاخری بود و روایت دیگر است و هفتم ماه مذکوره بود
 و روایت دیگر است ششم ماه مذکور سن شریف آنحضرت در آنوقت
 به روایتی چهل سال رسیده بود و روایت دیگر چهل یک سال و چند ماه و در
 هنگام وفات پدر بر رگوار خود که منصب جلیل امارت کبری و خلافت عظمی
 فرما کرد و پانزده شش سال و پنج ماه تقریباً گذشته بود و مدت امارت آنحضرت سی و
 سه سال و کسر بود و قب سیزده سال در مدینه طیبه قامت فرمود و بعد
 از آن متوکل آنحضرت را به سرمن رسد طلبید است سال در سرمن رسد طون فرمود
 در خانه که اکنون فن شریف است و بنابر قول بن ابویه و جماعتی دیگر مقتصد
 عباسی آنحضرت را شهید کرد و بهر روز وقت شهادت آنحضرت حضرت امام
 حسن عسکری علیه السلام نزد حضرت بودند و از احوال

علی بن ابراهیم قمی و ابن عباس روز دوشنبه نهم ماه جب و به روایت خشاب
 بست و پنجم ماه جادی الاخری بود و روایت دیگر است و هفتم ماه مذکوره بود
 و روایت دیگر است ششم ماه مذکور سن شریف آنحضرت در آنوقت
 به روایتی چهل سال رسیده بود و روایت دیگر چهل یک سال و چند ماه و در
 هنگام وفات پدر بر رگوار خود که منصب جلیل امارت کبری و خلافت عظمی
 فرما کرد و پانزده شش سال و پنج ماه تقریباً گذشته بود و مدت امارت آنحضرت سی و
 سه سال و کسر بود و قب سیزده سال در مدینه طیبه قامت فرمود و بعد
 از آن متوکل آنحضرت را به سرمن رسد طلبید است سال در سرمن رسد طون فرمود
 در خانه که اکنون فن شریف است و بنابر قول بن ابویه و جماعتی دیگر مقتصد
 عباسی آنحضرت را شهید کرد و بهر روز وقت شهادت آنحضرت حضرت امام
 حسن عسکری علیه السلام نزد حضرت بودند و از احوال

باب یازدهم در بیان احوال قدوة اولیا مستند الصالحی ارفا
 اسرار لم نری فی حضرت امام علی محمد بن حسن عسکری علیه السلام
 فصل در بیان ولادت و اسم و لقب و کنیت آنحضرت اسم شریف آنحضرت حسن
 بود و کنیت او ابو محمد و القاب شریفش زکی و هادی و عسکری است و خالص و سراج
 و وجه تلقب وی بعسکری گذشت و درمی بین چون پدر بعسکری مشهور است
 و لهذا او بعسکری لقب میگویند و مادر آنحضرت ام ولد بود نام و کسوت و بعضی

علی بن ابراهیم قمی و ابن عباس روز دوشنبه نهم ماه جب و به روایت خشاب
 بست و پنجم ماه جادی الاخری بود و روایت دیگر است و هفتم ماه مذکوره بود
 و روایت دیگر است ششم ماه مذکور سن شریف آنحضرت در آنوقت
 به روایتی چهل سال رسیده بود و روایت دیگر چهل یک سال و چند ماه و در
 هنگام وفات پدر بر رگوار خود که منصب جلیل امارت کبری و خلافت عظمی
 فرما کرد و پانزده شش سال و پنج ماه تقریباً گذشته بود و مدت امارت آنحضرت سی و
 سه سال و کسر بود و قب سیزده سال در مدینه طیبه قامت فرمود و بعد
 از آن متوکل آنحضرت را به سرمن رسد طلبید است سال در سرمن رسد طون فرمود
 در خانه که اکنون فن شریف است و بنابر قول بن ابویه و جماعتی دیگر مقتصد
 عباسی آنحضرت را شهید کرد و بهر روز وقت شهادت آنحضرت حضرت امام
 حسن عسکری علیه السلام نزد حضرت بودند و از احوال

علی بن ابراهیم قمی و ابن عباس روز دوشنبه نهم ماه جب و به روایت خشاب
 بست و پنجم ماه جادی الاخری بود و روایت دیگر است و هفتم ماه مذکوره بود
 و روایت دیگر است ششم ماه مذکور سن شریف آنحضرت در آنوقت
 به روایتی چهل سال رسیده بود و روایت دیگر چهل یک سال و چند ماه و در
 هنگام وفات پدر بر رگوار خود که منصب جلیل امارت کبری و خلافت عظمی
 فرما کرد و پانزده شش سال و پنج ماه تقریباً گذشته بود و مدت امارت آنحضرت سی و
 سه سال و کسر بود و قب سیزده سال در مدینه طیبه قامت فرمود و بعد
 از آن متوکل آنحضرت را به سرمن رسد طلبید است سال در سرمن رسد طون فرمود
 در خانه که اکنون فن شریف است و بنابر قول بن ابویه و جماعتی دیگر مقتصد
 عباسی آنحضرت را شهید کرد و بهر روز وقت شهادت آنحضرت حضرت امام
 حسن عسکری علیه السلام نزد حضرت بودند و از احوال

و ان بسیار و شایسته از ان جمله آنست که محمد بن علی ابن ابراهیم
ابن موسی ابن جعفر گفته که وقتی معینت بر افغانیت گناشت و پدر من گفت بیای
پیش ابو محمد زکی برویم زیرا که او را سحر و وسوسه جاد و صفت میکنند گفتم قوی را
حق شناسی گفت من ویرانی شناسم و هرگز ندیده ام پس بقصد او
در راه ایستادیم پدر من در راه گفت که بر ما چنینیم تا آنکه ما را با قصد و هر دم بدید
و لیت درم را جامه سازیم و دو دلیت درم را آرد و خریم و صد درم را در سائر ازا
نفتقه کنیم من پا خود گفتم که چه باشد که مرا سیصد درم دهد صد درم را جامه سازیم
و صد درم را نفتقه کنم و صد درم را در آرد و گوشش بخرم
و بجانب کوهستان روم چون به رنخانه رسیدیم

[illegible]

سنه خمس و خمسين امين امام ولد يقال لما زجس توفي ابوہ و لہ سنہ ستين و خمس
 ستين و فات آنحضرت در ماہ ربیع الاول و تاریخ ششم ماہ مذکور روز جمعہ
 سنہ دوصد و شصت و بعضی ثمان ماہ مذکور گفته و نزد علماء امامیہ تاریخ
 شہادت آنحضرت باتفاق اکثر مورخان و محدثان ہشت ماہ ربیع الاول سال
 دویست و شصت ہجرت بود و شیخ طوسی در مصباح اول ماہ مذکور نیز
 گفته است و اکثر گفته اند کہ روز جمعہ بود بعضی چار شنبہ و بعضی یک شنبہ نیز
 گفته اند و از عمر شریف آنحضرت علیہ السلام بہت و نہ سال گذشتہ بود
 و بعضی بہت و ہشت سال نیز گفته اند و مدت امامت آنحضرت قریب
 شش سال بود و این بابویہ و دیگران گفته اند کہ متعین عباسی آنحضرت را بہر
 تشہید کرد و در کتاب عیون الخیرات از احمد بن اسحاق بروایت کردہ است کہ
 آنحضرت در ماہ ربیع الآخر سال دویست و شصت از دنیا حلت کرد و در سرمن را
 در پہلوی پدر بزرگوار خود مدفون گردید و عمر شریف آنحضرت بہت و نہ سال بود

باب دوم

در بیان احوال حضرت صاحب الزمان خلیفۃ الرحمن حجۃ اللہ الشاہ رسول اللہ
 المنان حضرت امام محمد مدی علیہ علی آباء الصلوٰۃ و السلام فی فصل خطاب
 و ابو محمد الحسن العسکری و ولدہ محمد علیہ السلام معلوم عند خاصۃ صحابہ و ثقات اہل
 ویروسی ان حکیمہ نبی ابی جعفر محمد باقر و عمہ ابی محمد الحسن العسکری کانت تحبہ و دعولہ

محمد بن ابی جعفر محمد باقر و عمہ ابی محمد الحسن العسکری کانت تحبہ و دعولہ
 محمد بن ابی جعفر محمد باقر و عمہ ابی محمد الحسن العسکری کانت تحبہ و دعولہ
 محمد بن ابی جعفر محمد باقر و عمہ ابی محمد الحسن العسکری کانت تحبہ و دعولہ
 محمد بن ابی جعفر محمد باقر و عمہ ابی محمد الحسن العسکری کانت تحبہ و دعولہ

خدیوہ و فات آنحضرت در ماہ ربیع الاول و تاریخ ششم ماہ مذکور روز جمعہ
 سنہ دوصد و شصت و بعضی ثمان ماہ مذکور گفته و نزد علماء امامیہ تاریخ
 شہادت آنحضرت باتفاق اکثر مورخان و محدثان ہشت ماہ ربیع الاول سال
 دویست و شصت ہجرت بود و شیخ طوسی در مصباح اول ماہ مذکور نیز
 گفته است و اکثر گفته اند کہ روز جمعہ بود بعضی چار شنبہ و بعضی یک شنبہ نیز
 گفته اند و از عمر شریف آنحضرت علیہ السلام بہت و نہ سال گذشتہ بود
 و بعضی بہت و ہشت سال نیز گفته اند و مدت امامت آنحضرت قریب
 شش سال بود و این بابویہ و دیگران گفته اند کہ متعین عباسی آنحضرت را بہر
 تشہید کرد و در کتاب عیون الخیرات از احمد بن اسحاق بروایت کردہ است کہ
 آنحضرت در ماہ ربیع الآخر سال دویست و شصت از دنیا حلت کرد و در سرمن را
 در پہلوی پدر بزرگوار خود مدفون گردید و عمر شریف آنحضرت بہت و نہ سال بود

محمد بن ابی جعفر محمد باقر و عمہ ابی محمد الحسن العسکری کانت تحبہ و دعولہ
 محمد بن ابی جعفر محمد باقر و عمہ ابی محمد الحسن العسکری کانت تحبہ و دعولہ
 محمد بن ابی جعفر محمد باقر و عمہ ابی محمد الحسن العسکری کانت تحبہ و دعولہ
 محمد بن ابی جعفر محمد باقر و عمہ ابی محمد الحسن العسکری کانت تحبہ و دعولہ

بعد اس کے کیا ہے تو معلوم ہے کہ درود عوامی اور بی بی ادلاؤ پر ترویج کے لئے نہیں کیا گیا ہے اور میرے ہمدردی نے کھانچ کھینچ کر روک دیا اور اس کے بعد اس کے لئے راجی کواد نکال دیا۔

[illegible][illegible]

اینست صاحب شهاب الدین از انوی دی برخاست ابو محمد گفت و بر ایاتی اهل
 الی الوقت المسلم به آن خانه درآمد و من بوی نظر کردم پس ابو محمد مرا گفت بر غیرتین
 که در خانه کیست بخانه درآمد هم بیکس اندیدم و درایت است که شخصی گفته که مقتصد
 مراد کس گیر طلبید و گفت حسن ابن علی در سر من رایی و فای یافت زود برود
 و در خانه ویرا فرود گیرید و هر که در خانه دی ببینید سرور این را دید راوی میگوید که فرم
 به سرائی وی در آرم غزنی دیدیم در غایت خوبی و پاکیزگی گویا که حالی از عمارت
 دی خارج شده بودند و در آنجا پرده دیدیم فرو گذاشته پرده را برداشتم سرانی
 دیدیم به آنجا در آمدیم دریائی دوم و در انتهای آن حصیری بر روی آب انداخته
 و مردی خوبترین صورت بر بالای آن حصیر در نماز ایستاده با هیچ التفات نکرد
 یکی از آن دو نفر که با من بود سبقت گرفت و خواست که پیشوی رود و در آب غرق
 شد و اضطراب می کرد تا دوست وی گرفت و خلاص گردانیدم بعد از آن نفرو دیگر
 خواست که پیش رود ویرا نیز همان حال پیش آمد و خلاص کردم من حیران بماندم پس
 گفتم ای صاحب خانه از خدا متعالی و از تو عذر میخواهم و الله که من غفتم که حال
 چیست و به کجای آمیم از آنجا که مردم بخدا شتمانی باز گشتم هر چند گفتم بمن هیچ التفات
 نکرد باز گشتم پیش مقتصد گفتم گفت این سرا پوشیده داری و الا بفرایم که
 شمار اگران زنده بمانی خواهی بود النبوة و این همان مهدی موعود آخر الزمان خدای
 مسمی القایم خلیفه الرحمان آخر الامه الان شاء عز و زلا میگوید که در آن تشریف

اینست صاحب شهاب الدین از انوی دی برخاست ابو محمد گفت و بر ایاتی اهل
 الی الوقت المسلم به آن خانه درآمد و من بوی نظر کردم پس ابو محمد مرا گفت بر غیرتین
 که در خانه کیست بخانه درآمد هم بیکس اندیدم و درایت است که شخصی گفته که مقتصد
 مراد کس گیر طلبید و گفت حسن ابن علی در سر من رایی و فای یافت زود برود
 و در خانه ویرا فرود گیرید و هر که در خانه دی ببینید سرور این را دید راوی میگوید که فرم
 به سرائی وی در آرم غزنی دیدیم در غایت خوبی و پاکیزگی گویا که حالی از عمارت
 دی خارج شده بودند و در آنجا پرده دیدیم فرو گذاشته پرده را برداشتم سرانی
 دیدیم به آنجا در آمدیم دریائی دوم و در انتهای آن حصیری بر روی آب انداخته
 و مردی خوبترین صورت بر بالای آن حصیر در نماز ایستاده با هیچ التفات نکرد
 یکی از آن دو نفر که با من بود سبقت گرفت و خواست که پیشوی رود و در آب غرق
 شد و اضطراب می کرد تا دوست وی گرفت و خلاص گردانیدم بعد از آن نفرو دیگر
 خواست که پیش رود ویرا نیز همان حال پیش آمد و خلاص کردم من حیران بماندم پس
 گفتم ای صاحب خانه از خدا متعالی و از تو عذر میخواهم و الله که من غفتم که حال
 چیست و به کجای آمیم از آنجا که مردم بخدا شتمانی باز گشتم هر چند گفتم بمن هیچ التفات
 نکرد باز گشتم پیش مقتصد گفتم گفت این سرا پوشیده داری و الا بفرایم که
 شمار اگران زنده بمانی خواهی بود النبوة و این همان مهدی موعود آخر الزمان خدای
 مسمی القایم خلیفه الرحمان آخر الامه الان شاء عز و زلا میگوید که در آن تشریف

اینست صاحب شهاب الدین از انوی دی برخاست ابو محمد گفت و بر ایاتی اهل
 الی الوقت المسلم به آن خانه درآمد و من بوی نظر کردم پس ابو محمد مرا گفت بر غیرتین
 که در خانه کیست بخانه درآمد هم بیکس اندیدم و درایت است که شخصی گفته که مقتصد
 مراد کس گیر طلبید و گفت حسن ابن علی در سر من رایی و فای یافت زود برود
 و در خانه ویرا فرود گیرید و هر که در خانه دی ببینید سرور این را دید راوی میگوید که فرم
 به سرائی وی در آرم غزنی دیدیم در غایت خوبی و پاکیزگی گویا که حالی از عمارت
 دی خارج شده بودند و در آنجا پرده دیدیم فرو گذاشته پرده را برداشتم سرانی
 دیدیم به آنجا در آمدیم دریائی دوم و در انتهای آن حصیری بر روی آب انداخته
 و مردی خوبترین صورت بر بالای آن حصیر در نماز ایستاده با هیچ التفات نکرد
 یکی از آن دو نفر که با من بود سبقت گرفت و خواست که پیشوی رود و در آب غرق
 شد و اضطراب می کرد تا دوست وی گرفت و خلاص گردانیدم بعد از آن نفرو دیگر
 خواست که پیش رود ویرا نیز همان حال پیش آمد و خلاص کردم من حیران بماندم پس
 گفتم ای صاحب خانه از خدا متعالی و از تو عذر میخواهم و الله که من غفتم که حال
 چیست و به کجای آمیم از آنجا که مردم بخدا شتمانی باز گشتم هر چند گفتم بمن هیچ التفات
 نکرد باز گشتم پیش مقتصد گفتم گفت این سرا پوشیده داری و الا بفرایم که
 شمار اگران زنده بمانی خواهی بود النبوة و این همان مهدی موعود آخر الزمان خدای
 مسمی القایم خلیفه الرحمان آخر الامه الان شاء عز و زلا میگوید که در آن تشریف

اینست صاحب شهاب الدین از انوی دی برخاست ابو محمد گفت و بر ایاتی اهل
 الی الوقت المسلم به آن خانه درآمد و من بوی نظر کردم پس ابو محمد مرا گفت بر غیرتین
 که در خانه کیست بخانه درآمد هم بیکس اندیدم و درایت است که شخصی گفته که مقتصد
 مراد کس گیر طلبید و گفت حسن ابن علی در سر من رایی و فای یافت زود برود
 و در خانه ویرا فرود گیرید و هر که در خانه دی ببینید سرور این را دید راوی میگوید که فرم
 به سرائی وی در آرم غزنی دیدیم در غایت خوبی و پاکیزگی گویا که حالی از عمارت
 دی خارج شده بودند و در آنجا پرده دیدیم فرو گذاشته پرده را برداشتم سرانی
 دیدیم به آنجا در آمدیم دریائی دوم و در انتهای آن حصیری بر روی آب انداخته
 و مردی خوبترین صورت بر بالای آن حصیر در نماز ایستاده با هیچ التفات نکرد
 یکی از آن دو نفر که با من بود سبقت گرفت و خواست که پیشوی رود و در آب غرق
 شد و اضطراب می کرد تا دوست وی گرفت و خلاص گردانیدم بعد از آن نفرو دیگر
 خواست که پیش رود ویرا نیز همان حال پیش آمد و خلاص کردم من حیران بماندم پس
 گفتم ای صاحب خانه از خدا متعالی و از تو عذر میخواهم و الله که من غفتم که حال
 چیست و به کجای آمیم از آنجا که مردم بخدا شتمانی باز گشتم هر چند گفتم بمن هیچ التفات
 نکرد باز گشتم پیش مقتصد گفتم گفت این سرا پوشیده داری و الا بفرایم که
 شمار اگران زنده بمانی خواهی بود النبوة و این همان مهدی موعود آخر الزمان خدای
 مسمی القایم خلیفه الرحمان آخر الامه الان شاء عز و زلا میگوید که در آن تشریف

در بیان احادیثی که در فضل بزرگی و عظمت آن حضرت وارد گشته است
 جامع الاصول فی الشرائع و علامه ابن سعد و ابن مسعود و رسول الله قال لولم
 یبق من الدنیا الا یوم واحد یطوّل الله ذلک الیوم حتی یمیت الله فیه رجلاً منی
 او من اهل بی یواطی اسمہ اسمی اسم الی یلا الارض قسطاً و عدلاً کما لیت ظلماً
 و جوراً فی ردایته اخری لا تقضی الدنیا حتی یمیت العرب من اهل بی رطل یواطی
 اسمہ اسمی اخری یبوء و یؤدی ابو العباس المشققی فی کتاب دلائل النبوة
 و المعجزات فی ذکر الممدی باسناده عن عاصم زر عن عبد الله انه قال قال رسول الله
 لا یتوب الی الیالی و الا یام حتی یمیت الله تعالی رجلاً من اهل بی یواطی اسمہ
 اسمی یلا الارض عدلاً کما لیت قبل ذلک جوراً عن ابن شیبہ باسناده عن یحیی
 بن محمد بن حنفیة عن ابيه علی انه قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم الممدی منا
 اهل البیت یصلی الله تعالی فی لیل و یسجد و الامام یحضره الصغری عن اسمعیل بن حماد
 بن ابی طلحة عن انس بن مالک انه قال قال رسول الله عن عبد المطلب سادات اهل البیت انا
 و علی و الحسن و الحسین و حمزه و جعفر الممدی و باسناده و الله عن ابی سعید الخدری
 انه قال قال رسول الله ین فی ائمتی الممدی ان فقرت مع و الا فتمن و الا فتمن و انما

فصل

در بیان احادیثی که در فضل بزرگی و عظمت آن حضرت وارد گشته است
 جامع الاصول فی الشرائع و علامه ابن سعد و ابن مسعود و رسول الله قال لولم
 یبق من الدنیا الا یوم واحد یطوّل الله ذلک الیوم حتی یمیت الله فیه رجلاً منی
 او من اهل بی یواطی اسمہ اسمی اسم الی یلا الارض قسطاً و عدلاً کما لیت ظلماً
 و جوراً فی ردایته اخری لا تقضی الدنیا حتی یمیت العرب من اهل بی رطل یواطی
 اسمہ اسمی اخری یبوء و یؤدی ابو العباس المشققی فی کتاب دلائل النبوة
 و المعجزات فی ذکر الممدی باسناده عن عاصم زر عن عبد الله انه قال قال رسول الله
 لا یتوب الی الیالی و الا یام حتی یمیت الله تعالی رجلاً من اهل بی یواطی اسمہ
 اسمی یلا الارض عدلاً کما لیت قبل ذلک جوراً عن ابن شیبہ باسناده عن یحیی
 بن محمد بن حنفیة عن ابيه علی انه قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم الممدی منا
 اهل البیت یصلی الله تعالی فی لیل و یسجد و الامام یحضره الصغری عن اسمعیل بن حماد
 بن ابی طلحة عن انس بن مالک انه قال قال رسول الله عن عبد المطلب سادات اهل البیت انا
 و علی و الحسن و الحسین و حمزه و جعفر الممدی و باسناده و الله عن ابی سعید الخدری
 انه قال قال رسول الله ین فی ائمتی الممدی ان فقرت مع و الا فتمن و الا فتمن و انما

در بیان احادیثی که در فضل بزرگی و عظمت آن حضرت وارد گشته است
 جامع الاصول فی الشرائع و علامه ابن سعد و ابن مسعود و رسول الله قال لولم
 یبق من الدنیا الا یوم واحد یطوّل الله ذلک الیوم حتی یمیت الله فیه رجلاً منی
 او من اهل بی یواطی اسمہ اسمی اسم الی یلا الارض قسطاً و عدلاً کما لیت ظلماً
 و جوراً فی ردایته اخری لا تقضی الدنیا حتی یمیت العرب من اهل بی رطل یواطی
 اسمہ اسمی اخری یبوء و یؤدی ابو العباس المشققی فی کتاب دلائل النبوة
 و المعجزات فی ذکر الممدی باسناده عن عاصم زر عن عبد الله انه قال قال رسول الله
 لا یتوب الی الیالی و الا یام حتی یمیت الله تعالی رجلاً من اهل بی یواطی اسمہ
 اسمی یلا الارض عدلاً کما لیت قبل ذلک جوراً عن ابن شیبہ باسناده عن یحیی
 بن محمد بن حنفیة عن ابيه علی انه قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم الممدی منا
 اهل البیت یصلی الله تعالی فی لیل و یسجد و الامام یحضره الصغری عن اسمعیل بن حماد
 بن ابی طلحة عن انس بن مالک انه قال قال رسول الله عن عبد المطلب سادات اهل البیت انا
 و علی و الحسن و الحسین و حمزه و جعفر الممدی و باسناده و الله عن ابی سعید الخدری
 انه قال قال رسول الله ین فی ائمتی الممدی ان فقرت مع و الا فتمن و الا فتمن و انما

در بیان احادیثی که در فضل بزرگی و عظمت آن حضرت وارد گشته است
 جامع الاصول فی الشرائع و علامه ابن سعد و ابن مسعود و رسول الله قال لولم
 یبق من الدنیا الا یوم واحد یطوّل الله ذلک الیوم حتی یمیت الله فیه رجلاً منی
 او من اهل بی یواطی اسمہ اسمی اسم الی یلا الارض قسطاً و عدلاً کما لیت ظلماً
 و جوراً فی ردایته اخری لا تقضی الدنیا حتی یمیت العرب من اهل بی رطل یواطی
 اسمہ اسمی اخری یبوء و یؤدی ابو العباس المشققی فی کتاب دلائل النبوة
 و المعجزات فی ذکر الممدی باسناده عن عاصم زر عن عبد الله انه قال قال رسول الله
 لا یتوب الی الیالی و الا یام حتی یمیت الله تعالی رجلاً من اهل بی یواطی اسمہ
 اسمی یلا الارض عدلاً کما لیت قبل ذلک جوراً عن ابن شیبہ باسناده عن یحیی
 بن محمد بن حنفیة عن ابيه علی انه قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم الممدی منا
 اهل البیت یصلی الله تعالی فی لیل و یسجد و الامام یحضره الصغری عن اسمعیل بن حماد
 بن ابی طلحة عن انس بن مالک انه قال قال رسول الله عن عبد المطلب سادات اهل البیت انا
 و علی و الحسن و الحسین و حمزه و جعفر الممدی و باسناده و الله عن ابی سعید الخدری
 انه قال قال رسول الله ین فی ائمتی الممدی ان فقرت مع و الا فتمن و الا فتمن و انما

حضرت عیسیٰ در از خم نبرد و کشته و او را هلاک گردانید بعد از آن حضرت
امام مهدی علیه السلام وفات یابد و عیسی بعد از آن تا چهل سال
بادشاهی بکند همچو بادشاهی حضرت امام مهدی علیه السلام بعد از آن یا جوج
و ماجوج پیدا شوند بالشکری بگوید که از فرزندان حضرت آدم باشند
کوچک ایشان یک شیر باشند و بزرگ ایشان سه شیر باشند عالم را خراب
کنند و حضرت عیسی را بر کوه طور حصر کنند باشد تمام پس خدای تعالی
مسلمانان را از شر ایشان خلاص کند و ایشان را هلاک کند چنانچه تفصیل
این قصه و حالات در کتب احادیث مذکور و مرقوم است بعد از آن
و البته الارض پیدا شود بعد از آن آفتاب از مغرب طلوع کند
بعد از آن در توبیسته شود و قرآن از میان برداشته شود و کعبه را
اهل حبشه ویران کنند بعد از آن قیامت قائم گردد و دانش عالم بسوختن
عن الساعة ایان مر سها عنهم انت من ذکر ابا و الی ربک منتها و حضرت امام
مهدی آخر الزمه هدی است که مشهور به دو ا زده امام اند و فی صحیح البخاری
فی او اخر کتاب الاحکام فی آخر باب الاستحلاف قبل کتاب التمتی فی او اخر الراج
الراج من صحیح حدیثنا محمد المثنی حدیثنا شعبه عن عبد الملک سمعت جابر بن سمره
قال سمعت النبی یقول لیون انما عشر امیر افعال کلمه ثم سمعنا فقال فی انه صلی الله
علیه و آله سلم قال کلهم من قریش فی روايته قال النبی لا یرال امر الناس ضنیها

و وفات یابد بعد از آن مرد میبرد و پیشتر کلمه مقام او باشد و همه اذنی مهدی باشد و قول ثالث اینست که تا آخر دنیا و قیام قیامت دوازده کس باشند که علی بن محسن و عوالب کنند هر چند علی التوالی نباشند بلکه میان ایشان از بعضی ظالمان هم باشد و در فضل الخطاب از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام نقل کرده که حضرت فرمود که از ائمه عشر مهدی و هادی مضی شسته و بقی شسته و یصنع الشیر غر و طلی فی السوا من احب یعنی از مایان دوازده مهدی و امامان هادی اند که شش از ایشان گذشتند و شش باقی مانده و خدا امتعالی خواهد کرد و با ششم که آن آخر دوازدهم ائمه هدی است پنجم دوست میدارد و این اشاره به حضرت امام مهدی است یعنی دین متین کما هو حقّه از وی ظاهر خواهد شد پس بر این تقدیر دوازده امام عظیم الصلوة و السلام اول ایشان حضرت امیر المؤمنین علی مرتضی دوم امام حسن مجتبی و سیوم امام حسین شهید کربلا و چهارم علی بن الحسین زین العابدین پنجم حضرت ابو جعفر محمد الباقر و ششم ابو عبد الله جعفر الصادق و هفتم ابو الحسن موسی الکظم و هشتم ابو الحسن علی بن موسی الرضا و نهم ابو جعفر محمد تقی العجود و دهم ابو الحسن علی الحادی محمد تقی الزکی و یازدهم ابو محمد الحسن بن علی العسكري و دوازدهم امام الزمان خلیفه الرحمن حضرت امام مهدی عظیم الصلوات و السلام اجمعین خاتمه در بیان فضیلت و ثواب زیارات ائمه اطهار علیهم السلام

۴۳۱
 طرہ و الون کی سب سے زیادہ
 اور زمین ہے اللہ تعالیٰ کے
 درمیان میں اللہ کے
 زمین قرآن اور کوئی اللہ
 ولایت کو زمین اور کوئی اللہ
 اور اس کے اطاعت کے اور زمین
 فرمایا رسول اللہ صلی اللہ علیہ
 و آلہ وسلم نے اولاد و اولاد
 کو آؤم ہر سال میں اعمال
 ہوا ہے زمین و زمین کے

لقا بالشراب نجس في فضل الخطاب عن الرضا انه قال من شرب رطل الى ذيارتي
 استجيب عاده وغفرت ذنوبه من زارني في تلك البقعة كان بمن زار رسول الله
 وكعب الله تعالى له ثواب الف حجة مبرورة والفت عمرة مقبولة وكنت انا
 ابائي شفعاره يوم القيمة وهذه البقعة روضته من رياض الجنة وتختلف الملائكة
 لا يزال فوج يزل من الشمارد فوج يصعد الى ان تنفتح في الصور وعن الرضا
 من زارني وهو على غسل خرج ذنوبه كيوم ولدته امه وعن الرضا من ارى
 عارفا بحق غفر الله له ما تقدم من ذنبه وما تأخر وعن الرضا من زارني في
 عبرتي كان ممي في ديتي يوم القيمة معقورا له وعن علي بن محمد بن الرضا انه قال
 من راز الرضا ما صابه في طريقه قطرة من الساء صرم الله جسده على النار وعن
 علي بن محمد بن الرضا انه قال من كانت له الى الله عز وجل حاجة فليز قبر جدى الرضا
 وهو على غسل ويصل عند راسه ركعتين وليسال الله تعالى حاجته فانه بسجباب
 له ما لم يسئل لي ماتم او خلية رحم وان موضع قبره لبقعة من لقاها الجنة لايزدرك
 مؤمن الا اعتقه الله تعالى من وادخله دار القرار وقيل للرضا علمي قولنا لينا كما ملا
 اذا ررت واحد انكم فقال اذا ضرب الى الباب فقف وشهد الشهادتين
 دانت على غسل واذا دخلت در ايت القبر فقف وقل الله اكبر الله اكبر ثلثين
 مرة ثم اشر قليلا عليك السكينة والوقار وقارب بين خطاك ثم قف وكبر الله
 عز وجل ثلثين مرة ثم ادن من القبر وكبر الله عز وجل ربعين مرة ثم امسه مرة

غفر الله له ما تقدم من ذنبه وما تأخر
 عن الرضا انه قال من شرب رطل الى ذيارتي
 استجيب عاده وغفرت ذنوبه من زارني في تلك البقعة كان بمن زار رسول الله
 وكعب الله تعالى له ثواب الف حجة مبرورة والفت عمرة مقبولة وكنت انا

من شرب رطل الى ذيارتي
 استجيب عاده وغفرت ذنوبه من زارني في تلك البقعة كان بمن زار رسول الله
 وكعب الله تعالى له ثواب الف حجة مبرورة والفت عمرة مقبولة وكنت انا

من شرب رطل الى ذيارتي
 استجيب عاده وغفرت ذنوبه من زارني في تلك البقعة كان بمن زار رسول الله
 وكعب الله تعالى له ثواب الف حجة مبرورة والفت عمرة مقبولة وكنت انا

من شرب رطل الى ذيارتي
 استجيب عاده وغفرت ذنوبه من زارني في تلك البقعة كان بمن زار رسول الله
 وكعب الله تعالى له ثواب الف حجة مبرورة والفت عمرة مقبولة وكنت انا

علي وآل ومارتا دوست به اللهم بلغ صلاتي وسلامي الى جناب نبيك آلا لاطمأن
وجعل مو دهم في قلبي يوم القيمة سببا لاجازتي من النار فانك تعلم ان والهم قلبي
مكشوف وقلبي لولايم شجون وندرا عندك وسيلتي وللنجاة من الدرجات جيلقت
وارجوخجة العترة الطاهرة والحجة الساطعة القور بجاني اقصد الدنيا والاخرة
من القيل الى الدرجات الرفيعة والوصول الى المقامات المنيعة انك على كل شيء قدير
وبالاجابة جدير آمين آمين

اگر دعوت رد کئے در قبول	کہ بر قول ایمان کنی خاتمہ
من و دست و دامن آل رسول	

الحمد لله رب العالمین و الصلوٰۃ والسلام علی سید المرسلین
وآلہ الطاہرین کہ اصل کتاب وسیلۃ النجات فارسی یہاں پر ختم
ہو گئی آئندہ صفحہ سے ترجمہ ہونے لگتا ہے اور حاشیہ پر

تقریر ہوگا

200

علی و آل و اہل بیت علیہم السلام
 و جعل موہبتہم فی قلبی یوم القيمة سبباً لا جارتی من النار فانک تعلم ان ولاہم قلبی
 ملکوت و قلبی اولایم مشحون و نہرا عندک وسیلتی و النجاة من الدركات یملتی
 و ارجو بحمۃ العترۃ الطاہرۃ و الحجة الساطعة النور بانفی اقصد الدنیا و الآخرة
 من النیل الی الدرجات الرفیعۃ و الوصول الی المقامات المینیۃ انک علی کل شیء قدیر
 و بالاجابۃ جدید آمین آمین آمین

الہی بحق بنی فاطمہ اگر دعوتہم رد کئے و رد قبول	کہ بر قول ایمان کنی خاتمہ من و دست و دامان آل رسول
---	---

الحمد للہ رب العالمین و الصلوۃ و السلام علی سید المرسلین
 و آلہ الطاہرین کہ اصل کتاب وسیلۃ النجات فارسی یہاں ختم
 ہو گئی آئندہ صفحہ سے ترجمہ ہی متن اور حاشیہ پر
 تحریر ہوگا
 فقط

گریے حضرت دروازہ پر کھڑے ہوئے اور تکبیر کہی سب لوگوں نے تکبیر کہی راوی
 کہتا ہے ہماری نظریں اُٹا تا کہ در و دیوار اور زمین و آسمان جواب دیتے ہیں
 آپ کو اور تمام مرد کے باشندے گریہ و زاری اور نالہ و سہقاری کہنے لگے
 یہ خیر مامون کو پہنچی فضل بن سہیل کہ اوسکا وزیر اور شیر تارا دسنے مامون سے
 کہا کہ اگر امام علی ہوسی رضا علیہ السلام ہی حال سی عید گاہ جاو نیگے خدا جانے کیا
 فتنہ برپا ہو اور کیا ہنگامہ قائم ہو در تار ہوں کیونکر سلامت رہو نگا مامون
 نے ایک اپنے خواص کو بھیجا آپکی خدمت میں کہ میں نے آپکو تکلیف دی اور
 محنت اور مشقت میں ڈالا میں نہیں چاہتا کہ آپکو مشقت اور رنج پہنچو آپ
 اپنے گھر کو تشریف لے لیا وین عید گاہ نہ جاوین جو ہمیشہ نازلوگوں کو کھڑے رہا تاہے
 بدستور پڑھا دیگا امام نے اپنے موزہ منگوا کر پہنا اور سوار ہوئے اور پلٹے
 لوگ غمگین ہو گئے اور اوس روز عید کی نماز کا انتظام درست نہوایہ ترجمہ
 ہے اوسکا جو فضل الخطاب میں ہے اور امام اون اولیاء اللہ سے ہیں جنکا
 تصرف زندگی میں اور بعد موت کے یکساں ہے اور کرامتیں آپکی بھیج ہیں لیکن
 بحرِ غار سے ایک قطرہ پیش کرنا ہوں آپکی کرامتوں سے ہے بعد اوسکے کہ
 مامون نے آپکو اپنا ولیعہد کیا جو وقت آپ اوسکی ملاقات کے واسطے تشریف
 لے جاتے مامون کے دربان اور خادم آپ کا استقبال کرتے اور اوس پرہیز
 جو اوسکی محل ہر اکے دروازہ پر پڑا رہتا تھا اٹھا دیتے تھے آپ تشریف لاتے تھے

اور اس کے
 اہل بیت میں سے کوئی ایک شخص
 ارتفاق کیا کرے اب اس کو یہ حق
 ارتفاق ایک دن امام شریف کا ہے
 اتفاقاً اس سے ہو سکے اور
 وہ ب اور کھڑے ہو اور مٹا جائیں
 سلام کیا لیکن یہ وہ اور مٹا جائے
 وقت کیا اس کے لئے نہ ہو
 ہو اجماعی اور اس سے یہ وہ اور مٹا جائے
 قابل ہو سکے کہ وہ لوگ اور مٹا جائے
 ۴۳۶

کہ جو پوری ادا سے نہ ہو بلکہ یا اور
 جس کی ادا سے پہلے فراموش
 نہیں کیا اور نہ یاد کیا
 مانتے ہیں نہ یہ کہ اس کو
 غرضان ہیں مومن کو آپ کے
 اور آپ کے پاس بلکہ آپ
 ہمارے کو بلکہ آپ

اور علیؑ نے اور رسول خداؐ کو میں سے کہا ہے کہ رسول خداؐ کو میں نے خواب میں
 دیکھا بناج میں تشریف لائے اور جس مسجد میں اترتے ہیں اترے میں آپ کے
 سامنے حاضر ہوا اور سلام عرض کیا آپ کے سامنے ایک طلق تھا برگ خرمہ کا بنا ہوا
 ترخروں سے بھر ہوا رسول خداؐ نے ایک مٹھی بھر کے خرمے اوچھین سے جب کو
 عنایت کیے میں نے اونکو شمار کیا سترہ تھے میں نے تعبیر یہ کی بعد دہر خرمے کی
 ایک سال زندہ رہو نگا جب بعد بیس دن کے میں نے سنا کہ حضرت امام رضا
 اور میں مسجد میں اترے ہیں فوراً میں اونکی خدمت میں حاضر ہوا میں نے
 اونکو اسی جگہ میں پایا جان رسول خداؐ کو دیکھا تھا ایک طلق اوسی طرح کا اونکو
 سامنے رکھا ہوا میں نے سلام کیا آپ نے جواب دیا اور قریب اپنے بلایا اور
 مٹھی بھر خرمے مجھ کو عطا فرمائے شمار کیا میں نے سترہ تھے عرض کیا میں نے
 لے ابن رسول خداؐ میں اس سے زیادہ خرمے چاہتا ہوں فرمایا اگر رسول خداؐ زیادہ
 بجھوتے میں ہی دیتا اور آپ کی کرامات سے بے ٹھگون نے کرمان کی راہ میں
 ایک سو دو اگر کو برف میں پکڑا اور دھن کو برف سے بھر دیا زبان اوسکی
 کام سے جاتی رہی اسانی سے بات نہ کر سکتا تا جب خراسان میں وہ پہنچا
 سنا کہ امام رضا علیہ السلام نیشاپور میں ہیں اپنے دل میں کہا کہ وہ اہلبیت نبوت
 سے ہیں انکے پاس چلوں شاید اسکا علاج کر سکوں رات کو خواب میں
 دیکھا کہ امام رضاؑ کے سامنے میں آیا اور شفا طلب کی فرمایا کہ کمونی اور صغیر

ابن رسول خداؐ نے فرمایا کہ میں نے خواب میں
 دیکھا بناج میں تشریف لائے اور جس مسجد میں اترتے ہیں اترے میں آپ کے
 سامنے حاضر ہوا اور سلام عرض کیا آپ کے سامنے ایک طلق تھا برگ خرمہ کا بنا ہوا
 ترخروں سے بھر ہوا رسول خداؐ نے ایک مٹھی بھر کے خرمے اوچھین سے جب کو
 عنایت کیے میں نے اونکو شمار کیا سترہ تھے میں نے تعبیر یہ کی بعد دہر خرمے کی
 ایک سال زندہ رہو نگا جب بعد بیس دن کے میں نے سنا کہ حضرت امام رضا
 اور میں مسجد میں اترے ہیں فوراً میں اونکی خدمت میں حاضر ہوا میں نے
 اونکو اسی جگہ میں پایا جان رسول خداؐ کو دیکھا تھا ایک طلق اوسی طرح کا اونکو
 سامنے رکھا ہوا میں نے سلام کیا آپ نے جواب دیا اور قریب اپنے بلایا اور
 مٹھی بھر خرمے مجھ کو عطا فرمائے شمار کیا میں نے سترہ تھے عرض کیا میں نے
 لے ابن رسول خداؐ میں اس سے زیادہ خرمے چاہتا ہوں فرمایا اگر رسول خداؐ زیادہ
 بجھوتے میں ہی دیتا اور آپ کی کرامات سے بے ٹھگون نے کرمان کی راہ میں
 ایک سو دو اگر کو برف میں پکڑا اور دھن کو برف سے بھر دیا زبان اوسکی
 کام سے جاتی رہی اسانی سے بات نہ کر سکتا تا جب خراسان میں وہ پہنچا
 سنا کہ امام رضا علیہ السلام نیشاپور میں ہیں اپنے دل میں کہا کہ وہ اہلبیت نبوت
 سے ہیں انکے پاس چلوں شاید اسکا علاج کر سکوں رات کو خواب میں
 دیکھا کہ امام رضاؑ کے سامنے میں آیا اور شفا طلب کی فرمایا کہ کمونی اور صغیر

ایک شخص نے بناج کے باشندوں میں سے کہا ہے کہ رسول خداؐ کو میں نے خواب میں
 دیکھا بناج میں تشریف لائے اور جس مسجد میں اترتے ہیں اترے میں آپ کے
 سامنے حاضر ہوا اور سلام عرض کیا آپ کے سامنے ایک طلق تھا برگ خرمہ کا بنا ہوا
 ترخروں سے بھر ہوا رسول خداؐ نے ایک مٹھی بھر کے خرمے اوچھین سے جب کو
 عنایت کیے میں نے اونکو شمار کیا سترہ تھے میں نے تعبیر یہ کی بعد دہر خرمے کی
 ایک سال زندہ رہو نگا جب بعد بیس دن کے میں نے سنا کہ حضرت امام رضا
 اور میں مسجد میں اترے ہیں فوراً میں اونکی خدمت میں حاضر ہوا میں نے
 اونکو اسی جگہ میں پایا جان رسول خداؐ کو دیکھا تھا ایک طلق اوسی طرح کا اونکو
 سامنے رکھا ہوا میں نے سلام کیا آپ نے جواب دیا اور قریب اپنے بلایا اور
 مٹھی بھر خرمے مجھ کو عطا فرمائے شمار کیا میں نے سترہ تھے عرض کیا میں نے
 لے ابن رسول خداؐ میں اس سے زیادہ خرمے چاہتا ہوں فرمایا اگر رسول خداؐ زیادہ
 بجھوتے میں ہی دیتا اور آپ کی کرامات سے بے ٹھگون نے کرمان کی راہ میں
 ایک سو دو اگر کو برف میں پکڑا اور دھن کو برف سے بھر دیا زبان اوسکی
 کام سے جاتی رہی اسانی سے بات نہ کر سکتا تا جب خراسان میں وہ پہنچا
 سنا کہ امام رضا علیہ السلام نیشاپور میں ہیں اپنے دل میں کہا کہ وہ اہلبیت نبوت
 سے ہیں انکے پاس چلوں شاید اسکا علاج کر سکوں رات کو خواب میں
 دیکھا کہ امام رضاؑ کے سامنے میں آیا اور شفا طلب کی فرمایا کہ کمونی اور صغیر

ایک شخص نے بناج کے باشندوں میں سے کہا ہے کہ رسول خداؐ کو میں نے خواب میں
 دیکھا بناج میں تشریف لائے اور جس مسجد میں اترتے ہیں اترے میں آپ کے
 سامنے حاضر ہوا اور سلام عرض کیا آپ کے سامنے ایک طلق تھا برگ خرمہ کا بنا ہوا
 ترخروں سے بھر ہوا رسول خداؐ نے ایک مٹھی بھر کے خرمے اوچھین سے جب کو
 عنایت کیے میں نے اونکو شمار کیا سترہ تھے میں نے تعبیر یہ کی بعد دہر خرمے کی
 ایک سال زندہ رہو نگا جب بعد بیس دن کے میں نے سنا کہ حضرت امام رضا
 اور میں مسجد میں اترے ہیں فوراً میں اونکی خدمت میں حاضر ہوا میں نے
 اونکو اسی جگہ میں پایا جان رسول خداؐ کو دیکھا تھا ایک طلق اوسی طرح کا اونکو
 سامنے رکھا ہوا میں نے سلام کیا آپ نے جواب دیا اور قریب اپنے بلایا اور
 مٹھی بھر خرمے مجھ کو عطا فرمائے شمار کیا میں نے سترہ تھے عرض کیا میں نے
 لے ابن رسول خداؐ میں اس سے زیادہ خرمے چاہتا ہوں فرمایا اگر رسول خداؐ زیادہ
 بجھوتے میں ہی دیتا اور آپ کی کرامات سے بے ٹھگون نے کرمان کی راہ میں
 ایک سو دو اگر کو برف میں پکڑا اور دھن کو برف سے بھر دیا زبان اوسکی
 کام سے جاتی رہی اسانی سے بات نہ کر سکتا تا جب خراسان میں وہ پہنچا
 سنا کہ امام رضا علیہ السلام نیشاپور میں ہیں اپنے دل میں کہا کہ وہ اہلبیت نبوت
 سے ہیں انکے پاس چلوں شاید اسکا علاج کر سکوں رات کو خواب میں
 دیکھا کہ امام رضاؑ کے سامنے میں آیا اور شفا طلب کی فرمایا کہ کمونی اور صغیر

کے کرداروں سے تھیں یہ اقوال علماء امامیہ کے ہیں اور حضرت امام علی موسیٰ رضا کی اولاد امام محمد تقی سے باطن رہی ہے اس واسطے کہ حضرت امام علی موسیٰ رضا کے دو فرزند تھے ایک کا نام موسیٰ اور دوسرے کا نام محمد تقی اور ایک دختر فاطمہ موسیٰ کا عقب بنیں رہا اور کمال علم اور ادب اور فضل کے وجہ سے جو امام محمد تقی کو چاہل تھا یہ چین میں مامون آپ کا دل سے فریقہ ہوا اور امام الفضل بنی دختر کا پکودیا اور آپ کے ساتھ مدینہ منورہ روانہ کر دیا اور ہر سال نیر از نیر از درہم ان کو بھیجتا تھا اور بعد وفات اپنے والد امام علی موسیٰ رضا کے آپ چودہ برس کی عمر میں بعد اولى بعض گلیوینوں ایک گروہ اطفال کے ساتھ کھڑے تھے اتفاقاً مامون بقصد شکار باہر جاتا تھا اور سرف گزرا سب لڑکے راستہ سے بھاگ گئے اور آپ اپنی جگہ پر کھڑے رہے جب مامون قریب پہنچا آپ کو دیکھا اللہ تعالیٰ نے ان کے واسطے دلہنیں قبول عظیم دیا تھا مامون کھڑا ہو گیا اور پوچھا اسے لڑکے تو دوسرے لڑکوں کے ساتھ کیوں نہ چلا گیا راہ سے آپ نے جواب دیا اے مامون راستہ تنگ نہیں ہیں ہٹ جانا اور تیرے واسطے کشادہ کر دیتا اور مجھ کوئی جرم بھی نہیں کہہ کر دوسرے بھاگ جاؤں اور تجھ پر مجھ کو جس ظن ہے کہ تے جرم کے کیوں آزار نہ لگایا مامون کو آپ کی صورت اور کلام کرنا نہایت اچھا معلوم ہوا پوچھا تمہارا نام کیا ہے فرمایا محمد پوچھا کے لڑکے ہو فرمایا کہ امام رضا علیہ السلام کا فرزند ہوں مامون نے آپ کے والد کے واسطے دعائے رحمت اور خدا کے رہنی ہوئی کی وجہ سے

[illegible]

اس وقت تک کہ وہ اپنے گھر سے نکل کر اپنے دوستوں کے گھر پہنچا اور ان سے کہا کہ میں نے ایک عجیب و غریب خواب دیکھا ہے جس میں میں نے ایک عورت کو دیکھا ہے جس کی شکل میری بہن کی جیسی ہے۔
 اس وقت تک کہ وہ اپنے گھر سے نکل کر اپنے دوستوں کے گھر پہنچا اور ان سے کہا کہ میں نے ایک عجیب و غریب خواب دیکھا ہے جس میں میں نے ایک عورت کو دیکھا ہے جس کی شکل میری بہن کی جیسی ہے۔

ظالم پر زیادہ سخت ہوا اسکے روز ظلم سے مظلوم پر اور فرمایا ہے علمای غریبین
 اس واسطے کہ جاہل و خبیث ہیں اور فرمایا ہے مصیبت پر صبر کرنا مصیبت ہے
 اوس شخص پر کہ دوسرے پر مصیبت ہونے سے خوش ہوتا ہے ترجمہ اشعار
 تو کیا جانتا ہے ذوق صبر اسے شیشہ دل علی الخصوص صبر واسطے اس نقش
 چنگل بھی چین کے بیان مراد حسن ازلی ہے ساتھ برس ایوب با صبر و رضا لایین
 خوش تھا خدا کے صحن کے ساتھ چاند کو صبر منور رکھتا ہے تمام شب صبر بچوں کے
 تیر خوشبو ضرور رکھتا ہے فرمایا جو شخص فاسق و قاجر سے امید رکھتا ہو کم تر سزا
 اوسکی محروم رہتا ہے اور مقصد کو نہ پہنچتا اور فرمایا ہے دو شخص ہمیشہ بیمار
 ہیں صحیح اور تندرست کہ پرہیز کرے اور بیمار کہ پرہیز کرے فصل امام کے
 کشف و کرامات کے بیان میں کراہتیں آپ کی بشارتیں ادھین سے
 ہے کہ جب امول نے اپنی دختر ام فضل کو آپ کے نکاح میں دیا آپ کے ہمراہ
 کر دیا تھا کہ مدینہ منورہ لے جاوین جب کوئٹہ میں پہنچے آخر دینین قیام فرمایا
 اور اس مسجد میں اترے کہ جسکے صحن میں پیر کا درخت تھا کلا اوسوقت تک
 نہ بھلا تھا امام نے کوڑہ پانی کا منگایا اور اوسکی ٹرین ڈالیا اور وضو کیا بعد
 اوسکے لوگوں کے ساتھ نماز مغرب کی پڑھی بعد اوسکے باہر نکلتے وقت اوس
 درخت کے نیچے پہنچے تازے پھل و سمن لگے تھے شیرین اور تڑپے دانہ
 لوگوں نے اوسکو تبرگایا اور کھایا اور کرامات امام سے ہے کہ ایک شخص نے

اس وقت تک کہ وہ اپنے گھر سے نکل کر اپنے دوستوں کے گھر پہنچا اور ان سے کہا کہ میں نے ایک عجیب و غریب خواب دیکھا ہے جس میں میں نے ایک عورت کو دیکھا ہے جس کی شکل میری بہن کی جیسی ہے۔
 اس وقت تک کہ وہ اپنے گھر سے نکل کر اپنے دوستوں کے گھر پہنچا اور ان سے کہا کہ میں نے ایک عجیب و غریب خواب دیکھا ہے جس میں میں نے ایک عورت کو دیکھا ہے جس کی شکل میری بہن کی جیسی ہے۔

اس وقت تک کہ وہ اپنے گھر سے نکل کر اپنے دوستوں کے گھر پہنچا اور ان سے کہا کہ میں نے ایک عجیب و غریب خواب دیکھا ہے جس میں میں نے ایک عورت کو دیکھا ہے جس کی شکل میری بہن کی جیسی ہے۔
 اس وقت تک کہ وہ اپنے گھر سے نکل کر اپنے دوستوں کے گھر پہنچا اور ان سے کہا کہ میں نے ایک عجیب و غریب خواب دیکھا ہے جس میں میں نے ایک عورت کو دیکھا ہے جس کی شکل میری بہن کی جیسی ہے۔

میں نے اوکو قسم دی او س ہند کی کہ جسے ٹکودہ قدر دی ہے جو میں نے دیکھی
 مجھے کہ تو تم کو ن ہو فرمایا کہ میں محمد بن علی بن ہوسی بن جعفر ہوں جب صبح
 ہوئی میں نے یہ حال ادن لوگوں سے جو میرے پاس آتے جاتے تھے بیان کیا
 یہ خبر حاکم شام کو پہنچی مجھ کو متم کیا کہ تو پیغمبری کا دعویٰ کرتا ہے مجھ کو قید کیا اور
 اپنے ساتھ بیاٹک لاسے راوی کتاب ہے کہ میں نے دالی شام کو او س متم کا
 حال ظاہر کیا او س نے میرے رقعہ کی نشت پر لکھا کہ ایسا شخص کل ایک رات میں او سکو
 شام سے کو فہ میں لیگیا اور کو فہ سے مدینہ میں اور مدینہ سے مکہ میں اور مکہ سے
 شام میں تم کہتے ہو او سکو ہماری قید سے چھوڑ دین یہ بات مجھ کو بہت گران
 معلوم ہوئی اور رنج اور ملال ہو ا جب صبح ہوئی میں قید خانہ کی طرف گیا
 تاکہ او سکو اس حال ہی آگاہ کر دوں لشکر دیو کو اور نگہبانو کو میں نے کمال اضطراب میں
 پایا پر چھا کیا حال ہے کہا وہ شخص جسے دعویٰ نبوت کیا تھا اور او سکو قید کیا تھا
 کل غائب ہو گیا ہم نہیں جانتے او سکو زمین ٹھگلی یا چڑیاں ہوا میں لیگین ترجمان
 وہ شخص جسکی آسمان پر رفتار ہوا او سکو زمین پر چلنا کیا دشوار ہے داسن
 او سکا جلد پڑ گیا ان کے تاکہ چھوٹے فتنہ آخر زمان سے اور کرامات امام سے
 ہے ایک شخص نے کہا ہے کہ میں امام محمد تقی کے پاس آیا اور عرض کیا کہ فلاں صالحو
 نے آج کو دعا کی ہے اور آپ کے کپڑے وغین سے ایک کپڑا لٹکا ہے کہ اس کا کفن
 کرے آپے او س فرمایا وہ او س سے سنتے ہو گئی ہے یعنی اب او سکو کپڑے کی

حاجت نمین رجا دین باوجود
 او س نے جھکا ہوا سر اور
 او س نے جھکا ہوا سر اور
 او س نے جھکا ہوا سر اور
 او س نے جھکا ہوا سر اور

وہ جھکا ہوا سر اور
 او س نے جھکا ہوا سر اور
 او س نے جھکا ہوا سر اور
 او س نے جھکا ہوا سر اور

اور کا زور دیا اور
 او س نے جھکا ہوا سر اور
 او س نے جھکا ہوا سر اور
 او س نے جھکا ہوا سر اور

اختیار کی سند دوسرا
 اور دین اور دین اور
 اور دین اور دین اور
 اور دین اور دین اور

جب آپ کی خدمت میں پہنچا اور اس نے
 کہ میں وہی آدمی ہوں جو پہلے
 آپ کو دیکھا تھا ان کا راجہ
 نے ایک ایک گاؤں میں
 دیوانہ لگا کر حوالی
 مشورہ کیا کہ ان کو
 والا بہت اچکھن اور
 میں بہت اچکھن اور
 صدقات سے زیادہ
 بقدرت سے زیادہ

نے فرمایا کس ضرورت سے اسے عرض کیا میں اولن گون میں سے ہوں کہ جھون نے تمہارے بعد علی ابن ابی طالبؑ کی ولایت تمہک کیا۔
- پھر بہت قرض ہے اس کے ادا کرنے سے میں عاجز ہوں اور تمہارے
سوا کسی کو نہیں سمجھتا ہوں کہ اس بار کو میری گردن سے اوتار دے فرمایا۔
آپ نے دلو کو خوش رکھ اور اس کو اپنے ہمراہ آپ لائے جب صبح ہوئی اعرابی
سے فرمایا میں مجھے ایک بات کو چکا تو اس کے خلاف کرنا اعرابی نے کہا
نکر ونگا آپ نے اپنے ہاتھ سے ایک خط لکھا اس مضمون کا کہ اعرابی کے
محبوب اس قدر روپیہ میں قرض مقدار اس کی اعرابی کے قرض سے زیادہ تھی
فرمایا اس کو لے جب میں مقام سرمن رائے میں پہنچ کر جادون میری پاس آنا
اور جب لوگوں کی جماعت میں بیٹھا ہوں اپنا قرض طلب کرنا اور سخت باتیں
کہنا اور بھلا سچ میں میری رعایت نہ کرنا اس نے کہا نکر ونگا اور خط کو لے لیا
جب آپ سرمن رائے میں پہنچے شریف لائے اور بہت لوگ یاران خلیفہ
وغیرہ سے آپ کے پاس حاضر تھے اعرابی حاضر ہوا اور خط نکالا اور موافق آپ کے
ارشاد کے آپ سے مطالبہ کیا امام کلمات نرم فرماتے تھے اور عذر کرتے
تھے اور وعدہ ادا کا فرماتے تھے اس کی خبر سنوکل کو پہنچی حکم دیا تین ہزار درہم
آپ کے پاس لیا و جب وہ درہم آپ کے پاس آئے آپ نے رکھ لیے
اور اعرابی سے فرمایا ایسا قرض ادا کر اور جو کچھ زیادہ اپنے عیال خرچ کر

[illegible][illegible]

وہ شمار سے باہر ہیں اور جب
 میں جب حرف اوس دینے سے
 میں اور ایک قطعہ اوس میں جو کہ
 میں نے جو یہ قطعہ سے عرقا میں سے
 میں نے جو یہ قطعہ سے عرقا میں سے
 میں نے جو یہ قطعہ سے عرقا میں سے

فریاد کرنا تھا کمان میں وہ نیکین تخت اور کمان میں وہ زرین ٹوپیاں اور کمان میں
 وہ نفیس کپڑے اور کمان میں وہ ہیرے خوش اور تازہ کمان کے واسطے
 پردے اور ساکمان لگائے جاتے تھے پس قبر جواب دیتی ہی او کی طرف سے
 سوال کے وقت کہ ان چہ دن پر کپڑے مسلط ہوئے اور وہ سب مال اور
 اسباب برباد ہوا ترجمہ شہ جہار مقہ مولف رحمہ اللہ زبانیہ میں تیرے واسطے
 تین ہزار روپے کیٹے فاکر نیوالا ہے اور دوسرے ہزار روپے ایک اونین سے
 یار ہیں اور دوسرا مال اور اسباب وہ تیسرا جو فادار ہے نیک عمل میں
 مال تیرے ساتھ نہیں آتا ہے گھر سے باہر بار ساتھ آتا ہے مگر قبر تک جب
 تک لو کیٹے سو تیرے پیش آوے یا کسی ہی زبان حال سے اس سے زیادہ
 ہزار ہونین تیری قبر پر تھوڑی دیر بٹھا ہونین عمل تیرا فاکر نیوالا ہے
 اوس کے دوستی کر کے آوے تیرے ساتھ قبر میں پیڑھے فرمایا ہے اسی واسطے
 کہ کوئی رفیق عمل سے زیادہ با وفائین ہے اگر عمل نیک ہے اب تک تیرا بار ہے
 اور اگر بد ہے قبر میں تیرا سائب ہے منوکل نے جو وقت مضمون اشعار کا سنا
 اس قدر روایہ آنسوؤں سے ڈاڑھی اوسکی تڑپو گئی اور حاضرین مجلس میں
 روئے پھر کماستوکل نے لے ابو الحسن تہر کہ یہ قرض ہے امام نے فرمایا
 چار ہزار روپہ اور سی وقت چار ہزار دیئے اور امام کو رخصت کیا
 فصل امام کی کشف و کرامت میں

عوض کیا کہ میں نے سب
 میں نے سب کو اور میں نے
 میں نے سب کو اور میں نے
 میں نے سب کو اور میں نے
 میں نے سب کو اور میں نے

۲۴۹

جانتا ہے تو کہ جسکو خدا نے
 پسند کیا ہے ان باتوں سے
 میں نے سب کو اور میں نے
 میں نے سب کو اور میں نے
 میں نے سب کو اور میں نے

میں نے سب کو اور میں نے
 میں نے سب کو اور میں نے
 میں نے سب کو اور میں نے
 میں نے سب کو اور میں نے
 میں نے سب کو اور میں نے

ایک لڑکا ایضاً نام حسن رکھی گئی تھی اور اس کے والدین نے اس کا نام حسن رکھا تھا۔

[illegible]

سندھ میں نے رسول خدا ﷺ کو اپنے ہاتھوں سے اپنے گھر میں لایا تھا۔

بیت المقدس حضرت اور حضرت
 وفات باریک علامت ہے اور حضرت
 رسالت کو بھی درخشاں کر دینا
 درخشندہ تارے کی طرح
 رات کے چاند کی طرح
 اور نال کا درمیان بلند رکھ کر
 اور کمان اور اس کا دروازہ
 ایک فرشتہ آسمان سے نکل کر گیا اور چرواؤ کے تحت میں ہیں تحقیق وہ مہدی ہے
 پس قبول کہ او کو اور طاووس پر روایت ہے کہ مہدی خروج کر گیا آخر زمانہ
 میں سخت ہے عالموں پر اور بخشش کر نیوالا ہے مال کا احکم کر نیوالا ہے مسکینوں کے
 ساتھ ابوہریرہ سے روایت ہے کہ او انھوں نے علم مہدی میں مکتوب ہوگا البتہ للہ
 یعنی معیت اللہ کے واسطے ہے اور باندہ امام مستقری کے عقبہ بن عامر سے
 مروی ہے کہ او انھوں نے میں جانا تھا ساتھ معاویہ کے پس کہا او انھوں نے
 واللہ تھا زمین پر کوئی مرد مجھ کو محبوب زیادہ علی ابن ابی طالب سے قبل کے
 کہ ہو اور میان میرے اور ان کے اور تحقیق میں جانتا ہوں کہ تحقیق مالک ہوگا او انکی
 لڑکوں سے ایسا کہ وہ بہترین اہل زمین ہے اپنے زمانے میں تحقیق او کے
 واسطے یکنام ہے آسمان میں پچھتے او کو اہل آسمان اور ان کے واسطے
 ایک علامت ہے کہ ہوگی او کے زمانے میں خاص شاوہیگا باطل کو اور زندہ
 کر یگا حق کو اور وہ ایسا زمانہ ہے کہ صالحین اور کھادینگے اپنے سرو کو او کی کھیت کے
 زمین کے پورب پچھانیں یہ ہے فصل الخطاب میں اور بہت حدیثیں دلالت
 کرتی ہیں حضرت امام مہدی علیہ السلام کے خروج پر جسے انکار کیا مہدی کے
 خروج سے پس انکار کیا او کا جو نازل ہوا محمد صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم پر فصل
 امام آخر الزمان کی جائی ولادت اور علیہ کے بیان میں جلال الدین سیوطی
 نے اپنی تاریخ میں اور شیخ شہاب الدین ابن حجر نے سلسلہ عدیدہ میں اور

راتوں کے درمیان اور حضرت
 بیت المقدس حضرت اور حضرت
 وفات باریک علامت ہے اور حضرت
 رسالت کو بھی درخشاں کر دینا
 درخشندہ تارے کی طرح
 رات کے چاند کی طرح
 اور نال کا درمیان بلند رکھ کر
 اور کمان اور اس کا دروازہ
 ایک فرشتہ آسمان سے نکل کر گیا اور چرواؤ کے تحت میں ہیں تحقیق وہ مہدی ہے
 پس قبول کہ او کو اور طاووس پر روایت ہے کہ مہدی خروج کر گیا آخر زمانہ
 میں سخت ہے عالموں پر اور بخشش کر نیوالا ہے مال کا احکم کر نیوالا ہے مسکینوں کے
 ساتھ ابوہریرہ سے روایت ہے کہ او انھوں نے علم مہدی میں مکتوب ہوگا البتہ للہ
 یعنی معیت اللہ کے واسطے ہے اور باندہ امام مستقری کے عقبہ بن عامر سے
 مروی ہے کہ او انھوں نے میں جانا تھا ساتھ معاویہ کے پس کہا او انھوں نے
 واللہ تھا زمین پر کوئی مرد مجھ کو محبوب زیادہ علی ابن ابی طالب سے قبل کے
 کہ ہو اور میان میرے اور ان کے اور تحقیق میں جانتا ہوں کہ تحقیق مالک ہوگا او انکی
 لڑکوں سے ایسا کہ وہ بہترین اہل زمین ہے اپنے زمانے میں تحقیق او کے
 واسطے یکنام ہے آسمان میں پچھتے او کو اہل آسمان اور ان کے واسطے
 ایک علامت ہے کہ ہوگی او کے زمانے میں خاص شاوہیگا باطل کو اور زندہ
 کر یگا حق کو اور وہ ایسا زمانہ ہے کہ صالحین اور کھادینگے اپنے سرو کو او کی کھیت کے
 زمین کے پورب پچھانیں یہ ہے فصل الخطاب میں اور بہت حدیثیں دلالت
 کرتی ہیں حضرت امام مہدی علیہ السلام کے خروج پر جسے انکار کیا مہدی کے
 خروج سے پس انکار کیا او کا جو نازل ہوا محمد صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم پر فصل
 امام آخر الزمان کی جائی ولادت اور علیہ کے بیان میں جلال الدین سیوطی
 نے اپنی تاریخ میں اور شیخ شہاب الدین ابن حجر نے سلسلہ عدیدہ میں اور

باہر مکین اور مال کو برابر تقسیم کرین غنی اور فقیر کو برابر دین اور سب کو ایک سا مکین
 اور ہندوستان کی طرف لشکر روانہ کریں اور ہند کے خزانہ کو بیت المقدس
 کی ریش میں بھرت کریں اور ہند کے حاکموں کے گلے میں طوق پٹا کر ان کے سامنے
 لا دیں اور بیت سے شہر اور قلعے ان کے زمانے میں فتح ہوں خصوصاً بیت شہر
 اول قسطنطنیہ دوم رومیہ سوم قاطع جب واسطے فتح کے دریا کے کنارے پر
 پہنچے علم اپنا زمین قسطنطنیہ پر گاڑ دے تاکہ وہ مندر کرے نماز صبح کے واسطے
 پانی اوس سو دور وہ جا رہے اور وہ پانی کا چھپا کرے یہاں تک کہ دوسرے
 کنارہ پر پہنچے دیکھے کہ تمام دریا خشک ہو گیا ہے اپنے لشکر کو آواز دے
 تمام لشکر خشک زمین میں گزر جاوے جیسے بنی اسرائیل موسیٰ علیہ السلام کے
 زانیہ گزرے تھے بعد اوس کے قسطنطنیہ کے مقابل ہوا اور تکبیر کے قلعہ کی
 دیواریں پھٹ جا دیں اوس وقت شہر کو فتح کرے پھر شہر رومیہ کی طرف متوجہ
 ہوا اوس شہر میں سو بازار ہیں اور ہر بازار میں لاکھ دوکانیں چار بازار تکبیر کے
 وہ شہر بھی فتح ہوا اور تین لاکھ آدمیوں کو قتل کرے اور اس شہر میں لاکھ
 کے خزانہ میں ہوتا بوت کہ جہین سکیں ہو جیسا کہ قرآن شریف میں وارد
 ہے کلام اوسی اللہ بزرگ کا یہ کہ آوے تم کو تابوت اوس میں سکیں ہے
 تمہارے رب کی طرف سے اور بقیہ اوس چیز سے جسکو چھوڑا ہوا آل موسیٰ
 اور آل ہارون نے اور ایک روایت کے موافق خاں پر نعمت نبی صلی اللہ علیہ وسلم

اور یہ ہے تو بیت کی تختی ہے
اور علم سیدنا آدم کا اور جس پر
ملائک کا اور یحییٰ پر نازل ہوا
یہ شہادتیں زیادہ سفید تر ہیں
میں نے کھینچیں ہیں یہ سب
اور یہ ہے تو بیت کی تختی ہے
اور علم سیدنا آدم کا اور جس پر
ملائک کا اور یحییٰ پر نازل ہوا
یہ شہادتیں زیادہ سفید تر ہیں
میں نے کھینچیں ہیں یہ سب

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

ایسا کہ آدمی کوئی تازیانہ و کتا و گاوین
اور اس کو توبیخ اور تکیل اور
تلاش و تفریق بین یعنی تفتیش و
عینی علیہ السلام اور بین حال بین
چوبیستون اصح کی تائید و توثیق
اور امام احمد و دیگر تائید و توثیق
کند و نشان و تائید و توثیق
کند و نشان و تائید و توثیق
کند و نشان و تائید و توثیق

امام علیہ السلام کی وفات اور حضرت

[illegible]

عیسیٰ بعد اُنکے چالیس برس بادشاہی کریں مثل امام کی بادشاہت کے بعد اوسکو
یا جوج اور باجوج ظاہر ہوں گے سید لشکر کے ساتھ اولاد آدم علیہ السلام
ہوں چھوٹا دین کا ایک بالشت کا ہوا ڈراؤ نکاتین بالشت کا ہوا عالم کو
خواب کریں اور حضرت عیسیٰ کو کوہ طور پر محصور کریں کمال شدت کے ساتھ
پس خدائے تعالیٰ مسلمانوں کو اونی شہر سے خلاص کرے اور انکو ہلاک کرے
چنانچہ تفصیل کے حالات کی حدیث کی کتابوں میں مذکور ہے اور لکھا ہے
بعد اوسکے دابتہ الارض پیدا ہو بعد اوسکے آفتاب مغرب طلوع کرے
بعد اوسکے دروازہ توبہ کا بند ہو جاوے اور قرآن مجید اٹھایا جاوے
اور کعبہ کو اہل حبشہ ویران کریں بعد اوسکے قیامت قائم ہو اور اللہ
بڑا جائے والا ہے ترجمہ آیہ کریمہ کو چھتے ہیں تجھے حالات قیامت سے
کہ کب ہے ٹھراؤ انکاتم کسان میں ہوا دسکے مذکور سے ہمارے رب
تک ہے پہونچ اوسکی یعنی وہ ہی جانتا ہے کہ قیامت کب ہوگی اور سب
نہجہ میں اور حضرت امام مہدی آخر ائمہ ہدایت مشہور بہ دروازہ امام میں
صحیح بخاری میں آخر کتاب الاحکام میں آخر باب اختلاف میں قبل کتاب التفسیر
آخر ربیع الثانی میں صحیح سے ہے حدیث بیان کی ہے شعبہ نے عبد الملک سے
سنا میں نے جابر بن عمر سے کہا انھوں نے سنا میں نے بنی صلی اللہ علیہ
سے فرماتے تھے ہونے بارہ امیر پھر فرمایا ایک کلمہ میں نے اوسکو نہیں سنا

[illegible][illegible]

ادا و وفا ہے جسے ہر ادا و وفا
 کی بری دریا لکھ و غل کی ہے

[illegible]

قایدہ حضرت شیخ عبدالحق عظیم دہلوی رحمہ اللہ نے بھی ایسا ہی طریقہ زیارت لکھا ہے
 مہذب القلوب میں لکھا ہے اور کلمہ ایراد و شمنان آل سید انبیاء سے جو فصل تھا
 کی روایت میں ہے اہل سنت کے مذہب کے موافق ہے ہم اعدائی اولاد نبی
 صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کو برا جانتے ہیں اور منافق سمجھتے ہیں فرق ہم میں اور
 فرق امامیہ میں نقطہ یہ ہے کہ وہ اصحاب رسول اللہ کو جو اختیار امت مرحومہ محمدیہ
 ہیں اور بہترین خلائق ہیں بعد انبیاء کے موافق ارشاد رسول لہذا کے اور اعلیٰ درجہ کے
 اجارہ اولاد رسول ہیں اعدائی اولاد نبی جانتے ہیں انکو برا کہتے ہیں اور ہم لوگ
 صحابہ کو اعلیٰ درجہ کا محبوب ملائی ہیں اور انکا خدمت گزار اور تعظیم کرنے والا
 جانتے ہیں اور انکی تعظیم اور توقیر سبب مہمت جناب سالک کے مثل ملائی ہیں
 کے فرض سمجھتے ہیں فقط اور صواعق میں اخراج کیا شیخ نے جملہ ایک حدیث طویل سے
 اس انسانوں تحقیق شرف اور منزلتہ اور دلائلہ واسطے رسول اللہ کے اور انکی
 ذریت کے ہے پس لیجاوین تلو یعنی راہ راست باطلی تین آلی بنی تیرا ذریعہ ہیں
 اور وہ اسکی طرف میرا وسیلہ ہیں امید رکھنا ہوں انکے وسیلہ سے کو یا جاوے
 قیامت کے دن مجھ کو میرا نامہ اعمال دہنے ہاتھ میں ترجمہ شعر مشرق سے
 مغرب تک گرام ہے علی اور آل علی کہو کافی میں ای میرے اللہ جو بچا میرے
 صلوة اور سلام کو اپنے غم کا اور انکی آل طہار کی جناب میں اور کہ انکی محبت
 کو میرے قلب میں قیامت کے دن عجب میری نجات کا مارے پس تحقیق تو جانتا

